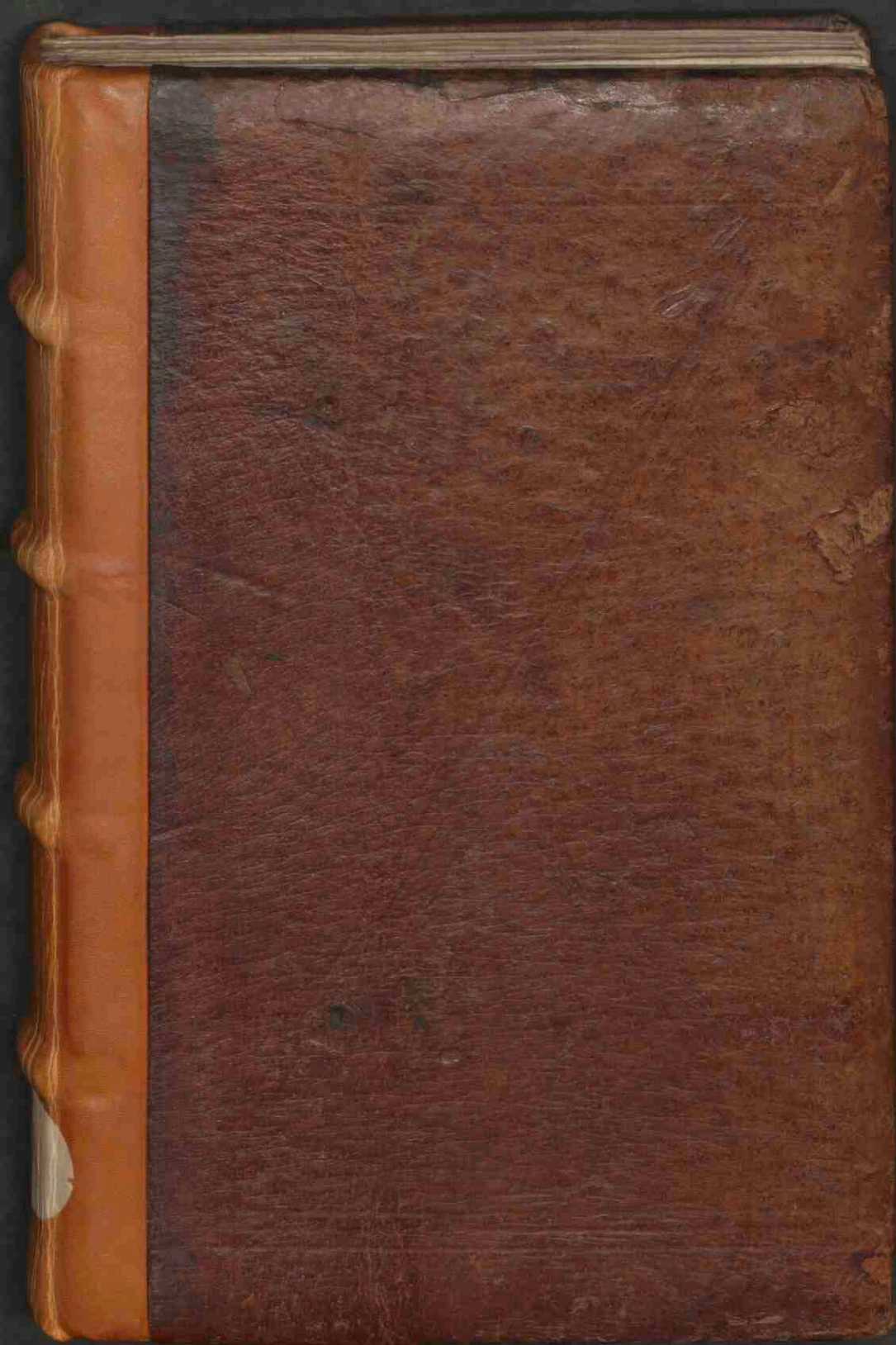

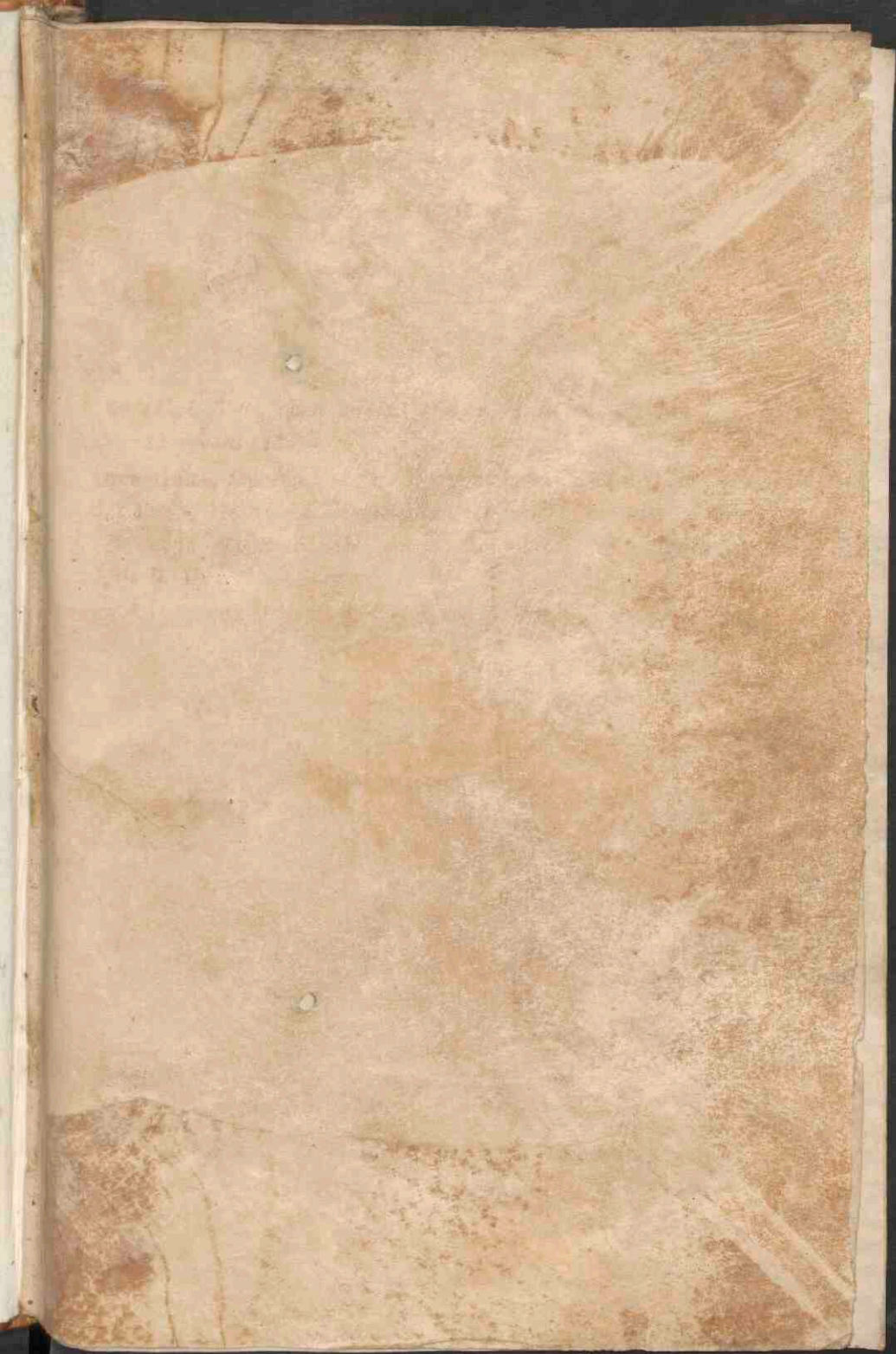
Opuscula

<https://hdl.handle.net/1874/330993>

Hand gerepareerd
Sept. 1962

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

N°. 264

264
N° 5

69 (Eccl. 269, antea 291e.) Membr. 4°. ¹¹⁹116 ff. Saec. XV. ¹⁻⁷⁴

S. Augustinus, Opuscula, scil.: De LXXXIII quaestionibus; De mendacio; ⁷⁴⁻⁹⁶Contra mendacium. ^{96-116v}

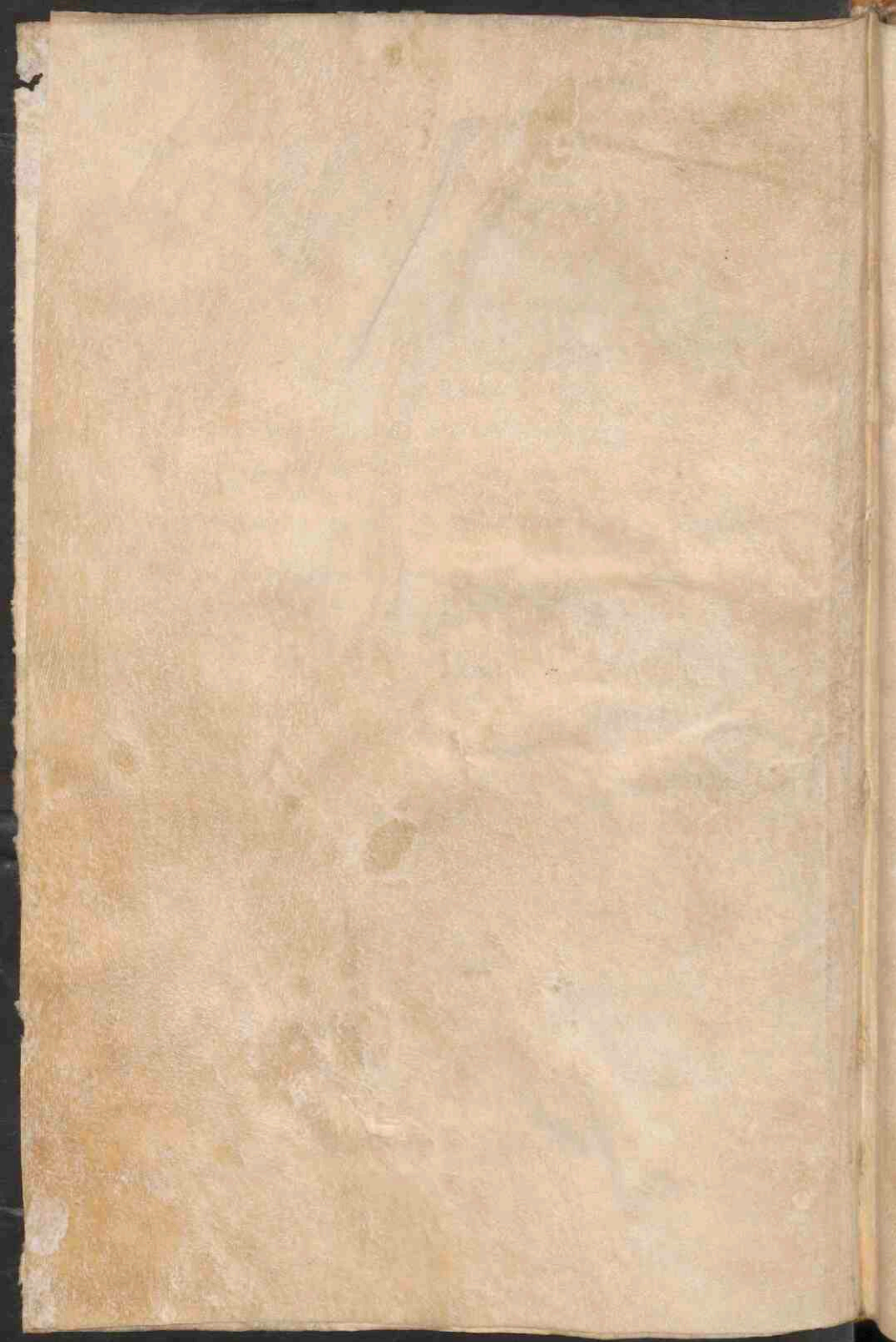
Fol. 1a. Ex primo libro retractationum in librum beati augustini episcopi de octoginta tribus questionibus. Fol. 116b. Explicit liber beati augustini contra mendacium.

„Pertinet ad Carthusienses prope Traiectum inferius.”

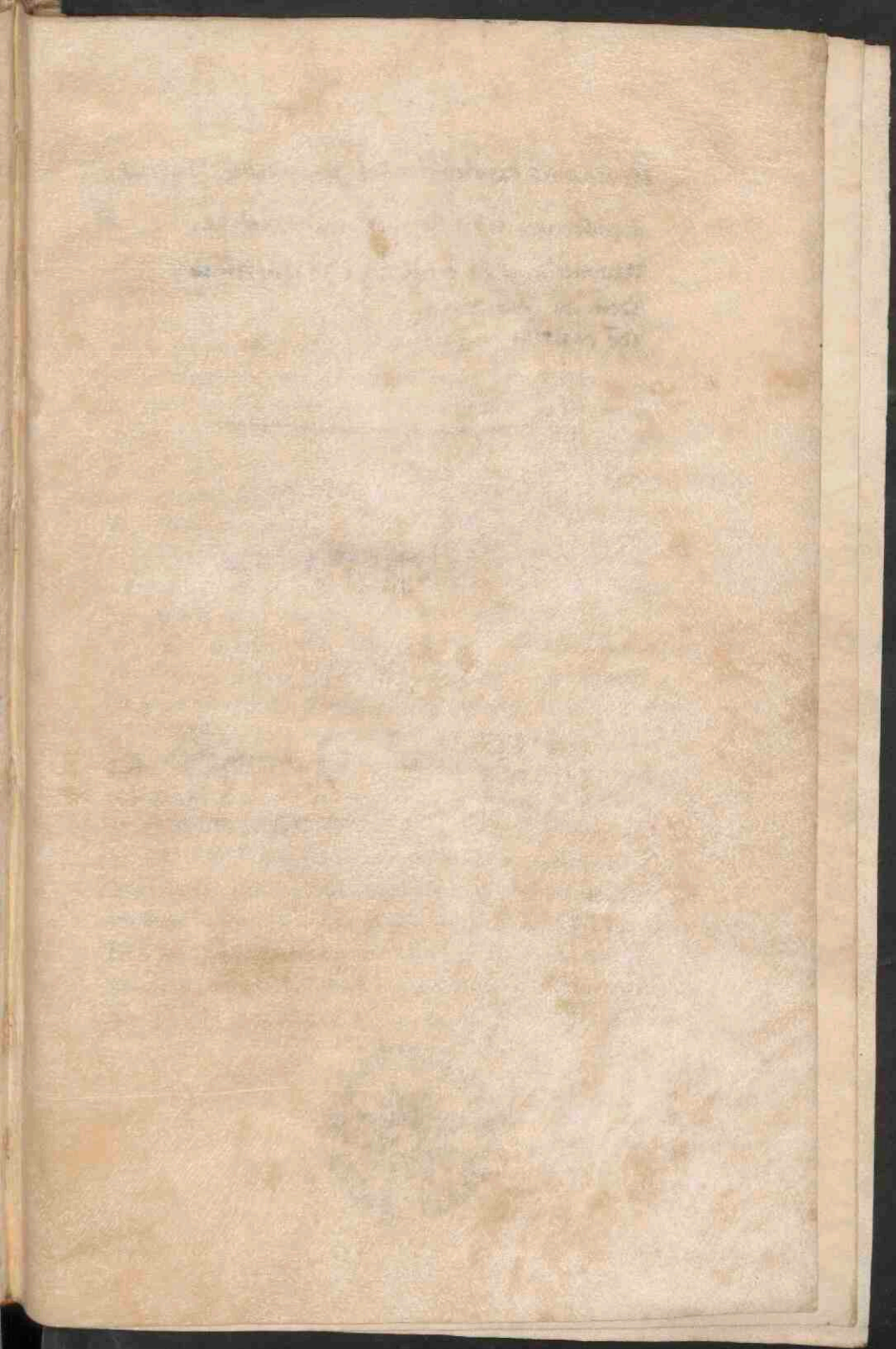
Hs.
4 G 5

gef. fol. 1a. 1. juni 1990

-
le
ca

Prinet ad carthasienſes ꝑꝑe t'iectu iſerius
Subſcripti libri ꝑꝑinet i iſco voluē,
Augustinus de octoginta t'by queſtionibꝫ,
Idem de mendatio,
Idē contra medicū,

~~N. 226. c.~~

n°. 252. c.

N°. 291. ~~2~~. e
~~~~~

Ex primo libro retractationū . i . libri bē
 augustini epi . de octoginta tribus questionib9 .
 Et etiā inter illa que scripsimus quod
 dā plura opus . qd' tamē vn9 liber de
 putat' liber: cui9 titulus est . de diuisis ques
 tionib9 octoginta tribus . Cū at' dispse fuissent
 p cartulas multas . qm ab ipō pmo tpe cōuersiōis
 mee postea q' i affricā venimus sicut itrogabur
 a frāb9 quādo me vacante videbat . nulla a me
 seruata ordinatiōe dictate st . iussi eas iā epus
 colligi . et vnū ex eis librū fieri . adhibitis mīs .
 vt qd' qsqz lege voluerit facile inueniat . **I.** Hāc
 questionū pma est . vtrū aīa a seipā sit . **ii.**
 De libeo arbitio . **iii.** Vtrū deo auctore sit ho
 mo deterior . **iiii.** ~~Vtrū aīa irrationale beatū~~
~~ēo possit .~~ Que sit causa . vt sit homo deterior .
v. Vtrū aīa irrationale btū esse possit .
vi. De malo . **vii.** Que pprie i aīante aīa di
 cat' . **viii.** Vtrū p se aīa mouet' . **ix.** Vtrū
 corpus sensibus p'cipi veritas possit . In qua illa
 qd' d'ipi . oē qd' corporeus sensus attingit qd' et
 sensibile dicit' : sine vlla it' missiōe t'pis com
 mutat' . sine dubio verū est quidē nō est i cor
 pib9 r'surrectiōis icorruptibilib9 . sed tūc ea
 nullus nrī corpis sensus attingit . nisi forte
 diuinitus tale aliqd' reuelet' . **x.** Vtrū purū
 corpus a deo sit . **xi.** Quare pp's de scia nati
 sit . **xii.** loco vbi titulus est . sentēcia cui'dā sa
 pientis . nō est mea . sed quia p me inotuit
 qbusdā fratrib9 qui tūc a me ista diligētissime

colligebat. et placuit eis. inter nra ea scribere
voluerunt. Est et cuiusda fontei cartthaginensis.
qui de vita bragmanoy aliquanta conspexit. de
mente mudanda ad deum videndum. qd' paganus qd'
aspexit. sed xpianus baptizatus est mortuus.
xij. Quo documento costet hoies bestis excellere.
xiii. No fuisse corpus ppi fantasma. **xv.** De
intellectu. **xvi.** De filio. **xvii.** De sciencia dei.
xviii. De trinitate. **xix.** De deo et creatura.
xx. De loco dei. **xxi.** Vtru deus mali auctor
no sit. Vbi videndum est ne male intelligat' qd'
dixi. mali auctor no est. qui et om' que st' auctor
est. Quia igitu st' i' tati bona st'. Et ne hinc
putet' no ab illo esse pena maloy. que vtiq'
malu est hys qui puniunt' : sed hoc ita dixi.
quoadmodu dictu est. deus morte no fecit.
cu alibi scriptu sit. mors et vita a dno deo est.
Maloy go pena que a deo est. malu est qd'
malis. sed i' bonis dei opib' est. qm iustu est
vt mali puniat' et vtiq' boni est o' quod
iustu est. **xxii.** Deu no pati necessitatem.
xxiii. De patre et filio. Vbi dixi. qd' ipse ea
genuerit sapiencia qua sapiens dicitur. Sed
melius ista questione i' libro de trinitate postea
tractavi. **xxiiii.** Vtru et pccoy et recte fom'
i' libeo sit voluntatis arbitrio. qd' ita esse oino
verissimu est. Sed vt ad recte faciendu
liberu sit. dei gratia liberatur. **xxv.** De cru-
ce xpi. **xxvi.** De differencia pccoy. **xxvii.** De

prudentia. **xxvii.** Quare deus mundū facere vo-
 luerat. **xxviii.** Vtrum aliqd sit factū aut deorsū
 vniuerso. **xxix.** Vtrum oīa ī vtilitate hoīs crea-
 ta sūt. **xxx.** Eū qui vt vlt vīuit beatū ēē,
 nec ipā mea est. sed aedonis. **Vtrum.** qz hęc
 p me inotuit frībūs. me illa que colligebat
 sepserūt eā. volētes nosse. q̄admodū v̄tutes
 aī ab illo diuise atqz diffimite sūt. **xxxij.** Vtrum
 v̄ vllā alijs alio magis itelligat. atqz ita eadē
 v̄i p ifinitū eat itelligēcia. **xxxij.** De metu.
xxxij. Vtrum nō aliud amādū sit. q̄ metu carē.
xxxv. Qd amādū sit. In qua illud qd dixi id
 esse amandū. qd nichil est aliud habē q̄ nosse.
 nō satis approbo. neqz ei deū nō habebat q̄bus
 dictū est. nescitis qz tēplū dei estis z sp̄s dei ha-
 bitat ī vobis. Nec tamē eū nouerāt. vl' nō
 sicut noscēdus est nouerāt. Itē qd dixi. nemo
 ergo vitā brām nouit z miser est. nouit dixi.
 quomodo noscēda est. nā q̄s eā penitus nes-
 cit eoz dūtaxat qui iā v̄tūt ratiōē. qn̄qdē
 btōs se velle esse nouerūt. **xxxvi.** De mēre.
 da caritate. Vbi dixi. deus igit z anima quo
 amat caritas. p̄e dicat purgatissima z con-
 sumata. si nichil aliud amat. qd si verū est.
 q̄modo ap̄ls ait. nemo vnq̄ carnē suā odio hi-
 buit. et ex hoc admonet vt diligat v̄pores.
 Sed ideo dictū est p̄e dilectio dicat. qm̄ caro
 diligit qdē. nec tamē p̄e. s; p̄e aīam cui

ſubiaceret ad tempus ad vſu. **Nā** & ſi ppter ſeripam videt
diligere eū eā nolumus eſſe deformē. ad aliud re-
ferendū eſt deus ei⁹. ad illud ſcilicet a quo de-
cora ſt oīa. **xxxvii.** De ſp nato. **xxxviii.** De
gformatioē aīe. **xxxix.** De alimentis. **xl.** Cū
natura aīay ſit vna. vnde homī dūſe volūta-
tes. **xli.** Cū oīa deus fecit. que nō eſſit fecit.
xlii. Quēadmodū dei ſapientia dñs iheſus xp̄s
& ī vteō mūis facit et ī oclis. **xliii.** Quare
ſilius dei ī hōie apparuit. et ſp̄s ſcūs ī colūba.
xliiii. Quare tātō poſt vēit dñs ihs xp̄s.
Vbi cū generis hūmāi tēp̄ vni⁹ hōis etates cō-
mēorare dixi nec oportuit diuinitus vēire
mūgīm. cui⁹ p̄mittatōē ī mores optimos
formaret⁹. niſi ī tēp̄e iuuetutis. Et aduēxi
ad hoc valē qd̄ ait ap̄l̄s ſb̄ lege tēp̄ ſub peda-
gogo p̄ multos cuſtoditos. Sed poſſe mouē. cur
alibi xp̄m dixerim⁹ ī ſexta etate generis hūmāi
veniſſe tēp̄ ī ſenectute. Hoc ergo de iuuetute
dictū. ad vigore ſeruiorēq; fidei refert⁹ que p̄ di-
lectionē opat⁹. Illud at̄ de ſenectute ad tēp̄orū
mūm. Poſſe at̄ eī ītelligi vtrūq; ī vniuerſitate homī.
qd̄ nō poſſe ī etatib; ſingulorū. ſicut ī corpe nō
poſſe ſimul eſſe et iuuetus et ſenectus. In aīo
at̄ poſſe. Illa ppter alacritatē: iſta ppter ſiuitatē.
xlv. Aduſus mathematicos. **xlvi.** De peccis.
xlvii. Vtrū aliqui cogitatioēs māis vidē poſſimus.
Vbi qd̄ dixi angelica corpa qualia nos ſperamus
habitueros lucidiſſima atq; etherea eſſe at̄

dendum est, Si hoc sine membris que nunc ha-
 bentur et sine substantia quibus incorruptibilis tamen
 carnis accipiat, errat. Multo aut melius tunc
 de civitate dei questio ista tractata est. De viden-
 dis cogitationibus nostris. **xlviij.** De credibilibus.
xljx. Quare filij israel sacrificabant visibilibus pecorum
 victimas. **l.** De equalitate filij. **li.** De homine fac-
 to ad ymaginem et similitudinem dei. Vbi quod
 dixi, homo sine vita non recte appellatur, cum dicitur homo
 etiam cadaver hominis, ergo saltem dicitur debui, non prope dicitur
 vbi dixi, non recte dicitur. Itaque dixi, neque istate distiguitur,
 quod aliud sit ymago et similitudo dei, aliud ad ymagi-
 nem et similitudinem dei, sicut hominem feram accipimus,
 quod non ita intelligendum est, quasi homo non dicitur yma-
 go dei, cum dicitur apostolus, Vir quidem non delectet velare ca-
 put, cum sit ymago et gloria dei, sed dicitur etiam ad yma-
 ginem dei quod vniuersum dicitur, quod tamen modo ymago
 est, et non ad ymaginem. **liij.** De eo quod dictum est, pe-
 nitet me fecisse hominem. **liij.** De auro et argento
 quod ab egyptiis israelite acceperunt. **liij.** De eo
 quod scriptum est, nichil autem adherere deo bonum est. Vbi quod
 dixi, quod autem omnia melius est, id deum dicimus, ma-
 gis dici debuit, si creatio spiritus melius. **liij.** De eo quod
 scriptum est, sexaginta sunt regine, et octoginta galilee
 et adulescenti quarum non est numerus. **liij.** De annis quod
 gita sex edificati templi. **liij.** De ceteris quinquaginta etibus
 piscibus. **liij.** De iohanne baptista. **liij.** De decem
 virginibus. **liij.** De die autem illa et hora nemo scit,
 neque angeli celorum, neque filius hominis, nisi pater solus.
liij. De eo quod scriptum est in euangelio turbas dominum
 heremo pauisse de quinque panibus. Vbi quod dixi.

duos piscos. duas illas significare personas. regiam
scilicet & sacerdotalem ad quas etiam sacrosancta illa vinctio
pertinebat. **Dicendum** potius fuit. maxime pertinebat.
quam vinctos legimus & prophetas. **Ite** quod dicitur.
Lucas qui tempore ascendente post abolitionem peccatorum sacer
dote christum infirmavit per nathan ascendit ad dauid.
quia nathan propheta missus erat. eius correptione
dauid ipsius peccati abolitionem penitentem impetravit.
non est accipiendum sic. tempore ipse fuerat nathan propheta
qui filius dauid. quia nec hic dictum est. quia ipse
propheta missus erat. sed dictum est. quia nathan mis
sus erat ut misterium non in eodem homine. sed in eodem
nocte intelligatur. **Lxxii.** ad id quod scriptum est in euange
lio. quod baptizabat ihs plures quam iohannes quibus ipse non
baptizaret. sed discipuli eius. **Ubi** quod dicitur. la
tro ille cui dictum est. amen dico tibi. hodie me
cum eris in paradiso. qui nec ipsum baptismum accepe
rat. hoc quidem & alios ante nos doctores sancte
ecclesie posuisti in suis literis inuenimus. sed quibus
documentis satis ostendi non possit. quod non fuerit
ille latro baptizatus ignoro. de qua re in poste
rioribus quibusdam opusculis meis diligentius dispu
tatum est. maxime in eo quod ad vicentium victorem
de aie origine scriptum est. **Lxxiii.** De verbo
Lxxiiii. De muliere samaritana. **Lxxv.** De resurrec
tione lazari. **Deo** **Lxxvi.** De eo quod scriptum est.
an ignoratis fratres. scripturis et lege loquor. quia
lex dicitur homini in quantum tempus vivit. usque ad
eum locum in quo scriptum est. vivificabit & mortalia

corpa vna p̄habuātē sp̄m eius ī vobis, Vbi illud
 qd̄ apl̄s ait, Scimus at̄ qz lex sp̄italis est, ego at̄
 carnalis sū. exponē volēs dīpi. id est, carnī cō-
 sentio nodū sp̄rituali gr̄a lib̄atus, qd̄ nō sic
 accipiedū est, quasi sp̄ritualis homo iā sub gr̄a
 cōstitutus, etiā de seip̄o hoc dicere nō possit, et
 cetera vsq; ad eū locū vbi dictū est. miser ego hō,
 q̄s me lib̄abit de corpe mortis hui⁹, qd̄ postea
 didici sicut iā ante cōfessus sū, Rursus expo-
 nēs qd̄ ait apl̄s, corpus qd̄ mortuū est p̄t̄ p̄cām,
 mortuū iq; corpus dicit, q̄d̄ tūc tale est, vt idigē-
 cia rerū p̄p̄u molestat aīam, sed isto melius pos-
 tea michi visū est et ideo mortuū corpus dictū,
 qd̄ iā habeat moriēdi necessitatē, quā nō ha-
 buit ante p̄cām, **Lxxij.** De eo qd̄ scriptū est, Exis-
 timo eī qd̄ idigne sint passioēs hui⁹ t̄p̄is ad fu-
 turā gl̄am que reuelabit̄ ī nob̄. vsq; ad id qd̄
 scriptū est, et ip̄a spe eī saluati sumus, Vbi cū
 exponerē qd̄ scriptū est, et ip̄a c̄atura lib̄abit̄
 a seruitute ihericus, dixi, et ip̄a creatura,
 id ē, et ip̄e homo cū iā signaculo ymaginis
 p̄t̄ p̄cām amisso, im̄asit tantūmodo creatura,
 qd̄ nō est ita accipiedū, q̄si totū amiserit qd̄
 habebat ymagis dei, Nā si oīno amisset, nō
 esset p̄t̄ qd̄ dicit̄, reformamī ī nouitate mē-
 tis vr̄e, et ī eādē ymaginē trāsfamamur.
Sed rursus si totū amisset, nichil maneret
 vnde dicit̄, q̄q; ī ymaginē p̄abulet homo,
 tamē vane getat̄, Itē qd̄ dixi sp̄ritualit̄ sumos
 angelos viuere, istimos vō aīaliter, audacius

dictū est de infirmis q̄ ut possit vl' scripturis sc̄is
vl' ip̄is reb' ostendi, quia et si forsūtā potest,
difficillime potest, **De Lxxvii.** De eo qd' scriptū est,
O homo tu quis es q̄ iudicab' deo. Vbi qd' dixi,
quia etiā leuiorib' quib'q' peccatis, aut certe q̄uis
grauiorib' et multis, tamē magno gemitu et
dolore peccandi, misericordia dei dignus fuerit non
ip̄i est, qui si reliquerit, iteraret, sed misericordis
dei, qui eis peccatis doloribusq' subicit, parū est
ei velle, nisi deus misceat. Sed deus nō misceat
qui ad pacē vocat, nisi voluntas p̄cesserit ad pacē,
hoc dictū est post peccatā. Nā est misericordia dei
etiā p̄ueniens voluntate, que si nō esset, nō p̄para
ret voluntas a dno. ad eā misericordiā p̄tinet et ip̄a
vocatio que etiā fidē p̄uenit. De qua paulo post
cū agerē dixi. Hec at' vocatio, siue ī singulis
hoib', siue ī pplis, atq; ī ip̄o genere hūano p̄
tēpōz oportunitates opat' alie z p̄fide ordinatiōis
est, quo p̄tinet etiā illud, In vtrō sacrificauit te, et
cū esses ī remibus p̄ris tui vidi te, et iacob dilexi,
esau at' odio habui, z cetera. q̄uis testimoniū illud,
cū esses ī remib' p̄ris tui vidi te, vnde michi t̄p̄
scriptū sit occurrerit, nescio. **Lxxix.** De eo qd' scriptū
est, tūc z ip̄e filius subiectus est ei, q̄ illi subicit
oīa. **Lxx.** De eo qd' ap̄ls dicit, Absorpta ē mors
ī victoria, vbi est mors gr̄atio tua, vbi est mors
aculeus tuis, aculeus at' mortis, p̄ccm est, vtrū
at' p̄ccā. **Lxxi.** De eo qd' scriptū est, iuicē onera
vra portate, et sic adimplebitis legē xp̄i. **Lxxii.** De
t̄p̄ib' z n̄is. **Lxxiii.** De eo qd' scriptū est, et habitu
iuicē ut homo. **Lxxiiii.** De eo qd' scriptū est ī eplā

pauli ad colosenses, i quo habemus redemptionem
 remissionem peccatorum, qui est ymago dei invisibilis,
 lxxv. De hereditate dei. lxxvi. De eo quod iacobus
 apostolus dicit, vis autem scire o homo iamis, quia fides
 sine operibus ociosa est. lxxvii. De timore, vix
 peccatum sit. lxxviii. De pulchritudine simulacrorum.
 lxxix. Quare magi pharaonis fecerunt quedam
 miracula, sicut moyses dei famulus. lxxx. ad
 uersus apollinaristas. lxxxi. De quadragesima
 et quingesima. lxxxii. De eo quod scriptum est, Quae
 cum diligit dominus corripit, flagellat autem omnem filium quem
 recipit. lxxxiii. De coniugio. Hoc opus sic
 incipit. Vtrum anima a seipsa sit. Explicit retractatio
incipit capitula libri beati augustini

Utrum anima a seipsa sit, i. De octoginta tribus questionibus, Prima,
 Utrum anima a seipsa sit, ii. De eo quod scriptum
 est, michi autem adherere deo bonum est. iii.
 De libero arbitrio. iiii. Vtrum deo auctore
 sit homo deterior. v. Quae causa sit ut homo
 sit deterior. vi. Quod animal irrationale non possit
 beatum esse. vii. De malo. viii. Quae prope in
 quantum anima dicitur. ix. Vtrum pro se anima moueatur.
 x. Quod corporis sensibus percipi veritas negat.
 xi. Vtrum corpus a deo sit. xii. Quare christus
 de secula natus sit. xiii. Benedictio cuiusdam sapientis.
 xiiii. Quo documento constet satis hominem
 bestibus excellere. xv. Non fuisse corpus prope factum
 anima, xvi. De intellectu. xvii. De filio, xviii.
 De serua dei. xix. De trina unitate. xx. De

deus & creatura. **xxi.** De loco dei. **xxii.** Utrum deus
auctor mali non sit. **xxiii.** Deum non pati neces-
sitate. **xxiiii.** De patre & filio. **xxv.** Utrum & pater
et reus facti. in libro sit voluntatis arbitrio. **xxvi.** De
cruce christi. **xxvii.** De differentia patrum. **xxviii.**
De homine facto ad imaginem dei & similitudinem.
xxix. De prudentia. **xxx.** Quare deus mundum facere
voluerit. **xxxi.** Utrum aliquid sit sensu aut deorsum
in unum. **xxxii.** De eo quod dictum est. peccet me
fecisse hominem. **xxxiii.** Utrum omnia in utilitate hominis
creata sit. **xxxiiii.** Utrum res vlla alius alio ma-
gis intelligat. atque ita eiusdem rei per infinitum eat in-
telligencia. **xxxv.** De metu. **xxxvi.** Utrum aliud
amandum sit. quam metu carere. **xxxvii.** Quod amandum
sit. **xxxviii.** De misericordia caritatis. **xxxix.** De spiritu
nato. **xl.** De generatione anime. **xli.** De alimentis.
xlii. Cum animarum natura una sit. unde hominum diuise
voluntates. **xliii.** Quod sit. tunc fiet illud quod scriptum
est. absorpta est mors in victoria. ubi est mors con-
terio tua. ubi est mors aculeus tuus. aculeus
aut mortis peccati. vnde peccata lex. **xliii.** Cum omnia deus
fecerit. quare non equalia fecit. **xlv.** De magis phara-
onibus. **xlvi.** De verbo. **xlvii.** Quomodo dei sapientia
dominus ihesus christus. et in verbo manet fuerit. et in rebus. **xlviii.**
Quare filius dei in homine apparuit. et spiritus in coluba.
xlix. Quare tanto post venit dominus ihesus christus. et non in
principio peccati hominis. **l.** De die et illa & hora nemo
scit. neque angeli celorum. neque filii hominis. nisi pater.
li. Ad usus mathematicos. **ly.** De actu quinquagesimo

tribus piscibus. **Lij.** De pulchritudine simula-
 dyoz. **liij.** De anis q̄draginta ex edificatiōis
 tēpli. **lv.** De cētū quāginta tribus piscibus.
lvi. De h̄ditate dei. **lvij.** De eo qd̄ sc̄ptū est.
 ep̄stō ē qd̄ nō s̄t cōdigne passioēs huius t̄pis
 ad futūrā glām. vsq̄. sp̄c salu f̄i sum. **lvij.**
 De eo qd̄ sc̄ptū est. o hō tu q̄s es q̄ tr̄ndas deo.
lvj. De anto ⁊ auḡro qd̄ ab egyptiis israhelite
 accep̄erūt. **lv.** De iohāne baptista. **lvi.** De dec̄
 v̄ginibus. **lvij.** ~~De t̄ore. utrū p̄c̄m sit~~ De
 muliere samaritana. **lvij.** De t̄ore. utrū
 p̄c̄m sit. **lvij.** Eū q̄ ut vult v̄uit b̄m esse.
lv. De equalitate filij. **lvij.** De q̄draḡsima et
 quāḡsima. **lvij.** De eo qd̄ sc̄ptū est. an igno-
 ratis s̄c̄s. s̄c̄tibz et legē loq̄i. vsq̄ i quo sc̄ptū
 est. ita ut seruiamz i nouitate sp̄s. et nō i ve-
 tustate l̄e. **lvij.** In eplā pauli ad colocen̄ses.
 de eo qd̄ sc̄ptū est. i quo habemz r̄d̄ptionē. i r̄e-
 missionē p̄c̄oz. q̄ est imago dei inuisibilis. **lvij.**
 De eo qd̄ sc̄ptū est. et habitū inētus ut homo.
lvij. De eo qd̄ sc̄ptū est i euāgelis turbas d̄m̄
 pauisse. **lvij.** De eo qd̄ sc̄ptū est. in̄ic̄e onera
 vr̄a portate. **lvij.** De p̄cis. **lvij.** De eo qd̄
 sc̄ptū est. sepaḡita s̄t igne. ⁊ octoḡita ḡubine.
 ⁊ adoleſc̄tularū quarū nō est n̄s. **lvij.** De
 t̄pibz et̄nis. **lvij.** Utrū aliq̄m cogitatioēs n̄as
 vid̄ possumz. **lvij.** De credibilibz. **lvij.**
 Quare filij isrl̄ sacrificabāt visibiliter. **lvij.**
 Quēit̄ utrū qui baptizati s̄t i illo t̄pe quo sc̄ptū ē

Dñm p̄ discipulos suos bapuzasse p̄les q̄ ioh̄es ac
ceperit sp̄m sc̄m. **Lxxxix.** ad id qd̄ sc̄ptū est. tūc ē
ip̄e filius sbiectus est ei qui illi sbiecit oīa. **Lxxx.**

Quare magi pharaonis fecerūt qdā miracula
sicut moyses famulus dei. **Lxxxii.** De pascha.

Lxxxiii. De resurrectione lazari. **Lxxxiiii.** De eo
qd̄ ait iacobus. vis scire o homo tamē. qm̄ fides

sm̄e opib9 ociosa est. **Lxxxviii.** adūsus apolina
ristas. **Lxxxv.** Verū etiā infidelitas ad fornicationē
p̄tine intelligēda sit. ī eo qd̄ ī euāgelio veritas
dicit. si q̄s dimittit uxore suā excepta fornicationis
causa. **¶** Explicuit capitula. **¶** Incipit
liber de octoginta t̄b9 questionib9 b̄ti augustini ep̄i.

Quorū aīa a seip̄a sit. **¶** Questio p̄ma.

¶ Omne verū. a veritate verū est. et

oīs aīa. eo aīa est. quo verā aīa est;
oīs igit̄ aīa a veritate habet vt oīno aīa

sit. aliud at̄ aīa est: aliud veritas. Nā veritas
falsitate nūq̄ patit̄: aīa vō sepe fallit̄. Nō

igit̄ aīa a veritate aīa est: a semetip̄a est. est
at̄ de9 veritas. Deū igit̄ habet auctore vt sit aīa.

¶ De eo qd̄ sc̄ptū est. nichil at̄ adherē deo. bonū
¶ Omne qd̄ est: aut eodē modo **¶** Est. ii.

est. aut nō. et oīs aīa oī t̄pe corpe me
lior. melius est ei qd̄ viuificat. q̄ id qd̄ viuifi

cat; Corpus at̄ ab aīa viuificari. nō a corpore
aīam ambigit nemo. Qd̄ at̄ corpus nō est. et

tamē aliqd̄ est: aut aīa est. aut ea melius aliqd̄
deterius ei oī corpe. nichil est. qz t̄si materiā

q̄s d̄ip̄eit. vnde ip̄m corpus sit. recte qm̄ caret

oī specie, nichil dicit. Rursū iter corp⁹ & aīam
 mediū qd' melius sit corp⁹, deterius aīa, nō
 iuenit⁹. Si qd' ei esset mediū, aut viuificaret⁹
 ab aīa, aut viuificaret aīam, aut neutriū;
 aut viuificaret corpus, aut viuificaret⁹ a cor-
 pe: aut neutriū. Nā qd' viuificat⁹ ab aīa, est
 corp⁹. Si qd' at viuificat aīam: melius ē q' aīa,
 Rursū quo viuificat⁹ corpus, aīa est: qd' viu-
 ficat⁹ a corp⁹, nichil est. Neutrū vō, id ē nul-
 lus vite dīgēs, nullaq; vita ēbues, aut oīno
 nichil est, aut aliqd' corp⁹ est: aut aliqd' & cor-
 pore & aīa melius. Sed verū qd' tale sit ī re-
 rū natura: alia questio est. Nūc iterū ratio
 cōperit nichil mē corpus & aīam esse, qd' sit
 corp⁹ melius, aīa deterius. Qd' at est oī aīa
 melius, id deū dicim⁹, cui qsq; eū itelligit,
 iūctus est. Qd' eī itelligit⁹ verū est, nec oē
 qd' credit⁹ verū est, q' qd' at verū est atq; a
 sensibus & a mēte seūgit⁹ credi tācū, nō
 tamē sentiri aut itelligi pōt deū, ergo iūctū
 est qd' itelligit deū, Itelligit at aīa rationalis
 deū, nā itelligit qd' sp̄ eiusmodi est, neq; vllā
 patit⁹ mutationē: mutat corpus p̄ tēp⁹ & loca
 aīa ipā rationalis qd' aliqui sapiēs aliqui stul-
 ta est: mutationē patit⁹. Qd' at sp̄ eodē modō ē,
 melius p̄fecto est q' id qd' ita nō est: nec q'q; me-
 lius est rationali aīa, nisi deus. Cū igit itelligit
 aliqd' qd' sp̄ eodē modō est, et sese habet ipm̄ sine
 dubio itelligit, hoc at est ipā veritas, cui quia aīa
 rationalis itelligēdo iūgit⁹, et hoc bonū aīe est, ut
 accipit⁹ id qd' dictū est, michi at adherē deo, bonū est,
 v̄ esse

O De libero arbitrio. .iiij.

Illuc qd' fit. ei a quo fit. par esse nō p̄t. alioq̄ iusticia que sua cuiq; tribuē debet. de reb; auferat' nāc est. hōiem ḡo deus q̄q̄ optimū fecit: nō tamē id fecit qd' erit ip̄e. Melior at' homo est. qui volūtatē. q̄ qui necessitate bonus est. Volūtas igit' libera danda homi fuit. ¶ Utrū deo auctore sit homo deterior. .iiij.

Nullo sapiente hōie auctore. fit homo deterior. Illo ei p̄ua ista culpa est: p̄mo tanta est. que i sapiente q̄uis hōiem cadē posse neq̄at. Est at' deus oī homi sapiente p̄stator. Multo minus igit' deo auctore fit homo deterior. nullo ei p̄stator dei volūtas q̄ hōis sapientis est. Illo at' auctore cū dicit': illo volente cū dicit'. Est at' vicium volūtatē quo est homo deterior. Qd' vicium si longe abest a dei volūtatē ut ratio docet. In quo sit. querēdū est. ¶ Quē causa sit ut homo

U sit deterior. .v.

ut sit homo deterior: aut i ip̄o causa est. aut i alio. aut i nichilo. Si i nichilo nulla causa est. aut si ita accipit' i nichilo. qd' homo ex nichilo factus est. vel ex hīs que ex nichilo facta sūt. rursū i ip̄o est causa qd' ei; q̄si materies est i nichilo. Si i aliquo alio: utrū i deo. an i alio q̄libet hōie: an i eo qd' neq; deus neq; homo sit. Sed nō i deo: honoz ei deus causa est. Si ḡo i hōie: aut vi aut suasionē. S; vi. nullo modo. ne sit deo valētor. S; q̄dē deus ita optime hōiem fecit. ut si vellet manere optimus. nullo resistente

impediret. **S**uasioe, aut alteri hois si quedi-
 hoiem deprauari. rursu querendu est cur. sua-
 son ipse cur a quo deprauatus sit. no ei pt pra-
 uis no esse taliu suason. Restat nescio qd qd
 qd sit nec deus nec homo. sed etia hoc qd est.
 aut vi itulit. aut suafit. deid hoc respondet
 qd supra. De suasioe at qd est. qz suasio
 no cogit iutu ad eiusde hois volutate causa
 dapnatiois ei redit: siue aliquo. siue nullo
 suadeo. ¶ **Q**uod aial irrationale no possit bñm

Animal qd caret racione. ca. **L**esse. vi.
 caret scēcia. Nullu at aial qd scia caret.
 bñm esse potest. Sed igit cadit i aialia racionis
 oppia ut bñ sint. ¶ **D**e malo. vii.

Omnē qd est. aut est corporu. aut tēporu.
 Corporu sensibili: itēporu at itelligibili
 specie cōtinēt. De igit qd est: siue aliqua specie
 non est. Vbi at aliqua spēs; necessario est aliq
 modus: et modus aliqd bonū est. Sūmū ergo
 malū. nullū modū habet: caret ei oī bono. nō
 est igit. qz nulla specie cōtinēt: totūq; hoc nomē
 mali de speciei pūatioe reptū est. ¶ **Q**uē

Appie i aionte aia dicitur. viii.
 Anima aliqū ita dicitur ut cū mēte itelli-
 gat: velut cū dicim; hoiem; ex aia z corpe qstare;
 aliqū ita ut excepta mēte dicat. Sed cū excepta
 mēte dicitur: ex hys opib; itelligit que habem;
 cū bestis coia. Bestie nāq; caret racione, que
 mēti sp est spūa. ¶ **Q**uē p se aia moueat. ix.

Moueri p se aiam sentit: qui sentit i se esse
voluntate. na si volumus. no aliud aliud
de nobis vult: et ille motus aie. spontaneus
est. Hoc ei ei ebutu est a deo: qui tamen motus
est no de loco i locu tpe corpis. Localit' ei moueri.
corpis p'iu est. Et cu voluntate. id e illo motu q'
localis no est corpus suu localit' mouet: no ex
eo demonstrat' q' sicut videmus a curdine aliqd
moueri p magnu spaciū loci: et tamen ipm car-
dine no moueri loco. **Q**uod' corpis sensibus ve-

+ et ipa locali-
ter moueri

Oritas percipi nequeat. V.

Nunc qd' corporeus sensus attingit qd' et
sensibile dicit'. sine vlla it' missione t'p'is co-
mutat' q' velut cu capilli nri crescut vl' corp' p'
pergit i senectute aut i iuuetu efflorescit: p'petuo
id fit. nec oino it' mittit fieri. Qd' at no manet.
p'cipi no p't. Illud ei p'cipit' qd' t'acta q'phen-
dit: cōprehēdi at no potest. qd' sine it' missione
mutat' no est igit' expectanda sinceritas ver-
tatis a sensib' corpis. Sed ne q's dicat esse ali-
qua sensibilia eode modo sp' manētia: et q'stio
ne nob' de sole atq' stellis afferat: i q' b' cōiūci
facile no p't. Illud certe nemo est qui no cogat'
fateri. nichil e esse sensibile qd' no habeat simile
falso: ut vt it' nosa no possit. Na vt alia p'mittit'.
oia que p corpus sentiam' etiā cu ca no assūt
sensibus: ymagines tamē eoy patim' t'p' p'ius
assunt. vel i sopno vl' i furore: qd' cu patimur
oino vtrū ea ipis sensib' sentiam': an ymagies
sensibilū sine. discernē no valēms. Si igit' se-

ymagines sensibilia false, que discerni ipsis
 sensibus nequeunt, et nichil papi potest nisi quod a
 falso discernitur: non est constitutum iudicium veritatis
 in sensibus. Quod ubi saluberrime admonem
 auerti ab hoc mundo qui profecto corporeus est:
 et ad deum id est veritatem que itellam et interiori mente
 capit que se manet et eiusdem modi est, que non
 habet ymaginem falsam qua discerni non possit.

tota alacritate conuerti, **Quod corpus a deo sit, xi.**

Omnis bonum a deo, esse speciosum bonum, igitur
 speciosum est: quod spiritus continet speciosum est: esse
 autem corpus ut corpus sit aliqua specie continetur,
 esse igitur corpus a deo. **Quare christus de facta natus**

Deus cum liberat, non aliquam partem liberat, **lit, xii.**
 berant: sed totum liberat quod forte in periculo est.

Sapientia ergo et virtus dei qui dicitur unigenitus filius
 hominis suscepto, liberatione hominis indicavit: hominis autem
 liberatio in utroque sexu debuit liberari apparere, et
 ergo quia virum oportebat suscipere qui seipsum honora-
 bilior est: consequens erat ut femine sexus liberatio
 hic appareret quod ille vir de facta natus est. **He**

Atentia eius cuiusdam sapientis, **xiii.**

Agite igitur miseri mortales, hoc agite, ne
 unquam polluat hoc domicilium malignus spiritus, ne
 sensibus immixtus iacetet ante scintillam, lucemque me-
 tris obnubilet, Serpit hoc malum, quod oes aditus
 sensuales dat sese figuris, accommodat coloribus,
 adheret sonis, latet intra sese in fallacia sermone,
 odoribus se sibiicit, infudit saporibus, ac turbidi mo-
 tus illius tenebrosis affectibus tenebrati sensus

quibusdam nebulis implet omnes motus intelligentie: per quod
paucis lumine rationis radius mentis solet. Et quod radii
etherice lucis est. in eo quod speculum diuine presen-
cie. In hoc est deus. in hoc voluntas innoxia: in hoc re-
ferri meriti reductet. Deus ubique presens est: tunc
autem unicus quoniam simul est. cum mentis in illi-
ta puritas in eis propria patuit. Ut est visus
oculorum si fuerit vicarius: quod videt non potest
adesse non putat. frustra et circumstat oculos pro
ymago verum. si oculis integritas desit: ita etiam
deus qui nihil desit frustra pollutis animis presens est.
que videt mentis ceatas non potest. ¶ Quo docu-

Intento satis constat hominem bestis excellere. xiiii.
Alter multa quibus ostendi potest hominem
excellere bestis ratione. hoc omnibus manifestum. quod
belue ab hominibus domari et mansueti possunt.
homines a bestis nullo modo. ¶ Non fuisse

Corpus christi fantasma. xv.

Fantasma fuit corpus christi. fefellit christus.
et si fallit. veritas non est. Est autem veritas christus:
non igitur fuit fantasma corpus eius. ¶ De intellectu. xvi.

Omnis quod se intelligit. apprehendit se:
quod autem se apprehendit. finitum est sibi. Et intel-
lectus intelligit se. ergo finitus est sibi: nec
infinitus esse vult quibus possit. quia notus sibi
esse vult. amat autem se. ¶ De filio. xvii.

Deus omnium que se causa est: quod autem omnium rerum
causa est. etiam sapientie sue causa est: nec
sine sapientia deus unquam: sue igitur sapientie sapientie
causa est sempiterna: nec tempore prior est quam sua

sapientia, Deinde si primum esse sempiternum testis deo.
nec fuit aliqui non primum. nunquam sine filio fuit.

O De Trinitate dei, xviii.

Unum primum iam non est, sed futurum nodum
est; sed igitur et primum et futurum deest, apud deum
autem nichil deest, nec primum igitur nec futurum.
Sed omne perfectum est apud deum.

De Trinitate, xix.

O Unum quod est, aliud est quo constat; aliud
quo discernitur; aliud quo congruit.

Universa ergo creatura si et est quoque modo,
et ab eo quod omnino nichil est plurimum distat, et
suis partibus sibi congruit. Causam quae eius tri-
nam esse oportet, qua sit, qua hoc fiat, qua sibi
amica sit, creature autem causam id est auctorem deum
dicimus, oportet ergo esse trinitatem, qua nichil pre-
stantius, intelligitius et beatius invenire perfectam ra-
tione potest, ideoque etiam cum veritas quiritur, plusquam tri-
genae questionum esse non possunt. Verum omnino
sit, utrum hoc an aliud sit, utrum approbandum
improbandum ve sit.

De deo et creatura, xx.

Quod immutabile est, eternum est, spiritum enim
eiusdem modi est, quod autem commutabile est,
temporaliter obnoxium est, non est spiritus eiusdem modi est, et ideo
eternum non recte dicitur, quod ei mutat, non manet,
quod non manet, non est eternum, sed quod ita mortale
et eternum est, quod omne eternum immortale est, non omne
mortale facit subtile eternum dicitur, quia et si spiritus
aliquid vivat cum mutabilitate patitur, non propter eternum
appellatur, quia non spiritus eiusdem modi est, quibus

immortale. qz sp uiuit rē dici possit. Vocat tamen
etnū itēdū etiā qd' immortale est, qd' vō qd' z
mutationē patit' et aīe pñcia cū aīa nō sit
viuē dicit' neqz immortale vllō mod. et ml'to
min' etnū itelligi potest. Inetnū eī cū pñcie
dicit'. neqz pñcia qz pñcia dicit' quasi trā
sicit'. neqz qz futuru quasi nōdū sit. sed qz qd'
est tātūmodo est. ¶ De loco dei. xxi.

Deus nō alicubi est, qd' alicubi est. qz nō est
loco, qd' qz nō est loco. corpus est. de qz nō est
corpus. nō igit' alicubi est. et tamē qz est et ī
loco nō est. ī illo st' potius oīa q' ipē alicubi. nec
tamē ita ī illo vt ipē sit locus. Locus eī ī spa
cio est, qd' lōgitudīe z latitudīe z altitudīe corpus
occupat'. nec de q' tle aliqd' est. et oīa igit' ī ipō
st'. et locus nō est. Locus tamē dei abusiue dicit'
seplō dei. nō qd' eo qz nō est. sed qd' ei pñcia sit.
p' at' nichil melius. q' aīa mūda itelligitur.

Querit' deus auctor mali auctor nō sit. xxii.
Vsqz oīm que st' auctor est et ad eis boni
tate id tātū pñcia vt sit oē qd' est. nō esse
ad eū pñcia vllō pacto potest. oē at' qd' deficiat
ab eo qd' est esse deficiat. qz tēdit ī non esse. Esse
at' z ī nullo deficiē. bonū est. quia malū est deficiē.
at' ille ad que nō esse nō pñcia. nō est causa
deficiēdi. id ē tēddi ad nō esse. qz vt ita dicit'
essendi causa est. Bonū igit' tātūmodo causa est.
et pñcia sūmū bonū. quo acta mali auctor nō
est. qui et oīm que st' auctor est. que ī qz st'
itātū bona st'. ¶ Deū nō pati necessitate. xxiii.

ipē

Ubi nulla idigēcia, nulla necessitas: ubi nullus defectus nulla idigēcia: nullus at defectus in deo. nulla ergo necessitas. **De patre & filio. xxiiii.**

Omnis castus, castus castitate castus est; et omnis eternus, eternitate; et omnis plenus, plenitudine; et omnis bonus, bonitate; ergo et omnis sapiens, sapientia, et omnis simile, similitudine. Sed duobus modis castus castitate dicitur, vel quod eam gignat ut ea sit castus castitate quam gignit, et cui principium atque causa est ut sit, aliter autem cum participatione castitatis quodque castus est quod potest aliquando esse non castus atque ita de ceteris intelligendum, Nam et anima eternitate vel intelligitur vel creditur, scilicet eterna eternitatis participatione fit, Non autem ita eternus deus, sed quia ipse eternitatis auctor est, hoc et de plenitudine et bonitate hoc intelligi, **Jobre cum sapiens dicitur deus et sapientia sapiens dicitur, sine qua cum vel fuisse aliquando vel esse posse neque habet est credere, non participatione sapientie sapiens dicitur, sicut anima que et esse et non esse sapiens potest, sed quod eam ipse genuerit qua sapiens dicitur sapientia, Item illa que participatione fit vel casta vel eterna vel bona vel plena vel sapientia, recipiunt ut dicitur est ut possint nec castus esse nec eterna nec plena nec bona nec sapientia, at ipsa castitas, eternitas, plenitudo, bonitas, sapientia, nullo modo recipiunt aut corruptione, aut ut ita dicitur qualitate, aut turpitudine aut malitia, ergo etiam illa que participatione similia fit recipiunt dissimilitudine, ac ipsa similitudo nullo modo ex alia parte potest esse dissimilis. Unde fit ut cum similitudo patris filius dicitur, quia eius participatione similia fit queque fit vel inter se**

ut deo similia. ipsa ei est spes prima qua se ut
ita dicitur speculata, et forma qua formata se oia.
ex nulla parte prius potest esse dissimilis, sed igitur
pater ut ut ille filius sit ille pater. id est ille si-
militudo. ille cuius est similitudo, ex quo una sub-
stantia. Nam si non una recipit dissimilitudine
similitudo, quod fieri posse ois verissima negat ratio.

¶ Verum peccatum et recte factum in libero sit voluntatis

Quidam casu fit. temere fit; Arbitrio. xxv.
quod temere fit. non fit prudentia. Si ergo
casu aliqua fuit in mundo. non prudentia uniusus
mundi administrat. Si non prudentia uniusus mun-
dus administrat; est aliqua natura atque substantia
que ad opus prudentie non pertineat. De autem quod est.
igitur est. bonum est. Summe est illud bonum. cuius
participatio se bona cetera. et se quod mutabile est
non per seipsum, sed boni participatio igitur est. bonum est.
Porro illud bonum cuius participatio se bona cetera
participat se. non per aliud sed per seipsum bonum est. quia di-
uina etiam prudentia vocamus. Nichil igitur casu fit
in mundo. nichil in mundo fieri sub casu hic constituto.
sepe videtur ut quod in mundo gerit. potest diuinitus
geri. potest nostra voluntate. Deus est qui quomodo homine
optio et iustissimum. longe atque inappabiliter melior
et iustior est. Iustus autem reges et gubernans uniu-
ersa. nulla pena cuius sunt in merito infligi. nulla
penam merito dari. merito autem peccatum. et
merito penam. recte factum est. nec peccatum aut recte
factum imputari cuius iuste potest, qui nichil propria

fecit volutate. Est g^o p^orim & r^oe factū i
lib^o volutatis arbitio. ¶ De cruce xpi. xxvi.

Sapientia dei. hoīem ad exēplū quo r^oe
viverem⁹ accepit. suscepit. ¶ Stinet
at ad vitā rēdā. ea que nō s^t metuenda
nō metuere. mors at metueda nō est.
¶ Oportuit g^o idipm illig hoīs que dei sapientia
suscepit morte mōstrari. Sūt at hoīes
qⁱ quīs mortē ipām nō timeāt. gen⁹ ta
mē aliq^d morbi mortis horrescūt. nichilo
min⁹ at ut ipā mors. ita nullū gen⁹ mor
tis bono & r^oe viveti homī metuedū esset.
nichilomin⁹ igit^r hoc qⁱ illius hoīs cruce esse
dendū fuit. nichil at eū iter oīa gen⁹ mor
tis illo gen⁹ expectabilius & formidolosius.

¶ De differēcia p^occōy. xxvii.

Alia s^t p^occā infirmitatis. alia iperitiae:
alia malicie. Infirmitas & iperitiae. cōtrā
s^t v^otuti & sapientie: malicia cōtraria est
bonitati. ¶ qⁱ qⁱ igit^r novit q^d sit v^otus & sa
pientia dei: p^t epistimare que sūt p^occā
viciālia. Et qⁱ qⁱ novit q^d sit bonitas dei:
p^t epistimare q^b p^occā ~~certa~~ certa pena
debeat. et hic & i futuro s^olo. qⁱ qⁱ bene
tractatis. p^obabilit^r iudicāi potest. qui nō sūt
cogedi ad p^occā luctuosā & lamētabile.
qⁱ quīs p^occā fateāz. et q^b nulla oīno salus
sp^oanda sit: nisi sacrificiū optulerit deo spm
contribulatū p^o penitēciā. ¶ De hoīe facto

Quod ymaginē & similitudinē dei. pp. viii.
in exteriorē & interiorē hominē diuina
scriptura quæret. et in tantū eos dis-
cernat ut ab aplo dictū sit. et si exterior homo
nō corrūpit s; interior renouat. de die in die &
q̄ri p̄t. utri vniq; horū factus sit ad ymaginē
& similitudinē dei. Nā illud quē scilicet est. si vniq;
q̄s eorū, nō ē dubitat eū potius q̄ renouat.
q̄ eū q̄ corrūpit. dicit. utri abo magna q̄stio
est. Nā si exterior homo est adā. & interior xp̄s.
bene abo intelligūt. s; cū adā sicut a deo factus
est bonus nō mālēt. et diligēdo carnalia car-
nalis effectus sit. nō absurde vidēi p̄t hoc ipm
ei fuisse carē ymaginē dei. & similitudinē amittē.
de hoc ip̄e renouat. et ip̄e est etiā interior.
quomodo go ip̄e est et exterior. an scdm corpus.
ut interior sit scdm animam. et interior sit resurrec-
tio & renouatio que nūc fit scdm mortē potius
vite id ē p̄m. et scdm ignationē noue vite
id ē. iusticie. q̄s itē duos homēs sic appellat. ut
vniū veterē quē debemq; exuere. alterū no-
uū & eū idēdū ~~quomodo~~ quomodo quæret. quoyru-
sū illū appellat ymaginē t̄remi homis. q; scdm
p̄m p̄mi homis gerit q̄ est adā. Alterū ymaginē
celestis homis. q; scdm iusticiā scdm homis gerit
q̄ est p̄s. ihs. Exterior at homo q̄ nō corrūpit.
futura resurrectionē renouat. cū istā mortē
psoluit. quā nature debet. lege illa q̄ in paradiso

p̄ p̄ceptū dato est. Q̄modo at̄ nō sūt īgruū
 qd̄ dicit̄ etiā corpus s̄m ad silitudinē dei. facile
 itelligit q̄ diligēte attendit qd̄ dictū est. et fecit deo ⁺ dubitat
 oīa bona valde. Nemo etiā qd̄ ip̄e sūt p̄mit̄ bono.
 Multis etiā modis dicit̄ res possūt siles deo. Alie
 s̄dm̄ v̄tutē & sapiam̄ facte. qz̄ ī ip̄o est v̄tus et
 sapiā nō facta. Alie īp̄tū v̄tutē solū. qz̄ ille sū
 me & p̄me v̄tutē. Alie īp̄tū s̄. qz̄ ille sūme ac
 p̄mitus est. et ideo que t̄tūmodō s̄ nec tamē
 v̄tutē aut sapiūt nō p̄f̄e s̄ ep̄ique s̄ ad silitu
 dinē ei. qz̄ ip̄a bona s̄ modice ī ordīe suo. cū
 sūt ille supra oīa bono a quo bona s̄. Oīa v̄o
 que v̄tutē & nō sapiūt. paulo āplius p̄cipat̄ silitu
 dinē. qd̄ etiā v̄tutē etiā est. nō at̄ qd̄ est. etiā v̄
 ut. Jā poro que sapiūt. ita illi silitudinē s̄ p̄xiā.
 vt̄ araturis nichil sūt p̄xius. qd̄ etiā p̄cipat̄ sa
 piētīe & v̄tutē & est. qd̄ at̄ v̄tutē nax̄ est vt̄ sūt.
 nō nax̄ est vt̄ sapiat. Quare cū hoc possit p̄cipere
 ē sapiē s̄dm̄ īciorē hōiem. s̄dm̄ ip̄m̄ ita est ad
 v̄maginē. vt̄ nulla natura it̄posita formā. et
 ideo nichil sūt deo q̄ntius et sapit̄ ei & v̄tutē &
 est. qua aratura nichil est melius. qd̄ si exterior
 homo vita illa accipit̄. qua p̄ corp̄s sentim̄ q̄nt̄
 notissimā sensib̄. qz̄ cū p̄corib̄ habem̄ q̄nt̄.
 nā & ip̄a ~~no~~ molestis sensibilib̄ que p̄secutio
 nib̄ īgruūt. corūpti p̄t. nō īm̄c̄to & iste homo
 p̄cipere dicit̄ silitudis dei. nō solū qz̄ v̄tutē. qd̄
 etiā ī bestis appareret. s̄ āplius qd̄ ad m̄tē con
 uertit̄ se v̄gēte quā illustrat sapiētīa qd̄ ī bestis

nō p̄t ratioe carētib⁹ Corp⁹ q̄ hoīs. qz solū int̄
aīaliū Erenoy corpa nō pronū ī aliū p̄stratū
est cū sit visibile. et ad it̄cedū celū erectū qd̄
est p̄ncipiū visibiliū. q̄q̄ nō suo sed aīe p̄ncīa
vūle agnoscat̄. tatiū nō modō qz est & īq̄tū
est. utiqz bonū est. s; etiā quia t̄le ē. ut ad celū
q̄tēplandū sit aptius magis ī hoc ad ymaginē
& ad silitudinē. q̄ cetera corpa aīaliū facta iure
vidēi p̄t. tamē qz homo sine vita nō r̄e ap
pellat̄. nō corpus solū homo ext̄iā neqz sola
vita que ī sensū est corpis. s; utriū sil̄ rectius
fortasse itelligat̄. Neqz it̄ate distiguit̄ ad aliud
sit ymago & silitudo dei. q̄ etiā filius dicit̄: aliud
ad ymaginē & silitudinē dei. sic hoīem f̄m ac
cipiūg. Sūt etiā q̄ nō frustra itelligūt duo
dicta esse ad ymaginē & silitudinē. cū si vna
res esset. vniū nomē suffice potuisse asserūt.
Sed ymaginē mētē f̄m volūt. q̄ nulla it̄po
sita s̄b̄stāa ab ip̄a veritate format̄. que etiā
sp̄s dicit̄. nō ille sp̄s sc̄s qui est eiusdē s̄b̄stā
ae cui⁹ p̄r & filius. s; sp̄s hoīs. s̄cā ita hoīs dis
cernit apl̄s. Nemo sc̄t qd̄ agat̄ ī hoīe. nisi
sp̄s hoīs: et nemo sc̄t qd̄ agat̄ ī deo. nisi sp̄s
dei. Itē de sp̄u hoīs dicit. saluū faciat sp̄m v̄m
aīam & corpus: iste eī f̄c̄s ē a deo. sicut & ce
tera creatura. **S**optū ē cū ī p̄ūib⁹ hoc modō.
Facto qm̄ d̄ns corda v̄rā om̄i nouit. et q̄ s̄mpit
sp̄m oīb⁹. ip̄e sit oīa. Ergo iste sp̄s ad ymaginē
dei nullo dubitate f̄c̄s est accipit̄ ī q̄ est itelligat̄

veritatis. Heret et veritati, nulla ut posita crea-
 tura, cetera hominis ad dei similitudinem facta videri
 voluit, quia omnis homo ymago filii est. Non autem
 quod simile est: etiam ymago patris. si forte abusive
 dici potest. Sed cavendum in talibus, ne quod nimis
 ad servandum putetur. illa re sane salubriter cus-
 todita, ne quoniam corpus quodlibet per localia spacia
 portatum est, aliquid tamen credatur esse substantia dei.
 Nam res que in parte minor quam in toto, nec dignitati
 aut convenit: quanto minus maiestati dei. **De**
Hicri potest, ut per malum hominem providentia. xxix.
 minime divina providentia et puniat et opi-
 tuletur. Nam iudeorum impietas, et iuda supplicatauit:
 et gentibus saluti fuit. Itaque fieri potest, ut divina
 providentia per hominem bonum et dampnet et adiuvet,
 sicut ait apostolus, Aliis sumus odor vite in vitam, aliis
 odor mortis in mortem, sed cum omnis tribulatio: aut
 pena impiorum sit, aut operatio iustorum, quia
 cum tribulatio et paleas concidit et frumenta a
 paleis exuit. Unde et tribula nomen accepit.
 Rursus cum peccator et impietas a molestis corporalibus, et
 bonos laetetur et corrumpat malos, omnia haec divina
 providentia per meritum moderatur animarum, sed cum non sibi
 eligunt bonum ministerium tribulationis, nec mali amant
 pacem, quia ipsi se per se quod id agitur quod ignorant, non
 iustitiae que inferuntur ad deum, si malivolentiae suae mer-
 cedem accipiunt, quodmodum nec bonis imputatur quod
 ipse prodesse volentibus nocet alicui, si bono animo be-
 nivolentiae pro munus tribuit. Ita etiam cetera creatura
 per meritum animarum rationabilium vel sentit vel latet

vl' molesta vl' comoda est. Sumo cū deo q̄ta bene admi-
nistrāte que fecit nichil toridiatū vniūso. nichilq;
iūstū est. siue sacētibz siue nescētibz nob; sed i
p̄te offendit' aīa peccatē. tamē q̄ p̄ mētis ibi
est vbi talē esse dect' et ea patitur que talē pati
equū est: vniūso dei regnū. nulla sui feditate
deformat. **N**obis qm̄ nō oīa nouimq; que de nob'
bene agit ordo diuinq; i sola bona voluntate scdm
legē agimq; In ceteris at scdm legē agim'. cū lex
ip̄a īmūtabil' maneat. et oīa mutabilia pul-
cherima gubernatioe moderet'. **G**lā igit' i excelsis
deo. et i sūa p̄p̄ hōibz bone voluntatis. **Quare**

Queus mūdū facere voluerit. ppp.
Qui querit quare voluerit deū mūdū face.
causā que volūtatē dei. sed oīs causā efficiēs
est. oē at efficiēs manus est q̄ id qd' effiat'. nichil
at manus est volūtatē dei. nō gō eiq; causā q̄
p̄ceda est. **C**eterū aliqd' sit fūctū vl' deorsū i vni.

De eo qd' scriptū est. que **I**uerso. xxxi.
fūctū s' sapere. ea que fūctū s' sapere
videmur. sp̄ritalia scilicet que nō locis et
p̄tibz huius mūdi fūctū itelligēda s't. s; merito
excellēte sue. ne i eiq; mūdi p̄te **fūctū** am̄ m̄m̄ ^{Figur}
quo vniūso nos debemq; epuere. **F**ūctū cū
ac deorsū i eiq; p̄tibz est. nā vniūsus nec ip̄e
habet fūctū ac deorsū. corporatus est cū. qz om̄e
visibile corporēū est. **N**ichil at i vniūso corpe
fūctū ac deorsū est. **C**ū cū i sex p̄tes motus fieri
videat'. q' rectus dicit'. id ē qui cūlaris nō est.
Antēiora & postēiora. i dēptēiora i sūm̄stēiora.

In superiora et inferiora nulla omnino ratio est, cur
 uniuersis corpori ante et post nichil sit et depecta
 ac leuia. sit autem sursum ac deorsum, sed eo considera-
 tes decipiuntur, quod sensibus et consuetudine difficile
 oblitiscuntur. Non enim tam facilis est nobis consuetudo cor-
 poris que fit, si quis capite deorsum moueri uelit,
 qui faciles sit a dextera et leuia. uel ab anteriori
 et posteriori parte. Quibus in motibus ubique secum ipse
 animo satagebat est ut hoc scire ualeat. **¶** De eo
 quod dictum est, permitet fecisse hominem. xxxij.

Diuine scripture a tereno et humano sensu
 ad diuinum et celestem nos erigentes. usque
 ad ea uerba descendunt quibus inter se stultissimorum
 etiam uis consuetudo. Itaque etiam ipsarum affectionum
 notia quas animus noster patitur, quas longissime
 a deo esse sentitas iam qui melius sapit intel-
 ligit, non dubitauerunt illi uiri per quos locutus est
 spiritus sanctus opportunissime in libris ponere, ut ubi
 causa quam difficilior est ut homo aliquid uideat
 sine ira uideat deum, que omnino sine ulla per-
 uersione fit, ira tamen uocanda iudicauerunt.
 Itaque quibus castitate zelando uiri custodire
 conueniunt illa dei prouidentia per quam precipit
 atque agit ne anima corrumpatur et deos alios atque
 alios sequens quodammodo meretricet, zelum
 dei appellauerunt, sic et manu dei ubi qua operatur
 et pedes dei ubi qua in omnia constituta et gubernanda
 procedit, et aures dei uel oculos dei ubi qua omnia
 precipit atque intelligit, et faciem dei ubi qua se ma-
 nifestat atque dimoscit, et cetera in hunc modum

partē saluet, quia nos ad quod sermo fit, et ma-
nibus solemus operari, et pedibus mœde, et quo fert
animus puerire, et auribus atque oculis ceterisque sen-
sibus corporis corporalia percipere, et facie inolescere,
et si quod aliud ad hanc tamen regulam pertinet, hoc modo
igitur quam mutare ceptum aliquid, et aliud transire,
non facere solemus, nisi permitto, quod diuina puri-
tatis serena mente tractantibus appareat geta cer-
tissimo ordine administrari a domino modatissime,
tamen ad huiusmodi humanam intelligentiam ea que incipiunt
esse neque perseverant quantum perseverantura spe-
rata sunt, quasi per peccata dei dicuntur ablata.

¶ Utrum omnia in utilitate hominis creata sunt. xxxiiij.

Ut inter honestum et utile interest: ita et
inter fruedum et utendum, quod omne honestum
utile, et omne honestum utile honestum esse sibi
liter queat, tamen quod magis proprie et usitatius
honestum dicitur quod per seipsum expectandum est, utile
autem quod ad aliud aliquid referendum est, secundum hanc
differentiam nunc loquimur illud sane custodientes,
ut honestum et utile nullo modo aduersentur,
aduersum enim hoc sibi aliquando iperite ac vulgare
existimantur, sed uti videmus ea re, de qua ca-
pimus voluptatem, utimur ea, quam referimus
ad id unde capienda voluptas est, omnis itaque
humana perversio est, quod etiam vitium vocatur, frue-
dis uti velle, atque utendis frui: et rursus
omnis ordinatio que utis etiam notatur, fruedis
frui, et utendis uti, fruedum est de honestis,
utendum vero uti sibi, honestate vero intelligibile

pulchritudine quā spirituale nos ipse dicimus.
 utilitate autē diuinā prudentiā, quā ipse quod sunt
 multa pulchra visibilia, que minus ipse honesta
 appellat. ipsa tamē pulchritudo ex qua pulchra
 pulchra sunt quocumque pulchra sunt, nullo modo est visibi-
 lis, itē multa utilia visibilia, si ipsa utilitas ex
 qua nobis potest quecumque profuit, quā diuinā prudentiā
 diuinā visibilia non est. Notū sit sane visibilium
 nomine omnia corporalia quicquid, oportet ergo
 frui pulchritudine invisibilibus, id est honestis. Verū
 autē omnibus alia questio est, quod forte fortasse ho-
 nestia non nisi quibus fruendum est dici debeat. Utili-
 bus autē utendum est omnibus, ut quoquo corpore opus
 est, et frui quod ab eo et quilibet corporali voluptate
 non adeo absurde existimant et bestie: uti autē
 non potest aliqua re, nisi animal ad rationis est per-
 ceptus. Scire namque quo quod referendum est sit, non
 datum est rationis expertibus, neque ipsis rationabi-
 libus stultis, nec uti potest quicquid ea re, que quo
 referenda sit nescit, neque quicquid potest scire nisi sapiens.
 Quare abuti rectius dici solet qui non bene
 utitur, non ei quod cuius potest, id quo male utitur,
 et quod non potest, non utique utile est. Utile autē
 quod est, utendum est utile, ita nemo utitur nisi
 utili. Non ergo utitur quicquid male utitur, profectum igitur
 hominis ratio que virtus vocatur, utitur primo seipsa
 ad intelligendum deum ut eo fruatur a quo etiam facta est.
 utitur etiam ceteris rationabilibus animalibus ad socie-
 tatem, irrationabilibus ad eminentiam, vitam etiam
 suam ad id refert ut fruatur deo. Ita et ipsa beata
 est, ergo et hac utitur, que profecto inchoat miseram

superbia, si ad seipam non ad deum referat. utitur etiam
corpibus quibusdam vivificantibus ad beneficentiam, sic et utitur
suo corpore, quibusdam assumendis vel respiciendis ad vali-
tudinem, quibusdam tolerandis ad pacem, quibusdam ordinandis
ad iustitiam, quibusdam providendis ad aliquid, ut dicitur doctri-
natum, utitur etiam hijs a quibus se abstinere pro temperan-
cia. Ita oibus et sensibus et non sensibus utitur nec alijs
terra est. Judicat autem de oibus per quibus utitur, de
solo deo non iudicat. quia secundum deum de
creaturis iudicat, nec eo utitur si fuerit. Sed et ad a-
liud aliud deus referendus est, quam ad quod ad aliud
referendum est, inferius est quam id ad quod referendum est, nec
est aliud deo superius non loco si nec excellencia na-
ture, omnia ergo que facta sunt in usu hominis facta sunt, quia oibus
utitur iudicando ratio que homini data est, et ante
lapsum quod non utebatur tolerandis, nec post lapsum
utitur nisi consensu, et quamquam ante mortem corporis iam
tamen spiritum potest dei amicus, quia libere servius,
Utitur vlla re alius alio magis intelligat, atque
eius rei per infinitum est intelligencia, proprium.

Quiaque vlla re aliter quam ea res est intelligit,
Fallit, et ois qui fallit, id in quo fallit non
intelligit, quod igitur vlla re aliter quam est intelligit, non
ea intelligit. Non ergo potest quicquam intelligi, nisi ut est, Nos
autem aliud ita ut est intelligimus, velut hominem nichil
intelligi intelligimus quod non ita ut est intelligit, quare
non est dubitandum esse perfectam intelligenciam qua perfectior
esse non possit, et ideo non per infinitum in re cum queque
res intelligit, nec eam posse alia alium alio plus in-
telligi. De metu, proprium.

Nonnulli dubium est. non aliam metuedi esse causam.
 nisi ne id quod amamus. aut adeptum amittamus.
 aut non adipiscamur speratum. quare quod hoc ipsum non
 metue amare et atque habuerit. quod metus est ne
 id possit amitti. Multa est que amamus et ha-
 bemus. metuumus amitti. ita ea custodimus metu.
 Non metue autem non potest custodie metuedo. Ita
 quod amat non metue. atque id nodum habet. spe-
 ratque se habiturum. non enim oportet metue ne non
 adipiscatur. hoc est metu nil aliud metuit. quam id
 metus. Porro metus omne aliud fugit. nulla res
 seipsa fugit. Non igitur metuit metus. sed si quod exis-
 timat non recte dici. quod metus aliud metuat. cum
 anima potius metu ipso metuat. aliud attendat. quo
 agnito. facile est nullum metui esse. nisi futuri et
 imminetis mali. Nunc autem est. ut quod metuit. aliud
 fugiat. quod igitur itaque metue metuit est profecto ab-
 surdissimum. quia fugiendo habet id ipsum quod fugit. Non quoniam
 non metuit. nisi ne aliud mali accadat. metue
 ne accadat metus. nichil est aliud. nisi aplecti
 quod respuis. quod si repugnans est sicuti est. nullo pro-
 modo metuit. quod igitur nichil amat aliud. quam
 non metue. et propterea nemo potest hoc solum amare et
 non habere. Verum autem hoc solum amandum sit alia questio
 est. Ita que non examinat metus. nec cupiditas
 cum bastat. nec estudo cum macerat. nec vcedat
 gestibus et vana leticia. Si enim cupit. quia nichil aliud
 est cupiditas. nisi amor rerum transentium. nunc est.
 ne aut amittat eas cum adeptus fuerit. aut non
 adipiscatur. Non autem metue. non concupit. Ita si agitur
 cum dolore. nunc est etiam metu ut agitur. quoniam quod

maloy p̄ntū est anxietudo. eoz est imminētū metus.
metu at̄ caret. ergo ⁊ anxietudie. Itē si letatur
tamēter. de hys r̄ba letat̄ q̄s p̄t amittē. q̄re me-
tuat nec̄ est ne amittat. s; nullo modo metuit.
nullo modo igit̄ letat̄ tamēter. ¶ **Utrū aliud amā-**

S dū sit. q̄ metū caret. p̄p̄oi.

I viciū est nō metuere nō est amādū. s; nec̄
b̄tissimū metuit. et nemo beatissimū viciū est.
Nō est itaq; viciū nō metue. at̄ audacia viciū est.
nō ergo q̄s nō metuit audax est. q̄ q̄ oīs qui au-
det nō metuit. Itē cadaver eē nō metuit. q̄p̄t̄
cū q̄ sit nō metue b̄tissimo ⁊ audaci et cadaveri.
s; b̄tissimū id habet p̄ tranquillitatē aī. audax p̄ temerit̄
tate. cadaver q̄ oī sensu caret. Neq; nō amādū
est nō metue. qm̄ b̄t eē volūmū neq; solū amādū
qm̄ audaces ⁊ tamētes esse nolumū. ¶ **Quid amādū**

Quomā q̄cū nō vivit. nō me **I** sit. p̄p̄oi.
tuit ⁊ neq; vita carendū q̄s p̄suaserit. ut
metu etiā caret possimū. amādū est sine metu
vivē. s; rursū q̄ vita metu caret. etiā si itelli-
gētia caret nō est appetēda. amādū est sine metu
cū itellai vivē. p̄ ne solū an amor q̄ ip̄e amā-
dus est? Ita vō qm̄ sine hoc illa nō amat̄. s; si p̄t
alia q̄ amada s̄ amor amat̄ nō vō amā dicit̄
Nihil cū aliud est amare. q̄ p̄t scipam rē aliquā
appetē. Nō igit̄ p̄ scipm̄ amor appetēdus est. cū
qm̄ desit qd̄ amat̄ ea sit idubitata miseria. Deinde
cū amor motus qd̄a sit. neq; vllus sit motus nisi
ad aliqd̄ cū q̄rimū qd̄ amādū sit. qd̄ sit illud qd̄ movē
oporteat q̄rimū q̄re si amādus est amor. nō vtiq;

ois amānus est. Est ei & turpis quo anima seipō
 dīoia fertat. q̄ magis p̄e cupiditas dicit. om̄
 taliter maloz & iudic. et iō nō amādū est qd' amā
 ti & fructi amatori auferri p̄t. Cui rei amor a/
 mānus est. nisi eis que nō potest deesse dū ama
 tur. Id est at qd' nichil est aliud habē q̄ nosse. Por
 to autē & oē corpus. nō hoc est habē qd' nosse.
 nō itaq; amādū est. et qm̄ p̄t aliqd' amari nec ha
 bei nō solū ex hīs que amanda nō s̄t. ut pulchrū
 aliqd' corpus. si & coz etiā que amada s̄t ut b̄a vita.
 & rursus p̄t aliqd' habē nec amari ut cōpedes. iure
 qm̄ vni possit q̄ p̄ia id qd' habē nichil est nisi nosse
 nō amare cū habeat id est nouit. S; cū videamz
 nōnullos nō ob aliud vbi gratia discēnt m̄os.
 nisi ut eadē disciplina peccatosi fiāt. aut hoibz
 placeat. quā cū didicerit ad eūdē finē referat. q̄
 sibi cū disceret p̄posuerat. neq; vlla disciplinā
 aliud sit habē q̄ nosse. fieri p̄t ut habeat q̄sq; ali
 qd' qd' habē hoc sit qd' nosse. neq; amat tamē. q̄q;
 bonū qd' nō amat nemo p̄t p̄re habē v̄t nosse.
 Quis ei p̄t nosse qm̄ sit bonū qd' nō fruct. non
 at fruct. si nō amat. nec habet qm̄ qd' amādū
 est. q̄ nō amat etiā si amare possit q̄ nō habet.
 Nemo igit̄ beatū v̄t nouit & miser est. qm̄ si a
 māda est sicuti est. hoc est cū nosse qd' habē. que
 cū uia sūt. qd' est aliud b̄e v̄t. nisi iet̄m̄ aliqd'
 q̄ nosse habe. et̄m̄ est ei de quo solo rē fidit̄
 qd' amati auferri nō p̄t. Idq; ipm̄ est qd' nichil
 sit aliud habē q̄ nosse. om̄ ei iurū p̄tāntissimū est
 qd' et̄m̄ est. et p̄t̄a id habē nō possumz. nisi re
 qua p̄tāntior s̄ sumz id est mēte. q̄cqd' at mēte

habet nō offendit habet. nullūq; bonū p̄fē noscāt
qđ ip̄fē amat. neq; ut sola mēs p̄t ggnoscē ita
z amare sola p̄t. naq; amor appetitus qđā est
ut videm; etiā ceteris animi p̄tib; esse appetitū.
qui si mētī ratioq; ḡfendat ī tali pace z t̄raq;
litate vacabit mēte ḡfēplari qđ et̄m est. Ergo
etiā ceteris suis p̄tib; amare animū debet hoc
tā magnū qđ mēte nō offendū est. et qm̄ id qđ amat
afficiat ex se amāre. nec est fiat ut sit amātū
qđ et̄m est. et̄m t̄m̄ animū afficiat. quo curā ea demū
vita b̄ta que et̄na est. qđ vō et̄m est qđ et̄m t̄m̄
afficiat animū nisi deus. Amor at̄ verū amādāt
caritas v̄l dilectio meli; dicit̄ quare oib; cogitatiois
vitiis ḡfiderādū est illud saluberrimū p̄ceptū. di
liges dñm deū tuū ī toto corde tuo. et ī tota aīa tua.
z ī tota mēte tua. Et illud dñs ih̄s. Hec at̄ vita et̄
na ut ggnoscāt te solū verū deū et qđ misisti ih̄s xp̄i.

Curritur vero qua amatur ea que nō s̄t p̄c
ip̄s amāre ḡp̄neda. id est qđ et̄m est. et qđ a
mare ip̄m et̄m potest. De h̄i ḡt̄ z animū quo a
mar. caritas ḡt̄ dicit̄ purgatissima z ḡfūnata
si nichil aliud amat. Hac z dilectionē dia placet;
sed cū deus magis diligit qđ amā ut mallet hoc
ēē aī qđ sūm. tūc vere aīo sūm; ḡfūlēt̄ asquet̄
z cōp̄t. nob̄ id nō curātib; aliquo appetitū satagēt̄.
sed tātū prompta z oblata sūm; dētib; ; caritatis
at̄ venemū est spes ad p̄p̄tē. dōy aut̄ retinēdōy
ḡpalū. mēt̄m̄ et̄m at̄ aī est imū īmūnicio cupi
ditatis. p̄fectio. nulla cupiditas. signū p̄uētōy
cū est imūnicio timoris. signū p̄fectiois cū

nullus timor. qz iudic e omni maloz cupiditas,
 z gstimata dilao foras mittit timore, qsqz ea igni
 nutrire vlt. tiber minime cupiritatibus, Est
 at cupiditas amor adipiscendi aut obtinendi spalia,
 huius minime uicium est deum timere, qui solus timetur
 sine amore no pot. Ad sapiam ei creditur, et nichil
 verius eo qd dictu est. uicium sapientie, timor dmi.
 Nemo e hpc q no magis dolore fugiat q appetat
 voluptate, quqz videmus z immanissimas bestias
 a mapis voluptatibz absterrei doloru metu, qd
 cu i earu gsuatudine vteat, domite z mansuete
 vocat. Quippe qm test homi ratio, que cu feruit
 cupiditati pulchre miscabili, ut hoies no timeat
 suggestit posse latere qmilla z ad tepida occulta
 ptra astutissimas fallacias opat. So fit ut hoies
 qe nodu delectat pulchritudo vtius, nisi penis
 a peccis detraeat, que veissime pscos z diuinos
 viros pdicat, z qd oclat hoibz, do oclare no posse
 gstituat, difficilior domet q ferre. Ut at timeat
 deus, dina puidetia rgi vniusa pfluadudu est.
 no ta ratioibz qd qui pt iure, pt ia pl' gitudinē
 ferare vtutis, q exēplis z reatibz si qua occur-
 rit, vl' de historia, z ea maxie que ipa diuina p-
 uideat pcurate siue i nouo testamto excellen-
 tissima auctoite religiois accepit, sil at agedu est
 z de penis pcor, z de pnyis rōe factor, Ia vō ai
 aliqno peccati gsuatudo qd onerosu putabat facile
 ee pfluasent, incipiat gustare dulced pietatis, z co-
 medai pl' gitudinē vtutis, ut caritatis libertas
 pro seruitute timoris emineat, pūc ia pfluadudu
 est fidelibz pceditibz gignētiois sacramētis,

+ siue i veteri

que nec est plurimum moueat qd iterit it' duos
qd hoies. veteris & noui. exterioris & interioris,
terreni & celestis. id est me' cu' q' bona carnalia
& spalia. et cu' ~~q'~~ qui spiritualia & ~~eterna~~ etna
sectat'. monedūq; ne peritura beneficia & tra-
scūcia expectent a deo. q' b' & iprobi hoies habū-
dare possūt. s; firma & sempiterna p' q' d' accipie-
dis oīa q' i hoc mūdō bona putāt'. et mala penit' q'
p'p'nda s'. hoc p'statissimū illud & vnicū exēplū
d'ni corpus p'p'ndū est. q' cū se tot mirabilis t'ra-
verū p'ate habē mōstraret. et ea spreuit que
magna s' bona. et ea sustinuit q' magna mala
ip'eri hoies putāt. q' mores & disciplinā ne t'ro
mūq; q' q' aggrēdi audeat. quāto illud magis
onerat. et de pollutatōib; neq; hoctatōib;. et de
imitatōū m'it'udīe ap'loz maritū s'oz q' imū-
bilū q' nō sūt illa desperatū ill'cedē ~~ill'cedē~~
sup'ate. cauedū est. ne s'bz. pat' atq; succedat cu-
piditas placēdi hoib;. aut p' aliq' s'ra mirabilia.
aut p' diffiale q'tinēcā sine pat'cā. aut p' aliquā
laugitōis. aut nouē sacre v' loquēcie. i eo grūe
est cupiditas honoīs. cor' que oīa p'ferāt'. ea que
s'pta s' de laude caritatis & de tamtate iactācie.
donec' eā q' s' p'cedū eis placē ~~vult~~ velle quos
nob' imitari. aut et' boni nō s'et. et nichil magnū est
a malis laudari: aut boni s'et. et eos oportet imitari.
si qui boni s'et v' hūi boni s'et. v'rus at' nō appetit qd i
alioz hoim' potestate est. qui go imitat' bonos. nullū
hois appetit laudē. qui malos. nō dignū est laudē. ~~Et~~

ne

at placē hoībꝫ. ideo mag. ut eis profis ad diligēdū
 deū. nō iā hoc s; aliud cupis. qui at placē cupit. ne
 cessariū adhuc habet timore. Prīmū. ne occide per
 cūdo int̄ p̄p̄t̄as a dño q̄putet. Deinde si benefactis
 placē appetit. ne t̄ har mercede auarip̄s p̄dat qd̄ da
 turus est deus. sed deuicta illa cupiditate. caueda ē
 supbia. Difficile est s; ut dignet̄ asocari hoībꝫ. qui
 eis placē nō desidet. & plenu se vtius p̄uat. Itaq;
 adhuc necessarius est timor. ne illud etiā qd̄ videt̄
 habet auficat̄ ab eo. & manibꝫ & pedibꝫ ligatis mittat̄
 t̄ tenebras exproiores. quas propt̄ dei timor nō solū
 ichoat s; etiā p̄ficiat̄ sapient̄. id ē q̄ sume diligit deū
 & p̄p̄imū t̄p̄ seip̄m. que at t̄ har it̄nd̄ p̄icula. Difficul
 tates q; metuede s;. et q̄bus remedijs vti oporteat

Malia questio est. **De sp̄ nato. ppp̄p̄.**

Mchor est sp̄ natus. q̄ qui semp̄ nascit̄. qz si
 sp̄ nascit̄. modū est natus. et nūq̄ natus est aut
 natus ēit si sp̄ nascit̄. Aliud ē et nasci. aliud natū
 esse. ac p̄ hoc filius nūq̄ filius si nūq̄ natus. filius
 at qz natus. et sp̄ filius. qz natus. et sp̄ filius.

Qsp̄ igit̄ natus. **De formatioe aie. xl.**
Qū aliud sit natura. aliud disciplina. aliud
 v̄tus. et her̄ t̄ vna aīa itelligat̄. nulla diuisitate
 sb̄stācie. Itē aliud sit igerit̄. aliud v̄tus. aliud
 tranquillitas. sili. v̄m̄ eius deq; sb̄stācia. et cū aīa sit
 alia sb̄stācie q̄ deī. q̄q̄ ab illo fr̄a. Ip̄e at̄ deus
 sit sacratissima illa & mltis v̄bo corde p̄mo pau
 as oḡnita trinitas. diligentissime iuestigandū est
 qd̄ ait ihs. nōs v̄it ad me nisi q̄ p̄ attraher̄. et
 nemo v̄it ad p̄rēn nisi p̄ me. et ip̄e v̄s t̄ oēm
 v̄tate inducet. **De alimētis. xli.**

et impugnasset ipsi⁹ actus etiam illo loco describitur. Caro
 concupiscit aduersus spiritum. spiritus aduersus carnem. hoc enim
 timet sibi resistit. ut non que voluntis faciatis. fit ergo
 per sanctificationem personam. ut omnis appetitus carnalis
 spiritui nostro et illuminato et ~~sanctificato~~ viuificato. id est.
 bone voluntati subiacat. et sicut nec videmus multas
 pluribus delectationibus nos carere. que nos pueros si
 denegauerit acerrime cruciabat. ita credendum
 est de omni carnali delectatione futurum esse. cum sa-
 nitas totum hominem repauerit. Nunc autem quod diu est
 in nobis quod resistat bone voluntati. auxilio dei per
 bonos homines et bonos angelos indigemus ut do-
 nec sancti voluntis nostram non ita molestat ut
 perimat etiam bonam voluntatem. Hanc autem mortem
 peccati mirum quod peccatum est ante omnimodum in libero
 arbitrio. cum in paradiso nullus dolor denegante delecta-
 tionis voluntati bone hominis resistebat. sicuti nec. ubi
 gratia. si ~~quod~~ existat que nunquam venatio delectauit
 omni modo liber est utrum venari velit an nolit. nec
 enim cruciat quod hoc prohibeat. aut si illa libertate
 male usus venatus fuerit ~~et~~ prohibens imperium.
 paulatim subreptis delectatio mortificat animam. ut
 si se abstinere velit sine molestia et angore non
 possit. cum id ante totam sanitate non ageret. ergo
 aculeus mortis peccatum est. quia peccatum factum est delecta-
 tio que iam possit resistere voluntati et cum dolore cohiberi.
 qua delectatione quod in defectu est anime deterioris effecte.
 iure mortem vocamus. Putus autem peccati lex est. quia
 multo sceleratius et flagitiosius que lex prohibet
 committit quod si nulla lege prohiberetur: tunc itaque est
 absorpta est mors in victoria. cum per sanctificationem

in omni homine propter perfectam delectationem spirituum delectatio
carnalis obuiat. **¶** In deus omnia fecit. que non equalia fecit.

Quia non essent omnia si esset equalia. non est || xliij.
essent nulla rerum genera quibus officium uniuersitas.
primas et secundas et deinceps usque ad ultimas ordinaras
habes creaturas. et hoc est quod dicitur omnia. **¶** De

N magis pharaonis. plv.

Non oportet moueri cum magicis artibus mi-
racula fuerint. plerumque filia miraculorum que fuerint per
scelus seruus dei. sicut scriptum est in exodo. quod magi
pharaonis fecerunt non nulla filie sicut fecit moy-
ses. Mo ergo oportet mirari. quia omnia que visibiliter
fuerint etiam per terribiles potestates et acribus huius non ab-
surde posse fieri creditur. sed hoc interest. quod cum
sancti illa faciunt in nomine domini omnium rerum de sublimio-
ribus apparibus iubet terribiori creature. ¶ Cum autem
mali homines magicis artibus operantur filia. in manus
suas dantur cum exaudiuntur a deonibus. digni sunt et
quod tali exauditione decipiuntur. ut pena illis fiat
hoc quod videtur impetrare beneficium. cum eis exhibet
quasi priuati terribiores potestates quodam miracula. ut
eos habeant subingatos. promissu tamen diuine pro-
uidencie. ut pro meritis aiarum suarum augere tribuatur.

¶ In principio erat verbum. quod graecum ¶ De verbo. xlii.

logos dicitur. latine et rationem et verbum significat. sed
hoc loco melius verbum interpretari. ut significet non solum
ad primum respectus. sed ad illa etiam que per verbum facta
sunt operatiua potentia. Ratio autem. et si nichil per
illa nihil fiat. recte ratio dicitur. **¶** Quomodo

dei sapientia dñe ih̄s xp̄s et ī v̄o male fuit ⁊ ī celo.

Quomodo v̄bū hoīs. qd' si multī audiūt. **Xlvij.**
Totū audiūt singulī. **¶** Quare filius dei in
hoīe apparuit. et spūs sanctū ī colūba. xlvij.

Quia ille veit ut exēplū v̄uēdi mōstraret
 homībꝫ. iste ut donū ip̄m quo bene v̄uēdo
 p̄uenit significaret apparuit. v̄trūqꝫ at̄ visibilit̄
 for̄m est p̄p̄ carnales. ab h̄iis q̄ oculis corporāis cer-
 nūt. ad ea q̄ mēte intelligūt. sacramētōꝝ ḡōibꝫ nec
 trāsfereb̄s. **N**ā ⁊ v̄ba sonāt ⁊ trāscūt. **¶** tamē
ea que v̄bis significāt. cū aliqd̄ diuinū atqꝫ et̄nū
logico expōit. sile trāscūt. ¶ Quare t̄nto post veit
dñs ih̄s xp̄s. et nō ī p̄ncipio p̄c̄ hoīs. xlvij.

Quia oē pulch̄r a sūma p̄lchritudine est. qd' ē
 deus: sp̄alis at̄ pulchritudo v̄bꝫ decedētibꝫ suc-
 cedētibꝫqꝫ pagit̄. habet at̄ deoz̄ sūū ī singulis q̄bꝫ
 hoībꝫ. singula q̄ etas ad ~~senectū~~ ab infācia vsqꝫ ad
 senectūte. sicut gō absurdus est. qui iuuēntē tantū
 etate velle esse ī hoīe sp̄ibꝫ p̄ditio. v̄uideret et̄
 certis pulchritudinibꝫ que certis etatibꝫ suis v̄ias
 atqꝫ ordmē gerūt. sic absurdus est q̄ ī sp̄o v̄niūso ḡnē
 huāno v̄nā etate desiderat. **N**ā ⁊ ip̄m t̄p̄ v̄nꝫ homo
 etates suas agit. nec oportuit venire diuinitas
 nigr̄m cuiꝫ unitatiōe ī mores optios formaret
 nisi t̄p̄ iuuētutis. ad hoc valet qd' ap̄ls dicit. sub lege
 t̄p̄ pedagogo puulos custoditos. donec v̄t̄ret cui ser-
 uabat. q' p̄ p̄bas p̄missus est. aliud et̄ est qd' dīna
 p̄uidēcia q̄si p̄nati cū singulis agit. aliud qd' genē
 v̄niūso t̄p̄ publice ḡsulit. **N**ā ⁊ q̄cūqꝫ singulī ad
 certā sapiam p̄uenerūt. nō nisi ab eadē v̄t̄tate
 suam singillatī etate oportunitate illustrā p̄i. a q̄ v̄t̄tate

ut illis sapiens fiet. ipsi generis humani oportuna etate
homo susceptus est. De die autem et hora nescit.
neque angeli celorum. neque filius. nisi solus pater. II.

Sicut scire deus dicitur gratia cum scire facit. sicut
spiritus est. temptat vos dominus deus ut ut sciat si di-
ligatis eum. Non est sic hoc dictum est quasi nesciat deus.
sed ut ipsi sciant quatenus in deo dilectione profecerunt. quod nulli
temptationibus que accidunt non plene ab hominibus agnoscat.
et ipsi temptat. pro eo positum est. quod temptari sinit. Sic
et cum dicitur nescire. aut pro eo dicitur quod non approbat
id est in disciplina et doctrina sua non agnoscat. sicut
dominus est nescius vos. aut pro eo quod voluit nescire
facit quod scire utile est. pro bene accipit. et quod dominus
est solus promissus scire. sic dictum est. quia facit filium scire.
et quod dominus est nescire filium sic dominus est. quia facit nescire
homines. id est non eis prodit quod voluit scire. Adversus

N mathematicos. II.

non eos appellaverunt mathematicos veris
quod nunc appellatur. si illos qui tempore in motu celi ac si-
derum persequerentur. De quibus rursus dicitur in septu-
aginta. Item nec hiis debet ignoscere. si cum tantum potu-
erunt scire. ut possint existimare scire. quomodo huius
domini non facilius inveniunt. Quod est humana de visibi-
libus indicis potest agnoscere omnibus visibilibus seipsum esse
melioris. que tamen cum etiam se ipse de se ipse per se
sapientiam facit esse mutabile. invenit supra se esse
incommutabile veritas. atque ita adherens post ipsam sicut
dominus est. adhesit anima mea post te. bene efficitur uti scire
invenit etiam omnia visibilia creatoris atque domini. non
quod existens et visibilia quibus celestia. que at
non inveniunt aut cum magno labore frustra inveniunt.

nisi ex eorū q̄ foris s̄ p̄chruidiē iuciat̄ artifex
 qui mens est ⁊ p̄st̄ aīa superiora. deīde ī corpe
 inferiorē p̄chruidiēs opat̄. adūsus eos at̄ qui
 n̄ appellat̄ mathematici volētēs actus mōs cor
 poribz celestibz s̄bdē. ⁊ nos v̄dē stellis. ipm̄qz p̄
 ciū quo v̄dīm a nob̄ accipe. nichil breuis ac ve
 rius dici p̄t. q̄ eos nō respōdē acceptis gstellatioibz
 In gstellatioibz at̄ notari p̄tes quales t̄cētās
 sexagūa dīcūt habe signiferū at̄ circū. *Q*uotū
 at̄ celi p̄ vna hōrā fieri ī q̄ndē p̄tibz. vt tanta mo
 ra q̄ndē p̄tes orūt̄ quātū tenet vna hōra. que
 p̄tes singule sexagūa dīcūt̄ habe minutas at̄
 minutarū ī gstellatioibz. de q̄bz futūra p̄dicē se
 dīcūt nō iueniūt. Coceptus at̄ geminorū qm̄
 vno gubitu efficit̄ attestatibz medicis quorū
 disciplina mltō certior atqz manifestior tā p̄uo
 p̄ucto t̄p̄is ḡtigit. vt ī duas minutas minutarū
 nō t̄dat̄. *U*nde ḡ ī geminis tanta diūsitās actio
 nū. cūctū ⁊ volūtatiū. ex cūctū ⁊ volūtate. q̄s
 nōc̄ est eandē gstellationē gceptionalē habē. et
 amborū gstellationē dari mathematico t̄p̄ vni hōis?
 Si at̄ ad geminales gstellatioēs se habe tenere
 voluerūt. ipis geminis excludūt. qui p̄teritūqz
 ita post iūcē fidūt̄ ex v̄cō. vt hoc t̄p̄is it̄nullū
 rursus ad minutas minutarū iūctat̄ quas trac
 tandas ī gstellatioibz nūq̄ accipiūt nec possūt trac
 tare. *C*ū at̄ mltā v̄cā eos p̄dip̄isse dīcūt. idē fit
 qz nō tenet hōies mēoria fallitates ⁊ errorē qz
 illoz. sed nō mēōi nisi ī ea que illoz responsibz
 p̄ueniūt ea cōmēōrat̄. que nō p̄ueniūt ob
 līuiscūt̄. et ea que nō arte illa q̄ nulla est. sed

quadā obscurā rerū forte gignit. **¶** Si pericū illoꝝ
volūt tribuē. dicit̄ artificiose diuinare etiā mor-
tuas mēbranas septas. septuag. quaslibet de q̄bo
plerūq; p̄ volūtaē sors erit. qd̄ si nō arte de cōdi-
cibus exit sepe veritas futura p̄nūciāb. qd̄ mirū
si etiā ex aīo loquetis nō arte h̄ forte exit aliqua
p̄dictio futuroꝝ. **¶ De cētū quāginta t̄b̄ p̄sib̄. Iy.**

Potest etiā sic nūb̄ iste cōsideratus occurrē ad
ecclē sanctitatē que p̄ d̄m̄ n̄m̄ ih̄m̄ xp̄m̄
fcā est. ut qm̄ septenario mō creatura cōstat.
cū ternarius aīe. & q̄ternarius corp̄i t̄bit̄. sus-
ceptio ip̄a hoīs dicit̄ tria septies. q̄ & p̄ misit
filū. et p̄ i filio est et dono sp̄s sc̄i de d̄ḡie natus
est. hoc s̄ tria. p̄ & filius & sp̄s sc̄us. **Septies**
at̄ ip̄e homo t̄pali d̄sp̄tatioē susceptus ut fiet
sempiternus. fit gō summa m̄i. viginti v̄nū. id est.
tria septies. hoc at̄ hoīs susceptio ad liberatiōē
valuit ecclē. cui caput est. ut ip̄a ecclā p̄t̄ aīam
et corp̄i eodē septenario mō reparēt̄. Ducat̄
itaq; viginti v̄nū ut̄ septies. p̄t̄ eos qui p̄ d̄m̄
hoīem liberāt̄: fuit simul cētū quadraginta septē.
Cū addit̄ senarius mōb̄ signū p̄fectiois. q̄ p̄t̄
suis que illū mētiūt̄. ḡtat̄ ita ut nichil minus.
nichil āplus iuciat̄. **¶** Hec̄ q̄p̄e illud v̄nū qd̄ habz
sexies. et duo que habet ter. et tria que habet bis.
que s̄it ducta. v̄nū & duo & tria sex faciūt̄. qd̄ for-
tassis ad illud etiā sacram̄tū p̄tinet. qd̄ deus sexta
die p̄fecit om̄ opa sua. Ad cētū igit̄ & q̄draginta septē.
cū sex addidit̄. qd̄ signū p̄fectiois est: fuit cētū
quāginta tres. q̄ nūb̄ p̄t̄ iuciat̄. postea q̄ iussu
d̄m̄ i d̄p̄tēā p̄t̄ missa s̄ v̄ct̄ia. vbi p̄t̄ores q̄
ad sinistrā p̄t̄ nō iuciat̄. **¶ De pulchritudīe**

Simulachroza. liij.

Hic illa summa dei omnipotentis, per quam ex nichilo facta sunt omnia, que eius etiam sapientia eisdem ipsa operatur per artifices ut pulchra et congrua entia fiat faciatur. quibus non de nichilo, sed de aliqua materia operatur, velut ligno aut marmore aut ebone, et si quod aliud materie generis manibus artificis subdit. Sed ideo non possunt isti de nichilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur, cum tamen eos modis et convenientiis limitentur quod corpus corpori imprimunt in animo accipiat ab illa summa sapientia que ipsos modos et ipsam convenientiam longe artificiosius uniuerso mundi corpori impressit quod de nichilo fabricata est in quo sunt etiam corpora animalium que iam de aliquo id est de elementis mundi fabricantur. Sed longe potentius et excellētius, quam artifices homines easdem figuras corporum et formas in suis operibus imitantur. Non enim omnes modositas humani corporis inueniuntur ista natura, sed tamen quibus ibi inueniuntur ab illa sapientia per artifices animi trahuntur, que ipsam corporis humani naturaliter fabricat, nec ideo tamen per magno haberi se qui talia opera fabricantur aut diligunt, quia minoribus rebus inuenta anima quod per corpus corporaliter fiat, minus habet summe sapientie unde istas potestas habet, quibus male vult deus foris eas operaret. Illa enim in quibus eas operaret diligens, uti loquere eam formam velle negligit, et iamior ipsa minorum efficiat. Qui vobis etiam talia opera colunt, quantum deum vult a veritate hic intelligi potest, quia si ipsa animalium corpora colerent que multo excellētius fabricata sunt, et quia se illa imitantur quod eis infidelis dicemus?

De annis quadraginta sex edificatiois templi. **I**uxta
ex. nouē. duodeci. decē & octo. hec i vni
fuit quadraginta quinq. addē go ipm vni.
fuit quadraginta sex. hec septies. fuit duōcti
septuaginta sex. **D**icitur at cōceptio hoīs huāna
sic parē & p̄fā. **P**rimis at sex dieb. q̄si lactis
habet similitudinē. sequētib; nouē dieb. cōtat
i sanguinē. deē q̄tuordecim dieb; solidat. **U**ltimē
reliquis decē & octo formet̄ vsq; ad p̄fā linia
mētā om̄i mēbroz. **E**t hīc reliquo tpe vsq; ad
tēpus p̄tus magnitudinē auget. quadraginta
q̄ **duo** quinq; dies addito vno q̄ significat sumā.
qz sex & nouē & duodeci & decē & octo i vno coacti.
fuit quadraginta quinq. addito go vt dictū est vno. fuit
quadraginta sex. **Q**ui cū fuerit multiplicati p̄ ipm
senariū nūm qui hui; ordinationis caput tenet. fuit
duōcti septuaginta sex. id ē nouē mēses et sex
dieb. qui ḡp̄tāt̄ ab octano kalēdas aprilis quo
die ḡceptus dñs c̄dit. qui eadē die etiā passus
est. vsq; ad octauas kalēdas ianuarias quo die
natus est. **N**ō go absurde dicit̄ quadraginta sex annis
fabricatū esse templū. qd̄ corpus ei; significabat.
vt quot anni i fabricatioe templi. tot dies fuerūt
i corpore dñi p̄fectioe. **De** cōtū quinquaginta t̄bz

Oīa v̄ra. vos at̄ xp̄i. xp̄s autē (**p**itabus. **lv.**
Dei. **S**i a capite numerēt̄. inueniūt̄ vni
duo. tres. q̄tuor. **I**c̄ caput mulieris vni. caput
viri xp̄s. caput xp̄i dñs. **S**i eodē modo numerēt̄
inueniūt̄ fili vni. duo tres quatuor. **P**orro vni
duo & tres & q̄tuor fili ducta fuit decē. quapp̄
disciplina que iſtimat cōditore dñū & conditā

creaturā rē significat denarius nūb. Et cū cor-
 pus p̄fōn atq; tēpteminabile s̄bdit̄ aīe p̄fōe
 atq; tēpteminabili. rursusq; ip̄a s̄bdit̄ p̄p̄o. et
 ille deo. nō t̄p̄ dissimilis aut alci⁹ naturē. s; t̄p̄
 p̄r̄ filius. hoc totū eodem nūo denario rē sig-
 nificat. qd̄ post r̄surrectionē corp̄is speratur
 futuru et nū. et fortasse p̄p̄ea qui cōducit̄ ad
 vineā denariū accipit̄ mercedis noīe. sicut
 at̄ vni⁹ & duo & tres & quatuor simul. decē sūt
 sic vni⁹ duo & tres & quatuor quater ducta. q̄dra-
 gita sūt. Si at̄ q̄ternarius nūb rē corpus sig-
 nificat. p̄r̄ q̄tuor notissimas naturas q̄b⁹ cō-
 stat. sicca. humida. calida. frigida. et qd̄ p̄p̄t̄
 sio a p̄ucto ad longitudinē. a longitudinē ad alti-
 tudinē. a latitudinē ad altitudinē. soliditatē cor-
 poris facit. que rursus q̄ternario nūo cōtinēt̄.
 nō absurde intelligit̄ quadragenarius nūb ip̄a
 lē dispensationē significare. que p̄ salute nr̄a
 gesta est. cū dñs corpus assumpsit. et visibilē
 hoīb⁹ apparē dignatus est. Vni⁹ eī & duo & t̄a
 & quatuor que significat creatore & creaturā qua-
 ter ducta id est p̄ corp⁹ t̄p̄aliter demonstrata. sūt
 quadragita. Nā nūc quatuor & quater hoc
 t̄est. qd̄ quatuor ī statu sūt. quater ī motu. ergo
 ut̄ quatuor referūt̄ ad corp⁹. ita quater refert̄ ad
 t̄p̄o. Insinuat̄ q; sacramētū corp̄alit̄ & t̄p̄alit̄
 genū p̄p̄ eos qui ~~corp̄m~~ corp̄m amore t̄p̄licati
 erāt & t̄p̄ib⁹ subdit̄. Quadragenarius gō nūb
 ut̄ dictū est. t̄p̄alē ip̄am dispensationē nō t̄con-
 grue significare credit̄. et fortasse hoc est qd̄

credo

quadraginta dies dñs ieiunauit: ~~facti~~ scli huius qd'
motu corpis & t'pib9 agit ostendeb' iopia. et quadra-
gita dies post resurrectione cu' discipulis fuit. Hac
ipam illis dispensatione t'pale qua' p' nra salute
gessit i'firmas. Quadragenarius at' nris p'rib9
suis que illu' metuit' q'putatis. usq; ad quinquagenarium
numm' p'ueit. idipm' q'medat. q'nd' ipse
p'tes que illu' metuit' equales itra se st'.
qd' cu' equitate admissa corpalis & visibilis t'pa-
liter actio p'fectione homi' copat. que p'fectio
sicut dictu' est denario nro significat'. sicut q'
dragenarius nris eq'lib9 suis p'tib9 i' summa
i' ductis. denariu' parit. q'm ad quinquagenariu'
sicut supra dictu' est p'ueit. Vnu' ei' qd' habet
quadraginta q'dragies. et duo qd' habet vices.
& quater qd' habet decies. et quinq; qd' habet octies.
et octo qd' habet quinq;ies. et decem qd' habet q'ter.
et viginti qd' habet bis simul ducta. fuit quinq;
gita. Nullus ei' alius nris metiri p' p'tes
equales quadragenariu' numm' potest hos quos
enumerauimus et q'putatos ad quinquagenariu'
numm' dupimus. Peractis go dñs quadraginta dieb9
post resurrectione cu' discipulis suis. id est. comē-
das eis qd' p' nob' t'pale gestu' est. ascendit i' celu'.
et post alios decem dies misit spm' scm' quo p'fi-
ceret' spiritualit' ad invisibilia capienda. q' visi-
bilib9 t'palib9 q's crediderūt. ipis videlicet decem
dieb9 post quos misit spm' scm'. eandē p'fectione
que p' spm' scm' a confert' denario nro idicab'.

quē quadragenarius purgatus cōlibz p̄tibus
 suis edit et fit quinquagenarius. sicut t̄pali dis-
 p̄tatiōe cū equitate administrata p̄uenit
 ad p̄fectionē. quā denarius n̄us significat.
 qui denarius simul cū quadragenario. quinquā-
 genariū facit. ergo quā p̄fectio que fit p̄ sp̄m
 sc̄m q̄d̄m adhuc ī carne ābulam⁹ q̄uis non
 viuam⁹ carnalit̄ cū ip̄a t̄pali disp̄tatiōe co-
 pulat̄. r̄cē videt̄ quinquagenarius n̄us ad ecclē-
 sia p̄tinē. s; etiā purgatā atq; p̄fctam que t̄pa-
 lis disp̄tatiōis fidē. atq; eternitatis future sp̄m
 caritate āplectat̄ id est quasi quadragenariū
 n̄m denario copulāb. **Hec at ecclā ad quā p̄-**
 tinet quinquagenarius n̄us. siue qz ex trib⁹ genētib⁹ hom̄ eligat̄
 n̄ibus & carnalib⁹ p̄p̄iatis. siue qz sac̄m̄eto iudis & gētib⁹
 t̄nitatis ibuit̄. n̄us quo significat̄ ter ducto
 ad cētēnariū & quinquagenariū n̄m p̄tinet
 quingenta ei ter ducti. sūt cētū quingenta. quo
 cū addideris ip̄a t̄ra. qz illic & eminēs debz
 esse qd̄ ī noīe p̄is & filij & sp̄s sc̄i lauacro re-
 gnatiōis abluat̄. sūt cētū quingenta tres. orui
 n̄us piscū iueit̄. quia ī deptera p̄te missa sūt
 retia et ideo magnos idē p̄fctōs ī regno celoz
 aptos habet. **Nā** illa similitudo retiaculi nō
 ī deptera missi simul cepit bonos & malos qui
 separāt̄ ī luoz. **Nūc** si ista retia p̄p̄t̄oz et
 sac̄m̄etoz d̄i ī ecclā ~~et~~ que n̄ est sil' boni ma-
 liq; versant̄. **Sic** at separatio ī fine sc̄li t̄p̄ ī fine
 maris idē ī luoz. cū regnat̄ iusti p̄mo t̄p̄alit̄
 sicut ī apocalipsi scriptū est. deidē iet̄ n̄ ī illa cui

tate que ibi describitur. ubi in quodam dispensatione
spali que quadragenario modo significat. denarius re-
manet. quia mercedem scilicet que operatur in vinea percepturi

Sicut apostolus ad hebræos dicit. Testamentum testa-
tibus morte firmatur. Postea mortuo pro nobis christo.
nouum testamentum formatum esse asserit. cuius silicet
vetus testamentum erat. in quo mors testatoris pro victimam
prohibebat. Si ergo quæritur quomodo sumus secundum verbum eius
apostolus heredes christi et filii atque hæres dei. Tu etiam heredi-
tatis morte decessoris firma teneatur. nec villo alio
modo hereditas intelligi possit. Respondet ipse quod mor-
tuo. hæres nos esse heredes. quoniam filii etiam eius dicti sumus
Nō remittat igitur filii spiritus gratiam cum illis est spiritus.
hæres ergo eius dicimur. quia reliquit nobis pacem ecclesiasticæ
possessionis. pro fide dispensationis temporalis. quam in hac vita
possidemus quod testamentus est dicitur. pacem meam ad vos
pacem meam reliquit vobis. Solus autem eius efficiemur.
cum in fine seculi absorbebitur mors in victoria. tunc et
ei filius erimus quoniam videlicet eius facti est. quam heredi-
tate nos eius patris morte adipiscamur. quia mori
non potest. quoniam ipse factus hereditas nostra secundum illud quod
scriptum est. Dicitur pro hereditatis mee. si quoniam cum vocati
sumus adhuc puni et ad spiritualia gratulanda minus
puderi. usque ad humillimas nostras cogitationes se-
miseria diuina perceperit. ut quomodo cum cerne
interemur quod non euidet atque prospice cernebamur.
Inipsum mortuum quod quod in emignate cernebamur cum fa-
cie ad faciem cerne ceperimus. conuenienter et dicitur
mortuum esse quod auferretur. cum autem veniat quod
factum est. auferet quod ex parte est. Ita nobis quodammodo

mortuus parer i enigmate. et idē ipse fit hēditas
 cū facie ad facie possidet; Nō qz ipse morit̄. sed
 ipse i cū nra visio. p̄fca visioe perimit̄. et
 tamē nisi illa p̄or nobis micaret. ad aliā plenit̄
 simā z euidentissimā nō efficiem̄ p̄dnei. qd̄ si
 etiā de dno ihu p̄pō nō scdm̄ v̄bū i p̄ncipio dēd
 apud dēd. s̄ scdm̄ puerū q̄ p̄ficiēbat etate z sa
 pientia p̄us itell̄s admittit̄ p̄p̄a illa susceptioe ser
 uata. que rōis ei cū ceteris hoibz nō ē. cui q̄q̄ mor
 te possideat hēditate manifestū. Nō cū nos hēdēdes
 esse cū possumz. nisi z ipse heres sit. si at pietas
 nō amittit̄. p̄mo ex p̄te videt̄ homo dominicus.
 deinde ex toto. q̄q̄ i sapientia proficere dictus sit. rōi
 p̄ore suo itelligat̄ heres id ē ecclia. cui hēdēdes
 sumz q̄uis ex nobis constet. q̄admodū filiū eius
 matris dicim̄. q̄uis ex nobis ostet. Sed rursū q̄i
 p̄t. cui morte sumz etiā nos hēditas dei. scdm̄ illud
 dabo tibi gētes hēditate tuā. nisi forte huius mudi.
 quo p̄us t̄q̄ dūante tenebam̄. Post at cū dicimz.
 mundus michi crucifixus est et ego mūdo. possidet
 nos p̄p̄us mortuo illo qui nos possidebat cū ei
 v̄nūciamus morimur illi et ipse nobis :.

De eo qd̄ scriptū est. Existimo et qd̄ nō s̄ cōdigne
 passioe huius t̄pis z cetera v̄l qz. spe salui sū sumz. lviij.

Existimo et qd̄ idigne s̄ passioe huius t̄pis
 ad futurā glāriā que reuelabit̄ i nobis.
 Nā expectatio creature : reuelatione filioz dei ex
 pertat. Vanitati cū s̄biciat̄ est creatura nō sp̄o
 re. s̄ p̄p̄e cū q̄ s̄biciat̄ i sp̄e. qz z ip̄a creatura libe
 rabit̄ a seruitute v̄bitus i libertate gl̄e filioz dei.
 Scimz et quia oīs creatura ggemiscit̄ z dolet

vsq; adhuc. **N**o solū at illa. s; & nosipī p̄micias
 sp̄s habētes & i nob̄ igemiscamq; adoptionē expect
 tantes i d̄ptionē corpis nr̄i. sp̄e ei salui facti
 sumq;. **H**oc caplm̄ obscurū est. qz nō hoc satis appa
 ret quā nūc vocet creaturā. **D**icit̄ at creatura
 scdm̄ catholicā disciplinā. q̄qd̄ fecit & cōdidit deo
 p̄r̄ p̄ v̄migeitū filiu i v̄nitate sp̄s sc̄i. ergo nō
 solū corpa sed etiā aīe nr̄e ac sp̄s. creature
 noīe ḡtinet. **S**ic at dictū est. ip̄a creatura libe
 rit̄ a seruitute iūctus i libertate gl̄e filioy dei. q̄si
 nos nō sumq; creatura. s; filij dei. i quoz gl̄a liber
 tate libeabit̄ a seruitute creatura. **I**te dicit̄. sc̄imq;
 qz oīs creatura ḡgemiscit & dolet vsq; adhuc. **N**o
 solū at illa s; & nosipī. t̄q; aliud sumq; nos. aliud
 creatura. totū ḡo **caplm̄** p̄ticulari q̄sidandū est.
Existimo ei iqt̄. qd̄ idigne se passioīs huius t̄p̄is
 ad futurā gl̄am que iudabit̄ i nob̄. hoc manifestū
 est. **D**ixeat ei superius. si at sp̄a sc̄a carnis mor
 tificanc̄is. v̄mctis. qd̄ fieri nō potest sine molestia.
 cui paciēcia necessaria est. quo p̄tinet. qd̄ paulo
 ante ait. si tamē q̄patim̄ & **ḡgl̄am**. **Q**d̄ itaq; ait.
Nā expectatio creature iudationē filioy dei ex
 pectat. hoc ei puro dicit̄. nā et hoc ip̄m qd̄ i nob̄
 dolet cū sc̄a carnis mortificamq;. id ē. cū surimq;
 v̄l sitimq;. cū p̄ abstinēciā firmamq; delectationē
 cōcubitus p̄ castitate. cū iuriarū lareationē. et
 ḡtume suaz aculeos p̄ paciēciā sustinemq;. dū neg
 lectis atq; reiectis voluptatib; nr̄is. p̄ fructu
 matris eccl̄e laboramq;. q̄qd̄ i nob̄ i hac atq; quī
 modi attritione dolet. creatura est. **D**olet ei

caplm̄

ḡgl̄am

corpus & aīa quo utiq; creatura est. et expectat
 ruelationē filioꝝ dei. id est expectat quādo appa
 reat qd' vocatū ē ea glā ad quā vocatū est qd'
 vocatū est. quia cū filij dei unigenitus nō pōt appel
 lari creatura. quāq; p ipm fca st' oīa qāq; deus
 fecit. Distincte ei nos vocam' creatura ante illā
 euidētiā glē. et distincte vocamur filij dei. quib' hoc
 adoptioē mēamur. Nā ille unigenitus. natura filij
 est. ergo expectatio creature id ē expectatio mā
 ruelationē filioꝝ expectat. id ē expectat quādo
 appar- eat qd' pmissū est. qm re ipā manifestū sit
 qd' nūc spc sumus. filij ei dei sumus et nodū apparuit
 qd' eimꝝ. Scimꝝ qz cū apparuerit filios ei erimꝝ.
 qm videbimꝝ eū sicuti est. Ipā ē ruelatio filioꝝ
 dei quā nūc expectat expectatio creature. Nō
 qd' creatura ruelationē expectat alteri' nature.
 que nō sit creatura. s; ipā qualis nō est expectat
 quādo sit q̄lis futura est. tꝝ si dicet'. opante picto
 re sibi coloribꝝ ad opꝝ eiꝝ paratis. expect
 tatio colorꝝ māifestationē ymagis expectat. Nō
 qz tūc alij & alij erūt aut nō colores erūt. s; tātū
 qd' aliā dignitate habebūt. Vanitati ei creatura
 iſt subiecta est. Hoc est illud. vanitas vanitatu
 et oīa vanitas. Que habūdācia hōi ī oī labore suo
 p laborat sub sole. Sui dictū est. In labore mādu
 cabis panē. Vanitati ergo creatura sibi subiecta est non
 spōre. Unde additū est nō spōre. Homo ipse spōre
 peccauit. sed nō spōre damnatus est. Pccm utiq;
 fuit spōtaneū cōt' pceptū fac' valūt vātatis.
 pccū de pena subitū fallacie. Nō ergo creatura

sponte vanitati subiecta est. si propter eam quod subicit eam
ipse id est propter eius iustitiam atque demeritum. ne quod neque
ipsum in partem reliquit. neque ita mirabile voluit esse
peccatum. quia et ipsa creatura id est ipse homo cum
signaculo ymaginis propter partem admissam remanet
tamen modo creatura. Ipsa itaque creatura. id est ipsa
que nodum vocat filiorum forma. per se. si tantum vocat
creatura liberabitur a servitute iustitiae. quod itaque ait
et ipsa liberabitur. facit intelligi. et ipsa quodammodo nos.
id est de ipsis non est desperandum quod non vocatur filii dei.
quod nodum crediderunt. sed tantum creatura. quia et ipsi
crediderunt se et liberabuntur a servitute iustitiae. quod
modum nos qui in filii dei sumus. quibus nodum
apparuit quod erimus. liberabitur ergo a servitute ius-
titiae in libertate gloriae filiorum dei. id est. et ipsi erunt ex
seruis liberi. et ex mortuis gloriosi in vita perfecta
qua habebunt filii dei. Scimus enim quoniam omnis creatura
congenitas et dolet usque adhuc. omnis creatura in homine
nunciat. Non quia in eo sunt omnes angeli et superni
et virtutes. ac potestates. aut caelum et terra et mare.
et omnia quae in eis sunt. sed quia omnis creatura per se spiritualis
est. per se animalis. partim corporalis. Quod ut ab inferioribus
quidem. corporalis creatura per locum ostendit. animalis
autem vivificat corporale. spiritualis animalis regit.
et tunc bene regit. cum ipsa se regenda subicit deo.
Cum autem transgreditur precepta eius. laboribus et erumpit
per eam ipsa que regere poterat implicatur. Qui ergo
vivit ex corpore. carnalis homo vel animalis vo-
catur Carnalis. quia carnalia sectatur. et animalis autem
quod fertur dissoluta lascivia anime suae. qua non regit

sps neq; coheret int^r metas naturalis ordis,
 quia ipse se no s'bdit r'gedu deo: q' at spū aiaz
 regit, et p' aiam corpus qd' facē nō potest, nisi
 dū habeat, et ipse rectorē, qm' sicut caput mu-
 lieis vir, ita caput viri pps est. Vocat' spi-
 ritualis, que vita cū aliqua molestia nē agit,
 post at nulla patiet'. Et qm' sumi angeli spūi-
 talit' viuūt, ifirmi at aialit', bestie vō et oīa
 p'cora carnalit'. Corpus at nō viuūt, s; viuū
 fiat, oīs creatura i hoīe est, qz z itelligit spū,
 et sentit aīa, z localit' corpe mouet'. oīs itaq;
 creatura i hoīe cōgemiscat z dolet, Nō eī totū
 si oīm dicit, tē si qd' dicat, qm' solē oēs hoīes
 vidēt q' s' i columnes, s; nō totū vidēt, quia tantū
 oculis vidēt, Ita i hoīe oīs creatura est, quia z
 itelligit z viuūt z corpus habet, s; nō tota crea-
 tura est i ipō est, qz s' p' ipm z angeli qui itel-
 ligūt z viuāt, et sint z p'cora que viuāt et
 sint, z corpa que tantūmodo sint, cū ipm viuūt
 magis sit q' nō viuūt, et ipm itelligit magis
 sit q' sine itellctū viuūt, Cū gōmiser homo z
 cōgemiscat z dolet, et oīs creatura cōgemiscat
 z dolet vsq; adhuc, adhuc at rē dixit, qz etiā
 si s' aliq' iā i sinu abrahe, et l'qo ille cū dno i
 paradiso gstitutus, illa die qua credidit dolere
 d'stituit, tamē adhuc oīs creatura ggemiscat
 z dolet, quia i hīs qui p' ipm nodū lib'ati s't,
 oīs est, p' spū z aīam z corpa, Nō solū at
 iat oīs creatura cōgemiscat z dolet, s; z nosipi,

id est non solum in homine corpore et anima et spiritus simul dolet
ex difficultatibus corporis, sed et nos ipsi ex peccatis corporibus
ipsis gemiscimus, et bene dicitur, primicias spiritus
habentes spiritus, id est quod iam spiritus tempore sacrificium ob-
lati sunt deo, et diuino caritatis igne apprehensi sunt, et
sunt primicias hominis, quod ueritas primam spiritum nostrum ob-
tinet, ut per hunc cetera apprehendantur. Ita ergo habet
primicias oblatas deo, qui dicit, mecum seruis
legi dei, carere aut legi patris. Et qui dicit deus
cum seruis in spiritu meo, et de quo dicitur spiritus quod
proptus est, caro aut infirma, sed quoniam adhuc dicit
isaias ego homo, quod me liberabit a corpore mortis
huius, et adhuc talibus dicitur, uiuificabit et mortalia
corpora uestra propter spiritum manentem in uobis, non dum est
ei holocaustum, erit aut cum absorberit mors in uictoria
cum ei dixerit ubi est mors uictoria tua et cetera.
Aliud ergo inquit non solum omnis creatura, id est cum corpore, sed
etiam nos ipsi primicias habentes spiritus, id est nos autem qui
etiam primicias mentes nostras obtulimus deo, in nobis ipso
gemiscimus, id est pro corpore, adoptionem expectantes
redemptionem corporis nostri, id est, ut et ipsum corpus accipiamus
beneficium adoptionis filiorum quia uocati sumus to-
tos nos liberos tractatio omnibus molestis ex om-
ni parte dei filios esse manifestet, spes enim salui facti sumus,
spes autem que uidetur non est spes, tunc ergo est res que
nunc spes est, cum apparuerit quod erimus, id est filii
illi, quoniam uidebimus illi cum sicut est. Hoc capitulum si hoc
modo ut tractatum est aperiat, non uidebimus in illis
molestias, quibus plerique homines diuine coguntur.

angelos sblimesq; vtuco i dolor z genitib; esse.
 anq; nos penitus libem, qm dictu est. ois cre-
 atura gemitat et dolet. Quauis ei adiuuet
 nob p sua sblimitate du obteperat deo, qui p
 nob etiā vnicū filiu suū dignatus ē mittere,
 tamē sine gemitu z dolorib; id facē credidit.
 ne miseri existimēt. feliciorq; sit de nuō mō
 lazarus ille qui iā i abrahe sinu req̄scit, p̄ferti
 q; dicit eādē creaturā que gemitat z dolet in-
 vitati esse sblitā. qd de sumis et excellētib;
 vtuū potestatiq; a naturis nefas est credere,
 Deū librari cā dicit a seruitute ieritus quo il-
 los ceadisse q̄ i celis vita agit bassimā nō pos-
 sum; credē. tamē nichil temē qfirmādū est.
 et p̄a diligēcia etiā atq; etiā vba diuina trac-
 tādā s̄t. ne forte gemitat z dolet. et vnitati
 sblitā. possit aliquo alio modō intelligi. ut de
 sumis angelis q̄dm nre it̄mitati iussu dñi nri
 optulāt. nō ip̄e possit estimari. sed siue illa
 quā exequi sum; siue alia aliqua hui; capli
 expositiō p̄fēat. id tantū cauedū est. ne violet
 aut voluet catholici fide. Hicō ei vanos he-
 ticos de hoc caplo mltā ip̄ia et r̄p̄ta iactasse.

De eo qd scriptū est. o homo tu qd es q̄ndas deo. Wii.
Quā videt; ap̄lō corripuisse curiosos dices
 dicēdo. o homo. tu qd es q̄ respōdeas deo.
 De hoc ip̄o istī questionē mouet. et i ea sentē-
 cia nō desinit esse curiosi. quā oburgata est
 ip̄a curiositas. et ip̄y qdē cū q̄tumelia. ut di-
 cat ap̄l̄m i solueda questioē defecisse. z obui-

obtingasse querentes. qz nō poterat qd̄ q̄rebat̄ ex
ponē. Nō nulli at̄ hētia qz nō decipuit nisi cū scām
quā nō exhibet pollicet̄. et adūsantes legi t̄ p̄p̄et̄
quecūq; de illis apl̄s sermōi suo inseruit falsa et
a corruptoribz̄ imissa esse crimināt̄. hoc etiā
nit̄ ip̄a que ī polara dicūt̄ numerare maluerūt
et negare paulū dixisse. Q̄ homo tu q̄s es q̄ res
p̄deas deo. qm̄ qm̄ ī ip̄is dicūt̄ ad decipiēdos hoīes
calūpniātibz̄. p̄culdubio carebūt. nec audebunt
vllā de volūate d̄potētis dei īpētis q̄s decipere
cupiūt scām pollicēi. Quidā at̄ boni t̄ pia mēte
scripturis legētes q̄rūt qd̄ hīc possit v̄l maledictōibz̄
v̄l calūpniātibz̄ r̄spōderi. sed nos t̄ auctoritati
ap̄licē salubriū illycētēs t̄ liberos quos catholica
disciplina custodit̄ ī falsatos esse nequaq; existimā
tes. sentiamz̄ qd̄ verū est. dignos t̄ īfirmos esse
ad intelligēda diuina secreta q̄bz̄ ista claudūt̄. et
eis murmurātibz̄ t̄ indignātibz̄ qd̄ cōsilia dei nō
discūt̄ cū discē ceperūt. ergo cui⁹ vlt̄ miseret̄
et q̄ vlt̄ obducat. qd̄ adhuc q̄rūt. Nā volūntati eoz̄
eiz̄ q̄s īfuit̄. Cū hūc go v̄l aut calūpniati scripturis
aut lecebram p̄ccōz̄ suoz̄ q̄s ceperūt vt̄ p̄cepta
cōspiciāt q̄bz̄ ad vīa bonā īfuit̄. R̄spōdamz̄
fidelissimē. o hō. tu q̄s es q̄ r̄spōdeas deo. Nec eo
eos reuerit̄ scām canibz̄ demz̄. aut p̄ciamz̄ mar
garitas nr̄as ante porcos. si tamē iā ip̄i canes
t̄ porci nō sumz̄. et de meritis alīaz̄ reuelāte spū
scō sc̄līme alīqd̄ t̄ a vulgari cōiectura īmotissimū
v̄l ex p̄te atq; ī enigmate suspicem. Nō et apl̄s
de hoc loco scōs phibuit a q̄redō. s; eos q̄ nodū s̄

i caritate radicati & fundati. ut possint apprehendere cum, altitudinem
 omnibus latitudinem longitudinem & profundum et ce-
 tera que in eodem loco expectant. Non ergo prohibuit a quibus
 qui dicit. spiritibus autem omnia iudicat et ipse a nemine in-
 ducatur. Et illud papue. Nos autem non spiritum huius mundi
 accipimus. sed spiritum qui a deo est. ut sciamus que a deo
 donata sunt nobis. Quos ergo prohibuit. nisi lucos atque
 frenos. qui nondum iterumque regenerati atque nutriti.
 ymagine illius hominis portat qui primus factus est de terra
 terrenus. et quia ei a quo factus est noluit obtemperare
 in id lapsus est unde factus est. meruit tamen partem post
 audire. si autem est in terra ibis. Talibus igitur hominibus dicit
 apostolus. o homo tu quis es qui respondeas deo. Numquid dicit
 figuratum et qui se fingit. que sic me fecisti. Et
 Quodum ergo figuratum es. nondum perfectus es filius.
 quia nondum habuisti plenissimam gratiam qua nobis
 data est perfectus filius dei facti quo possis audire. Ja
 non dicit vos seruos sed amicos. Tu quis es qui respondeas
 deo. et velis dei nosse consilium. qui si hominis tibi e-
 quibus nosse voluisset. imprudens faceres. nisi prius a
 misericordia repereris. sicut ergo portauimus ymagine
 freni. portemus et ymagine celestis. exuertes nos
 veterem hominem cum et induertes nouum. ut non dicatur
 nobis quasi luto figurato. numquid dicit figuratum ei qui
 se fingit que me sic fecisti. Et ut manifestum
 sit. non satisfacto spiritui sed carnali luto ista dici.
 vide quod fecit aut non habet partem figuratus luti. ex
 eadem hypothesis facere aliud vas tunc que. in honore. aliud
 in contumelia. Ex quo ergo in paradiso natura nostra
 peccauit ab eadem diuina prudentia non secundum celum.

sed scdm trā. id est nō scdm spm̄. s; scdm carnē
mortali gnatioe formamur. et oēs vna massa
luti facti sum; qd' ē massa p̄cā. Cū igit' meitū
p̄cāndū amissim; et misericōdia dei r̄mota. nichil
p̄ccatib; nisi etna dapnatio debeat'. qd' sibi
vult homo de hac massa vt deo respondeat & dicat
q̄re me sic fecisti'. Si vis ista ggnoscere noli cō
luti. s; efficē filius dei p̄ illā misericōdia. q' dedit
p̄cāte filios dei fieri credētib; i noīe ei; . Nō at
qd' tu cupis an; credat dīna nosse cupientib;.
merit; ei ggnitiois meitib; reddit'. ardeō
at meitū cōparat'. Ipa at grā que data est p̄
fidē. nullis nr̄is meritis p̄cedētib; data est.
qd' est ei meitū p̄ccatib; & ip̄y'. Xps at p̄ ip̄y;
& p̄ccatib; mortuus est. vt ad credēdū nō merito
s; grā vocarem'. ~~Quid~~ at etiā meitū collocatemo
p̄ccatib; igit' credē iubet'. et a p̄cā credēdo
purgat'. Nesciūt ei qd' rē viuēdo visūt s;.
Quare cū vidē nō possunt. nisi rē viuāt.
nec rē viuē valēt nisi credāt. manifestū
est a fide icpiedū vt p̄ p̄cepta q̄b; credētes
a solo hoc auertūt'. cor mudū faciāt vbi vidē
de; possit. Vbi ei mudū cord. qz ip̄i deū videbūt. Et
p̄phetā canit'. In simplicitate cordis q̄rit illū. qua
ip̄e rē dicit' hoīb; i v̄tustate vite manētibus.
et p̄cā tenebrosā oculū aīe gerētibus. V hō. tu
q̄b; es q' vīdeas deo. Nūqd' dicit' figurētū ei q' se
fingit. q̄re sic me fecisti'. aut nō habet p̄cāte
figulus luti ex eadē cōp̄sione fac' aliud quidē

V. Credo

vas i honore aliud i gemitu. ¹ Expurgate veteri
 feruenti. ut sint noua conspicio. et ea ipa non
 adhuc puulus i xpo ut lacte potada sis. si puulos
 ad vitu pferu. ut sis iur illos de qbz dicit. sapiam
 loquuntur pfectos. cu demu ve z no ppostere au
 dies si qua st de aiay occultissimis meitis
 et de gra vel de iusticia secreta opotatis di. Na
 de pharaone facile respodet poubz meitis qbz
 afflicti i regno suo peregrinos dignu effectu
 cu obdurat. et ut nec maifestissimis signis
 iubentis di credit. Ex eade ergo massa ad est.
 ptoz. et vasa misericordie pculit qbz subueiret
 ai eu z d paret filij isrl. et vasa ire quoz sup
 plicio illos erudit. id e. pharaone z plin eu.
 Sa Quia quibz essent utqz ptores et ptea ad
 vna massam pincit. alie tamen tractadi erit
 q omi deo igemuerit ut eis sbueiret. alie illi
 quoz iustis onuibz igemuerat. Pculit ai go
 i mlta pacia vasa ire que pfa st i pditione.
 et coipo quo ait. i mlm pacia. satis significat
 ut eoz priora. pau i qbz eos pculit. ut oportu
 ne tuc viduaret. qm de illoz vidicta sbueme
 du eat huius qui libebat. et ut notas facit diu
 cas glie sue i vasa misericordie que pparauit i glam
 hic foraste gurlatus ad illa questione redio.
 cui9 vlt miseret et q vlt obdurat. Qd adhuc
 querit. Voluntati ai9 qd i'isat. Proius cui9
 vlt miseret et q vlt obdurat. Sed hic voluntas
 del iusta esse no potest. vut ei de occultis me
 itis. quia z ipi ptores cu ppe generale paim

una massam fecerit, non tamen nulla est inter illos di-
stinctio. procedit enim aliq[ui]d in peccatis, quo quis non est iustificatus.
digni efficiantur iustificatione. et ite[m] procedit in alijs peccatis
quo digni sunt obtusio. habes etiam ap[osto]l[us] alibi dicens
quoniam non probaverunt deum habere in noticiam. dedit illos deus
in reprobum sensum. Quod eos dedit in reprobum sensum. hoc est quod
dimittit eos pharaonis. Quod autem illi non probaverunt deum
habere in noticiam. hoc est quod digni existaverunt ut daret
in reprobum sensum, tamen verum est quod non volens neque
curans si misericors est deus. quia etiam si levioribus
quibus peccatis aut certe quibus gravioribus et multis, tamen
magno gemitu et dolore peccandi. misericordia dei digni
fiunt. non impii est. qui si reliquerit iterum. si mise-
retis dei. quod eius peccatis doloribusque subicit. Parum est
enim velle. nisi deus miseretur. sed deus non miseretur
qui ad pacem vocat. nisi voluntas precesserit. quia in tim-
pore hominum bone voluntatis. Et quoniam nec velle quicquam
potest. nisi admonitus et vocatus. siue in rebus
ubi nullus hominum videt. siue extrinsecus per sermonem
sonante. aut alijs signa visibilia. efficitur ut etiam ipsum
velle deus operetur in nobis. ad illam enim quam dominus dicit
in evangelio preparata. nec omnes qui vocati sunt venire vo-
luerunt. neque illi qui venerunt venire possent nisi voca-
rentur. Itaque nec illi debet tribuere sibi qui venerunt quia
vocati venerunt. nec illi qui noluerunt venire debet
alibi tribuere. sed tantum sibi. quoniam non venerunt ut vocati
erant in libera voluntate. Vocatio ergo ante mentem vo-
luntate operatur. propterea et si quicquam sibi tribuit quod vocatus
est. non sibi potest tribuere quod vocatus est. qui autem vocatus
non venit. sicut non habuit mentem primum ut vocaretur.

sic iohar meritū supplicii cū vocatus venire neglexit.
 Ita erit duo illa. misericordia & iudiciū caritatis & dñe. ad
 misericordiam pertinet vocatio. ad iudiciū pertinet virtus eorum
 q̄ venerit vocati. et supplicium eorum q̄ venire noluerit.
 Nūquid ergo latebat pharaone. quātū boni asseque
 fuerūt tūc ille p̄ aduētū iosephi. Illius gō. vii geste
 ggnitō. eiq̄ vocatio fuit. ut p̄m̄ isrl' misericorditer
 tractas nō est; igitur. Quid autē huic vocatiōi obtem-
 perare noluit et speravit crudelitatem t̄ eis q̄b9 hu-
 manitas & misericordia debebat. meruit penā ut deu-
 raret illi cor. et tācā caritate mētis parēt. ut tot
 & tantis t̄p̄ manifestis dei signis nō crederet. quo possit
 eiq̄ supplicio sine obduratiōis sine vltimē visibilis
 submersiōis erudiri ipse. cuiq̄ afflictionē & occulte ille
 obduratiōis & manifeste submersiōis meritū appareret.
 Hec autē vocatiō. que sine t̄ singulis hoīb9 sine t̄ plia
 sine t̄ ipō genē huāno p̄ t̄p̄m̄ oportunitates opaz
 alie & pfunde ordiatiōis est. quo pertinet etiā illud. t̄
 vobis satirani te. et cū esset t̄ remib9 p̄is tui videte.
 et iacob dilepi egiptū at odio habui. cū dictū sit anq̄
 nasceret. Nec q̄phēdi p̄t. nisi forte ab hīs q̄ diligūt
 deū suū ex toto corde et ex tota aīa & ex tota mēte
 sua. & diligūt p̄p̄inos suos t̄p̄ seipos. tāta et tā-
 tate fudati possunt iā fortassis cū scās q̄phēde longi-
 tudinē latitudinē altitudinē & pfudū. Illud tamē
 cōstāntissima fide itinēdū. neq̄ deū q̄cōp̄ iuste facē.
 neq̄ vllā esse naturā que nō deo debeat id qd' est.
 qz deo debet. oē deus et pulchritudo & aggruātia p̄tū.
 quā si penitus p̄secutus fueris et vsq̄ ad oēs re-
 ligas de rob9 detraperis. remanet nichil. **¶** **lix.**
¶ De auro & argento qd' ab egiptiis israhelice accepit

Quisque duorum testamentorum dispensationes per tempus con-
gruenter generis humani diligenter tractibus distribuas
tunc. satis quantum existimo intelligit, quod prout etiam
generis humani, quod posteriori concinat. Quia et prudentia
pulchre omnia ordinare in universa generationum serie ab
ada usque ad ad finem scilicet administrat tunc ut omnino
a puercia usque ad senectutem temporis sui tractum etatis
gradibus terminatis. Et ideo virtuti etiam gradus in mo-
ribus donec veniat ad summam hominis perfectionemque virtute.
oportet eum distinguere qui diuino precepto plus aia am-
mcedit. ne forte cum iuuenit. aliqui pueri pua. aliqui
maiora maioribus imperari reputas in comparatione maiorum
partem etiam illa que minora sunt non arbitrat decessisse
ut talia de quibus imperaret. Sed nunc de virtutum gradibus
minime loqui esset disputare. veritatem quod ad prout
questionem distanda satis est quantum ad decipendum
attinet summa et perfecta virtus est nemine decipere.
atque illud prohibere quod dictum est. sic in ore vis. est. est.
non non. Sed quia hoc eis imperatum est. quibus in reg-
num celorum promissum est magna aut virtus est hoc ipse
maiora quibus debet hoc primum. Regnum et celorum vi-
patitur. et quod vi facit diripiunt illud. Vincendum est
quibus gradibus ad istam summitatem perfectionemque veniat.
In quibus itaque gradibus inueniunt illi quibus adhuc regnum
etiam promittebatur. quo promissio tempus pueri luderet
et ab uno deo habundare quod est omnium dominus. Interim ter-
renis gaudiis quibus adhuc inhiabat imperariis. inde
perfectiores et in spiritu sancto auderet etiam sperare
adest. Sicut ergo summa et ipse diuina virtus est
nemine decipere. sic ultimam vitam quilibet decipe

ab hoc vltio vicio ad illā sumā virtutē tendebus
 gradus est. neminē quidē vlt' amicitū vlt' ignotū
 sed tantū viciū velle' deape' aliqū. Vnde etiā illd'
 a poeta dicitū. ppe iā puerbū q̄suetudinē obli-
 uuit. Dicitur an virtus quis ī hoste requirat. Sed
 qm̄ & ip̄e hostis potest plerūq; iuste deapi. veluti
 cū pactū aliqd' sit de spali pace. quod iudicis vo-
 cat. et nō seruat' fides. et cetera hīa. Multo est
 purgator sumēq; illi vltiū p̄p̄quior. qui q̄q; ve-
 lit hostē deape'. nō eū tamē deapit nisi a verita-
 te diuina. Deq; ei nouit vel solus vel certe longe
 q̄ hōies excellētis atq; sincerus. qua quisq; pe-
 na promiove sit dignus. quāq; deus q̄d' p seipm̄
 neminē deapit. Est eū p̄ veritas. et filius veritas
 et sp̄o veritas. dignis tamē digna distibuet. qm̄
 hoc q̄ p̄inet ad iusticiā & veritatē. vtit' eis pro
 meritis & dignitatib; que sūt ī gradib; carū. et si
 dignus est q̄q; deapi. nō solū p seipm̄ nō eū deapit.
 sed etiā p talē hōiem quē iā q̄gruet' diligit. et cui
 todie p̄sistat sit ī ore v̄ro est est. nō nō. neq; p
 angelū cui nō quēit p̄sona fallacie. sed aut p
 hōiem hōiem. q̄ nōdū se huiusmodi cupiditatibus
 exuit. aut p talē angelū qui p sue voluntatis puer-
 sitate. vlt' ad viciā p̄ccōz. vel ad ad operatationē
 purgationēq; eoz qui scdm̄ deū im̄p̄m̄ renasūt'.
 ī finis nature gradib; ordiatus est. Legim; eū
 deceptū ī gē falso vaticinio pseudo p̄phaz. et ita
 legim;. vt neq; sine diuino iudicio factū iusticiāq;
 qm̄ dignus eāt ille sic deapi. neq; p eū angelū
 factū fuit sit. quē deapitionis officii suscipere nō deoeret.

neq;

si per angelum erroris, qui sibi plerumque tales presertim
in leticia postulavit, quibusdam etiam scripturam locis ap-
tius aliqd opponit; qd diligens et pius lector etiam
alijs locis in quibus minus aperit, intelligat. Deo et
nunc sic ad salutem animarum divinos libros sicut spiritu mo-
deratus est, ut non solum manifestis patet, sed etiam ob-
scuris experire nos vellet. Ex hac igitur ineffabili atque
sublimi terrarum administratione que fit per divinam provi-
dentiam quasi transcripta et est naturalis lex in animam ra-
tionalem, ut in ipsa vite huius conversatione moribusque
terrenis, homines talium distributionum ymagines ser-
vent. Hinc est quod iudex damnatum proinde dignum sua
persona et nefarium iudicat, cui tamen iussu hoc fecit
carnicifer, qui pro sua cupiditate sic ordiatus est in officio,
ut puniat legem moderatione damnatum, qui posset etiam
inocentem sua crudelitate punire. Nam neque per seipsum
hoc iudex facit, neque per principem vel advocatum aut
aliquem in officio suo cui tale ministerium non conveniret
ponit. Hinc est etiam quod irrationabilibus animalibus
vltimus ad eas res quas homines per homines agi nece-
sarium est. Nam utique dignus est fur modum lacerari.
Id cum homo agit, nec per seipsum aut per filium aut domes-
ticum vel etiam per famulum suum, sed per bestiam talia facere
per naturam gradibus decet. Cum igitur quosdam pati a-
liqd deceat, quod alios facere non deceat, ministeria quedam se-
media quibus digna iunguntur officia, ut eis vices ipsa iusti-
cia non solum talia pati quoque imperet, quia pati cum deceat.
Et etiam huiusmodi facientibus quos talia facere non minus deceat, quia
propter cum et egrepti deceptioe digni essent, et ipsi ipsi
pro illa etate generis humani in tali adhuc gradu morum
constitutus esset, ut non indigno hoste deciperet, factum
est ut inberet *duo* *de*, vel potius pro illorum cupiditate

pmitteret ut vasa aurea & argentea quibus adhuc et ter-
 reni regni appetitores habitabant et peteret ab egyptiis
 non reddunt. et acciperet quasi reddunt. quia et
 mercede tam duntaxat laboris atque operis pro talium
 aiaz gradu non iusta deus esse voluit. et penam
 illorum quos digne fecit amittere id quod reddere debuerunt.
 non itaque deus deceptor est. quod credit nefarium et ipsum
 esse quod non intelligat. Sed meritorum et personarum iustis.
 singulis distributor faciens quaedam pro scriptum que illo solo
 digna sunt atque soli conveniunt. sicut est illuminare aias.
 et scriptum eis ad proficiendum prebendo sapientes quod pres-
 tate. aliamque pro servitute sibi creaturae regerentibus
 legibus pro meritis ordinata. quaedam eorum iubens. que-
 dam pmitteret utque ad passerum administrationem. sicut dominus
 in euangelio dicit. et utque ad se fem deorum. utque ad
 numerum etiam capillorum nostrorum divina providentia prebente
 atque veniente. de qua etiam dictum est. prebente a fine
 utque ad finem fortiter. et disponit omnia suaviter. Quod
 autem per aiaz ministeria suis legibus servitute deus pu-
 niat. et digne digna supplicia retribuatur. cum ipse
 tranquillissima maneat apertissime ita scriptum est. Ipse
 qui puniri debeat condempnare extremum estimas
 a tua virtute. virtus et tua iusticie iudicium est. Et hoc quod
 omnium dominus et est. omnibus te prope facis. virtus et tu ostendit
 qui non credens esse in virtute consumatus. si in huiusmodi
 te nescit audacia traducas. tu autem dominus omnium virtute
 cum tranquillitate iudicas. et cum magna reverentia dis-
 ponis nos. Itaque quod primo in eternis rebus fit gradus
 ad celestem iustitiam. que in istis rebus operatur dominus
 ostendit cum ait. si in alieno fideles non fueris et virtum
 quod dabit vobis. Et quod pro suis gradibus aie docetur
 et ipse dominus demonstrat dicens. multa habeo dicere. sed

nūc nō potestis potare illa. Et apls cū ait. et ego
frēs nō potui loqui vobis quasi spiritalibus. sed q̄ti
carnalibus. Tac potū vobis dati nō est. neq; ei po-
teratis. s; neq; adhuc potestis. adhuc ei estis car-
nales. Sed ei i istis scdm gradus suos actū est.
hoc i vniūso genē humano vt alia carnali pplō.
alia spiritali p tpm cōgruētia iuberēt. nō go
mirū si hostē deceptioē dignū deape iusti s; qui erat
adhuc dignū hostē deape. Nō ei erat p̄donei q̄bus
dicitur diligite inimicos v̄ros. sed tales erat quib;.
tātūmodo dia oportet diliges pp̄ximū tuū. et odēs
inimicū tuū. adhuc ei ille pp̄ximū qm q̄ late iūel
ligēdus esset nō eāt t̄pis tradē. Inchoans go quedā
frā est sub pedagogo vt magrō p̄fectio seruaret.
cū tamē idē deus et pedagogū puulis dederit legē
illā salict p̄ famulū tuū. et magisterū suū grā
diocibus. id ē euāgelii p̄ vniūsu suū. **De iohāne**
iohānes baptista considerata scriptura / **Baptista. Ex.**
que de illo i euāgelio legitur. multis p̄babilibus docu-
mētis nō absurdē creditur p̄phetā gestasse p̄sonā.
Ex eo maxie qd' de illo dñs dicit. plusq; p̄pheta.
hic siq; totius p̄pheticę que ab exordio generis
hūmāni vsq; ad aduentū dñi de dño facta est ymaginē
gestat. Est at euāgelij p̄sona i ipō dño que p̄ p̄phetā
p̄nūciabat. cui' augetur p̄dicatio p̄ vniūsu orbē
tarrū ab ipō dño aduentū p̄phetā at̄ minuit. paḡ
id qd' p̄nūciabat̄ aduentū. Itaq; dñs dicit. Vox
et p̄phete vsq; ad iohāem baptistā: ab hinc regnū
dei p̄dicatur. Et iohēs ip̄e. Illū iqt oportet crescē.
me at̄ minui. qd' et dieb; q̄bus nati s; et mortib;.

quibus passus sit figuratum est. Nasce^r namq; iohes ex
 quo dies incipit minui. nasce^r dñs ex quo dies in-
 cit a^rsa^r. caput ille minuit dñi occidit: hic vero
 attollit^r cruce. Postq; q^o p^opheta iohis g^ostura digi-
 to ostendit p^oph^o q^o v^oditum ab exordio gen^ois hu^o
 m^o occiderat incipit minui. atq; idē a^rsa^r p^odia-
 tio regni dei. Et ideo baptizant iohes i petrenaa.
 Finit et v^odit vita vsq; ad petrenaa: atq; idē
 incipit noua. Nō atē tantū i hys qui p^oph^o appete ap-
 pellari s^o, s^o i ipā hystoria veteris testam^oti p^opheta
 nō silere colligit ab eis q^o p^oph^o querūt, et ad her
 luestiganda diuinitus adiuuat. maxie tamē
 illis euidentiorib; rerū figuris apparer qd' abel
 iustus a fili^o i^oficat. et dñs a iudeis qd' archa
 noe t^o i diluuis ~~est~~ s^oli ecclā gubernat: quod
 ysaac v^omolādus deo dicit. et aries p^o illo i sen-
 tibus t^o crucifixus agnoscat. qd' i duob; abrahā
 filiis vno de ancilla. altē de libeā duo testam^oti
 intelligūt. qd' duo ppli i geminis esau & iacob p^o
 monstrat. qd' sicut ioseph a fr^oib; p^osecutione pass^o
 ab alienis honorat. sic dñs iudeis p^osecutibus
 apud gētes clarificatus est. Longū est singula
 g^omōrari. cū iam gcludat apls & dicat. Her autē
 i figura contingebat eis. Septa s^o at ad cor^o p^oph^o
 m^om i quos finēs sc^olōy deueit. Finit atē sc^olōy
 t^o senectus est veteris hoīe. s^o totū g^ong hu^om^o
 t^o vni hoīem cōstitucis. que senectus sexta eta-
 te significat qua dñs veit. Sicut et etabel sep.
 i vno hoīe. infāa. puellā. adolescētia. iuuetū

gramitas. senectus. Prima inq; generis huani etas.
est ab ada vsq; ad noe. Secda a noe vsq; ad abrahā.
qui articuli euidentissimi sūt et notissimi. Tercia a
abrahā vsq; ad dauid. sic eī euāgelista matheus p̄t̄t.
Quarta a dauid vsq; ad trās migrationē ī babiloniā.
Quinta a trās migrationē ī babiloniā vsq; ad aduētū
dñi. Sexta ab aduētū dñi vsq; ad finē sili sepa
randa. qz extēior homo t̄j senectute corrūpitur.
qui etiā vetus dicit̄. et īrenoz īnouat̄ de die ī
die. Inde reges sempiterna est. que significatur
sabbato. Huic ra ggruit. qd' homo sexto die factus
est ad p̄maginē z similitudinē dei. Nemo at̄ ignorat hoīm
vitā aliqd̄ administratē cognitiōē z actionē fulciri.
Nā z actio remediaria est sine cognitiōē. et sine actiōē
ignaua cognitiō. Sed p̄ma vita hoīs cui nulla admi
nistratio nō credit̄. quāz sensibz corpis dedita est.
qst̄ visus. auditus. olfactus. gustus. tactus. Et ideo due
prime etates generis huani denis generatiōibz defi
niūt̄ t̄j infāntia z puericia. qnario salicet gminato.
qm̄ generatio vtriq; septa p̄pagat̄. Sūt eī generatiōēs
decē ab ada vsq; ad noe. et inde vsq; ad abrahā alie
decē. quas duas etates infāntiā z puericiā generis
huani esse diximus. Adoleſcētia vō z iuuetus et
gramitas id ē ab abrahā vsq; ad dauid. et inde vsq;
ad trās migrationē babiloniā. ī. et inde vsq; ad
aduētū dñi. quatuor denis gnatiōibz figurāt̄. sep
tenario gminato ad eādē rationē vsq; qz septus
cū qnario qui est ī sensibus ~~cor~~ corpis actio z cog
nitiō addita sūt. Senectus at̄ solet etiā tati t̄p̄is
conē. quātū relique oēs etates. Nā cū sexagesimo
āno senectus dicit̄ īcipere. et possi hūc humana vitā

vsq; ad octū viginti ānos puenire, manifestū est solā
 senectute posse tā longā esse q̄ oēs etates ceterē
 potes, Etas 90 ultima generis huāni que incipit a
 dñi aduentu vsq; ad finē scilicet, quibus generatiōib; q̄
 putet̄ incertū est, et hoc valde d' voluit latere
 sicut i euāgeliō scriptū est, et apls testat̄ dicens, diē
 dñi tēp̄ fūre i nocte esse vēturū, sed tamē sexta
 etate visitatū esse gens huānū, humili dñi adue-
 tu superius distinctis gnatiōib; edocet̄: qua visi-
 tatiōe incipit manifestari pphēcia que superioribus
 quāq; etatib; latet, Quis pphēcie psonā qm̄ iohānes
 gestabat ut supra dictū est, ideo ex senib; parētib;
 nascit̄ tēp̄ senescere solō pphēcia illa inofesere
 incipiat, et quāq; mētib; se occultat mater eius, si-
 cut scriptū ē, occultauit se elizabēth mētib; quāq; sex-
 to at̄ mēse visitat̄ a maria mtrē dñi, et exulta-
 uit infans in vtero eius tēp̄ pmo aduentu dñi quo
 i humilitate dignatus est apparē, pphēcia manifestari
 incipiat, sed tēp̄ in vtero, id est nōdū tā euident̄
 ut oēs sicut i luce manifestatū esse fateat̄, qd̄ fu-
 turū credimus sed aduentu dñi quo i claritate ven-
 turus est, cui; aduentus p̄cursor sperat̄ helias
 sicut quid iohānis fuit, Et ideo dicit̄ a dño, Helias
 iā venit, et mlti ei hōies fecerūt, et si scire volitis,
 ip̄e est iohēs baptista qui vēturus est, qz i eodē
 spū et i eadē virtute tēp̄ p̄cedit̄ p̄mō officio, et
 hic iā venit et ille vēturus est, p̄tēa & istū iohēm
 quo p̄ ei; uat̄s impletus est dicit̄ p̄cursorē dñi fu-
 turū i spū & virtute helie, Peractis at̄ maria cū
 elizabēth mētib; t̄b; discedit, quo mō michi vi-
 det̄ significari fidē trinitatis, et baptisma i noīe

p̄ns & filij & sp̄s sc̄i. quo p̄ humilē dñi aduētū gen̄
huānū ibūit. & ī futuro aduētū clāritatis eius ex-

Icolitur. **¶ De decē virginibus lxi.**
inter parabolas a dño dictas. solet querētes
multū exerceere ista. que de decē v̄ginibus po-
sita est. Et multū q̄d h̄c multa senserūt que nō
s̄ p̄ fide. sed q̄ modo p̄tibz eiꝝ oībz queriat expo-
sicio id elaboradū est. Legi etiā ī quadā scriptura
ex eam̄ gen̄e que apocrite notant̄ qd̄ nō sit cō-
catholica fide. sed huc loco michi minḡ cōgruē visa
est. q̄si d̄rati oēs huiꝝ similitudis p̄tes. De qua tamē
expositōe tēmere nichil audeo indigere. ne forte
nō eiꝝ querētiā michi angustā fecerit. si mea
tarditas ī ea quemētiā nō inuenit. Nō autē
michi videat̄ non absurde hoc loco accipi. quātū
potēo breuiter & diligēt̄ exponā. Interrogatus igit̄
dñs n̄r seruo a discipulis suis de ḡl̄matioē
sc̄i: int̄ multa que locutus est hoc q̄ dixit. Tūc
s̄l̄ estimabit̄ regnū celoz decē v̄ginibz que
acceperūt lampades suas et venerūt obuiā
sponsi. Quisq̄ at̄ ex eis erūt fatue. et quisq̄ pen-
dēs. Sed quisq̄ fatue acceptis lapadibz suis. nō
supserūt oleū secū. Prudentes at̄. acceperūt oleū
secū ī vasis suis cū lapadibz. Tardate at̄ sponsi:
dormierūt oēs. Media at̄ nocte clamor factus
est. ecce sponsus v̄t. surgite obuiā ei. Tūc sur-
reperūt oēs v̄gines ille & aptauerūt lapades suas
Et dixerūt ille stulte ad sapientes. Date nobis de
oleo v̄ro: qz lapades n̄r̄ extinguit̄. Rēderūt at̄

sapientes, dicitur. **N**e forte nō sufficiat nobis,
 ite potius ad redētes & emite vob. Et dū eēt
 emē, vēit sponsus, et que p̄tate erāt, intraverūt
 cū eo ad nuptias, et clausa est ianua. **N**ouissime
 vō, venerūt aliq̄ v̄gines, dicitur. **D**ne dne: ap̄erti
 nobis. Et ille r̄spōdet, ait. **A**me dico vobis,
 qd̄ nescio vob. **V**igilate gō qz nescitis diē neqz
 horā. **D**ecē itaqz v̄ginū qd̄ q̄nqz admittūt et
 q̄nqz excludūt bonoz & maloz disarctione signi-
 fiant. **Q**uap̄t si v̄ginitatis nomē honorabile
 est, cur r̄ceptis exclusisq; qz est. **D**einde, qd̄ sibi
 vult nūc ī v̄traq; p̄te quarris. **Q**d̄ at̄ significat
 oleū. **Q**uā videt̄ qd̄ sapientia p̄fētibus nō cōicit,
 cū & iudic̄ fab nō sit eas que ita p̄fēt s̄t, ut a sp̄o
 lo r̄cipiāt, quo noīe nullo dubitāt dne ih̄s x̄ps
 significat, et misericordes esse oporteat ad prestā
 dū ex eo qd̄ habet p̄fētē illa sentētia eius d̄
 d̄m dicitis, oī p̄fētē te p̄bue. **Q**d̄ est at̄ qd̄ possit
 dando nō sufficē v̄tr̄sq;. **H**ec maxie augent
 questionis difficultate, q̄nq; & ceterā diligēt q̄sida
 ta ut oīa ī v̄nā rationē currāt, nichilq; ī v̄nā
 p̄tē dicat qd̄ ip̄ediat al̄tā, aliā magna cautio
 est adhibēda. **V**idēt̄ itaqz michi q̄nq; v̄gines sig-
 nificare q̄nquiptatā continētiā a carnis illece-
 bus, **C**ontinēdus est at̄ appetitus a voluptate
 ocl̄bz, a voluptate auritū, a voluptate olfaciēdi,
 gustandi tangēdi, **S**z qz ista continētiā p̄tē corā
 deo fit, ut illi placeat̄ īteriori gaudio q̄saciē, p̄tē
 corā hoībz factū ut huāna gl̄a r̄cipiat, q̄nq; dicit̄
 sapientes et q̄nq; stultes. **V**tr̄sq; tamē v̄gines, quia

utraq; q̄tinētia est. quāuis dūto fomite gaudet.
Lāpades at̄ s̄. qz manib; gestant̄ opa que scdm̄
istā q̄tinētia fuit. Dicit̄ est at̄. luceat opa v̄ra
bona corā homib;. P̄s v̄o acceperūt lāpades
suas. et venerūt obvīā sponso. intelligēdū ē at̄
xpi nocte censei de q̄b; agit̄. Nō ēi possūt qui
xp̄iam nō s̄. sponso p̄p̄o v̄tre obvīā. Et q̄nq;
facie acceptis lāpadibus suis nō sup̄ferūt oleū
secū. Multi ēi q̄uis de xpi bonitate plurimū
speret. gaudū tamē nō habet dū q̄tinēt v̄vūt.
nisi ī laudib; hom̄. Nō igit̄ habet oleū secū. Nā
ip̄am leticiā oleo significari arbitror. Nā v̄vūt
te deus d̄q; tuis oleo exultationis. quicquid non
p̄p̄a gaudet qz deo īv̄tens placet. nō habet
oleū secū. Prudēt̄ at̄ acceperūt secū ī vasis
suis cū lāpadibus. id est leticiā bonoz opm̄ ī corde
atq; gl̄āā posuerūt. Sic x̄ apl̄s monet. Probet
at̄ se homo iqt̄. et tūc ī semetip̄o gl̄ām x̄ nō ialeo.
Tardat̄ at̄ sponso. dormierūt oēs. qz ex utraq;
genē q̄tinētū hom̄. siue eoz q̄ corā deo exultat.
siue eoz q̄ ī laudibus hom̄ acquiescūt. moriūt̄ur
hoc īvallo t̄p̄is. donec sub adventu d̄m̄ fiat r̄sur.
rectio mortuoz. Media at̄ nocte. id ē nullo sc̄te
aut sperat̄e. qupe cū ip̄e d̄ns dicat. de die at̄ illa
x̄ hora nemo sc̄t. et apl̄s. dies d̄m̄ t̄p̄i fur ī nocte
ita v̄iet. ex quo significat̄ penitus late cū v̄et.
clamor fact̄ est. ecce sponsus v̄et. surgite obvīā
ei. In ictu oculi ī novissima tuba oēs r̄surgem̄.
Ergo surreperūt oēs ille v̄gēs. et aptaverūt lā.
pades suas. id ē. rationes v̄edēdas opm̄ suoz.

Operet ei nos exhiberi ante tribunal xpi. ut illic va-
 paret vniuersis qd' gessit i corpore siue bonu siue malu.
 Et dixerunt stultes ad sapientes. Date nob' de oleo v'ro;
 q' lampades n're extingunt. Quoy ei facta aliena lau-
 de fulsiunt. eade' substantia deficiunt. et de consuetudine
 id sp' iquirunt. vnde gaudere alius solet. Itaq' homi qui
 corda no' videt testimoniu' voluit habere apud deum qui
 cordis inspector est. Sed qd' responderunt sapientes
 Ite forte no' sufficiat nob'. Vniuersisq' ei p' se ratio
 ne reddet. nec alieno testimonio q'sq' adiuuat' apud
 deum. cui secreta cordis appar'et. et vix sibi q'sq' suf-
 fiat vt ei testimoniu' prohibeat q'scisa sua. Quis ei glo-
 riabit' mundu' se habere cor'. Inde est qd' ap'ls dicit.
 Michi at' nimiu' est. vt a vob' iudicet aut ab huius
 no' die. sed neq' meip'm iudico. Quasi' at' de se q'sq'
 aut no' o'mo aut vix possit vera' fieri sententia' q'
 modu' pot' de alio iudicare. cu' sciat nemo qd' agat'
 i' hoie nisi spiritus hoie'. Ite magis ad videntes et
 emite vob'. No' consiliu' addisse putat' se. si crimine
 eoz ex obliquo q'memorasse. Vident' ei oleu' adula-
 tores. q' siue falsa siue ignorata laudando auras i'
 errore mittunt. vt eis vana gaudia t'p' fatuis consi-
 lando aliqua de hys mercede siue ciboz siue pe-
 cunie siue honoris siue alicui' comodi ty'alis ac-
 cipiant. no' intelligentes qd' dictu' est: q' vos felices
 dicit' i errore vos mittunt. Melig' est at' obiurgari
 a iusto. q' a peccatore laudari. Emendabit me iquit
 iustus i' misericordia' et arguet me. oleu' at' peccatoris no'
 impugnet caput meu'. Ite go ad videntes magis et
 emite vobis. id est videram' nunc qd' vos adiuuat'.
 qui vob' laudes vident' consuevit. et vos i' errore ducit.

ut nō corā deo. s; ab hoīb; glām q̄rētis. Eūtib; at illis emē. vult sponsus q̄ id est inclinatibus se illis i ea que foris sūt. et solus gaudē q̄rētibus quia gaudia mēna nō nouerāt. vult ille qui iudicat. Et que parata erat. id q̄b; bonū corā deo testimoniu q̄sā p̄hibebat. trauerūt cū eo ad nuptias: id ē ubi nūda aīa. sp̄itno dī v̄bo fecunda copulat. **C**lausā est ianua q̄ id ē iceptis illis q̄ sūt i angelicā vitā imitandi. oēs cū resurgemus iqt. s; nō oēs imitabim;: clausus est aditus ad regnū celoz. Nō cū post iudiciū patet p̄cū aut mētorū locus. **P**rouissime at veniūt q̄ iūque v̄gēt dicētes. **D**ne dne xpi nob;. **N**ō dictū est qd̄ emēt oleū. et iō intelligē se nullo iā imanēte & alie mō laudib; gaudis. et angustis & magnis afflictioib; redie ad iploratiōē dī. **S**ed magna est ei; fēnitās post iudiciū. cui; ante iudiciū iēstabilis mīserīcōdia p̄rogata est. **I**taq; respōdēt ait. **A**nd dico vob;. qz nescio vob;. ex illa saliet v̄gula quā nō habz ars dī hoc est sapiētia dī. vt intrant in gaudiū ei;. q̄ nō corā deo. sed vt placerēt hoīb; vult s; aliqd̄ scdm̄ p̄cepta ei; opai. atq; ita claudit. **V**igilate qz nescitis diē neq; horā. **N**ō modō illius vltimi t̄pis quo v̄tinus est sponsus. sed sue q̄sq; dormitiōis diē & horā nescat. **Q**uisq; at paratus est vsq; ad somnū id ē vsq; ad mortē que oīb; debet;: patib; iūct; etiā cū illa vox media nocte sonuēt. qui oēs cūgilaturi sum;. **Q**d vō sponso dicit obuiā v̄tre v̄gines. sic intelligēdū p̄tū.

ut ex ipis uirginibus constet ea que dicit sponsa in
 uoluntate xpianis i ecclesiam conuenientibus fili ad matrem
 conuenire dicit: cu ipis filiis aggregatis constituta cu q
 dicit mater. Illic et desponsata est ecclesia. et uirgo est
 ad nuptias pduenda: id est. cu se continet a corrup
 tione scilicet. Illo aut tpe nubet: quo uniuersa mortalita
 te preuenit. immortali conuictioe fetat: Desponsata
 est uos uiri uirgo uirginis casta. exhibe ppo. Uos
 est uirginis. a plurali ad singulari concludit. ideo q
 uirgines dici possunt et uirgo. Cur at quis: ut nichil ui
 detur expositum est. Sed uidentis inuicem i enigmate. tunc
 at facie ad facie: et inuicem ex pte. tunc at ex toto.
 Ipse at i enigmate et ex pte. no i scripturis aliq
 cerne qd tamd sit scdm catholicam fide ex illo pig
 noze gignit qd accepit uirgo ecclesia huius adueni spon
 si sui. que illo uirgo adueni cu uelit i claritate nup
 tura est. cu a facie ad facie conuenit. Dedit et
 nobis pugnis spm: sicut dicit aplos. Et ideo ista
 expositio nichil cerat. manet. nisi ut scdm fide
 sit: neq alijs pndicij que nichilominus scdm fi
 dem esse potuerunt. **De muliere samaritana. lxx.**

Quaginta sacramenta. i. dicit. in ihu xpi dictis
 factisq signa no oibz pabz. nec ea no nulli.
 minus diligit minusq saluare. et pcedo est. et
 plerumq pro salute pmae. pro agnitioe ueritatis.
 errore. inter que illud est sacramentu qd scriptu
 est. dnm hora diei sexta uenisse ad puteu iacob. sed
 tuq ab uirgine sediste. et a muliere samaritana pe
 tu petiste. et cetera. que i eod septuaginta loco dis

concedenda et pertractanda dicunt. De qua re id primo
concedendum est. quod in omnibus scripturis summa vigilantia
custodiri oportet. ut secundum fidem sit sacramenti diuini
in expositione. hora igitur diei sexta venit ad puteum
dominus noster. Vides in puteo tenebrosam profunditatem. admodum
~~miramur~~ ergo intellige mundi huius infirmas partes
id est tenebras quo re venit dominus ihesus hora sexta.
id est sexta etate generis humani. tunc senectute ve
teris hominum quo inuenimus exui. ut iduamur nouo
qui secundum deum creatus est. Nam sexta etas senec
tus est. quam prima infancia. secunda puertia. tertia
adolescentia. quarta iuuentus. quinta grauitas. veteris
itaque hominis vita que secunda tali condicione pagit
sexta etate. senectute concludit. qua senectute
ut dixi humani generis dominus noster creator nobis et
reparator aduenit. ut moriente saluet veterem
hominem. nouum in se constitueret. quem exuita labe
terrena. in celestia regna transferret. Ergo nunc
puteus ut dictum est. mundi huius tenebras et
errorem. tenebrosa profunditate et obscuritate signi
ficat. Et quam exterior est homo vetus. et nouus
interior: dictum est ab apostolo. et si exterior homo in
corruptus. sed interior renouatur de die in diem. Nec
essime omnino quam omnia visibilia ad exteriorem hominem
pertinet quibus exteriori disciplina renouatur. hora sexta
venit dominus ad puteum. id est medio die. unde iam in
pate. sol iste visibilis declinare in occasum. quam et nobis
vocatis a christo visibilium delectatio minuitur. ut
inuisibilium amore homo interior reuocatur. ad interiorē
lucē que nunquam occidit reuocatur secundum apostolicam disciplinam

nō querēs que videt sed que nō videt. Sicut enim
 videt spalia st. que at nō videt etna. Sed ante
 fatigatus venit ad puteū. in similitate carnis signi-
 ficat. qd' sedit hūilitate. qz ibecillitate carnis pro
 nobis suscepit. et homo hoībus tā hūilit' appare
 dignatus est. De hac infirmitate carnis propheta dicit
 Homo in plaga positus. et sacīs ferre ibecillitate
 De hūilitate vō aplō loqit' dices. hūiliauit se factus
 subditus vsqz ad mortē. qm̄ illud qd' sedit qm̄ so-
 let sedē doctores possit alio itellcū nō hūilitatis
 modestā si mgtū demonstrare psonā. Sed potest
 qm̄. que a muliere samaritana. que que aque ipse de
 gratia veniat. bibē postulat. cū ipse postea
 spiritualis fontis affluentia se petentibus dare posse
 p̄dicauit. sed scilicet sitiebat mulieris illius fidē.
 que qm̄ samaritana eat. et solet samaria p̄dolare
 ymaginē sustine. ipse ei separati a plō iudeoz. si-
 mulachris multoz aīaliū. id ē. vacis aureis aīaz
 suaz deas addip̄rāt. Veniat ei ih̄s dñs nr̄. vt
 gētū multitudinē que simulachris seruebat ad mi-
 nimētū fidei p̄piane & icorrupte r̄ligiois adducēt.
 Nō ei est ist' sanis opus medicus. sed male habē.
 tibus. **¶** Dixit go ad eā ih̄s. mulier. da michi bibē.
 Et vt noucis qd' sinebat dñs nr̄. post paululū
 discipuli veniūt ei. q' p̄p̄erāt i ciuitate vt ci-
 bos emerēt. et dicit ei. Rabbi māduca Ille at
 dixit eis. Ego habeo etnā māducare quā vos nes-
 cito. Dixit go discipuli ei ad alexandriū. Nūqd' ali-
 quis attulit ei māducare. Dixit eis ih̄s. Cibus
 meus est vt faciā voluntatē ei. q' misit me. **¶** Nūqd' ^{vt ut p̄ficiā}
 opus eius

¶ Ego eoz fidē tunc p̄ quibus sanguis fudit.

Intelligit hic alia voluntas patris qui eum misit. et opus
eius quod se perficit velle respondit. nisi ut nos ad fidem
sua a pernicioso mundi errore quertet. Qualis est
ergo cibus eius. talis et potus. quippe hoc in illa mu-
liere sitiebat. ut faceret in ea voluntate patris. et perficeret
opus eius. Sed carnaliter intelligens respondit. tu cum sis
iudeus. quomodo a me bibere potas cum sum mulier
samaritana. Non enim conuenit iudei samaritanis.
Cui dominus non dixit. Si scires dominum dei. et quod est
quod tibi dicit. da michi bibere. tu magis petisses ab eo.
et dedisset tibi aquam viuam. ut hinc ei ostendit non se
talem aquam petisse. quale ipsa intellexerat. sed quod ipse
satiebat fidem eius. et eadem satietati spiritum sanctum dare cupie-
bat. Hinc enim recte intelligimus aquam viuam quod est domi-
ni dei sicut ipse ait. Si scires dominum dei. et sicut idem
iohannes testatur alio loco dicens. quod sciebat ihesus et clama-
bat. si quis sitit veniat et bibat. qui credit in me sicut
dicit scriptura. flumina de ventre eius fluent aque viue.
quia primo credimus ut hec dona mereamur. Hec
ergo flumina aque viue que ille mulieri volebat
dare. merces est fidei. quam prius in illa sitiebat.
cuius aque viue interpretatione scribit. Hoc autem dice-
bat ipse de spiritu qui accepturi erant huius qui eum credituri
erant. Non dum enim erat spiritus datus. quod ihesus nondum erat clari-
ficatus. Hoc itaque dominum spiritus sancti est. quod post sua cla-
rificationem dedit ecclesie. sicut alia scriptura dicit. As-
cendit alium. captiuam duxit captiuitatem. dedit dona
hominibus. Sed adhuc illa mulier sapit carnaliter.
sic enim respondit. Domine. non habeo hauritorium habes. et

puerus alius est. Unde michi habes dare aquam
 vivā? Aliqd maior es p̄r mō iacob q̄ dedit nob̄
 hūc puerū. et ip̄e ex eo bibit. et filii eius & pecora
 eius. Nūc vō q̄ iā dñs expōit ad' dicit, Q̄is iqt̄ q̄
 bibit ex aqua illa fiet iterū. Qui at' bibit de aqua
 quā ego dederō. nō fiet et̄nā. si aq̄ illa fiet Teo fons⁺ quā ego dederō
 aque salientis i vna et̄nā. Sed adhuc mulier p̄ude
 tiā carnis amplectit̄, dñs eī r̄ndit. Dñe da michi
 hūc aquā vt neq̄ sitū neq̄ veniā hūc haurire.
 Dicit ei ih̄s. Vade voca virū tuū. et p̄i hūc. Cū
 sciet eā nō habē virū. cur hoc dicit queritur?
 Nā cū mulier dixisset. nō habes virū. dicit ei ih̄s.
 Bene dicis ex nō habes virū. quāq̄ eī viros habuisti.
 & nō q̄ habes nō est tuus vir. hoc verū dixisti.
 Sed nō s̄t hec carnalis accipienda. ne hūc ip̄i ad
 hūc nullis samaritane silēs viderim. sed de illa
 domo dei si aliqd iā gustamus spiritalit̄ tractemus.
 Quāq̄ viros quāq̄ libros q̄ p̄ moysen ministrati
 s̄t nō nulli accipiūt. dñs at' dictū est. et nō quē
 habes nō ē tuus vir. de seip̄o dñm dixisse intel
 ligūt. vt iste sit sensus. p̄mo quāq̄ libris moysi
 q̄li quāq̄ viris seruisti. nūc at' quē habes id est q̄
 audis. nō est tuus vir qz nondū i eo credidisti.
 si qm̄ nondū credēs p̄po adhuc utiq̄ illorū quāq̄ vi
 ros id ē quāq̄ libros & cupidit̄ copulatioē tenebat.
 Potest mouē q̄modo dñs potuēt quāq̄ viros ha
 buisti. quasi nūc iā eos nō habet cū adhuc utiq̄
 ip̄is s̄bduā vinceret. Deinde cū quāq̄ libris moysi
 nichil aliud q̄ p̄p̄m p̄dicet. sicut ip̄e ait. si crede
 retis moysi. credetis forsitā & michi. Ille cū

de me scripsit. Quomodo potest intelligi a quibus illis libris
recedit hominem ut ad christum transeat. cum ille credidit
in christum non reliquendo quibus illos libros sed spem
liber intelligendo multo audius applicatur. Est
primus alius intellectus. ut quibus viri intelligant quibus corporis
sensus. unus quod ad oculos pertinet. quo luce ista visi-
bile et quoslibet colores formasque corporum certum
aliquid est aurium. quo vocis et omnium sonorum momenta sen-
tuntur. Tertius est narium. quo valia odor suavitatem
delectantur. Quartus in ore gustatus dulcia et
amara sentit. et omnium saporum habet experientiam. Quintus
per totum corpus tangendo diiudicat calida et frigida.
mollia et dura. leuia et aspera. et quod aliud est
quod tangendo sentit. Istis itaque carnalibus quibus sen-
sibus. prima etas hominis tribuitur necessitate nature
mortalis. qua ita post peccatum primi hominis nati sumus.
ut dum reddita luce mentis carnalibus sensibus subditi
carnalem vitam sine ulla veritatis intelligentia tra-
seamus. Tales necesse est esse infantes pueros pne-
ros qui nondum possunt accipere rationem. Et quia na-
turales sunt isti sensus qui primam etatem regunt. et deo ar-
tifici nobis tribuitur sunt. tunc dicitur viri. id est mariti. tunc
legitimi. quoniam non eos error vitio proprio sed dei artifi-
cio natura tribuit. Cum autem quisque veniat ad eam etatem
ut iam possit capax esse rationis. si veritate tanti appre-
hende potuerit. non iam illis sensibus rectoribus utitur.
sed habebit primum spiritum rationalem cui sensus illos in
famulatum redigat. seruienti subiectis corpus suum. cum
iam iam non viris quibus. id est quibus corporis sensibus sub-
dita est. sed verbum diuinum habet legitimum virtutem. cui

copulata est et iheros cu x ipse sps hois heseit ppo.
 quia caput vni pps est amplexus spmicalia vite
 etna vite sine villo separatois timore pfruit.
 Nō si nos separe poterit a caritate ppi. Sed qm̄ illa
 mulier errore tenebat. que significabat mltitu
 dīne scilicet vānis supstitioibz s̄būgari post tpa
 illa qm̄ carnalis sensus qbz p̄ma etas et dīp̄m̄g
 + di
 igit. nō cū v̄bū acciperat i quinquē. s̄ cōplexu
 adulterino dyabolus obtinebat. Itaqz illi dñs dicit.
 vides cā esse carnalē. id ē. carnalit̄ sape. vade.
 voca virū tuū qz v̄i h̄c. id ē. r̄moue te ab af
 fectioē carnali i qua cōstituta es vnde nō potes
 itelligē que loquor. et voca virū tuū. id est. spū
 itelligēcie presēs esto. Est cū aīe quasi maritus
 s̄dāmōs sps hois. qui aīalē affectionē t̄p̄ cōiuge
 regit. Nō si ille sps s̄ns qui cū p̄e x filio iō
 mutabilis manet x dignū aīng iōmmuabilit̄
 dat. s̄ sps hois. x quo apl̄s dicit. Nemo sit qd
 ē i hoc. nisi sps hois. Nā ille sps s̄ns d̄ci est. de sps
 quo item dicit. sic x que d̄i s̄ nemo sit nisi sps d̄i.
 Sic go sps hois est cū presēs est. id est. iūventus est.
 et se pietate subicit d̄o. Itelligit homo que spm̄
 talis dicit. Cū at dyaboli error t̄p̄ absente itellcū
 i aīa d̄nat̄ adulter est. Voca go iquit virū tuū. id ē
 spm̄ qui est i te quo potest homo itelligē spm̄it̄q
 lia. si cū lup̄ v̄itatis illustr̄et. sp̄s assit cū loqz
 tibi vt spm̄it̄lē aquā possis accipe. Et cū illa
 dicit. nō habes virū. Bene iqt̄ dixisti. qm̄qz cū v̄i
 vos habuisti. id ē. qm̄qz sensus carnis te i p̄ma
 etate reperit. et nūc que habes nō est vir tuus.

quia non est iⁿ te sp^s qui intelligit deū. cū quo possis legi-
gitimū habere cōmubiū. sed error dyaboli potius domi-
nat^r: qui te adulterina cōtaminatiōe corrūpit. Et for-
tasse ut intelligētib^{us} dicitur quāq^{ue} mōratos corporis
sensus. quāq^{ue} viroz nō s^{unt} significari. post quāq^{ue} carnales
responsiōes. ista mulier sceta responsiōe notat xpm.
Nā p^{ri}ma ei^{us} responsiō est. tu cū sis iudeus. quomōdū
me bibere potestis? **Secūda**. dñe neq^{ue} hauritorū habes
et puteus alius? **Tercia**. da michi hāc aquā. v^t neq^{ue}
neq^{ue} sitim neq^{ue} veniā huc haurire. **Quarta**. non
habeo vīnū. **Quinta**. vido q^{ui} p^{ro}ph^{eta} est tu. p^{ro}es m^{ei} iⁿ h^{oc}
mōte adhaerēt. **Nā** ista responsiō carnalis est. car-
nalis ei^{us} datus est fūctus locus terrenus vbi oraret
spirituales at^{que} spū & v^{er}itate adoraturus dñs dixit. p^{ro}
postea q^{ui} locutus est sceta mulieris responsiō xpm
fateret^{ur} oīm istoz esse doctoz. **Dicit ei**. **Facio ei** qui me
sp^s v^{er}it qui dicit^{ur} xpo. **Cū** veni^{er}it. ip^se nob^{is} annūciā-
bit oīa. **Sed** adhuc errat. quia cū quē v^{er}itū sp^serat.
venisse nō videt. verūtamē misēria nūc error iste
e^{ius} adulter expellitur. **Dicit ei ei** ih^{esu}s. **Ego** sū qui
tecū loquor. **Cū** audito illa nō respondit. s^{ed} statim
licita p^{ro}ria sua abiit iⁿ ciuitate festinās. v^t euāgelū &
dñm aduētū non tantū crederet. sed etiā p^{ro}dicaret. **Act**
hoc q^{ui} v^{er}itū p^{ro}ria discessit. negligēt p^{ro}terendū est.
P^{ro}ria ei^{us} fortasse amorē hui^{us} hui^{us} s^{ed} s^{ed} significat.
id est cupiditate qua hōies de tenebrosa p^{ro}funditate. cui^{us}
p^{ro}maginē puteus gerit. hoc est de t^{er}rena cōtatiōe hauri-
rūt voluptatē. qua p^{ro}cepta. v^{er}ū iⁿ ei^{us} appetitū iat-
descat. sicut de aqua illa qui bibit sitiet iterū. **Opor-**
tebat at^{que} ut xpo crederet. s^{ed} s^{ed} iⁿnuiciaret? et licita p^{ro}ria
cupiditate s^{ed} s^{ed} se reliquisse mōstraret: nō solū
corde mōstrē ad iusticiā. s^{ed} et etiā ad salutē ore g^{er}essit?

et p̄dicatū q̄d̄ credit. **C** De timore an p̄c̄m sit.

Omnis p̄turbatio, passio. oīs igit̄ cupi- **Lxxij.**
ditas, p̄turbatio, oīs igit̄ cupiditas passio.
Oīs at̄ passio cū est ī nobis, ip̄a passioe patimur, et
igit̄ passio est patimur. Oīs igit̄ cupiditas cū est
ī nobis, ip̄a cupiditate patimur, et ī ḡtū cupiditas,
p̄c̄m. Sic et si patimur timorē, nō est p̄c̄m, igit̄
si dicit, si p̄ biped̄ est, nō est pecus, si ḡ p̄t̄ea hoc
nō est ḡsequēs q̄ se multa pecora bipedia p̄t̄erea
illud nō est ḡsequēs, q̄ multa s̄ p̄c̄a que patimur.
Dicit et̄ contradicit non esse ḡsequēs, ut si patimur
timorē, ideo nō sit p̄c̄m, Tu at̄ dicis ḡsequēs esse,
ut si patimur timorē nō sit p̄c̄m, cū tamē ḡcedis aliq̄
esse p̄c̄a que patimur. **C** Tu qui ut vult vivit

O beatū esse. **Lxxij.**

Omnis q̄ b̄t̄ vult vult, si vivit ut vult, b̄t̄
est. Oīs at̄ homo b̄t̄ vult vivē. oīs igit̄ homo qui
vivit ut vult, b̄t̄ est. Ex quo ḡficiat̄ nemo nō vivē
ut vult qui vult turp̄t̄ vivē, quia nemo b̄t̄ est q̄
qui turp̄t̄ vivit, ideo at̄ nō vivit ut vult, q̄ est
multa s̄d̄m volūtatē suā faciat, ḡsequit̄ tamē
plura cont̄ ip̄ius volūtatē. **C** De equalitate filij. **Lxx.**

Deus quē genuit qm̄ meliorē se ḡt̄are non
potuit, nichil eī deo melius, debuit equalē,
Si eī voluit et nō potuit, infirmus est: et si potuit
et noluit, invidus est. Ex quo ḡficiat̄ equalē genuit
filij. **C** De quadragesima et quinquagesima. **Lxxi.**

Omnis sapiēcie disciplina est que ad erudiēdas
hoīes p̄tinet, creatorē creaturāq̄ dimosce et
illū colē dominatē, istā s̄bictā faceri, Est autē

creator deus ex quo oia. p que oia. i quo oia. et ideo tri
mitas pater et filius et sps scs. Creatura v'o pti est
inuisibilis sicut aia: pti visibilis sicut corpus. Invi
sibili suarius n'us t'buat. quare dilige deu' c'phat
inbeni. ex toto corde. ex tota aia. et ex tota m'ite. Corp
quaternarius. p'p' euidentissima natura eius. sic est
calida et frigida humida et sicc'a. Omne at' creature
septenarius. quapp' ois disciplina moscos atqz
discernes creatoris atqz creatura. denario n'io i'fi
muat. Que disciplina p'diu corporos motibz tpa
le significat. credo constat. et reru' gestaru' ve
nietu' atqz tr'asentiu' auctoitate q'si lacte puulos
nutrit. ut p'doneos faciat q'ceptatoz. que no' veit
et tr'asit. sed sp' manet. In qua q'sqz narratis sibi
rebus diuinitus t'palit' p' salut' homi' gestis sine
geredis que adhuc ficticia p'dicat' si p'm'at' i' fide
et p'missa sp'nuat. et que diuina auctoitate p
cepit. infatigabili caritate t'ple durauit. recte ager
v'ra hui' necessitatis et t'pis. que n'io quadrag
simo com'edat. Qu' denarius n'us qui tota i' i'fi
muat disciplina quater ductus id est n'io qui
corpi t'buat' m'ultiplicatus. q' p' totu' corporalis ad
ministratio gerit' qua' dictu' est fide constare.
quadrag'simu' n'um' q'ficiat. Ita etia' t'petrat stabi
le et nullis t'pis idiget' sapiam. que denario n'io
q'm'edat'. ut ad quadrag'ita addat' dec'. q' p'tes
e'gles quadragenari' n'um' simul ducte. ad quinq
gita pueniunt. p'tes at' e'gles habz quadragenari
us n'us. Primo quadrag'ita i' singulis. deinde
viginti i' binis. deinde dec' i' quaternis. octo i' quinq.
quinq' i' octonis. quatuor i' denis. duas i' virenis.

Vni go & duo & quatuor et quinq; & octo & decem. et vigin-
 ti simul ducta. efficiunt quingenta. Quippe sicut
 quadragenarius nris. equalibus suis partibus opu-
 tatis. parit amplius denarius et fit quingena-
 rius. sic tempus fidei rerum pro nostra salute gestarum
 et gerendarum cum equitate vite actum. impetrat
 intellectum stabilis sapientiae. et ut non solum credendo
 sed etiam intelligendo disciplina firmetur. Et ideo ea
 que nunc est ecclesia. quibus filij dei sumus. ante ta-
 men quam apparuerit ad erimur in laboribus et afflictio-
 nibus agit. et in ea iustus ex fide viuunt. Nisi
 credideritis quod non intelligetis. Et hoc tempus est
 quo iugemur et dolemus expectantes redemptionem
 corporis nostri quod quadagesima celebrat. Scimus autem
 quia cum apparuerit filius ei erimus. quoniam videbimus eum
 factum est. cum addit denarius quadragenario. ut non
 solum credat que pertinet ad fidem. sed etiam per spiritum ve-
 ritatis intelligere mereamur. Talis ecclesia in qua nullus
 est meror. nulla promissio malorum hominum. nulla in-
 quietas. sed letitia et pax et gaudium quingentesime celeb-
 ratione prefiguratur. Antea postquam dominus resurrexit a mor-
 tuis. quadagesima diebus pacis cum discipulis suis eandem
 salutem ~~inuenit~~ **inuenit** per hunc numerum inuenit temporalis dis-
 pensacione que ad fidem pertinet. ascendit in celum. et de-
 cibus ~~diebus~~ diebus pacis misit spiritum sanctum. id est non
 ad humana et temporalia sed ad diuina atque eterna studia.
 quodam amorem et caritatis spiritum et iocundum quod qua-
 genario denarius additur. Et ideo iam hoc totum. id
 est quingentarius dierum nris leticie celebracione
 signandus est. hoc autem duo tempora. id est vnum laborum

et solitudinis. alacrum gaudij & securitatis. etiam retribus
missis in mare dñs nr̄ significat. Nā ante passionē
de reticulo dicit̄ in mare. qđ tunc pisciū ceperunt
vt vix ad litus trahēdo p̄duceret. vt et rethū r̄p̄e
ret. Nō ē missa in dextrā p̄te. habet ē mltos ma
los ecclia t̄p̄is huius ne. que in sinistra. habet ē etiā bo
nos. s; passim vt p̄mptionē maloz bonozq; sig
nificat. Qđ at̄ rupta s̄ rethū. cūctate violata. mltas
hereses ep̄isse significat. Post r̄surrectionē p̄o
cū vellet ecclia futuri t̄p̄is p̄mōstrare. vbi oēs p̄f̄a
atq; s̄a futuri s̄t. mitti iussit rethū in dextrā p̄te. et
capti s̄t piscis. cū quāginta & tres. miratib; disci
pulis qđ cū tā magni esset. rethū nō s̄t disrupta
Hoc magnitudo magnitudinē sapientie iusticieq;
significat. Nūc vō ip̄am disciplinā et t̄p̄ali disci
plinā et etna r̄gnatōe p̄f̄am quā diximus quā
genitō n̄r̄o q̄m̄dā. Quia et nō op̄us est tūc cor
poralib; adumētis. et aīo q̄tuctat̄ fides atq; sa
pientia. qz aīo trinario n̄m̄ tributū diximus. quā
ginta duāq; ter. et faciūt cētū quāginta. Cui n̄r̄o
fuitas addit̄: qz oīs ista p̄fectio in noīe pat̄is & filij
& sp̄s s̄a q̄secuta est. Ita fuit cētū quāginta tres.
q̄ n̄r̄o pisciū ad dextrā p̄te captoz iūctur.

De eo qđ scriptū est. An ignoratis fides. lxxv.

An ignoratis fides. sanctibus et lege loquor.
quia lex dñat hominē in quatuor t̄p̄is vniū. vsq;
ad eū locū in quo scriptū est. ita vt feruiamq; in nouita
te sp̄s. et nō in vetustate latere. Ap̄ls in hac vel
filitudine in qua de viro & muliere loq̄t. qm̄ mul
lier tenet lege viri. tria quēdā q̄sideranda cōmē
dat. muliere. virū. & lege. Muliere saluet

genti

In iure viro p̄ viculu legis. quo viculo morte
 liberat. ut cui vole subat. Sic ei dicit. adulter
 ei sub viro vincta est legi. si at mortuus filiu
 vir ei. euacuata est a lege viri. Igitur vincte
 viro. vocabitur adultera si fuit cu alio viro. Si autē
 mortuus fuit vir ei. liberata est a lege ut nō sit
 adultera si fuit cu alio viro. Quousq; similitudo est. deinde
 incipit rē loq. cui explanade ac pbade similitudinē
 induxit. In q̄ etiā re tā similitudine. homo. p̄cām.
 lep. tandem dicit s̄b lege ee hominem q̄dū vniuit
 p̄cō. q̄admodū tādū mulier s̄b lege viri est. q̄
 diu vniuit viro. Hoc at p̄cām hinc intelligēda est.
 qd̄ accessit p̄ lege. Qd̄ p̄cām dicit supra modū esse.
 qm̄ cū appareat esse p̄cām. fit tamē adiuncta p̄uacatioe
 tumulati. Vbi ei nō est lep. nec p̄uacatio. Et hoc
 est qd̄ dicit. ut fiat sup̄ modū p̄cōr aut p̄cām p̄ mā
 datū. Quia p̄ lege q̄uis a p̄cō p̄hibet. nō tamē p̄cō
 sic dicit datū ut liberaret a p̄cō sed ut demonstraret
 p̄cām. cui seruicū aīa. debet se ad grām liberatōis
 querre. ut a p̄cō liberet. Per lege ē cognitio p̄cā
 Et alio loco dicit. Sed p̄cām ut appareat p̄cām. p̄ bonū
 michi opat̄ morte. Vbi q̄ nō est grā liberatōis au
 get peccandi desideriu p̄hibito p̄cōr. Qd̄ qd̄ adhuc
 vult est ut sentiat aīa seip̄am nō sibi sufficē ad
 extrahēdū se a seruitute p̄cā. atq; ad hoc modo de
 tumescere atq; exorta oī supbia subdat̄ liberatōri
 suo. Inmeritoq; homo dicit. adhesit aīa mea post te.
 qd̄ nō est iā nō esse sub lege p̄cā. sed i lege iusticie.
 Lex p̄cā at dicit. nō qz lex ip̄a p̄cām est. si qz lex
 iponit̄ p̄cōribz. Ideo etiā lex mortis. quia s̄pē
 diu p̄cā. mors. Aculeus mortis p̄cām. Vntus autē

peccat. lex. Peccando ei ad mortem labimur. Vehementius
 ei peccamus lege prohibere: quod si nulla lege prohiberemur
 dare de aeterna gratia. id ipsum quod lex onerosè iusserat. in
 sine onere ac libertissime implemus. Lex ergo peccati et mor-
 tis. id est que imposita est peccatis atque mortalibus
 iubet tantum ne concupiscamus et tamen concupiscimus.
 Lex patet spiritus vite que patet ad gloriam. et liberat a lege
 peccati et mortis: facit ut non concupiscamus. et impleamus
 iussa legis. Non iam serui legis per timorem. sed amici
 per caritatem. et serui iusticie unde illa lex promulgata
 est. Iusticie autem non seruitur sed liberatur. Seruitudo
 est. id est caritate potius quam timore. Ideoque verissime
 dictum est. Legem ergo euacuamus per fidem. Absit: si legem
 statuumus. Hoc est efficiat fides quod lex iubet. Statuit
 ergo lex per fidem. Sine fides si non sit iubet tantum lex
 eius non impletas iussa reos tenet ut eos gemetibus
 et non valentes qui implet que iussa sunt ad gratiam libera-
 toris aliquo conuertat. Cum ergo facta quedam in illa simi-
 tudine videamus. mulierem. virum. et legem. et rur-
 sum in hac re habet quam similitudo adhibita est. facta. anima
 peccati et lege peccati. Hic solum hoc diuisum est. quod in illa
 similitudine vir moritur ut nubat mulieri cui vult
 et a lege viri soluitur. Hic autem ipsa anima moritur
 peccato ut nubat christo. Itaque ait. Fides mei et vos
 mortui estis legi per corpus peccati. ut sitis alterius
 quod ex mortuis resurrexit ut fructificemus deo.
 Cum enim essemus in carne ista. id est carnalibus desideriis
 obstricti tenemur. passiones que per legem se operantur
 in membris nostris. ut fructum ferret mortis actum con-
 cupiscentiam quam lex prohibet ubi non est fides. et ad
 accumulanda peccatorum criminum adiectum. quod ubi non

V peccator

V Cum autem moritur peccato: moritur etiam legi peccati

est lex, nec p[er]uicatio. Has dicit passio[n]es que Ple
 ge se opate i[n] m[en]tibus suis ut fractu[m] ferret morti.
 Sub istis passio[n]ib[us] t[er]t[er]i[us] s[er]u[us] v[er]o d[ur]ante agebat
 a[n]i[m]a n[on] v[er]er[et] g[ra]t[ia] p[er] fide[m]. H[uius] g[er]o passio[n]ibus
 morit[ur]. q[ui]a i[n] s[er]u[us] le m[en]te legi dei. q[ui]us
 ip[s]e passio[n]es nodu[m] mortue s[un]t q[ui]d[em] s[er]u[us] le
 gi p[er]a. Restat g[er]o adhuc aliq[ui]d ei qui est sub g[ra]t[ia]
 q[ui]d[em] cu[m] n[on] v[er]eat nec captiuu[m] ducat. donec mor
 tificat[ur] totu[m] q[ui]d[em] q[ui]suetudine p[er]uicacia roboratu[m]
 est. et vnde corp[us] etia[m] n[un]c mortuu[m] esse dicit[ur]
 q[ui]d[em] n[on] p[er]f[ect]e s[er]u[us] sp[irit]u. Contigit at[er] v[er]o p[er]f[ect]e
 s[er]u[us]at. cu[m] fuerit t[er] ip[s]u[m] mortale corp[us] vni[er]si
 catu[m]. Ex quo q[ui]phedimo quatuor esse differ[ent]ias
 etia[m] i[n] vno ho[m]i[n]e. q[ui]b[us] g[er]adati p[er]actis i[n] v[er]a et[er]na
 manebit. Quia cu[m] oportebat atq[ue] id iustu[m] erat.
 vt postea q[ui] n[ost]ra natura peccauit. amissa b[e]n[e]d[i]c
 tione sp[irit]uali que paradisi no[m]i[n]e significat[ur] a[n]i[m]ales
 carnalesq[ue] nascere[n]t. p[ri]ma est actio ante legem.
 scilicet s[er]u[us] lege. etia[m] s[er]u[us] g[ra]t[ia]. q[ui]ta i[n] pace. Ante legem.
 cu[m] p[er]t[er]m ignoramus t[er] sequimur carnales g[er]u[us]p[er]t[er]
 a[n]i[m]as. Sub lege est actio cu[m] i[n] p[er]hibem[us] a p[er]t[er]o. t[er]
 tam[er] ei[us] q[ui]suetudine viti. peccamus. q[ui]n nos n[on]
 du[m] adiuuat fides. Tercia actio est. q[ui]n i[n] p[er]m[er]
 s[er]u[us]e credimus liberatori n[ost]ro. nec n[ost]ris m[er]itis
 aliq[ui]d s[er]uim[us]. sed ei[us] misericord[ia] diligendo. i[n]a n[on] v[er]
 cinimur delectatione q[ui]suetudine male. cu[m] ad p[er]t[er]m
 nos ducit m[er]it[us]. sed tam[er] adhuc etia[m] i[n]terpellat[ur]
 t[er] patimur. q[ui]sibi ei nos n[on] tradamus. Quarta
 est. cu[m] o[m]ni[n]o nichil est i[n] ho[m]i[n]e q[ui]d[em] i[n]sistat sp[irit]u. sed
 o[m]ia sibi m[er]et co[n]corditer vincta t[er] co[n]nexa. vnu[m]

† Corruptionē. 7 mortale hoc iducit immortalitē.
aliquid firma pace custodit. qd' fiet mortali corpore
vniuersato. cū corruptibile hoc iducit immortalitē. †
Ad primā actionē demonstrandā. ipsa testimonia iberi
ocurrūt. p' vniū hōiem pccm̄ i hūc mūdū introi
uit. et p' pccm̄ morib. et sic p' oēs hōies p' trāsit
i quo oēs peccauerūt. vsq; ad legē et pccm̄ i
mūdo fuit. pccm̄ at nō deputabat cū lex non
esset. Et iterū. Sine legē et pccm̄ mortuū est
Ego at viuebā aliqu' sine legē. Qd' et hic dicit
mortuū est. Hoc est qd' superius deputabat.
id ē latebat qd' manifestatī scriptū vbi dicit. Sed
pccm̄ ut appareat pccm̄. p' bonū michi opatū est
mortē. id est p' legē. P' legē q' bonā ē si qd' ea
legitime utat. Si go hic ait ut parcat pccm̄.
manifestū est. q' superius ideo dicebat mortuū.
et nō deputari apparebat aūq; legē prohibere esse
let. Ad secundā actionē illa testimonia queniūt.
Lex at stricte ut habudaret delictū. accessit
ei ē p'uaricatio que nō erat. et illud qd' iā comēo
ratū est. Cū ei essent i carne. passioēs pccōrū
que p' legē opabat i mēbris nris ut fructū fer
ret mori. et illud. Qd' go dicitur. lex pccm̄ ē.
Abst. Sed pccm̄ nō cognouit nisi p' legē. Nā cōu
piscētia nesciētia nisi lex dicit. nō gaudisces.
Occasio at accepta. pccm̄ p' mādātū opatū est
tunc oēm gaudiscentiā. Et paulo post. adueniente
mādātō. pccm̄ r' uipit. Ego at mortuus sū. et iue
tū est michi mādātū qd' erat ad viā hoc esse ad
morbē. Pccm̄ ei occasio accepta p' mādātū. fefellit

me. & p illud occidit. **Qd** go ait mortuus su. vlt
 itelligi. me mortuum esse cognoui. qz ia etia p
 uariatione peccat. qui videt p lege qd face non
 debeat. et tamen facit. **Qd** at ait. fecellit me pccm
 occasioe accepta p mandatu. siue quia suasio de
 lectatione ad petandu vehementior est cu adest p
 hibitio. siue qz etia si qd homo fecerit scdm iussa
 legis si adhuc no sit fides que i gra est sibi vlt
 tibe no deo. sed supbie deo plus peccat. **Qest**
 go & dicit. Itaqz lep qd scia. & mandatu scm et
 iustu et bonu. **Qd** go bonu t michi scm est mors.
 Absit. **Sz** pccm vt appareat pccm. p bonu michi
 opatu est morte. vt fiat supra modu pccor aut
 pccm deliquit p mandatu. **Scim** at quia lep
 spiritalis est. ego at carnalis su. id est carni con
 sentio nodu spiritali gra libeatu. venudatu
 sub pccu. id est pccos pccu tpalu voluptatu.
Qd ei operu ignoro. id est non agnosco esse i p
 ceptis veritatis. y vbi est nulla sciencia. **Scdm** har
 locutione dicit dno pccoribz. no noui vos. **Qd**
 ei aliqd cu latet. **Sz** qz pccu no inueniunt i ve
 gulis pccu pccor quos habet veritas. ideo
 ipa veritas dicit pccoribz. no noui vos. **Sicut**
 ei tenebre oculis no videntibz vident. ita pccu me
 te ignorad sentiunt. **Ex** ista locutione dictu arbi
 truz i psalmis. **Delicta** qd itelligit. **Qd** ei qd
 volo hoc ago. **Sz** qd odi illud facio. **Si** at qd nolo
 hoc ago. **qsentio** legi quia bona est. nunc at ia no
 ego operor illud. **Sz** qd i me habitat pccm. **Scio**

et quia non habuit in me. hoc est in carne mea. bonum. Vel
 le et adiacet michi. proficit aut bonum non inuenio. Non est
 quod volo facio bonum. sed quod nolo. malum. hoc ago. si autem
 quod nolo hoc facio. iam non ego operor illud. si id quod habuit
 in me peccatum. Inuenio igitur michi legem volentem ~~meum~~ facere
 bonum. quoniam michi malum adiacet. Condelector et legi
 dei secundum interiorum hominem. Video autem aliam legem in membris
 meis repugnantem legi mentis mee. et captiuam me
 sub lege peccati que est in membris meis. Hucusque est
 verba hominis sub lege constituti nondum sub gratia. qui etiam si
 nolit peccare. vincitur a peccato. Inualuit et consuetudo
 carnalis. et naturale vitium ~~carne~~ mortalitatis
 quod de adam hereditatum sumus. Imploraret ergo auxilium qui
 sic potuit esse. et nouerit suum fuisse quod occidit. non
 suum esse quod surgit. Ita et liberatus agnoscat gratiam
 liberationis sui. miser iam ego homo. quos me liberabit
 de corpore mortis huius. gratia dei per Iesum Christum dominum
 nostrum. Et incipit iam verba dei hominis sub gratia constituti
 in actioe quam etiam demonstrauimus. Que habet quod re
 luctante mortalitate carnis. sed non vincente atque
 captiuam ad consensionem peccandi. Sic et dicit. Igitur
 ipse ego mente seruis legi dei. carne autem lege peccati.
 Nulla ergo condemnationis est nunc huius que est in Christo Iesu. Lex
 et spiritus vite in Christo Iesu liberauit me a lege peccati et mortis.
 Quod et impossibile erat legis in quo infirmabatur per carnis
 id est per desideria carnalia. Ideo lex non implebat. quia
 ipsius iusticie nodum erat caritas que interior delecta
 tione tenet mentem. ne ad peccatum delectatione rerum ter
 raliu traheret. ergo infirmabatur lex per carnem. id est
 non effectiuebat iustos carnis. Sed deus filium suum
 misit in similitudinem carnis peccati. Non est caro peccati est.

que non...

delectatio

que non carnalis nata est. sed tamen terat similitudo
 carnis pccā. qz mortalis caro erat. **M**orte at nō
 meruit adā nisi peccādo. **S**ed qd fecit dñs? **D**e
 pccō dāpnauit pccm i carne. id ē suscipiedo car
 nē hōis pccōis. et docedo qdamodū viuēdo.
 pccm i ipā carne dāpnauit. vt etnox caritate
 sps flagras. nō duceret captiuus i gensione
 libidō. vt iusticia iqt legis iplet i nobis. q nō
 scdm carnē abulamus. sed scdm spm. Itaqz pcep
 ta legis p caritate ipleta sūt. que p timorē nō
 poterat. **Q**ui ei scdm carnē sūt que carnis sūt sa
 piūt. id ē carnalia bona p sumis bonis gcupiscūt.
Qui at scdm spm. que sūt sps sentiūt. **P**rudēcia
 ei carnis morē. **P**rudēcia at sps. vita z pay.
 qz prudēcia carnis inimica i deū. **I**psē ostēdit
 qd inimica dūpēt. ne putaret qd ex adūso aliud ve
 nire pncipiū. **S**ubūgit ei z dicit. **L**egi ei dei non
 est sūbicta. **N**ec ei potest. **E**rgo cura legē hoc est i
 inimicū esse i deū. nō qz deo aliqd nocē potest. sed
 sibi nocet. **Q**s i sūstēt volūtati dei. hoc est ei adūsu
 stimulu calces mūtē. vt paulo aplo cū adhuc ecclē
 siā psequerē diuinitus dictū est. **S**ic est autē dictū
Legi ei dei nō est sūbicta. nec ei potest. tōp si dicit.
Aliq nō calefacit. nec ei potest. **Q**uidm ei imp est. nō
 calefacit. sed i solui pōt z feruē vt calefaciat. sed
 cū hoc facit. iā imp nō est. **S**ic z prudēcia carnis di
 cit. cū aīa p magnis bonis tēpalia bona gcupiscit.
Quidm ei appetitū hīs iest aīe. legi dei sūbicta esse
 nō posse. id est nō potest iplē que lex iubet. **S**ed
 cū spmualia bona desiderare cepit z tēpalia gcpit.

desinit carnis esse prudentia. et spū nō usquit. ea nāq
aīa cū itēora appetit prudentiā carnis habet dicit. cū
superiora prudentiā sps. Nō qz prudentiā ea carnis sō
stācia est qua iduit aīa vel exuit. sed ipi aīe
affectio est. que oīno esse desinet. cū se totā ad supna
cōuertit. **S**ui at t carne sō iqt. deo placē nō pnt.
id est q volūtātibz carnis acquiescūt. **N**e qz ei de hīs
dictū putaret qui de hac vita nondū exastentit.
oportuissime sōmūt. **D**os at nō estis i carne.
sed in spū. **U**tqz adhuc i hac vita gstitutis loquntur
In spū ei erat. qz i fide z spe z caritate spūitaliū
verū acquiescēbat. **S**i tamē iqt sps dei habitat i vob
Si qz at spm xpi non habet. hic non est ei. **S**i at
xps i vob. corpus qdē mortuū est p̄t p̄m i sps
at vita est p̄t iusticiā. **M**ortuū corpus dicit. qdū
tale est. vt indigēcia verū corpaliū moleste aīam.
et qbitā motibz ex ipā indigēcia volētibz ad pe
ccada etēna sollicitet. quibus qz vī z exhibētibus
mēs ad illicita faciēda nō gsentit. que iā seruit
legi dei z sō grā gstituta est. **A**d hoc ei valet qd sup
dictū est. mētē seruit legi dei. carne at legi p̄m
Et ille homo nūc desēbit esse sub grā. q nodū habi
p̄fēcā pacē. que corpis r̄surrectiōē z imitatiōē
futura est. **R**estat go vt de ipā pace dicat r̄sur
rectiōē corpis. que q̄ta est actio. sitamē cā actionē
dici oportet que sūma q̄s est. **F**est ei z dicit.
Si go sps ei qui suscitauit ihm a mortuis habuit
i vob. q suscitauit xpm ihm a mortuis. viuifica
bit et mortalia corpa vā p̄ inhabitatē spm eius

i vobis. Hoc e de resurrectione corporis eius clarissimum tes-
 timonium est. et satis apparet quid in hac vita sumus
 non desse molestias super mortalem carnem. neque
 titillationes quasdam delectationum carnalium. quibus et
 non quod si gratia constitutus mente servit legi dei. tamen
 carne servit legi peccati. Huius gradibus homo profecto.
 nulla libertas invenitur malum. neque lex mala est. que
 ostendit homini in quibus peccatorum viculis iaceat. ut per fide
 implorato liberatoris auxilio. et solui et erigi et fir-
 missime gloriari mereatur. In prima ergo actione que est
 ante legem. nulla pugna est cum voluptatibus huius seculi.

In secunda que est sub lege. pugnamus si vincimus. In tertia pugnamus et
 non pugnamus. si perferamus et eterna pace regescimus. viamus. In quarta
 submittitur et nobis quod inferius nomen est. quod prope non
 submittitur. quia superioris nobis deservimus deum.

De eo quod scriptum est. In quo habemus redemptionem in re-
 missione peccatorum. que est ymago dei invisibilis. Ieronimus.

De eo quod scriptum est. In quo habemus redemptionem
 in remissione peccatorum. que est ymago dei invisibilis. Ymago
 et equalitas et similitudo distinguenda sunt. Quia ubi y-
 mago. gemino similitudo. non gemino ymago ubi simi-
 tudo. non gemino ymago. non gemino equalitas. ut in spe-
 culo est ymago. quia de illo expressa est. etiam nostro.
 similitudo non tamen equalitas. quia multa sunt ymagini
 que in se illi. id est de qua expressa est. Ubi equalitas
 gemino similitudo non gemino ymago. velut in duobus
 ovibus paribus. quia tunc equalitas tunc similitudo. que tunc
 et assue unius assue et alteri. ymago tamen non est. quia
 neutrum de altero expressa est. Ubi similitudo. non gemino
 ymago. non gemino equalitas. ut quippe omni. et omni

in quantum omni est simile est. sed omni perditur quibus ipse
omni ~~omni~~ est simile sit ouo galline. nec ymago tamē
eius est. qz nō de illo expressū est. nec equale. qz et bre-
ue est. et alteri generis ~~omni~~ astantiū. Sed ubi dicitur.
nō cōtinuo. utiqz intelligit quia esse aliqui potest
Potest go esse aliqua ymago in qua sit equalitas.
vt in parētibus & filiis iucūret ymago & cōsuetas et
silitudo si interuallū tēpōis detinisset. Nā de parētibus
expressa est silitudo filij vt recte ymago dicat.
et potest esse tanta. vt et eū dicitur cōsuetas. nisi
quod parētibus tēpōis pcedit. Ex quo intelligit et equalitas
aliqui nō silitudine habe. s; etiā ymagine. quod in
periori exēplo manifestū est. Potest etiā aliqui esse
silitudo & equalitas quibus nō sit ymago. vt de
omnibus paribus dicitur. Potest silitudo & ymago
quibus nō sit equalitas. vt in speculo ostendimus. Po-
test & silitudo ubi & cōsuetas & ymago sit. sicut de filiis
generantibus. excepto tēpōis quo pcedit parētibus. sic
ei cōsuetas sillaba sillabe dicitur quibus altera pcedat.
altera subsequatur. In deo autē qz cōditio tēpōis vacat
nō ei potest recte videri deus in tēpōis generasse filium
quod gdidit tēpōis. consequens est vt nō solū yma-
go eius sit qz de illo est. et silitudo qz & ymago est.
sed etiā equalitas tanta. vt nec tēpōis interuallū
impedimento sit. **C** De eo quod scriptū est. Et habitū iucū-

Mus ut homo. **lxix**

ultis modis habitū dicitur. vel habitū animi.
sicuti est cuiusqz discipline paxino vsu roborata
atqz firmata. vel habitū corporis. sicuti quē dicitur
alium alio esse fuculentiorē & validiorē. qui magis

ipse habitudo dici solet. Vel habitudo eorum que me-
 bris nostris accommodat extrinsecus. sicut que di-
 cimus vestitu. calceatu. armatu. et si quod eorum
 est. In quibus omnibus generibus super hoc nomine. dictum est
 ab illo quod est habere. manifestum est in ea re dici habitum.
 que accidit alteri ita ut ea possit etiam non habere. Nam
 et doctrina accidit animo. et furus et robur corpori. et
 vestis atque arma non dubium est quod accidunt membris
 nostris. ita ut imperitus possit esse animus. si et doctus
 non accidit. et epilepsia et languidum corpus sine
 furo viscerum et robore. et nudum sine veste. et ier-
 me sine armis. et pedes nudos sine calceamentis
 esse homo possit. Habitudo ergo in ea re dicitur que no-
 bis ut habeat accidit. Veritatem hoc inest. quod
 quedam eorum que accidunt nobis ut habitum faciunt non
 mutant a nobis. sed ipsa nos mutant in seipsa integra et
 intacta manentia. sicut lapida cum accidit homini non
 ipsa mutat sed hominem mutat. quod de stulto sapientem
 facit. Quedam vero sic accidunt. ut et mutant et mutantur
 sicut cinis. et ipse amittens spiritum suum et corpus in
 vitium. et nos etiam cito ab elixitate atque languore
 et robore atque valde iam commutatum. Tertium genus. cum
 ipsa que accidunt mutantur ut habitum faciunt. sicut est
 vestis. Nam cum perfecta est vel reposita non habet eam for-
 mam quam sumit cum induitur atque inducit membris. ergo
 inducitur accipit formam quam non habet exuta cum ipsa
 membris et cum induitur et cum exiit et in suo statu
 maneat. Potest esse etiam quartum genus. cum ea que acci-
 dunt ad faciendum habitum nec mutant quibus accidunt. nec
 ab eis ipsa mutant. sicut amulus digito. si non mi-
 nis subtiliter attendat. Veritatem hoc genus aut

nulla est si diligēt discutas aut oīno varissimū.
Cū igit̄ aplē de vngēto dei filio loq̄ret̄. quātū
p̄tinet ad diuinitatē ei⁹ sc̄dm̄ id qd̄ verissim⁹ de⁹
est equalē dixit p̄t̄. qd̄ enō ei fuit t̄p̄ rapina. idē
quasi alienū appere. si t̄p̄ manēs i ea eq̄litate
nollet hoīem idūc amissa i gmutabili stabilitate.
sed q̄q̄ verū hoīem suscipiēdo ip̄e suscepit
silitudinē hoīm factus. nō sibi sed eis q̄b̄t̄ hoīe
apparuit et habitu iūctus vt homo. id est habē
do hoīem iūctus vt homo est. Nō ei poterat iūci
ri vt homo ab eis q̄ cor mūdū habebāt. et v̄bū apd̄
p̄rēm vidē nō poterāt. nisi hoc suscipiēdo qd̄ pot
set vidē. et p̄ qd̄ ad aliud lumē iterus duccit̄
Iste at̄ habitus nō est ex p̄mo genē. Nō ei ma
nēs i se natura hoīs natura dei cōmutauit.
neq̄ ex sc̄do. nō ei et iimitauit homo deū et
mutatus ab illo est. neq̄ ex quarto. nō ei sic
assumptus est homo. vt neq̄ ip̄e mutaret deū
neq̄ ab illo mutaret̄. sed sed potius ex tercio.
sic ei assumptus est vt gmutaret̄ i melius et
ab eo formaret̄ ineffabilē excellentius atq̄ cō
mictus q̄ vestis ab hoīe cū iduit̄. Hoc ḡ noī
habitus satis significat aplē q̄admodū dicit̄
i silitudinē hoīm factus. quia nō t̄r̄sfigura
tiōē i hoīe. sed habitu factus vt homo. cū iduitus
est hoīem quē sibi vnēs quodāmod atq̄ oformat̄
imortalitati et nitatiq̄ sociaret. si illū habitū
quī est i p̄ceptiōē sapiēcie v̄l potius discipline
quā greci nullā vocat. Hūc at̄ sc̄dm̄ quē dixim⁹
vestitū v̄l armatū. scena potius appellat̄

Ex quo intelligitur de isto genere habemus locum apostolum
 quoniam quod in grecis exemplaribus forma scriptura est. quod
 nos in latinis habitum habemus. quo nomine apostolus
 intelligi non mutatum esse verbum susceptionis hominis. si
 autem nec membra veste iduta mutantur quia illa sus-
 ceptionis ineffabiliter susceptum suscipiendi copulauerunt.
 sed quantum verba humana rebus ineffabilibus coop-
 tati possunt. ne mutata intelligantur de corpore huma-
 ne fragilitatis assumpto. relictum est ut grece for-
 ma. et latine habitus dicitur illa suscepcio. ¶ De
 eo quod scriptum est in euangelio turbas dominum in motu

Quoniam panes ordeacei quibus panis fuisse. Ipp.
 in motu dominus turbas pauit. significant ve-
 tere lege. siue quod non dicitur spiritualibus sed adhuc
 carnalibus data est. id est quibus corpus sensibus
 deditur. Nam et ipse turbe quibus milia hominum fuerunt.
 siue quod moysi lex ipsa data est. Moyses enim quibus
 libras scriptis. et quod ordeacei erant panes. bene
 significat vel ipsam legem que ita data erat ut in ea
 vitale anime alimentum corporalibus facta metis obte-
 geret. Ordei enim medulla tenacissima palea te-
 detur. vel ipsum pulvis non dicitur expositum carnali de-
 licio. quod tamen palea cordi eius iherbat. id est non dicitur
 corde caruicium. ita ut nec trituratione tribulationem
 cum per desertum quadraginta annis dueret. intelligitur re-
 uelato carnalia regimena deponenda. sicut neque
 ordeum aere tritura illo paleam regimine exiit.
 Itaque illi pulvis ingruebat. septuaginta data est. duo autem
 pisces qui sapore suauem panem dant. duas illas
 personas videtur significare. quibus illis ille rogabat.
 ut per eos consiliorum moderamine acciperet. regiam

scilicet & sacerdotale. ad quas etiam sacrosancta illa unctio
pertinebat. quarum officium erat procellis fluctibusque ipsarum
nunquam frangi atque corrumpi. et violentas turbas contra
dictioem ipsam aduersantes undas sepe destruxit. ut dicitur
ei custodire sua integritate. eodemque prout more piscium.
ipsam in procelloso mari. sic in turbulenta populi admiratione
versari. que tamen ducem personam dominum nostrum prosequi
guntur. Quibus et solus ille sustinuit. non figurate
sed ipse solus implerit. Nam et rex noster dominus noster ipse ipse
est. qui nobis pugnandi et vincendi demonstravit ex
populo in carne mortali partem nostram suscipiens. et tempta
tionibus inimicorum neque illecebris neque terribilibus cedens
postremo epulas se carne. participatus et patres
expulsi. fiduciam et triumphum etiam in semetipso.
Itaque ipse ducem ab oneribus et laboribus huius peregrinationis
nostrae ipsam ab egipto liberavit. et persequencia nos partem.
sacramento baptismatis nobis euadentibus obtulit. et
gratum in specie summe eius promissionis. quam non dum videmus
ipsam per desertum ducimus. et solam nos in scripturis sanctis
homo dei sicut illos manna de celo. Eodem ipse ducem in illorum
caelestis ipsam et in terra promissionis ut ducit nos posse per
sumimus. et in eternum ibi regnare ipse et custodire
seruari. Ipse est etiam sacerdos noster in eternum secundum ordinem
melchisedech. qui seipsum obtulit holocaustum pro peccatis
nostris. et eius sacrificii silentium celebranda in fine pas
sionis memoria comendavit. et illud quod melchisedech
obtulit deo iam pro orbis terrarum in christi ecclesia videmus of
ferri. Ergo qui rex noster partem nostram suscipit. ut nobis
pugnandi et vincendi demonstraret exemplum. eodem
partem susceptione regnans personam matthei et euange
lista significat. generatione eius que est secundum carnem

ab abrahā q̄ p̄ est ppli fidelis, et successione pro
 us dorsū versus enumerās. p̄uenit ad dauid,
 ī quo regni stabilimentū manifestissimū appa-
 ret. Atq; t̄de p̄ salomonē natū de illa ī qua p̄
 eius pertinet. stirpē regnā p̄secutus vsq; ad
 dñi generationē pduat. Lucas vō alius euāge-
 lista, qm̄ t̄ ip̄e generationē dñi que scdm̄ carnē
 est, sed ī sacerdotali p̄sona explicandā suscepit,
 ad quā p̄sonā p̄tinet mūdatio t̄ abolitio p̄coꝝ,
 non a p̄ncipio libri sicut mathe⁹. s̄ ab illo loco
 vbi baptizatus est ih̄s. vbi p̄coꝝ n̄oꝝ mūda-
 tione p̄figurauit. incipit parētū eius originē gra-
 dati p̄seq. Neq; dorsū versus sicut ille qui cū
 ad susceptionē p̄coꝝ t̄j descendētē ostēdebat,
 sed sursum versus t̄j is qui cū post abolitionē
 p̄coꝝ t̄j ascendētē iūmabat. nec eos parētes
 q̄s ille noīat, alia et c̄t origo sacerdotalis, que
 p̄ vnū ex filijs dauid sicuti assolēt de sacerdotali
 matrimoniu fortitē effecēt vt maia de v-
 traq; ēbu id est de regia t̄ sacerdotali generatione
 duceret. Nā t̄ qm̄ c̄sici s̄ ioseph t̄ maia. t̄p̄
 tū est eos fuisse de domo id ē de genē dauid,
 et elizabet̄ que nichilominus cognata marie
 s̄ ēbu c̄t de ēbu sacerdotali. Sicut at̄ matheus
 qui t̄j descendētē ad suscipiēda p̄cā nr̄a regē xp̄i
 iūmās. p̄ salomē ad dauid descendit, qz salomon
 de illa ī qua dauid pertinet natus est. Ita lu-
 cas qui t̄j ascendētē post abolitionē p̄coꝝ, sa-
 cendētē p̄m̄ iūmāt. p̄ nathan ascendit ad dauid

qz nathan ppheta missus est. cuius correctioe da-
uid ipi9 pccati abolitione pccatoe ipetravit, itaqz postea
q' testat lucas psona dauid. no' dissonat a mattheo
i no'is9 gnationu'. Ita eas no'iat ascendes a dauid
vsqz ad abrahā. quas ille descendes ab abrahā vsqz
ad dauid. A dauid ei i duas familias. regnā & sac-
dotale cu'qz illa distribua est. Quarū duay fami-
liay sicut dōn i regnā descendes mattheo. sacdotale
ascendēs lucas secutus est. v' dūs iho pps rex & sa-
c'dos m' & cognationē dicit de stirpe sac'dotali.
et nō est tamē de t'bu sac'dotali. hoc ē de t'bu leui.
si esset de t'bu iuda. hoc est de t'bu dauid. Ex quo
tribū nemo i' dicit altari. Ido & filius dauid maxie
dicit sedm carnē. quia & lucas ascendes & ma-
theus descendes i dauid sibi obuia facti sūt. oportet
ei ut euacuatibus sacrificia que sedm ordines
aaron i leuitico sac'doto fiebāt nō esset de t'bu le-
ui. ne ad ipam t'bu & ad ipm sac'dotū q' tyalic
vmbra est futuri pccati videt mūdatis pccoz
quā dñs oblatioe holocausti sui q' i veteri sacer-
doto figurabat' impleuit. et holocausti eius ymagi-
nē ad mēoria passiois i ecclā celebrāda dedit.
ut est sac'dos leui nō sedm ordinē aaron. s'
sedm ordinē moysi i melchisedech. Cui9 rei sacri-
mētū diligētius adhuc osidari pōt. Sed p' duob'
p'f'is. i q'bz duas psonas regnā & sac'dotalē figu-
ratas esse d'p'm'g. hactenā h'c tractatū eō suffi-
ciat. Quid at sup' fēnū t'bu illa discubuit. significat
eos q' testamētū vetus acciperāt. quia eis tyalic
et iherlm tyalic eis p'mittebat' i spe carnali col-
locatos fuisse. Q'is ei caro fēnū. et claritas hois

ut flos fem, Quid at de reliquis fragmentis duodecim
 cophini buccellariu impleti sūt: significat ipi legis
 aptione & disputatioe qua iudei reliquerūt & deserue-
 rat impletos fuisse discipulos dñi. I q̄b9 duodenariis
 mōs p̄ncipatū tenet. s̄c̄d̄m ei est scriptura nomi tes-
 tamēti. quādo dñs quasi frāgedo & aperiedo q̄
 durū & clausū est i lege discipulos impleuit. at eis post
 cōsuetudinē aperuit scripturas veteres. iapies a
 moysē & prophetis. interpretas illis i oib9 scripturis que
 de ipō erat. **Ma** & nūc duos illos cui i panis frac-
 tioe cognouerūt. **Et** ideo. secūda passio ppli que
 de sepe panibus fita est: ad noui testamēti p̄dica-
 tionē r̄c̄e intelligit panis. Nō ei ab aliquo euāge-
 lista dictū ē qd̄ isti panes ordines fuerūt. sicut de
 illis quib9 dixit iohes. **Hec** go passio de panibus sep-
 te ad gr̄am p̄tinet ecclē. que notissima illa sepe-
 naria sp̄s tā opatioe agnoscat. **Et** ideo hic nō duo
 pisces s̄c̄ fuisse se b̄nt sicut i veteri lege ubi duo
 soliangebāt rex & sacerdos. sed pauca pisces id ē
 qui p̄m dñs ih̄s p̄p̄o crediderūt. et i agnōie v̄ncti
 sūt. et missi ad p̄dicationē euāgelij. et ad sustinēdū
 Ebuletū mare hui9 s̄c̄li. ut p̄ illo magno pisce
 id ē p̄p̄o legatioe fugerēt sicut paulus ap̄ls dicit.
Atq̄ i ip̄a m̄ba quib9 milia hom̄m fuerūt sicut illi
 ubi carnales legē accipientes. id ē quib9 carnis sen-
 sibus dediti significāt. s̄ q̄tuor milia potius.
 Quos nō significāt spirituales. q̄p̄ q̄tuor animi
 v̄tutes. q̄b9 i hac vita spiritualit̄ v̄nūt. prudētia.
 cōp̄erācia. fortitudinē. iusticiā. Quas q̄ p̄ma est
 agnōtio rerū appetēdarū & fugiēdarū. **Sec̄da.**

refrenatio cupiditatis ab his que ipse delectant,
Tercia. firmitas ad aduersus ea que ipse molesta
sunt. Quarta que per ceteras omnes diffundit. Dillectio
dei et proximi. Hanc et ibi quique multa exceptis mulieribus
et pueris fuisse memorant. Quod michi videtur
ad hoc pertinere. ut intelligamus et in populo veteris testamēti
fuisse quosdam firmos ad implendam iusticiam que
secundum legem est. et qua iusticia apostolus paulus sine qua
la queratū se esse dicit. fuisse ut alios que facile
seduceret in cultum ydolorum. que duo gratia id est firmitas
et error mulierum et puerorum nobis figura
ta sunt. Infirmitas est et sexus mulierum ad actiones.
et facilis ad lusu puericia. Sed autem lusu pueri
illi tam simile est. quam idola colere. Quando et apostolus
ad hoc retulit hoc genus superstitionis cum ait. neque
ydolis seruientes seruiamus quomodo quidam eorum.
sicut scriptum est. sedit populus manducare et bibere. et super
reuerent ludem. Mulieribus ergo silca erat. que in labo
ribus expectationis quousque ad promissa dei pue
nerunt. non vniuersis profuerunt septauerunt deum.
Pueris autem que sederunt manducare et bibere et super
reuerent ludem. non solum autem illi. sed etiam in populo non
in testamēti qui non durat occurrere in vniuersis profuerunt
vbi infirmitate virum vel mentis leuitate mulieribus
et pueris comparandi sunt. Nam illos dicit. Si
tamē licet substantie eius usque in fine firmam reuerentiam
neque. Illis autem. Nolite pueri effici sensibus. sed
malicia infantes estote. ut sensibus proficiat. Et ideo
neque in veteri neque in nouo testamēto tales admittuntur
ad munus. sed sicut ibi quique multa sicut hic quatuor
multa exceptis pueris mulieribus et pueris fuisse

dicitur, Quamvis vobis et illis et hic ipse ipse ipse qui
 affluere in septuaginta mos appellatur, aggruet in monte
 vterque ipse patet. Hic tamen non in feno discubuit
 sed in terra. Ibi et celsitudo propter ipse carnales homines
 et ibidem tamen carnali spe et desiderio regit. Sic
 autem imota omni cupiditate carnali concinas noni tot
 tamen spei pmanetis firmam cum ipse ipse
 motis soliditas nullo feno it'posito ginebat.
 Et quam rarissime dicit apostolus. p'us autem quod videret fides.
 sub lege custodiebam. Hoc significare videtur et
 dno cum dicit de his quos quos panibus pasturus
 erat. Non opus habet ire. sed dare illis manducare.
 Sub et vobis figurat' ipse custodia detinet. cum hoc
 admonisset discipuli ut dimitteret eos. Huius vobis
 t'be que ad septem panes p'iet. vltro misereri se
 dicit. quod in tertio die esset. ex quo et ieiunium ad
 h'isset. In toto et solo generis humani tertium tempo
 est quo fides xpiane gra data est. P'mum est ante le
 ge. scdm sub lege. t'ciu s'v gra. Et quam q'rtum adhuc
 restat. quo ad plenissimam pacem ihlm celestis ve
 turi sumus. quo tedit q'sq' r'ce audit in xpm. p'p'ea
 dicit se turba illa reficere ne deficiat ● in via.
 Ita et dispensatio qua nob' d'ns t'po ● aliter
 et visibilis in hoie appare dignatus est. et dedit nob'
 pigna spm cuius opant' septenaria vegetarentur
 aplica auctoritate q'si paucorum piscium sapore giucto.
 Hec ergo dispensatio quod aliud agit. nisi ut ad palmam
 signe vocatiois sine defau vniu pucare pos
 simus et p' fide et a bulam. no p' spm. Et ipse ap'ls
 paulus nondum se dicit q'ph'edisse regnum dei. sed

ea que retro se' oblitus i ea que ante se' extitit
 scdm intentione loq' iqt ad palma suppe voca
 tionis. Verutamen i qd' pueniq. i eo abulemq.
 quia t'ao die dno adheretes z ab illo parti. no
 deficienti i via. Etia hic sane puenire ad come
 dedi fine no potuit. sed vltate se' fce. Ito em
 frustra dictu est. putas veiet filius hois. et iue
 niet fide sup tra. et credo ita futuru ppe mu
 lieres z pucros. Sed tamen reliqe fragmētoz
 imanēt. et discipuli septē spoutas iplenerūt.
 ad quas ecclā septiformis que i apocalipti etiā
 describit ptinet. id est. ois q' pseuerauerit
 vsqz i fine saluabit. Ille ei qui dixit. putas
 veiet filius hois z iuetet fide sup tra. signi
 ficauit qdē i extremo conuiu' reliqui posse z
 deserri scias suas. Sz qm ipse ioe dicit. ois q'
 pseuerauit vsqz i fine hic saluus est. sig
 nificauit no defutura ecclā que septenario
 mō costē septē panes habūdātus trapiat.
 et latitudine cordis que ipām pseuerātia i spou
 tis ut videt significare contineat.

¶ De eo — qd' scriptū est. In via onera vira portat.

Quia veteris testamēti custodia. | lxxi.
 timore habebat; no potuit aptius sig
 nificari noui testamēti donū esse caritate. q'
 hoc loco vbi aplo dicit. In via onera vira portate
 et sic adiplebitis lege ppi. Hanc ei lege xpi
 dicere itelligit. quia ipse dno pcepit. ut nob

iuicē diligamq; tanquā i ea sentētia p̄cepti p̄o-
 duo q̄statuēb. vt dicit. In hoc agnoscat qm̄ dis-
 cipuli mei estis. si vos iuicē diligatis. Huius
 at̄ dilectionis officiu. est iuicē onera nr̄a porta-
 re. Sed hoc officiu nō est sempiternū. p̄duat
 sane ad b̄titudinē sempiternā: i qua nulla e-
 rūt onera nr̄a que iuicē portare iubeamur.
 Nūc vō cū i hac vita. id est i hac via sumus.
 onera nr̄a iuicē portemq; vt ad eā vitā que
 caret oī onere p̄uenire possimus. Sicut et de
 cernis nōnulli talū agnitionū studiosi sc̄p̄
 ferūt. cū frētū aut insulā transeūt pascuarū
 gratia. sic se ordmāt. vt onera capitū suoz q̄
 gestat i cornibus sup iuicē portāt. ita vt poste-
 rior sup anteriorē ceruicē p̄iecta caput collo-
 cet. Et q̄ necesse est vnū esse qui ceteros p̄-
 cedēs nō habeat cui caput ielinet. vicibus di-
 cūt id agē. vt lassatus sui capitis onere. ille
 q̄ p̄cedit post oēs redeat. et ei succedat. cui
 ferebat caput cū ip̄e p̄iret. Ita iuicē onera
 sua portātes frētū. donec veniāt ad t̄re sta-
 bilitatē. Itā ceruoz naturā fortasse itede-
 rat salomon cū ait. Ceruus amicitie. et pul-
 lus gr̄arū tuarū colloquat̄ p̄cū. Nichil ei sic
 p̄bat amicu. q̄admodū oncis amici portatio
 s̄dec tamē iuicē portarem onera nr̄a. si
 vnū esset t̄pus ifirmitatis amboz qui one-
 ra sua sustinet. aut vnū ifirmitatis genus.
 sed diuisa t̄pa ⁊ diuisa genera ifirmitatis faciūt

ut onera nostra portare iuuare valeamus. Vbi gratia.
Ita frater tu tuum portabis, ut rursus eo tempore quo te
nostra occupauerit, ille te lenitate et tranquillitate
supportet. Exemplum hoc ad id pertinet, cum diuersa sunt
tempora portandi onera sua, quibus ipsa diuisa non sunt
infirmas. In ambobus et ab iuuare non portat, ad
diuisum aut infinitatis genus aliud exemplum videndum
est. veluti si quis loquacitate viciat, et pertinaciam
non diu vicerit, alius vero loquax, sed iam pertinax non
sit: debet ille huius loquacitate, et iste illius pertinacia
donec illud in illo et hoc in isto sanetur caritate por-
tare. Patet quippe infirmitas in duobus, si in uno accidit
tempore, tolerare se iuuare non valet cum aduersum se intendit.
Nam aduersus aliquem tertium duo irati sibi veniunt et
se tolerant, quod non tolerare iuuare dicendi sunt, sed potius
iuuare consolari, sicut et tristes de una re magis se
portant et quasi iocantur, quam si una tristis esset et alius
gauderet. Si autem aduersum se tristes sunt, prius se tole-
rare non possunt, et ideo in huiusmodi affectionibus,
suscepta est aliquantulum ipsa egestas de qua vis per
alium liberari, et sic suscepta ut auxilium non ad
equalitatem miserie valeat quomodo se inclinatum,
in manu iacenti porrigit. Non et se picat ut ambo
iaceat, sed iacuat tantum ut uocem erigat. Neque
vlla res officiosum istum laborem ad portanda onera alio
facit libere impediri: nisi cum cogitamus quanta pro nobis
petulerit dominus. Hinc ergo admonendo apostolus ait, Hoc ten-
tate in vobis quod et in christo ihesu: quod cum in forma dei esset non rap-
inam arbitratus est esse se equalis deo, sed semetipsum
exmanuit formam seruam accipiens, in similitudinem hominum

factus, et habitu uictus ut homo. humiliauit se
 in seipm factus obediens patri usque ad mortem, mor-
 tem aut crucis. Superius et dixerat: non que sua
 uimusqueque mercedis, sed que aliorum. Hinc sententia
 gressus quod deum est. Nam ita sequitur: hoc sentire in uobis:
 quod et in christo ipso, ad hoc dicitur, ut quomodo ille
 in eo quod uobis caro factus est et habitauit in uobis, et sine
 peccato cum esset, peccata nostra suscepit, non attendit sua
 sed nostra, ita et nos libet ad eius uirtutis imitationem
 omnia nostra portare. Hinc cogitationi accedit etiam
 illa cogitatio, quia ille suscepit hominem, nos autem homines
 sumus, et gratias debemus quod egritudine sine aut
 sine corpore quam in homine alio uidemus, etiam nos ha-
 bere potuimus et possumus. Hec ergo exhibeamus etiam
 firmitate portare uolumus, quod ab illo nobis uel
 lenis exhiberi, si forte nos in ea essemus et ipse non
 esset, ad hoc pertinet quod ipse apostolus ait, omnibus omnia
 factus sum ut omnes lucrificarem, cogitando scilicet in
 eo uicio etiam se esse potuisse. unde cupiebat
 alium liberare. Comparando ei potius id agebat non
 merendo sicut quidam suspicant, et huius marie qui
 mercedibus suis defendisse que negare non possunt
 aliorum magni exempli patrocinium requirit. Deinde
 illud etiam cogitandum, nullum esse hominem qui non possit
 habere aliquid bonum quod tu nondum habes etiam si lateat
 in quo sine dubio te possit esse superior superior.
 Que cogitatio ad continentiam et edomandam superbiam
 ualet. Ne arbitris quoniam tua que bona eminent
 et apparent, ideo aliorum nulla habere que lateat. Non
 est falli nos aut adulationem potius uel apostolus iubet

cū dicit, Nichil p̄ querentē aut p̄ ianē glām, sed i hū
litate mēis vīe alter alterū epistimātes sūt
superiorē sibi. **Itē** hoc ita debem⁹ epistimare, ut
nos epistimare fingam⁹, sed vere existimem⁹
posse esse aliq̄ occultū i aliquo vnde nob̄ superior
sit, etiā si bonū nr̄m quo illo videam⁹ superiores
esse non sit occultū, **Iste** cogitatioes depmētēs
supbia, et acuetēs caritate, faciūt onera fratru
iūicē nō solū equo aīe s̄ etiā libētissime sustinēti.
Nullo modo at̄ de quōq̄ hoīe irogno ferēda sūt,
scia est, et nemo nisi p̄ amicitia cognoscitur,
et ideo amicorū mala firmitus sustinem⁹: qz bona
eorū nos delectāt & tenet, **Nullus** itaqz repudiā
da est amicitia sese ingerēns ad amicitia copulanda,
non ut statī recipiat, sed ut recipiēdus optet atqz
ita tradet ut recipi possit, **Illū** ei recipi i amicitia
possum⁹ dicē, cui oīa nr̄a q̄sita r̄fūdē audem⁹,
Et si q̄s̄ est qui se nō audet ingerē ad amicitia
faciēda, cur aliquo nr̄o tpali honore aut digni
tate non iuocet? **Defecēdū** est ad deū, & offe
rēdū est illi quadā cōitate & submissioē nū, qd̄ petē
p̄ se ip̄e nō audet, **Hanc** q̄m̄s rari⁹, tamē ali
quonē accidit, ut eiusdē q̄ nolim⁹ i amicitia recipi
p̄mo nob̄ iuocetāt mala q̄ bona, q̄ba offensi
& q̄damodō r̄pussi reliqm⁹, et ad bona ei⁹ q̄ forte
occultiora sūt dignatioē nō p̄uēim⁹, **Admonet**
itaqz dñs ih̄s p̄p̄s q̄ nos vlt̄ effia imitatorēs suos,
ut ei⁹ i firma tolerem⁹, ut ad quedā sana i quorū
delectatioē r̄q̄scim⁹ p̄ caritatis tolerētia p̄ducim⁹,
Aut ei, **Itē** est op⁹ sanis medic⁹: sed egrotantib⁹,
Ideoqz ipe p̄p̄ caritate etiā eū qui oī ex p̄te fortassis

egrotat. repellere ab aia non debemus, quoniam sanari potest propter
 dei: quanto magis cum qui propter nos videri potest totus egro-
 tus. quia quodam eius sanata primo ingressu amicitiae non
 potuimus sustinere. et quod est grauius, cum offensione
 a deo toto horis ausi sumus temeraria iudicia ferre sen-
 tentiam. non timetis ad dictum est. nolite iudicare ne
 iudicemini. et in qua mensura meti fueritis. immetietur
 vobis. **S**epe autem illa que bona sunt prius apparuit. in
 quibus etiam temerarium benignolentia iudicium cauendum
 est. ne cum totum bonum putaueris. ea que postea ma-
 la apparuerunt. securum et ipsam te inueniat et gra-
 uis offendat. ut cum que tunc dilexeris. acer-
 bius odias. quod nefas est. Quia etiam si nulla eius
 bona prederet. et hec que post apparuerunt mala
 prius emineret. toleranda tamen est. de donec
 omnia cum illo ageres quibus alicui sanari solet: quoniam ma-
 gis cum ea bona prederunt. que tunc pignora nos
 debet ad posteriora toleranda constringere. **I**psa est
 ergo lex christi. ut iuncte enarrauerimus. **X**pian
 autem diligendo. facile sustinamus infirmitatem alterius.
 etiam que nondum propter sua bona diligimus. Cogitamus
 enim. quia ille que diligimus. dominus propter eum mortuus
 est: quoniam caritate apostolus paulus nobis ingressus
 cum dicit. Et peribit infirmitas tua sancta frater.
 propter que christus mortuus est. **U**t si illam infirmitatem
 propter vicium quo infirmus est. minus diligimus: illam
 tunc consideremus qui mortuus est propter ipsum. **X**pian
 autem non diligere: non infirmitas. sed mors est. Quia
 propter iniquitatem curam et implorata dei misericordia cogita-
 da est. ne christum negligamus propter infirmitatem. cum infir-
 mitatem diligere debeamus propter christum. **C** De ydolis.

Lxxv.

Ideas plato plus appellasse prohibet. Nō tamen
si hoc nomē aūq̄ ip̄e instituer̄ non eēt. idē
vel res ip̄e nō erāt quas ydeas vocauit. v̄l
a nullo itellō: s; alio fortassis atq; alio noīe atq;
alio nūcupate s̄. Sicut eī aūq; rei cognite que
nullū habeat vsitātū nomē. qd' libet nomē ip̄o
nare. Nā nō est verisimile sapiētes aut nullos
fuisse ante platonē. aut istas quas plato vt dōm
est ydeas vocat. quecūq; res sūt nō itellōisse. Siq̄
dē ī eis tanta vis q̄stituit̄. vt nisi ip̄o itellōis
sapiēs nemo esse. possit. Incredibile est etiā fuisse
p̄t̄ grecā ī alijs q̄rib; sapiētes. qd' etiā plato ip̄e
nō solū peregrinādo sapie p̄ficiēde causa satis
testat̄. sed etiā ī libris suis cōmēorat. Hos q̄
si q̄ fuerūt non existimādū est ydeas ignorasse.
q̄uis alio fortasse noīe vocauerūt. Sed de noīe
hactenq; dōm sūt. Rē vidam; que maxie q̄sū
rāda atq; noīenda est ī p̄tate q̄stitūtis vocabulis:
vt qd' vellet q̄sq; appeller̄ nē quā cognouerūt.
Ydeas igit̄. latē. possūm; v̄l formas v̄l species
dicē. vt v̄bū e v̄bo trāsfrē vidam;. Si autē
tūc eas vocem;. ab it̄p̄tandi q̄dē p̄tate dīsc
dīm;. Ratiōes eī grece. logoi appellan̄ nō ydeas.
Sed tamē q̄sq; hoc vocabulo vti voluerūt. a re ip̄a nō ab
horrebit. Sūt nāq; ydeas. p̄cipales quedā forme. v̄l
ratiōes nō s̄ stabiles atq; it̄mutabiles. que ip̄e
f̄ormate nō s̄: ac p̄ hoc et̄ne s; ac p̄ hoc sp̄ eodē
modo sese habēt. que diuina itelligēcia q̄tinēt̄.
et cū ip̄e neq; oriāt̄ neq; it̄tēt̄. s̄ dīm; eas tamē
formari. dicit̄ s̄ qd' anri atq; it̄ere potest. et s̄

qd' out ~~atq~~ et iterit. Ad vō negat eas itueri
 posse nisi rationalis. ea sui pte qua excellit. id
 est ipā mēte atq; ratione quasi □ quādā fa-
 cie vel oculo suo interiori atq; interligibili. Et
 ea qd' ipā rationalis aīa nō oīs et quilibet. sed q
 sūa & pura fuit her affectū illi visioni esse ydonea.
 id est que illā ipm oculū quo videt ista sanū & sim-
 cerū & sereniū & silen hys vbus quas vidē mēdit
 habet. Quis at religiosus & nulla religione vbius
 quib nondū her possit itueri. negare tamē audeat.
 Imo nō etiā pferat oīa que sē. id est. qcuq; i suo ge-
 nē affia quādā natura cōtinēt vt sint auctore deo
 esse parata. eozq; auctore oīa queat vīre. atq; y
 mūsale venū icolumitate ordmēq; ipm quo ea q
 mūtāt suos spales cursus certo modamine ce-
 lebrat summi dei legib; cōtineri & gubernari. Quo
 instituto atq; gressu? qd' audeat deū dice irrationabi-
 lit' oīa qdidisse? Qd' si dicā rōē & credi nō potest.
 restat vt oīa rānōē sint qdita. nec eadē rānōē
 hōiem qua equū. hoc at absurdū est estimari.
 Singula igit' ipm sē creata rānōib;. Has at rānōēs
 vbi esse arbitrandū est. nisi i ipā mēte creatois?
 Ad et extra se qd' positū ituebat. vt scdm id con-
 stituerat qd' cōtinēbat. Itā hoc opmari sacrilegiū est.
 Qd' si hęc venū oīm creandarū creaturā ~~ve~~ rānōēs
 diuina mēte cōtinēt. neq; i diuina mēte qd' nisi
 eēnū atq; icōmutabile potest esse. atq; has rānōēs
 venū pncipales appellat ydeas plato? nō solū sē ydee.
 sed ipē vete sē quia etne sē: et eiusmodi atq; icō-
 mutabiles manēt. etnarū pncipatōē sūt. vt sit qd'

va

cat

[Faint, mostly illegible text in the upper section of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

Istus latus per ...

[A large block of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Da

cat

[Faint text at the bottom of the page, possibly bleed-through.]

et. et quomodo est. Sed aia ratio. **D**icitur in ead
 res que st a deo condita oia supe
 est quado pura est. siq in qtu
 scit. i tantu ab eo lumine illo intelligibili p fusa quo
 damo d & illustrata. cernit no p corporeos oculos.
 s i p i sui pncipale qd' exadit. id est p intelligtia sua.
 illa ratioe qua visioe sit bntima. qua ranoe
 ut dcm est sine pdeis sine formas sine spcs sine
 ranoes' vocare licet. Et multis modis appellare
 qd' libet. sed paucissimis videre qd' veru est.

De eo qd' septu est. Sexagita st regine. et octogita

Sexagita st regine. et octogita concubine. et ad
 lesceat quaru non est nbs. Denarius nbs pt signi
 ficare vniuersitatis sciecia. que si ad tiora z itel
 ligibilia referat. que tenario nro significat: fit
 quasi decies sexies. qd' est sexagita. Si ad trena z
 corruptibilia que octonario nro significari possut.
 fut decies octies. qd' e octogita. Regine at aie st
 regitares z intelligibilib' z spiritalibus. Conubi
 ne at que mercede accipit trena. de qb' dcm
 est. Acciperit mercede sua. Adolescente quaru no
 est nbs. quaz no est det' minata sciecia. et dmer
 tis dogmatib' peclitari possut. ut nbs qd' dictu
 est significet certa z idubitata qfirmatione sciecie.

De temporibus eternis. lxxiiij.

Queri potest quomodo ab apls paulo dictu
 sit. ante tpa etna. Si et tpa? quomodo etna?
 Nisi forte ante oia tpa itelligi voluit. Quia si dicit
 set ante tpa. neqz addidisset etna. posset accipi an
 te tpa queda tpa. que ante se haberet alia tpa

Etia n̄ ma-
lū dīcē q̄ oīa. fortasse idō. q̄
ex tpe. an etia tpa eam signi-
ficiat inter
le est. tēp̄s at̄ mutabile. ¶ Q̄t̄rū cogitatioēs nr̄as

Qaliquū vidē possimq. Lxxv.

¶ Vcri solet. q̄modo post resurrectionē atq̄
Imitationē corp̄is que s̄is p̄mittit̄. cogitatioēs
nr̄as vidē possimq. Coniectura unq̄ capiēda est
ex ea p̄t̄ corp̄is nr̄i que plus habet lucis q̄ aēdia
corp̄a. qualia nos speramq̄ habituros lucidissima
atq̄ etherea esse credēdū est. Si ḡo multi motus
at̄ nr̄i agnoscūt̄ ī oculis. pl̄abile est qd' nullus motus
at̄ latebit. cū totū fuit corpus ethereū. ī tūq̄ op̄atioēs
nr̄i oculi m̄ro s̄t. ¶ De credibilibus. Lxxvj.

Qredibilia tria genera s̄t. alia s̄t que s̄t credūt̄
et nūq̄ intelligūt̄. sicut est oīs hystoria. t̄p̄alia
huana gesta p̄cur̄s. Alia. max̄ ut credūt̄ intelligūt̄
sicut s̄t s̄t̄ ratios hūane. v̄l de n̄is. v̄l de q̄busq̄
disciplinis. Tertū que p̄mo credūt̄ et postea intel-
ligūt̄. q̄l̄a s̄t ea q̄ de animis ibus nō possūt̄ uel p̄-
ligi. nisi ab h̄is q̄ m̄do s̄t corde. qd' f̄ p̄ceptis for-
uatis que de bene viuēdo accipiūt̄. ¶ Quare filii

Quare filii
s̄t̄ sacrificab̄r̄ visibilib̄r̄. Lxxvii.
¶ Via s̄t etiā sacra spiritalia. quoz̄ ymagines
carnalē p̄lm̄ celebrare oportebat. ut figurano noui
p̄lli seruitute veteris fieret. quoz̄ dnoy p̄loz̄ d̄sse
rēiā etiā ī vnoquoq̄ nr̄m h̄et aduēte. cū q̄sq̄
ab v̄t̄o matris veteris hōicm̄ necesse est agat. donec
v̄t̄at ad p̄m̄ iuuenilē statē. vbi iā nō est necesse
carnaliter sapere. sed potest ad spiritalia volūtate

converti. et misericors i-generari. Sed' go t vno hoie
 lre educato ordme nature disciplinaq; cogit. hoc pro
 portione t uniufo gene huano fci p diuina pro
 uidecia paugq; pulcherrimu est. **Quere** ueru q
baptizati s' t illo tpe. quo scitu est dnm p discipulos suos
baptizasse ples q; iohes. acceperat spm scm. lxxviii.

Alio ei loco euagely sic dicit. Sp̄s ei nondū eāt
 datus. quia ih̄s nondū eāt glorificatus. Et sa-
 cillime qd̄ ita respōdet. qd̄ dñs ih̄s qui etiā mor-
 tuos suscitabat. poterat nemine illoꝝ mori si-
 nere. donec post eiꝝ clarificatiōē id est resurre-
 ctionē a mortuis t ascensionē t celā acceperent
 spm scm̄. Sed occurrit aīo latro ille cui dictū
 est. hodie meū eris t paradiso. Qui nec ip̄e bap-
 tismū acceperat. q̄q; cornelius t q̄ cū eo ex gen-
 tibus crediderāt etiā spm scm̄ postq; baptizati
 acceperūt. nō uideo q̄modo t ille latro sine spū
 scō dicē potuēit. Dñe memorato mei cū ueneris
 t regnū tuū. Nemo ei dicit dñm ih̄m aut apl̄s.
 nisi t spū scō. Cuiꝝ fidei fructū dñs ip̄e mon-
 strauit dices. Amē amē dico tibi. hodie meū eris
 t paradiso. Q̄modo ergo ineffabili potestate domi-
 nātis dei atq; iusticia deputatū est etiā bap-
 tismū credeti latroni et p̄ accepto habitu t aīo li-
 bero qd̄ t corp̄e auasiro accipi nō potest. sic etiā
 sp̄s sc̄us latroer dabat ante clarificatiōē. Post
 manifestatiōē at diuinitatis eius manifestus
 datus est. et hoc dictū est. sp̄s at nondū eāt datꝝ.
 id est. nondū sic apparuerat. ut oēs eū datū
 esse facerēt. sicut etiā dñs nondū eāt clarifica-
 tus inter hoies. sed tamē clarificatio eius et
 na maḡ esse desistit. Sicut t aduētus eiꝝ caipa.

dicit demonstratio in carne mortali, **N**am illuc vent
 ubi erat, quia in sua gratia vent. Et in hoc mundo erat et
 mundus per ipsum factus est. Dicitur ergo aduentus domini intelli
 gitur demonstratio corporalis, tamen ante hanc demonstra
 tionem ipse in omnibus prophetis sanctis temporis dei verbum et dei sapientia
 locutus est, sic et aduentus spiritus sancti demonstratio spiritus
 sancti est. Ipse etiam oculis carnis quoniam visus est ignis
 dimissus super eos et ceperunt linguis loqui. **N**am si non
 erat in hominibus spiritus sanctus ante dominum visibilem clarificationem.
 quomodo potuit dicere dauid, et spiritum sanctum tuum ne au
 feras a me. **T**unc quomodo impleta est elizabeth et za
 charias vir eius ut prophetaret, et ana et symeon de quibus
 omnibus scriptum est, quod impleti spiritu sancto illa que in euangelio
 legimus, dixerunt. **E**t ait quodam latenter, quodam ve
 ro per visibilem creaturam visibilem dei operetur.
 Pertinet ad gubernationem prudentem qua omnes diuine
 actiones locorum temporumque ordines distinctione pulcher
 rima paguntur, cum ipsa diuinitas nec teneatur nec
 migrat locis, nec tendatur, varietur, ut ipse. **E**t modo
 ait ipse dominus sanctum habebat verum spiritum sanctum in ipso homine
 quem gerebat, quoniam ut baptizaretur ventus ad iohannem, et
 tamen postea ipse baptizatus est, descendit enim cum colube
 spiritus spiritus sanctus visus est, sic intelligendum est mani
 festum et visibilem aduentum spiritus sancti quoscumque sanctos cum
 lucet habere potuisse. Ita sane hoc dicitur, ut intel
 ligamus etiam ipsum visibilem demonstrationem spiritus sancti
 qui aduentus eius dicitur ineffabili vel etiam incontra
 bili modo largius in hominum corda plenitudinem eius
 effusa. **Q**uid id quod scriptum est, **T**unc et ipse filius subiectus
 erit ei, qui illi subiecit omnia, **Lxxix.**

Tunc et ipse filius subiectus erit ei qui illi sub

ient oīa, dicit filiū dei pū cōte nō esse cōcedūt,
 solet vsurpare familiaris hoc testimoniu.
 ubi ap̄ls ait. Sū at ei oīa s̄bicta fuerūt. tūc t̄p̄e
 filius s̄bictus est ei q̄ illi s̄bicta oīa, ut sit deus
 oīa i oīb; s̄lō ei possit error & aboriri palliato
 noīe xp̄iano, nisi de s̄p̄uris nō intellectis,
 dicūt ei si equalis est. q̄modo s̄bictus erit ei?
 Sed vāq; filie est illi euāgelicæ questio. Si eq̄
 lis est, quomodo maior ē p̄r? Ip̄e dūb ait, qm̄
 maior me est. Regula at̄ catholice fidei sic se ha
 bet, ut cū aliqua i s̄p̄uris dicūt de filio qd̄ sit mi
 nor p̄r, s̄dm̄ susceptionē hoīs intelligāt. Cū vō
 ea dicūt, quibus demonstrat̄ equalis, s̄dm̄ id
 qd̄ deus est accipiūt, Apparet qd̄ quāmodū sit d̄m̄,
 Et p̄r maior me est, et ego t̄ p̄r vñū sum; Et
 deo car̄ v̄bū, et v̄bū caro factū. Et in p̄mā non ar
 bitratus ē esse equal̄ deo, s; semetipm̄ ep̄m̄
 ut formā serui accipēs. Sed qm̄ multa etiā
 s̄dm̄ p̄tate p̄sonæ excepto qd̄ attinet ad suscep
 tionē hoīs de illo ita dicūt, ut p̄rē nō aliud q̄
 p̄rē, et filiū nō aliud q̄ filiū intelligi oporteat.
 Putat heretici i hīs que ita dicūt atq; intelligūt
 equalitate nō esse posse, S̄p̄tū est ei. Oīa per
 ipm̄ facta sūt, v̄tq; p̄ filiū, hoc est p̄ v̄bū dei, a quo,
 nisi & p̄r. Nūq; at̄ s̄p̄tū est, qd̄ filius p̄ p̄rē,
 aliquā creaturā op̄atus est. Itē s̄p̄tū est, qd̄ p̄ma
 go filij sit p̄r. Deinde qd̄ ille genitor, & ille genitus,
 et cetera huiusmodi que nō ad eq̄litate s̄bictiōe,
 s; ad p̄tate p̄rē p̄sonarū, i quib; illi equalita
 tē cū dicūt esse nō posse, qm̄ ad hęc penetranda

grossiores mētes adhibet, pondē auctoritatis vigeat
st. Si ei nō posset i hīs intelligi equalitas eius p quē
frā st oīa, et eius a quo facta st ymaginis, et eius
cui ymago est geniti et genitoris, nullo modo aplō
cōtētosoy homī oīa gchūds ipm etiā vbiū ponet
dicēs. nō rapmā arbitratus est esse se equalē deo,
cū go ea que ad distinctionē patris et filii scripta st. pī
mī psonarū ppetatē. pī pī susceptionē ista scripta
st. dū tamē diuine sbitāne patris et filii deitas et
vntas et equalitas manet. recte querit. Chor loco.
vtrū scdm psonarū ppetates. an scdm hoīs suscep
tionē aplō dicit. Tūc et ipē filius sbitus erit
ei qui illi sbitat oīa. Et olet cūstantia scripturē
illūiare sententiā. cū ea que circa scripturā st. pre
sentē questionē gtingēca. diligētī discussiōe tract
tant. Inuēimq; itaq; vā vtrū esse ad hūc locū
vt supra dicit. Sic at pps sumēxit a mortuis
pīnāe dormitiū, agelat ei de resurrectionē mor
tuoy, qd i dno scdm susceptionē hoīs factū est
pī apīstolice scit et dicit. Quāde p hoīm mor
tū p hoīm resurrectionē mortuoy. Sic et i adā
oēs moriūt. sic et i xpō oēs viuificabūt. vng
q; at i suo ordīe. nū pps. dēde hī q st ppi
i pīntia ei. dēde finē cū nā dicit regnū deo
et pī. cū euacuauit oēm pīapātū et oēm pīat
et vīntē, oportet ei illū regnare donec ponat
oēs inimicos suos sub pedib; suis. Nonūssime
inimicos destruet mors. oīa ei sbitat est pedib;
ei. Sū at dicit. q oīa sbita st. manifestū est
pī eū q sbit sbitat illi oīa. Sū at sbita illi.
fuerit. nūc et ipē filius sbitus erit ei qui illi s
bitat oīa. vt sit de; oīa i oīb;. Manifestū est q

hoc scdm̄ susceptionē hoīs dictū esse. sed aliū in
 hoc caplo cui⁹ totū textū gmeōrami solet habē
 questionē. **P**rimo qd' dictū est. cū tradiderit
 regnū deo & p̄i. quasi nūc nō teneat regnū
 patet. **D**einde qd' dictū est. oportet at illū reg
 nare. donec ponat oēs inimicos suos sub pedi
 bus suis. q̄si postea nō sit regnaturus. et ad
 hoc valeat qd' supra dictū est. deinde finis. qd'
 sacrilega opinione sic accipiūt. quasi finē. dicit
 gsumationē regni ei⁹. cū i euāgelio sc̄ptū sit. et
 regni signō erit finis. **P**ostmo qd' dictū est.
 cū at ei oīa s̄biecta fuerūt. nūc & ip̄e filius s̄b
 iectus ēt illi qui sibi s̄biectat oīa. sic volūt itel
 ligi. quasi nūc aut aliqd filio nō sit s̄biectū aut
 p̄i nō sit ip̄e s̄biectus. **G**enere ē locutione
 soluit q̄stio. **S**ic ē plerūq; sc̄ptura loq̄t. ut qd'
 est. nūc sic dicit i aliquo cū ab eo agnosca cepe
 rit. Ita ē dicim⁹ i orōne. sc̄ificat̄ nomē tuū.
 quasi aliq̄ sc̄m̄ nō sit ergo sc̄ificat̄. id est sc̄m̄
 esse inotescat. Ita q̄. cū tradidit regnū deo p̄i.
 id ē. cū p̄iē regnare mōstrauit. ut p̄ sp̄m̄
 māifestationēq; daret̄ qd' nūc et a fidelib⁹
 credit̄ et ab ifidelib⁹ nō p̄uat̄. **E**vacuauit ē
 at oīm p̄ncipatū & p̄tatē. manifestando vtiq;
 regnū p̄i. ut oib⁹ notū sit. nullū p̄ncipatū
 & p̄tatē sine celestī sine terrestri p̄ se habuisse
 aliqd p̄ncipatus & p̄tatis. sed ab illo ex q̄st̄ oīa.
 nō solū. ut sint. verū etiā ut ordinata sint.
In illa ē māifestatio. nulli spes aliqua rema
 nebit i quōq; hoīe. **Q**d' etiā nūc p̄phetice canit̄. **I**n quōq; p̄i.
Bonū ē sperare i dño q̄ sperare i hoīe. **B**onū cape aut

est sperare in dno q̄ sperare in p̄ncipe. ut illa media
tione aīa iā in regnū p̄ns assurgat. nec cuiq̄ p̄tā
tē p̄ illā magis facies nec sua sibi ip̄a p̄nciosus
sine blandiēs. **T**ridet q̄ regnū deo et p̄i. cū p̄
illū p̄ sp̄em cognoscat p̄i. **R**egnū ei eius s̄ i quib̄
nūc regnat p̄ fidē. **A**liē ei dicit regnū xpi s̄dm
p̄tāte diuinitatis. qd' ei q̄ta creatura s̄biecta est.
et aliē regnū eius dicit ecclā. s̄dm p̄tate fidei
quo in illo est s̄dm qd' erat qui dicit posside nos.
Neque ei nō ip̄e possidet oīa s̄dm qd' dicit etiā illū
cū serui essetis p̄cā liberi eratis iusticie. **E**uacua
bit q̄ oēm p̄ncipatū et oēm p̄tate et d̄tate. ut nul
li p̄tē iūcti p̄ filiū. opus sit ut libeat in cuiq̄ crea
ture vel in sua cōfess̄ p̄tate. **O**portet ei cū regi
nare donec ponat oēs inimicos suos sub pedib̄ suis.
id est. oportet regnū ei in tantū manifestari. donec
oēs inimici ei ip̄m regnare fateat̄. **H**oc ei iud
ligit sub pedibus ei futuros inimicos. **Q**uod si dēn
esse de iustis acciperim̄. ideo dictū est inimicos. qz
ex iustis iustificat̄ et ei credēdo subdūt̄. **D**e
iustis etiā qui ad iustoz b̄tudinē futurā non p̄tā
p̄t̄ sit accipiendū est. qm̄ et ip̄i cū regnare ip̄a
regni ei manifestacione ei cōfusi fatebūt̄. **E**
go oportet ei regnare donec ponat oēs inimicos
sub pedib̄ suis. nō ita dictū est. quasi cū posu
erit inimicos sub pedib̄ suis non sit postea regi
natus. sed oportet ei regnare donec ponat i
micos suos s̄bi pedibus suis. **O**portet ei iqt̄ ad tāta
euidētiā suū regnū p̄dare. donec inimici eius nul
lo modo audeat repugnare qd' regnat. **N**ā sc̄ptū
est etiā. **D**alli nr̄i ad dēn nr̄m donec misereat̄ nr̄i.

Nō ideo tamē cū miseratus nri fuit. oculos ab eo
 debemus auertē. In tantū est bñtas nra. ī quātū
 eis gēplanas pfrimū. Sic gō & hoc dictū est ocu
 loy nroy itēno ad dñm. nō porrigit. nisi vsqz
 ad ipetitionē misericōdie eius. nō vt postea mē
 ide auertat. s; vt nichil āplus ide reqrat. Po
 net gō p eo positū est. vt nō āplus itelligas. quo
 ei amplius. id ē vsqz ad quā maiore manifesta
 tionē manifestabit ppi regnū. nisi quousqz oēs
 inimici eū regnare fateat. Alud est ergo. non
 āplus manifestari. alud nō āplus pmanere.
 Nō āplus manifestari. est nō fieri manifestus.
 Nō āplus pmanere. nō fieri pseruātus. Quādo
 at manifestus est regnū ppi. q̄ cū oib; clam
 erit inimicis. Nouissima inimica destruet mors.
 Nō ei erit alud qd destruat postea q̄ mortale hoc
 idueit immortalitate. Quā ei sberit sub pedib; q
 eius. hoc est vt etiā morte destruat. Cū at dicit
 quia oīa sberita st. dicit vtqz p̄phā ī psalmis.
 Manifestū quia p̄t cū qui sberit illi oīa p̄m
 vlt itelligi oīa filio sberisse. sicut multis lo
 cis ide dñs ī euāgelio comēdat & pdicat. non
 solū p̄t formā serui. s; etiā p̄t p̄cipū de q̄
 est & de quo equalis est ei de quo est. Amat ei
 ad vnū p̄cipū i ferre oīa t̄q̄ ymago eius. in
 quo thabuat oīs pleitudo diuinitatis. Cū at oīa
 ei sberita fuerit. tūc & ip̄s filius sberitus erit
 ei q̄ illi sberit oīa. Nō quasi modo nō ita sit.
 sed tūc manifestū erit scdm locutionē superius
 tractatā. vt sit de q̄ oīa ī oib; q̄ ip̄s est finis quē
 supra qm̄ corauit. cū totū p̄mū velle cōcludē

deinde quasi mēbrati explicare & exponē. loquebat
ei de resurrectione ubi ait. **Incipit** p̄p̄o. deinde hūq̄
se p̄p̄i i p̄ncā eius. deinde finis. ip̄e scilicet finis ē
vt sic deus oīa i oīb; alit̄ dicit finis q̄ p̄tinet ad
q̄sumationē. alit̄ ei timia finis ~~causa~~ texendo.
alit̄ eibus comedēdo. **De** at̄ oīa i oīb; dicit. vt ne
mo eorū q̄ ei coherēt aduersus suā grā volūtate
amet. manifestūq̄ sit oīb; qd̄ idē ap̄ls alio loco dicit.
Quid at̄ habes qd̄ nō accepisti. **Sūt** itē q̄ itelligunt sic
hūc locū. **Oporet** eū regnare. donec ponat oēs
tūmicos suos sub pedibus suis. vt sub alia signi
ficatiōe positū hic dicit regnare. nō sub ea qua
positū est regnū de quo ait. **Cū** tradidit regnū
deo & p̄ri. et illud sic appellauit regnare. vt itel
ligat̄ t̄q̄ aduersū hostē exercitū ducē. vt defen
de civitate. et ideo dixit oporet eū regnare
donec ponat oēs tūmicos suos sub pedibus suis.
quia talis regni q̄le habet p̄ncipes armatorū.
nulla ēit causa. hoste ita subiecto vt rebellare nō
possit. **Nā** vtiq̄ d̄m̄ est i euāgelio. et regni eius
nō ēit finis. sc̄dm̄ qd̄ regnat i et̄nū. **Sc̄dm̄** autē
id qd̄ aduersus dyabolū sub eo militat̄. tā diu ēit
vitiq̄ illa militia. donec ponat oēs tūmicos suos
sub pedibus suis. postea vō nō ēit eū pace p̄tina p̄
finem. **Hec** at̄ ita dicta s̄t s̄nt vt nouerim; dili
gētius etiā illud cōsiderari oportet. sc̄dm̄ qd̄ regnet
nūc d̄ns d̄sp̄satione fact̄m̄ sui p̄ incarnationē
atq̄ passionē. **Nā** sc̄dm̄ id qd̄ v̄bū dei est. tā sine
fine q̄ sine iūcio & sine t̄m̄issione est regnū ei;.
Sc̄dm̄ id at̄ qd̄ v̄bū caro s̄m̄ est. cepit regnare i
credētibus p̄ fidē incarnationis sue. vnde est etiā illud

dñs regnauit a ligno. Hoc at euacuauit oem pñ
 apatū & pñatē & pñtū. dñs nō pñatū eus. sed
 p hūilitatē saluū fuit credētes ei. hoc ē abscondi
 tū a sapientibus & reuelatū puulis. qm placuit deo
 p stulticiā pñtationis saluos facē credētes. Neq; qd
 se mē puulos scire dicit apls nisi ih̄m xp̄m & hūc
 crucifixū. qua pñtationē tādū opus est. donec ponat
 oēs inimici sub pedibus eius. id est ip̄i hūilitati eius
 quā pedū noīe significari arbitror. cedat atq; s̄
 dat oīs supbia sc̄laris. sicut ex magna pñtē iā f̄m
 et cotidie fieri videmo. Sed quo fine illa fuit. ut
 tradat deo regnū & pñtū. id ē ut mitteret fide icar
 nationis sue. pducant ad sp̄m qua equalis est pñtū.
 Iā ei eis qui crediderūt loq̄bat cū dicit. Si man
 seritis i p̄bo meo. vere discipuli mei eritis. et
 agnoscatis ueritatē. et ueritas liberabit uos. Reg
 nū ei tradet deo & pñtū. cū p id regnabit i cōcepta
 tibus ueritatē quo equalis est pñtū. et p se unige
 nitū p sp̄m faciet uideri pñtū. Quē ei p hoc
 regnat i credētib; qd̄ semetip̄m euacuauit
 formā serui accipies. Tūc at tradet regnū deo &
 pñtū cū euacuauerit oem pñtū & potēstatē et p
 tū. Unde euacuabit & nisi hūilitate. pacēcia.
 ifirmitatē. Quē ei pñtū nō euacuēt. cū
 filius dei pñtū regnat i credētib;. qz cū pñtū
 apes soli iudicauerūt. Quē potēstatē nō euacuāt.
 cū ille p quē facta s̄t oīa pñtū regnat i credētib;. qz
 quā ita s̄bicitus est pñtū ut diceret homī. nō
 habes i me pñtū. nisi data esset tibi desup. Quē
 pñtū nō euacuāt. cū ip̄e p quē solutus s̄t. idē celi
 regnat i credētib;. qz vsq; ad crucē mortēq;

firmatus est. Hoc autē modo filius ipse regnat i
fide creditū. Nō ē pater dicitur aut credi potest vel
incarnatus vel iudicatus vel crucifixus. In spem
autē qua equalis est patri. cū patre regnat et i con
templantibus ueritate. Quod autē tradet regnū deo.
et patri a fide incarnationis sue ad spem deitatis pdu
cet eos qui filii nūc credūt nō ipse amittit. sed
uterq; se unū ad fruēdū gratias plantib; pbat. Tandem
at opus est ut i hoib; nondū ualētibus equalitate
patris et filii pspiciat mētis luce cōueni p hoc reg
net xps qd' tales capere possūt et qd' ipse ipse sus
cipit. id est incarnationis hūilitate. donec ponat
os suos i pedibus suis. id ē. donec oīs sup
bia scilicet incarnationis eius hūilitati subdat. Hanc
qd' dictū est. tuū et ipse filius subiectus ē ei qui
illi subiecit oīa. quibus scdm hōis susceptionē di
cat. quia inde questio nata est cū ageret scdm
resurrectionē mortuorū. tamē rē querūt
utrum scdm ipm tantū dictū est caput ecclē. aut
scdm uniuersū xpm ad annūciatō corpis eius et
mēbris. Cū ei ait ad galatas. nō dicit i seminib;
tūc i multis. sed tūc i uno. et semē tuo qd' ē xps. qui
ne ipm solū hoc loco itelligerem; xpm de malo
uōne natus est postea dicit. oēs uos unū estis i
xpo. Si aut uos xpi. qd' abrahāe semē estis. Et ad
corinthios cū de caritate dicit. id mēbris corpis
similitudinē dicit. Sicut et corpus unū est iqt
et mēbra hab; multa. oīa aut mēbra corpis cū sint
mēbra multa unū et corpus ita et xps. Nō dicit
ita et xpi. sed ita. et xpus. ostendēs xpm rē

^ ihu

appellari etiā vniūsa. hoc est caput cū corpore suo
 qd̄ est ecclā. Et multis scripturand locis inuenim⁹ vt
 xp̄m etiā hoc modo appellari. cū t̄ oib⁹ suis mē
 bris intelligat q̄bd̄ dictū est. Vos estis corpus pp̄i
 ⁊ mēbra. Nō ergo absurde sic intelligim⁹. tūc ⁊
 ip̄s filius subiectus est ei qui illi subicit oīa.
 vt filiū nō solū caput ecclē. s; oēs cū eo scōs itē
 ligam⁹ qui s̄ vniū i xp̄o semē abrahā: subiectū
 at̄ scōm q̄d̄ plationē sempiternē veritatis ad op̄
 tūcēdā s̄mā bēnūdmē nullo motu animi. nulla
 p̄te corpis īsistere vt i illa vita nemine amate
 etiā potestate. sed deus oīa i oib⁹. **¶** Quam
 magi pharaonis fecerūt quēdā miracula. sicut mox
 ses famulus dī. **¶** Ippp.

Omnis aīa p̄t̄i priuati cuiusdā sui potestate
 gerit. p̄t̄i vniūsitatis legibus sicut publicis co
 heret ⁊ regit. Quia go vnaqueq; res i hoc
 mūdo habet potestate sibi p̄posita. sicut alio loco
 dīna scriptura testat̄. de ea re cui p̄posita est alit̄
 quasi puato iure agit. aliter t̄p̄ publice agere co
 git. **¶** Notior ē cū p̄te vniūsitatis. qm̄ ⁊ illud
 qd̄ ibi priuati agit. tantū agit sicut. quātū
 lex vniūsitatis sinit. Sed vnaqueq; aīa est
 tāto est pietate purgatior. quātō puato suo
 minus delectata lege vniūsitatis iūct̄. ei⁹
 deuote ac libet̄ obēperit. Est cū lex vniūsitatis
 dīna sapia. quātō at̄ neglecto āplius pri
 uato suo gaudet et dilecto deo quo i oib⁹ animis
 vultur ac salubiter p̄sedit. ip̄a sibi v̄t alijs

quibus potuerit vult esse pro deo sua potius in se vel in
alios quam illius in oes diligens potestate tanto est sordidior
tantoque magis penaliter diuinis legibus tam publicis
hanc seruare cogitur. Quanto ergo etiam anima hu-
mana deserta deo suis honoribus vel potestate fuit
delectata. tanto magis subditur talibus potestatibus que
punito suo gaudet et honorari ab omnibus sicut di-
cipulorum quibus diuina lege sepe conceditur. ut eis quibus
sibi secundum eorum merita subiugauerunt punito illo iure
etiam miraculorum aliquid prestat in his rebus exhibe-
re quibus scilicet in firmo sed tamen ordinatis
suo potestatum gradu profice. Sed ubi diuina
tam publicam lex iubet. vult utique punitam licentiam.
tam et ipsa punita licentia nisi vniuersalis diuine
potestatis promissionem nulla esset. Ideoque fit ut sancti
dei serui. quando eos hoc donum habere utile est
secundum publicam et quodammodo imperialem legem hoc est
summi dei potestate imperet infirmis potestatibus ad quodam
visibilia factenda miracula. In illis etiam deus imperat.
cuius septem sunt. et que concepta sua punita potestate
ardentissime diligunt. In magicis autem imperatoriis
ad illibera deceptiois ut sibi subiugent eos quibus
talia concedunt. prestat effectum precibus et misteris eorum
punito illo iure. largientes quod sibi licet largiri
honorantibus se sibi que seruantibus. et quodam sancti
in sacramentis suis pacta seruantibus. et quando vi-
det imperare magi per sublimiorum nomina inferioribus
tunc ut nonnulla visibilia que sunt infirmitate
carnis magna videtur hominibus non valentibus
eterna conueniri que per seipsum prestat dilectoribus

sine veris & miraculis exhibent. Hec autem permittit
 deus iuste, omnia modis ut propter cupiditatem & elec-
 tionibus servitutibus eorum libertatibusque distribuatur. Et
 si quando invocatione summi dei aliquid pro suis malis
 cupiditatibus operatur, vindicta est illa, non gratia.
 Non enim frustra dicit apostolus, tradidit illos deus in desi-
 deria cordis eorum. Quorundam est peccatorum proterborum
 facilitas pena est aliorum proterborum. Quod autem dominus
 dicit, non potest sathanas sathanam excludere, ne
 forte quisque utres nominibus aliquarum infirmitatum potesta-
 tum cum demonium excludit, falsa putet esse istam domini
 sententiam, ad hoc intelligat dictum, quia hoc modo sa-
 thanas sathanam etiam si corpori patit aut corporis
 sensibus, ideo patit, ut ipsius hominis voluntati precipue
 tatis erroris triumpho maiore dominet. Hoc autem
 modo non exit sathanas, sed potius in ultima igne
 dicit, ut in eo sic operetur quodammodo dicit apostolus, secundum
 principem principis aeris huius qui mundum operatur in filiis dis-
 fidencie. Non enim sensus corporis eorum turbabat atque tor-
 quebat, aut eorum corpora collidebat, sed in eorum voluntate
 vel potius cupiditate regnat. Quod autem dicit pseudo-
 prophetas multa signa & prodigia facturos, ita ut fal-
 lar si fieri potest etiam electos, admonet utique ut
 intelligamus quedam miracula etiam sceleratos homines
 facere, quia sancta facere non possunt, nec tamen ideo potio-
 ris loci apud dominum esse arbitrandi sunt. Non enim accep-
 tores erant deo quod populus israel magi egyptiorum, quia
 non poterat ille populus facere quod illi faciebant, quibus
 mortes in virtute dei maiora potuerit. Sed ideo non
 omnibus sancte illa tribuuntur, ne primosissimo errore
 decipiantur infirmi, existimantes in talibus factis esse

maiora dona. q̄ i opibz iusticie q̄bz vita etna cō
parat̄. **P**ostea dñs p̄hibet h̄c gaudē discipulis cū ait
Nolite i hoc gaudē. qm̄ sp̄s vob̄ s̄bucti s̄: s̄ gaudē
dote quia noīa v̄ra sc̄pta s̄ i celo. Sū q̄ talia fa
ciūt magi q̄lia nūq̄ sc̄i faciūt. alia q̄d̄ visibilibz
esse apparēt. sed ex diverso fine et diverso iure
fiat. **I**lli cū faciētes quod q̄rūt glām suā: illi q̄
v̄tes glām dei. **E**t illi q̄d̄ faciūt p̄ quēdā potesta
tibz q̄cessa i ordine suo quasi p̄uata cōmēcia
vel beneficia. illi at̄ publica administratione
iussu eiꝝ cū cūcta creatura s̄biecta est. alit̄ cū
cogit̄ possessor equū dare militi. alit̄ cū tradit
emptori v̄l cuiuslibet donat aut cōmodat. **E**t q̄d̄
modū pleriq̄ mali milites quos ip̄erialis disci
plina cōdēpnat signis ip̄atoris sui nō nullos pos
sessorēs territat. & ab eis aliqd̄ qd̄ publice nō iubet̄
exorquet. ita nō nūq̄ mali xp̄iani sc̄ismatica v̄l
h̄etica p̄ nomē xp̄i aut v̄ba aut sac̄mēta xp̄iana
aliqd̄ epigūt a p̄t̄ribz q̄bz honōi pp̄i cedere i dictū
est. **S**ū at̄ malis iubētibz volūtatē cedūt. ad sedu
cēdos h̄ōies cedūt. quoz errore letit̄. **Q**uāq̄ alit̄
magi faciūt miracula. alit̄ boni xp̄iani. alit̄ mali
pp̄iam. magi p̄ p̄uatos q̄tractus. boni xp̄iam p̄
publicā iusticiā. mali pp̄iam p̄ signa publice
iusticie. **N**ec minū est qd̄ h̄c signa valēt cū ab eis
adhibēt̄. quādo etiā cū vsurpāt̄ ab extraneis q̄
ōino suū nomē ad istā militiā nō dederūt. **I**ps̄
honōrē tamē excellētissimi ip̄atoris valēt. **E**x q̄bz
fuit illē de q̄ discipuli dñō nūciauerūt. qd̄ i noīe
eiꝝ erat dōmia. h̄uis cū eis nō seq̄ret̄. **S**ū at̄ nō
cedūt signis huiusmōi p̄t̄es. de q̄ ip̄s̄ p̄hibet occultis

modis cū id iustū atq; utile iudicat. Nā nullo mo-
 do vllē spēs audēt hęc signa gēpne. Soneverunt
 autē cū hęc vbiq; illa cōspēperūt, sed nesciētib; q;
 hoīb; aliud iubet diuinitas. vt ad q̄fūdēdo malos
 cū eos oportet q̄fūdē. sicut de scēne filij i actib; a
 postolor; legim; q̄b; aut imūdy spēs. Ihm scō z pau-
 lū noui. vos at qui estis? Vel ad p̄bādō bonos.
 vt p̄ficiat i fide, atq; ita nō iactāb; sed vtiliter
 possint. vel ad discernēda dona mēbroz ecclē. si-
 cut apls dicit, Nūq; oēs vtutes? Nūq; oēs dona
 habet orationū. **A**ter has q̄ causas plerūq; vt
 dictū est nesciētib; hoīb; iubet diuinitas. id est
 vt hęc signis adhibitis hui; q̄mōi p̄tates volūta-
 ti hoīm nō obtempēret. Et at mali sepe bonis tē-
 poralit; nocēat. potestate i eos accipiūt ad maloz
 bonoz vtilitate. q̄p̄ exercitacionē patiēcie. Itaq;
 xp̄iana aīa sp̄ vigilet i t̄bulatioib; suis sequi
 volūtatē dñi sui. ne ordinatiō dei t̄fūdēdo. sibi ac-
 quat grauis iudiciū. **Q**d cū ip̄c dñs agēs hoīem
 p̄dāo p̄lato dixit. hoc z iob dyabolo. id ē **ex p̄o**
 ouib; z pecozibus possēt dicere. **N**ō habēs i me
 p̄tate. nisi data tibi est; desup. **N**ō go eiq; volūtas
 cui; malicie p̄tās i bonos dat. sed eiq; volūtas
 a quo hęc potestas dat; debet nobis esse carissi-
 ma. qm̄ t̄bulatiō patiēciam opat. patiēcia vō pro-
 bationē. p̄lato at spem. spes vō nō q̄fūdūt. qm̄
 caritas dei diffusa est i cordib; nr̄is. p̄ spm̄ sc̄m q̄
 datus est nobis. **¶ De pascha. lxxv.**

Sicut cū apls dicit oīa i figura iudeis rō-
 ligisse. vmbraz p̄terea q̄ta fuisse p̄tita.
 Nā corpus xp̄m esse postū cōtendē pascha nō

in si semel gestū esse quando figuratū corpus fuit
xps occisus est. **Nā** & si om̄s qualē lex ad pascha de
scribit nō potest asseribi ut sit ex ouibus & hedis.
Discordat et̄ horū aīalū ad quictionē q̄is fetus ip̄a
natura? q̄modo potuit pascha verū geri cū defuit
agnus talis ille qui pascha est? **A**c si xps ex iustis
id ē ex ouibus & p̄cōrib⁹ id ē hedis sc̄dm carnē nā
cit. **H**ic est solus agnus ille q̄ q̄rit. quiq; dū nō ā
plus q̄ semel occidit. nō ā plus sc̄dm veritate
q̄ semel celebratū p̄fem illud pascha mōstrat
Figura igit̄ ut dixim⁹ tūc t̄p̄is fuerūt. **Nā** agnus
eligit. ut simplicitas & innocētia designet. **M**as
culus q̄rit. ut iunctus q̄probet. **I**mmaculatus;
ut sine crimine. **A**mnuculus; ut exacto p̄dicatōis
t̄p̄e. **P**ectus; ut instructus oīs v̄tutis genere. **M**ese
p̄mo; ut ānus a p̄mordio q̄secret. **Q**uar
tadecim̄ m̄tis. ut lumine veritatis impleo. erroris
nox operiat. **A**d vesp̄rā; ut sc̄li occasus imminet
approbet. **E**iecto fermento; ut a corde p̄verse mē
tis malicia corrupta tollat. **O**blitis sanguine
liminib⁹ domoz. ut figura d̄mice passiōis fr̄re
signet. **I**gne assū. est et̄ euāgelīū & sermo xpi
robustus abus. nec ī aqua madidus. **Nō** et̄ est
delicate it̄p̄tatiōis humido languore soludus.
Nichil p̄termittit. nichil ī xpo oīno ip̄batnr.
Ossa nō gerūt. iquā nec cōminū id ē v̄mci
ī quoq; xps potest. **C**ūq; sup̄est. diuinis ignib⁹
īponit. id est que q̄s capere nō potuit xpi diu
ne faciae remittit. eoz̄ tātū que manifesta s̄t p̄
heribus epulatiōe cōtētus. **Nā** qd̄ st̄tus edūt.
forma est. ne q̄s cadat. aut ne q̄s ī euāgelīo ad nec

cessante p̄sternat. si vigetis aī robore contra p̄
 secutionū plia iuictus id ē sublimis ⁊ erectus
 assistat. **Nā** q̄p̄ succinctis lūbis. euāgelice signū
 cōtinēdie. dū locus seminū coheret ⁊ astrigū
 additis baculis. s̄s spū quo q̄ mittit. **Pedibus**
 calcatis. id est lubrico erroris electo. dū p̄uer
 tiōē ad fidē celestiu. quasi ferratis p̄sidys ī euā
 gelio cūta s̄t fixa firmissima veritate solidata.
 s̄tātes aīā. feruētēs cō fidē p̄bant. tepidi et neg
 ligētēs respūit. **Cū** azimis sumit. x̄p̄s cū
 ai simplicis ai plura simplicitate sumit. **Cū** pigri
 die cō hor pascha iudoy dāpnationē p̄ acerbissi
 mas amaritudines cessit. **Nō** nisi ēcūctis dat.
 purgatis est lanatho indulgēcie celestis expia
 tis p̄cipēdi x̄p̄i corporis sacra tibi facultas porri
 git. **Ita** que figurata ī israhelitis fuerat. ī nobis
 corroborata s̄t. Et que ī illis ymagines. ī nobis ip̄e
 s̄t veritates. imitabāt illi facē pascha. dū ī si
 militudinibus exerceat. solis discipulis p̄pi
 verū pascha facturis. nō h̄y qui p̄caudū p̄nctat
 corpa quippe. sed quoy emēdat p̄uidēs p̄cordia v̄tus.
 excludēs posita subter labē viciaoy. remigio celū po
 terūt penetrare s̄do. ethera p̄ vaciū ⁊ letis trā
 s̄ire p̄ēms. **¶ De resurrectione lazari. s̄ xxxij.**

v/sus

Quamq̄ scdm̄ euāgelicā historā resuscitatū la
 zarū plena fide teneam. tamē ī allegoriā
 significare aliqd̄ nō dubito. **Alēq̄** cū res facte al
 legozāt. geste rei fidē amittit. sicut duoy fili
 orū abrahā allegoriā paulus exponit duo esse testa
 mēto. **Nūq̄** ideo aut abrahā nō fuit. aut illos filios
 nō habuit. **Ergo** ī illa allegoriā accipiam̄ lazari

i monumento. animam et terrenis partibus obvitam. id est
est humanum genus. quam alio loco dominus eius perditam
significat. propter quam liberanda relictis nonaginta
nouis in montibus descendisse se dicit. Quod autem interrogat
dicitur. ubi posuistis eam. uocationem est manum que fit
in oculo arbitror significare. Predestinatio est
nostrae uocationis occulta est. cuius secreti signum est.
interrogatio domini quasi nescientis cum ipsi nesciamus.
Sicut dicit apostolus. ut cognoscat sicut et cognitus sum.
Vel quod ignorare se peccatores alio loco ostendit dicitur.
non noui uos. Quod significabat lazarus sepulchrum.
quia in disciplina etiam et preceptis eius non est peccata. Huius
interrogationi simile est illud in genesi. Ad ubi es? Quam
peccauerat et se absconderat a facie dei. quam oc-
cultationem haec sepultura significat. ut peccatores
habeat similitudinem mortuis sepultus. absconditus
a facie domini. Auferte autem lapidem quod ait. illos puro
significare. qui uolentibus ad eam ex gradibus
omnis concilio ipse uolentibus. contra quos multi
philaris scribit apostolus. Vel eos qui in ecclesia corrupte uiuunt
et offensionem sunt credentibus uolentibus. Dicit illi maria.
Domine. iam quatuordecim dies et parit. Ultimam quatuordecim ele-
mentorum terra est. significat quod peccatorum terrenorum
peccatorum id est cupiditatem carnalium. Terra est ipsa ad
dominum dum peccaret et in terra ibis. Et sublato lapide
episcopus de monumento in uolucis manibus et pedibus
et facies eius tecta sudario. Quod autem exiit de monu-
mento. anima significat recedente a carnalibus uicibus.
Quod uolentibus est in uolucis. hoc est quod etiam a carna-
libus recedentes et mente firmantes legi dei. adhuc

tamen i corpore constituti, aliam a molestis corporis esse
 non possumus dicere aplo. **Ad** hoc sensus legi dei, car-
 ne aut legi patri. **Ad** aut facies sudario tecta erant,
 hoc est, qd' i hac vita plena cognitione habere
 non possumus, sicut aplo dicit. **Alit** videmus p' specu-
 lum i enigmate, postea aut facie ad facie, **Et** ihs. **Sol**
 uim eam, et finire abire. hoc e' qd' post hac vita
 auferunt' oia velameta, ut facie ad facie videamus.
 Quatu' aut iure sit inter hoicm quod dei sapientia ges-
 tabat, et p' quod libertati sumus, et ceteros hoies, huc intel-
 ligunt, qd' laxatus nisi epies de monumento non sol-
 uunt, id e' scia. renata aut nisi resolutio' corporis
 libera, ab oi' pcc'o et ignorantia esse non potest, qd' dum
 p' speculum i enigmate videt' deum dnm. **Si** aut lintea
 mima & sudarium eius q' pcc'm non fecerit et nichil ig-
 norauit i monumento iuncta st'. **Ipse** et solus carne
 non tactu i monumento non est oppositus, ut aliqd' pcc'm
 i eo inueniret, sed nec linteis implicatus ut cu' ali-
 qd' lateret aut ab itinere retardaret. **De** eo qd' ia-
 cobus ait, **Vie** scire o homo tamis, qm' fides sine o-

Quoniam operibus mortua est. **lxxxviii.**
 Quonia' apaulus aplo p'dicatis iustificari hoicm
 p' fide sine opibz non bene intellectus e' ab eis qui
 sic dictu' acceperunt, ut pararet cu' semel i xpm
 credidissent, etia' si male operaret' et facinorose
 flagitiosiq' viveret, saluos se esse p' fide posse.
 locus iste hui' epistole eund' sensu pauli apli quo
 modo sit intelligendus epponit, **Proq'** abrahe magis
 exeplo vti' vacua esse fide si non bene operet', qm'
 abrahe exeplo et paulus aplo usus est, ut p'barret
 iustificari hoicm p' fide sine opibz legis, **Cu'** et

bona opa qm̄ozat abrahe. que eiꝝ fide comitata
s̄. factis ostendit paulu ap̄tm̄ nō ita p̄ abrahā
doce iustificari hoīem p̄ fide sine opibus. ut si q̄
credidit. nō ad eū ptineat bene opari. sed ad hoc
potius. ut nemo arbitret̄ meritis prioribus
bonoz opm̄ se p̄uēisse ad h̄ donū iustificatiōis
que est ī fide. In hoc eī se ḡtibꝝ ī xpm̄ credētibꝝ
p̄ferre cupiebāt. qd̄ dicebāt se m̄itis bonoz opm̄
que ī lege s̄ p̄uēisse ad euāgelicā grām. Proqꝫ
sc̄d̄aluzabat̄ multi qui ex eis crediderāt. qd̄ īcirca
s̄is ḡtibꝝ xpi grā trāderet. Vnde apl̄s paulus dicit
posse hoīem sine opibus sc̄licet p̄cedētibꝝ iusti
ficari p̄ fide. Nā iustificatus p̄ fide quomodo p̄.
nisi iuste deiceps opari q̄uis nichil antea iuste
opatus ad fidei iustificatiōē p̄uenit nō merito
bonoz opm̄. s̄ grā dei que vacare ī illo nō potest
cū iā p̄ dilectiōē bene opat̄. Qd̄ si cū credidit
mor̄ de hac vita decesserit. iustificatiō fidei manet
ad illā s̄ grā p̄uenit. Nec ḡseq̄tibꝝ bonis opibus. quia nō merito
fide ī hac vita esse nō s̄mit̄. Vnde manifestū ē
qd̄ paulus apl̄s dicit. Arbitram̄ eī iustificari hoīem
p̄ fide sine opibꝝ. Nō tamē ita intelligendū est. ut
accepta fide si vixerit. dicamꝫ eū esse iustū etiā
si ~~ita~~ male vixerit. ideo exēplo abrahe & apl̄s
paulus vtit̄. qz sine opibꝝ legis quā nō accipiat
p̄ fide iustificatus est. Et iacobꝫ qz fide ip̄i & abrahe
opa bona ḡscuta esse demonstrat. ostēdes qd̄
modū intelligendū sit qd̄ paulus apl̄s p̄dicauit.
Nā qui putat istā iacobi ~~sententiā~~ apl̄i. sententiā
contrariā esse illi pauli apl̄i sententiē. possit etiā

aibatur ipm paulu sibi esse contrarium qz dicit
 alio loco. **N**o ei audite et legis iusti s' apud deū.
 sed factores legis iustificabūt. Et alio loco, **F**ed fide
 que p dilectione opat. Et iterū. **S**i ei scdm carnē
 vixeritis. moriemini. si at spū scā carnis mortifi
 caueritis. vuetis. **Q**ue at s' scā carnis que ope
 ribz spiritualibz mortificanda s't. alio loco demōst
 rat dices, manifesta s't opa carnis que s't fornic
 tioēs. imūdiac. pdloz seruitus. veneficia. inmi
 citie. q'tioēs. emulatioēs. arositates. dissensioēs.
 hēses. inuidie. ebrietates. cōmessatioēs. et hūc si
 milia. que pdico vob' sicut pdipi. qm q' talia agūt
 regnū dei nō possidebūt. **E**t ad corinthios. **N**oli
 te errare. neq; fornicatores. neq; pdolis seruie
 tes. neq; adulteri. neq; molles. neq; masculozū
 habitatores. neq; fures. neq; auari. neq; ebriosi
 neq; maledici. neq; impies. regnū dei posside
 būt. **E**t hoc qd' fuistis. si abluti estis. si sanctificati
 estis. si iustificati estis i noīe dñi nri ihu xpi. et
 i spū sancto. **Q**uibus senescus manifestissime do
 cet nō eos pterito bono ope ad fidē iustificatio
 nē puenisse. **N**ec meritū eoz istā grām datā qm
 dicit. et hoc qd' fuistis. **F**ed cū dicit. qm q' talia
 agūt regnū dei nō possidebūt. satis ostendit iam
 ex quo crediderūt bene debē operari. qd' z iaco
 bus dicit. et multis oīno locis idē ap'le paulus satis
 apte qz pdicat recte vnu dū oībus qui i xpō cre
 diderūt. nec ad penas pueniāt. quare dñs ipē
 qmēorat dices. nō oīs q' dicit michi dñe dñe itra
 bit i regnū celoꝝ. sed q' facit volūtate patris mei q'
 me misit. **E**t ad sibi. **E**t qd' dicitis michi dñe dñe
 et nō facitis que dico vobis. et oīs q' audit vbu

meū & facit ea. Similabo eū vno prudenti q̄ edifica-
uit domū suā sup̄ petra & cetera. et q̄ audit vba mea
facit & nō facit ea. Similabo eū vno stulto q̄ edifica-
uit domū suā supra arenā & cetera. Quippe non
s̄ sibi contrarie duoy aplōy sentēcie pauli & ia-
cobi. cū dicit vnus iustificari hōiem p̄ fidē sine o-
perib⁹. et alius dicit nō esse fidē sine opibus. quia
ille dicit de opib⁹ que fidē p̄cedūt. iste de hys que
fidē sequūt̄. sicut etiā ip̄e paulus multis locis
ostendit.

C Aduersus apollinaristas. Ippolitus
quidā hereticū qui apollinariste. ex affollit
nare quosdā auctore suo sic dicti esse phibēt.
qui asserūt dnm̄ nrm̄ ih̄m̄ xp̄m̄ ī quātū homo facti
dignatus est nō habuisse hūmānā mētē. heretico-
eis nō nulli & eos studiose audientes. delictati s̄ qd̄
ea pueritate qua ille hōiem ī deo minuebat. dicit
eū nō habuisse mētē. hoc est rationale atē vī qua
a pecorib⁹ solum anim̄ differt. Sed cū ip̄i seā cogi-
taret fatendū esse. sed ita est vt vniuersus dei
filius sapiat & vbi p̄s̄ p̄ qd̄ sc̄t̄ s̄ oīa. beluā
quandā cū figura hūmā corpis suscepisse credat̄
displicerūt sibi. Nō tamē sibi ad correctionē vt
rediret ad veritatis viā totiq̄ hōiem a sapiā dei
susceptū eē q̄fiterēt̄ nulla diminutiōe nature.
sed aphare ip̄i audacia etiā aīam totiq̄ vt illi hōies
alienātes ab eo solā carnē hūmā eū suscepisse dice-
rūt. adhibētes etiā testimoniū ex euāgelio. p̄mo illā
sentēciā nō intelligēdo puerse cōfligere audeat ad
uersū catholicā veritate dicitēs sc̄ptū esse. vbi car-
factū est et habitauit ī nob̄. Sub hys v̄ v̄bis. ita

vbi carni voluit esse copulatum atq; coactum. ut nulla
 ibi non solum mens. sed nec anima humana iterum sit.
 Quibus primo respondendum est. idcirco sic esse illud in eu-
 gelio posuit. quia usque ad visibilem carnem assumptione
 illa humane nature a domino facta est. atq; in tota illa
 unitate susceptionis principaliter vbi est. extre-
 ma atq; ultima caro. **Volens** itaq; euangelista co-
 mēdare pro nobis dilectionem humilitatis dei. qui sese
 humiliauerit. et quousque humiliauerit exprimes.
 vbi carni notauit. permittens anime naturam.
 que vbo est inferior. carne prestantior. **Magnis**
 ei comēdat humilitate. quia deum est. vbi caro fem-
 est. qd si dicitur vbi homo fem est. **Nā** si minus
 hec vba metum. potest alius non minus puerius
 ex istis vbi calumpniari fidei me. ut dicat ipm v-
 bu querit atq; commutatum esse in carnem. et verbum
 esse destitisse. quia scriptum est. caro fem est. sicut
 caro humana cum sit animus non est caro et animus. sed ex
 carne animus est. et secundum loquendi celebrioris consue-
 tudinem. quod fit quod non erat. definit esse quod erat.
Nec tamen hec vba intelligimus. sed etiam ipsi nobiscum
 ita intelligunt. ut manente vbo quod est. ex eo quod acce-
 pit formam serui. non ex eo quod in illa forma aliqua
 mutatio conuersa est dictum sit. vbi caro fem
 est. **De** eadem. si vbi carni caro fuerit notata. sic intelli-
 gendum est. ut anima ibi non esse credatur. nec illi habe-
 bit animam & quibus dictum est. **Et** videbit omnis caro. sa-
 lutare dei me. **Et** illud in psalmo. **Exaudi** preces meas
 ad te omnis caro velet. **Et** illud in euangelio. **Sicut**
 dedisti ei preces omnis carnis. ut omne quod dedisti ei non
 pereat. sed habeat vitam eternam. **Vnde** intelligitur
 solere homines pro notatione solius carnis significari.

ut scdm hanc locutionē & illud possit intelligi qd' dcm
est. vbi caro scm est. nichil dictū nisi vbi homo
scm est. Sicut ei a pte totū plectūq; noīata sola
nā intelligit' homo. sicut est illud. tot nūc descen
derūt ī egiptū. sic rursus a pte totū etiā noīata
sola carne homo intelligit'. sicut se illa que po
sumus. Quidē q̄admodū nos hinc eoz obiectiōni quā
ex euāgelio pponit ita respondemus. ut nullus
homī ita desipiat. ut putet & nos p her vba con
ad accedū & q̄cedū qd' mediator dei & homī hō
xps ihs nām hūanā nō habuit. sic q̄ro. q̄modo ipi
respondat tā manifestis obiectiōibus nris. q̄bz
ostendim' p inuābiles locos euāgelice scripturē nar
ratū & illō euāgelistis qd' ī hys affectiōibz fuit
que sine nām esse nō possūt. nō ei ea pfero que
ipe dñs tā multa q̄mēorat. Tristis est nām mea
vsq; ad mortē. et p̄tāre habeo ponēdi nām et
itēū sumēdi eā. et maiore dilectionē nemo
habet q̄ ut nām suā ponat q̄s p amīcis suis.
que michi p̄ncip' contradictor p̄t dīre figuratē
a dño dicta. sicut multa ī p̄bolicis eū locutū esse
manifestū est. Nā si illa nō ita st. nō tamē opa
est pugnaciter agere. vbi habem' euāgē
listarū ratiōē. p quas eū & natū de v̄gine ma
ria cognouim'. et q̄phensū a iudeis. & flagella
tū & crucifixū atq; it'fectū & sepultū ī monimē
to. que oīa sine corpē intelligētia potest rē frā
net figuratē accipiēda q̄sq; vel ~~vidēti~~ demē
tissimā dīpēt. cū dicta sint ab eis. q̄ res gestas
vt memnerat narrauerūt. Sicut g'. ista corpo
eū habuisse testant'. sic eū habuisse nām idicat

affectioꝝ ille que nō possūt esse nisi i aīa. q̄
 nichilominꝰ eisdē euāgelistis narratibus legi
 mus. et miratus est ih̄s. ⁊ mat̄ ⁊ cristianus.
 ⁊ ephylaratus. et multa alia inuēabilia. sicut etiā
 illa quāta officia simul et corpis ⁊ aīe ostēdūt.
 sicut s̄ qd' esuruit. qd' dormiuit. qd' fatigatus
 ab itinē sedit ⁊ alia multa huiusmodi. Nō ei
 possūt dici etiā i veteribus libris dicta esse nā
 da ⁊ lenā. et nō nullos huiꝰ generis motus.
 nec ideo tamē esse q̄sequē. ⁊ vt deū habuisse
 aīam credēdū sit. Dicta s̄ etiā illa p̄phetias ymagi
 narioꝝ. nō narratoria manifestatioꝝ. Gl̄a ⁊ mē
 bra dei dicta s̄. et manus ⁊ pedes ⁊ oculi ⁊ facies
 ⁊ filia. q̄admodū illa nō eū indicat habē corpus.
 nec sic illa aīam q̄admodū ante narratū aliqd' ^{⁊ cetera indicat}
 ubi notatē s̄ manus xpi ⁊ caput ita etiā que ^{eius corpus}
 de aī affectionibus eodē narratioꝝ tenore notata
 s̄. indicat aī aīam. Stultū est autē credē notan
 ti euāgeliste qd' māducauit. et nō ei credere
 qd' esurierit. Et si nō est q̄sequē. vt oīs qui
 māducat esuriat. nā ⁊ angelū legimꝰ māducaſ
 se. s̄ esurisse nō legimꝰ. Nec at oīs q' esurit mā
 ducat. si aut aliquo officio se colibeat aut desit
 cibus facultas q̄ māducati. Tamē cū utrūq; nar
 rat euāgelista. utrūq; credēdū est. quia utrūq;
 sicut verū gestatū in dēp. factū gestūq; col̄p̄sit.
 Sicut at quia māducauit. sine corp̄e intelligi
 nō potest. sic quia esuruit sine aīa fieri nō potuit.
 Nec illa nos terret tamē atq; iēpta calūpnia.
 qua iudiose resistētēs aīat. ergo sub necessitate

positus fuit, si has affectioes ai habuit. Facile q̄
 respondens, ergo sub necessitate positus fuit, quia
 q̄prehensus, flagellatus, crucifixus & mortuus est.
 ut tandem sine p̄tinacia si voluit intelligat, sic cū
 passioes ai hoc est affectioes voluntate dispa
 tiois veras tamē ut placuit suscepisse, q̄admo
 dū passioes corpis eadē dispaatiois voluntate sine
 ulla necessitate suscipit, q̄admodū nos nō volū
 tate morimur, sic et nō voluntate nascimur. Ille
 at verūq; voluntate ut oportebat exhibuit, et tamē
 verissime exhibuit. Sicut ergo necessitatis noie
 nec nos nec illos q̄q; auellit a fide verissime
 passiois p̄ quā corpus ei oscedit, sic & nos ipō noie
 necessitatis nemo terret a fide verissime affec
 tiois, p̄ quā ei animam agnoscamus. Nec ipō debet
 decerere a sententiā catholicæ fidei, si nō eos deter
 reret ep̄icabilis pudor imitandæ gr̄is false dū
 tamē et ai temeritate defente sententiæ. **¶** Verū
etia iudicium ad fornicationē p̄tinere intelligenda
sit, i eo q̄ i euāgelio veritas dicit, Si q̄ dimiserit
uxorē suā excepta fornicationis causa, lxxv.

¶ I dñs dimittende quigis solā causa formi
 cationis admittit, et paganiū dimitti cōu
 giū nō phibet, cōsequēs est, ut paganiū formi
 cationis causa p̄dolata deputet, solā at forma
 tionis causa facē exceptā dñm ai de dimittenda
 quige loquit̄ i euāgelio, **¶** Paganiū vō cōugū
 hūc nō phibet dimitti, Quia ai apl̄s q̄ filiū de
 hac re daret, ut fidelis volente secū esse quigē
 ifideli nō dimittat, ait, Ego dico nō dñs, vbi dñs
 nō intelligat nōq̄q; iubere ut dimittat, ne

con^{tr} iustū eia q̄silū videat^r dare apl^s. s; tamē
 p̄mittere. ut nemo t̄ hac re iustitiōis necessita-
 te teneat. sed q̄silū volūate libere faciat. De
 iustitiā si q̄s̄q; asserat illā solā fornicatiōnē
 dnm̄ admittere ad causā reliquēdā q̄ngis.
 que vlgō fornicatiō dicit^r. id est que gubitu
 illicito p̄terat^r. hic dicit^r potest dnm̄ cū de hac re
 loq̄ret^r de vtroq; ~~q̄~~ fideli dixisse t̄ marito t̄ vxo-
 re. ut si ambo fideles s̄t. nec vni liceat alterū
 dicit ducē t̄ vlnq̄re nisi fornicatiōis causa. vbi nō
 potest paganismus intelligi. quia vtrūq; fidelis est.
 Sic eī t̄ apl^s videt^r distinguē cū ait. **H**is at̄ qui s̄t
 t̄ q̄ngis p̄cipio nō ego. si dñs. vporē a vtro non
 discedē. qd̄ si recessit. manē iuptā. aut vtro suo
 iūctari. vbi etiā nō solū paganism̄ intelligit^r. quia
 etiā si vna illa fornicatiōis causa qua sola t̄lic-
 tio q̄ngis p̄mittit^r mulier a vtro suo recessit.
 iupta p̄senerare debet. aut si se nō continet.
 vtro potius iūctari vel correcto vel certe tole-
 rādo q̄ alteri nubē. **S**eq̄t^r at̄ t̄ dicit. et vir vporē
 nō dimittat. breuiter eandē formā itimās t̄
 vtro. quā p̄cipiebat t̄ fēiā. q̄b; ex p̄cepto dñs
 timat ista. **S**eq̄t^r **T**ercis at̄ ego dico. nō dñs.
 si q̄s̄ finter habet vporē infidelē et cetera. vbi
 dat intelligi dnm̄ de hīs locutū. ut neuter alte-
 rū dimittet. si fideles ambo essent.

Expliat liber de octoginta t̄bus questioibus
 b̄ti. augustini epl̄

Incipit retractatio beati augustini episcopi in libro de mendacio.

Item de mendacio scripti libri. qui etsi cum aliquo labore intelligitur: habet tamen non inutile ingenium et mentis exercitationem: magisque moribus ad verum loquendum diligendum perficit. Huc quod auferre statueram de opusculis meis: quod et obscurus et anfractuosus et omnino molestus michi videbatur: pro quod et cum nec edideram. Deinde cum postea scripsissem alterum. cuius titulus est. contra mendacium. multo magis istum non esse deareueram. et iusseram extra editionem fieri: sed non est factum. Itaque in ista retractatione opusculorum meorum cum cum volumine reperissem: eum ipsum retractatum manere precepi: magis quod in eo nonnulla sunt uicia. quae in illo aliter non sunt. Protra vero illa scriptio est contra mendacium. ista autem de mendacio. quo pro illa totum obuirogatio est apta mendacii. ista autem magna pars in ista non disputatio uisae: ad eundem tamen finem uterque dirigitur. Hic liber sic incipit. Magna questio est.

Magna questio est de mendacio. que nos in

ipsis cotidianis actibus nostris sepe turbat. ne aut temere accusemus mendacium quod non est mendacium. aut arbitremur aliquam mendacium esse honesto quodam et officioso ac misericordi mendacio. Quam questionem tam sollicitate pertractabimus. ut quamquam in querentibus. utrum aut aliquid inueniamus nichil nobis tamen affirmantibus lectori bene attendenti satis ipsa indicabit tractatio ipsa. Latetiosa est et nimis. et quibusdam quasi cauernosis anfractibus sepe intentionem querentis

cludit. ut modo velut elabit e manibz qd' inuetu
 cat. modo rursus appareat et rursus absorbeat
 ad extremu tamē sententiā mām velut certior
 idago qphēdit. In qua si vllus error est. cū ab
 omī errore vēitas libet. atqz ī omī errore falsitas
 īplicet. nūq̄ errari tutius existimo. q̄ ī amore
 nimio vēitatis. et reiectioē nimia falsitatis. Qui
 et severe rēphēdit hoc. nimiu dicit esse. Ipā at
 vēitas fortasse adhuc dicat. nōdū est satis. Hanc
 q̄s q̄ legis. nichil rēphēdas. nisi cū totū plegeris.
 atqz ita forte minus rēphēdas. Eloqū noli querē.
 multū eī de rēbz laborauimz. et de celeitate ab
 soluēdi tā necia cotidiane vite opis. Vnde hat
 tenus ac ppe nulla fuit nobis cura vboz. Excep
 tis igit locis que nūq̄ st' putata mēdacia: habet
 eī euidētissimā ex p̄nūciatioē atqz ipō locantis
 affcū significationē amī neq̄q̄ fallētis. et si nō
 vera enūciātis. Quo gñe utrū sit vōdū amīs
 p̄fās alia questio est. quā modō enodandā nō suscepimz.
 Exceptis igit locis p̄us agēdū est ne mētiri existi
 met' qui nō mētir' Enūciat' vōdū qd' sit mēda
 cū. Nō eī oīs qui falsū dicit. mētir'. si credit
 aut opinat' verū esse qd' dicit. Inter cred' at et
 opinari hoc distat. qd' aliqui ille qui credit. sentit
 se ignorare qd' credit. quibz de re quā se ignorare
 nouit oīno nō dubitat. si eā firmissime credit.
 Qui opinat' autē. putat se scire qd' nescit. oīs
 q̄s at hoc enūciat. qd' vō creditū amō vō opina
 tū tenet. etiā si falsū sit. nō mētir'. Hoc eī de
 bet enūciatioēis sue fidei ut illud p eā p̄ferat

qd' aīo tenet et sic habeat ut p̄fert. Nec ideo tū
mē i nullo vicio est q̄m̄ nō mēnat. si aut nō
credēda credit, aut qd' ignorat nosse se putat etiā
si verū sit. Incognitū ei habet p̄ q̄m̄. Quippe
ille mētis. qui aliud habet i aīo. et aliud v̄bis
vel q̄buslibet significatiōibz enūciat. Unde etiā
duplex pot' dicit' esse mētētis. id ē duplex co
gitatio. Una eius rei quā verū esse vel scit v̄l
putat et nō p̄fert. altera eius rei quā p̄ ista p̄fert
scit' falsa ē vel putat. Ex quo fit ut possit falsū
dicere nō mētēs si putat ita esse ut dicit. q̄m̄ nō
ita sit. et ut possit verū dicere mētēs si putat fal
sū esse et p̄ vero enūciat. q̄m̄ reuertit ita ~~no~~ sit ut
enūciat. Ex aīo ei sui sententiā. nō ex rerū ip̄arū
veritate v̄l falsitate mētēs aut nō mētēs iudi
candus est. Potest itaqz ille qui falsū p̄ vero enū
ciat. qd' tamē verū esse opinat' errās dicit et
metarius. mētēs at. et nō v̄re dicit'. qz cor dū
pley cū enūciat nō habet nec fallere cupit. sed
fallit'. Culpa v̄o mētētis ē i enūciando aīo suo
fallendi cupiditas. siue fallat cū ei credit'. vel
cū verū enūciat v̄te voluntate fallidi qd' nō pu
tat verū. Qd' cū ei credit' nō v̄tūqz fallit. q̄m̄
fallē voluit nisi haterius fallit. quatinus pu
tat' ita etiā nosse v̄l putare ut enūciat. q̄m̄
s̄bilissime querat'. v̄trū cū abest voluntas fal
lidi. absit aīo mēdaciū. Qd' ei si qd' falsū
loquēs qd' falsū esse op̄imat'. ideo tamē fallit.
quā putat sibi nō credi. ut eo mōdo falsa fit

absterreat eū cui loq̄t̄. quō sentit sibi nolle cred̄i.
Hic et studio nō fallēdi mēt̄it̄. si mēdaciū est
 enūciare aliq̄d aliter q̄ sc̄is esse vel putas. Si
 at̄ mēdaciū nō est. nisi cū aliq̄d enūciat volū
 tate fallēdi. nō mēt̄it̄ iste q̄ p̄t̄ea falsū loq̄t̄.
 q̄uis nouit vel putet falsū esse q̄ loq̄t̄. vt
 ille cui loq̄t̄ nō ei credēdo nō fallat̄. q̄ eū sibi nō
 crediturū vl' nouit vl' putat. Vnde si appareat
 fieri posse vt aliq̄s p̄t̄ea falsū dicat ne fallat̄ ille
 cui dicit̄ existit aliud cōtrario gen̄is p̄t̄ea verū
 dicit̄ vt fallat̄. Qui ei verū ideo loq̄t̄. q̄ sentit
 sibi nō credi. ideo utiq̄ verū dicit̄ vt fallat̄. Sic
 ei vl' existimat p̄t̄ea falsū putari posse q̄ dicit̄
 qm̄ ab ip̄o dicit̄. **J**obz cū ideo de verū dicit̄
 vt falsū putet̄. ideo verū dicit̄ vt fallat̄. **Q**uid
 dū gō est. q̄s potius mēt̄iat̄ verū ille q̄ falsū dicit̄
 ne fallat̄. an ille q̄ verū dicit̄ vt fallat̄. cū et ille
 sciat vel putet se falsū dicē. et iste sciat vl' putet
 verū se dicē. **I**n et dixim̄ eū q̄ nescit falsū esse
 q̄ enūciat nō mēt̄iri si hoc putat verū. eūq̄ potius
 mēt̄iri q̄ etiā verū annūciat cū falsū putat. quia
 ex animi sui sentētia iudicādi s̄t. **D**e illis utiq̄ nō
 sua q̄stio ē. q̄s apposuiim̄. vñ q̄ scit aut putat se
 falsū dicē et ideo dicit̄ ne fallat̄. velut si aliquā viā
 nouerit obsideri a latronibz. et timēs ne p̄ illam
 p̄gat homo cui saluti prospicit. et eū sc̄is sibi nō cred̄i
 dicit̄ eū viā nō habē latrones. ad hoc vt illac nō eat.
 dū ideo credit̄ ~~ibi~~ latrones ibi esse. q̄ ille dixit non
 esse ibi cui nō cred̄i statuit mēdaciū putās. Alterū
 at̄ qui sc̄is aut putās verū esse q̄ dicit̄. ad hoc
 tamē dicit̄ vt fallat̄. t̄p̄ si hom̄i nō sibi cred̄i.

dicat latrones i illa via esse. ubi uenera eos ee
agnouit. ut ille cui dicit p illa via magis
p gat. atq; ita i latrones cadat. du putat falsu
esse qd ille dixit. Quid go istoz metit. ille qui
elegit falsu dice. ne fallat? an ille q elegit ve
ru dice ut fallat? Ille q falsu dicendo egit ut veru
sequeret cui dixit. an iste q dicit veru dicendo egit
ut falsu sequeret cui dixit? An forte abo metiti
st. ille. qz falsu voluit dice. iste. qz voluit falle.
An potius neuter eoz metitus est. ille. qz voluta
te habuit no falledi. et iste. qz volutate habuit
veru dicendi? No ei nuc agit qd eoz peccauit. sed
qd metitus sit. Cu ei videt ille peccasse. q veru
dicendo egit ut homo cadet i latres. Ille at no peccat
se. si ena bene fecisse. q falsu dicendo egit ut homo
pncie deuitaret. Sed possunt exempla ista conti.
ut ille aliqd granius cu pati y velit que falli no
vult. nulli ei queda vera agnoscedo. sibi iule
rut pncie. si tlia fuerit ut eoz latere debuert.
et iste aliqd comodi velit adipsi cu que vult falli
No nulli ei qui sibi morte tulerit si aliqd mali
qd vere contigerit de caris suis agnouisset falsu
putando sibi peccerit. atq; ita fallens falli eum pfuit
sicut alijs obfuit vera cognoscere. No go id agitur
quo mo qsubedi aut nocedi. vel ille falsu dixit ne
falleret. vel iste veru dixit ut falleret. Sed exceptis co
modis aut qmodis eoz qbz locuti st. quatu ad ipas
veritate et falsitate attinet. qrit qd eoz an vterq;
neuter ve metitus sit. Si ei modicum est. enuicia
tio cu volutate falsu enuciadi. ille potius metitus
est. q falsu dice voluit. et dixit qd voluit qnis ne

cū voluntate fallēdi, Nā q̄ hoc sentiūt, adhibēt testi-
mā sentētię suę. cōmēorātes saram cū risisset an-
gelis negasse qd̄ riserit, iacob a piē interrogātū. res-
pondisse qd̄ ip̄s esset esau maior filius eius. q̄ ap-
tias q̄ obstetres ne infantes hebrei nascētes iffice-
ret etia deo approbāte & remunerāte, mēditas.
et mltā ~~empe~~ exempla eisdē modi eligētes. corū
hōim mēdaciā qmēorāt quos culpare nō audeas.
atq; ita fatentis ab aliq̄n esse posse nō solū reprob-
hētiōd nō dignū. s; etiā dignū laude mēdaciū. ad-
dit etiā quo nō ~~falsū falsū falsū~~ solos p̄māt diuinis
libris deditos. sed etiā oēs hōies sensūq; gēm dicit
Si q̄s ad te cōfugiat qui mēdaciō tuo possit a morte
liberari nō es mēditurus. **S**i aliq̄s egrotus interroget
qd̄ ei sārē nō expedit, qui etiā possit te nō res-
pōdere ~~grauis~~ grauius affligi. audebis ne aut re-
tū dīcē i p̄māc hōis. aut silere potius. q̄ honeste
et misericordi mēdaciō valitudinī ei; opitulari.
hijdatq; talibus copiosissime se arbitrat̄ virgere.
ut si cōsulēdi causa epigit aliq̄n mēdaciā. Contra
illi q̄b; placet mēdaciū ~~me~~ sic mēdaciū mltō
fortius agūt. v̄tēs ~~me~~ p̄mo auctoritate diui-
na. qm̄ i ip̄o decalogo sc̄ptū est. falsū testimoniū nō
dicās. duo genē cōplectit oē mēdaciū atq; em̄
aliq̄d emūciat. testimoniū phibet aīo suo. sed ne
qd̄ gredat. nō oē mēdaciū falsū testimoniū esse
appellādū, qd̄ dicitur ad id qd̄ sc̄ptū est. oēs q̄
mētū occidit aīa; qd̄ ne q̄s arbitrat̄ exp̄ptis
aliq̄b; mēditib; posse itelligi. legat alio loco. **P**
de oēs qui loquūt̄ mēdaciū. Vnde ore suo ip̄s
dūc. sic ut̄ i ore v̄o est est. nō nō. qd̄ at aplūs

est. a malo est. **Hic** & apls. cū epuedū & cetero
 hoīez p̄p̄erēt. quo noīd oīa p̄a itelligūt. cō
 fēp̄t aut ī p̄mīs ponēt. **Quaḡp̄** deponētos mō
 darūt. loq̄m̄ p̄citat. **Nec** illis que de veteribus
 libris mēdaciōy ep̄pla. plata s̄t̄ terri se dicūt.
 vbi q̄qd̄ gestū est figurate accipi potest. q̄uis re
 uera cōtigit. **Quāp̄** at figurate fit aut dicit̄ nō
 est mēdaciū. **Quis** enūciatio ad id qd̄ enūciat re
 ferēda est. **Om̄e** at figurate aut factū aut dēn̄
 hor enūciat qd̄ figurat eis q̄b̄ itelligēdū plati est.
Vnde credēdū est illos hoīes qui p̄phetiis trib̄
 digni auctoritate fuisse cōmēorant̄. oīa que s̄pta
 s̄t̄ de illis p̄phetiis egisse atq̄ dixisse. nec minus
 p̄phetiis her eis accidisse q̄cuq̄ sic acciderūt. ut
 eodē sp̄u p̄phetico mēorie lib̄q̄ mādada iudica
 vēt̄. **De** obstetib̄ at. quia nō eas possūt dicē p̄phe
 tico sp̄u significādi futuri veri gr̄a aliud p̄ alio
 remūcasse pharaoni etiā si aliqd̄ ip̄is nesciētib̄
 qd̄ p̄ eas actū est significauit p̄ gradu suo dicit̄
 approbata & remunerata a deo. **Cui** et nocē
 di causa mēari solet. si iā q̄fulēdi causa mēiat̄
 m̄b̄tū p̄ferat. **Sed** aliud est qd̄ p̄ seipm̄ laudabile
 p̄ponit̄. aliud qd̄ ī deterioris p̄panod̄ p̄ponit̄. **Alit̄**
 ēi ḡtulan̄ ad sanus & homo. alit̄ cū melius hab̄
 egrotus. **Nā** ī s̄pturis ip̄is iustificata zadoma di
 cit̄ ī p̄panod̄ scelerū ppli isrl̄. **Et** ad hāc r̄gula
 dirigūt oīa mēdaciā que p̄ferūt̄ de veterib̄ libris
 nec v̄p̄h̄ta inueniūt̄ vel ip̄h̄edi nō possūt. ut
 aut̄ idole p̄ficiētū aut sp̄c̄ approbat̄ ut signifi
 cationis alit̄m̄ causa nō sint oīno mēdaciā. **Et**

ideo de libris noui testamenti excerptis figuratis significati-
 onibus dicitur. si uita morum q; scilicet et facta et dicta consideres.
 nichil tale profertur potest quod ad imitationem prouocet mendum.
 Simulatio namque petri et barnabe non solum commemorata. uerum
 etiam et propheta est. Non enim ut nonnulli putant ex eadem simu-
 lance etiam paulus apostolus aut thymotheum cruciavit. aut
 ipse quedam ritu iudaico sacramenta celebravit. sed ex
 illa libertate sententia sue qua prouocauit nec gentibus
 praesse cruciacione. nec iudeis obesse. Unde nec illos
 astrigendos ad consuetudinem iudeorum. nec illos a paterna
 deterrendos coartauit. Unde illa uerba eius sunt. Cruciatibus quibus
 uocatus est. non adducat primum. id est primum quibus uocatus
 est. non circumdat. Circumcisio nihil est et primum nihil
 est sed obseruatio mandatorum dei. Unde quicquid in qua uocatio
 uocatus est in ea permaneat. 2° modum ei potest adduci
 primum quod praesens est. Sed non adducat dicit. non ita ui-
 uat quasi primum adduxerit. id est quasi in ea parte quam iudauit
 inuisum tegmine carnis attrahat. et quasi iudeus esse
 desinat. sicut alibi dicit. circumcisio tua primum facta est. sed
 extiterit. Et hoc non tamen cogit dicit apostolus aut illos manum
 in primum aut iudeos in consuetudine patrum suorum. sed ut neutri
 in alteram rogeretur parte aut habet quosque mandata in sua
 consuetudine non necessitate. Neque enim si uellet iudeus
 ueni nullum praesertim recedere a iudaicis obseruationibus
 et prohiberet ab apostolo. quippe quod filium in eis permanendi de hoc
 dedit. ne suppletus perturbati iudei. ad ea quae salutem essent
 necessaria non uerteret. Neque ab illa prohiberet si uellet
 quicquid gentiliu ideo circumdandi. ut hoc ipsum ostenderet non se de-
 testari quasi noxium. sed differret habere tamen signaculum.
 cuius utilitas iam tunc praesertim esset. Non enim si salutem ex eo iam
 nulla esset exitum ideo mendum est fuit. Ideoque et thi-
 motheus cum in primum uocatus esset. tamen quia de iu-
 daea matre ortus erat. et ostendit cognationis suae debebat

ad eos iustificandos. nō hoc didicisse i disciplina xp̄i
 na. ut illa sacramēta que legis p̄teritis esse abho-
 minaret. cūcūctus est ab ap̄lo. ut hoc modō de-
 monstraret iudicis nō ideo gētes nō ea suscipere quia
 mala s̄t et p̄niciose a patribz observata. s̄ quia
 tā saluti nō necessaria post aduētū tāti sacramēti
 qd̄ p̄ tā longa t̄p̄a tota v̄tus illa s̄p̄tura p̄p̄tina
 figuratioibz pturuit. Nā & citi ~~causa~~ cūcūderet
 cū hoc vigeret iudic. nisi s̄b̄troduci falsi f̄ores ideo
 fieri vellet. ut haberet qd̄ de ip̄o disseminaret paulo.
 t̄p̄ eoz v̄tati cesset q̄ sp̄em salutis euāgelice i ar-
 cūctioē carnis atq; eimodi observatioibz esse p̄dicā-
 ret. et sine hys nōmini xp̄m p̄desse ḡderet. cū
 cont̄ nichil p̄desset xps eis qui eo aīo cūcūderet
 ut ibi salute esse putaret. v̄nde est illud. Ecce ego
 paulus dico vob. q̄ si cūcūdam. xps nichil vob̄ p̄dit.
 Ex hac igit̄ libertate paulus p̄nās observatiois ser-
 uavit. hoc v̄nū cauēs & p̄dicās. ne sine hys salus
 xp̄iana nulla putaret. Petrus at̄ simulatione
 sua t̄p̄ i iudaismo salus esset. cogit gētes iudicare.
 qd̄ v̄ba pauli ostēdit d̄ictis. q̄ modō gētes cogis iu-
 dicare? Nō et cogend̄. nisi videret eū sic eas ob-
 servare. quasi p̄t illas salus esse nō posset. Petri
 s̄ simulatio libertati pauli nō est cōparanda. Et ideo
 petriū amare debem̄ libet̄ correctū. nō at̄ astruē
 etiā de pauli auctoritate m̄daciū. qui & petriū cō-
 trā oibz i v̄tā v̄ā reuocauit. ne gētes p̄ eū iudai-
 zare cogeret. et ip̄e sue p̄dicatioi attestatus est.
 qui cū putaret̄ hostis p̄nariū traditiois. eo qd̄ nō
 lebat eas ip̄one gētibz. nō asp̄ernat̄ eas ip̄e mox
 patrio celebrare satis ostēdit hoc i eis xp̄o adue-
 nite remansisse. ut nec iudicis esset p̄niciose ~~mas~~

neq; gētib; necessarē. nec iā cuiq; homī salutarē.
Qd si auctoritas mētendi nec de antiq; libris pferri
pōt. vel quia nō est mēdacū qd figurate gestū dēū ve
receptat. vlt' qz bonis ad mētandū nō pponit qd t
malis cū pferre pferre oportet i peioris opatione
laudat. nec de noui testamenti libris quia correctio
potius q' simulatio sicut facine potius q' negotio pe
tri est mētada. ~~Et illis~~ iā illis exēplis que de qd
cōi vna pferunt. multo q' fidetius asserunt non esse
credendū. Prius et docet iūctare esse mēdacū mltis
documentis hānd scōy. et eo magis qd scriptū ē. odisti
dnē. oēs q' opāt iūctare. pdes oēs q' loquūt mēdacū.
Aut ei vt solēt scriptura sequenti v'su exponit superioze.
vt quī facinus solēt patere iūctas intelligam; notāto
mēdaco. quā spēm iūctatis significare voluerit. aut
si aliqd iūctare arbitrat. tōto prius est mēdacū. q'ro
grauius positū est. pdes oēs. q' odisti. Forte et odit
aliquē deus aliquāto mitius. vt cū nō pdat: que
vō pdit tōto vehemētius odit q'ro seuerius punit.
Odit at oēs q' opāt iūctare. at oēs q' loquūt mē
dacū etiā pfer. Quo gstituto qd corū qui hēt asserūt
cōmouebit illis exēplis cū dicit. qd si ad te homo
q' fugiat. q' mēdaco tuo possit a morte liberari. Illi
cū more quā stulti timet hōmē q' peccare nō timet
nō aīam sed corpus occidit. sicut dn's i euāgelio do
cet. vnde pcepit ne ipā timeat. **O**s at qd mētū
nō corpus. s; aīaz occidit. Hūc cū vbiū apertissime sc
tū est. **O**s at qd mētū occidit aīaz. **Q**modo ei qd
nō puerissimē dicit v' vt alter corpale vīat
debe ~~at~~ spūalit mori. **N**ā t ipā dilao p'pimi ex
sua cuiq; dilaoe t'immū accipit. Diliges iūct' p'p
mū tuū t'p' t'p'm. **Q**modo go q'q' diligit t'p' t'p'm.

no

alieu

cui ut prestat vita tpale. ipse amittit etna. qm
 qd si p illius tpali vita suapam tpale pdat. no
 est ia dilige sicut seipm. si plusq seipm. **Ad** sane
 doctne reguld excedit. **Ad** hunc igit etna sua
 p alteri tpali metiedo amissurus est. **Ad** pale
 plane vita sua p etna vita ppimi no dubita
 bit xpianus amitte. **Ad** hoc ei pcedit ex pla ut p
 nobi dno ipse moreret. **Ad** hoc ei ait. **Ad** hoc e mada
 tu meo ut diligatis iure sicut dilecti vos. **Ad**
 id dilionz nemo habet. q ut aiam sua ponat
 qd p amicis suis. **Ad** no ei est qsq ia desipias. ut di
 cat aliud q saluti sempitne homi qfuisse dnm
 vel facedo qd pcepit n. p pcedo qd fecit. **Ad** go
 metiedo vita etna amittat. **Ad** nup p cui cu q
 tpali vita metiedu est. **Ad** Ervos illi qui stonachant
 z indignat si nolit aliq medacio perime aiam
 sua ut aliud senescat i corne. qd si etna futuro
 furto nro. qd si adulterio libari possit aliq de
 morte. ideo ne furadu est aut necchand. **Ad**
 aut ei ad hoc se cog. ut si laqueu ferat homo
 z stupru petat. qfirmas qd sibi collu ligabit. nisi
 ei gredat qd petit. consentiat p. aiaz ut ipi di
 cut liberadu. **Ad** si absurd z nefariu est. au
 aiaz sua qsq medacio corrupat. ut alter viuat
 i corpe. cu si suu corpe ptea corrupadu daret.
 om iudicio nefarie turpitudis dapparet. **Ad**
 no est i ista questioz affe. nisi vtru iqtas su
 medaciu. **Ad** ai supra romeratis documtis
 asserat. viddu est ita qri. vtru p alterius salute metni qd
 salute iquus esse aliq debeat. **Ad** si respuit aie
 salus. que no potest nisi qitate servari. et se ut
 debeat. ac si
 qiet vtru
 p alterius

ponamus non solum alteri, sed etiam nostre salutis temporalis
iubet. quod restat inquit quod dubitare debeamus. nunquam
omino esse mendacium. Non enim dici potest esse aliquid
in temporalibus commodis salute ac vita temporalis maius
aut carius. Unde si nec ipsa pponenda est veritati
quod obici potest. propter quod mendacium esse concedat. quod
aliqui putant oportet mendum. Pudicitia quippe corporis
quod multum honorabilis persona videtur occurrere
et pro se flagitare mendacium. ut si stuprator irruat
qui possit mendacio deuitari sine dubitatione mendacium
sive. Facile respondere potest. nullam esse pudicitiam
corporis. nisi ab integritate animi pcedat. qua dis-
rupta cadat nunc est etiam si intacta esse videat.
et ideo non in rebus temporalibus esse numeranda. quasi
que iustis possit auferri. Nullo modo igitur se
animus mendacio corripit pro corpore suo quod scit ma-
ne incorruptum. si ab ipso animo corruptio non recedat.
Quod si violenter non pcedat libidine patitur corpus
vexatio potius quam corruptio notanda est. aut si
omnis vexatio corruptio est. non omnis corruptio turpis
est. sed quam libido parauerit. aut cui libido ofen-
dit. Quamvis autem prestantior est animus corpore. tanto
facilius corripitur. Ibi ergo seruari pudicitiam potest
ubi nulla nisi voluntaria potest esse corruptio.
Terre enim si stuprator corpus inuasit. cui nec
vi conuenire potest nec ullo consilio vel men-
dacio deuitari. nunc est fatuam aliena libidine
pudicitiam non posse violari. Quare quoniam nemo
dubitat meliorem esse animum corpore. integritati corporis
integritas animi pponenda est. que in eternum seruari po-
test. Sed autem dicitur integrum animum esse ~~mendum~~

mēdatis? **¶** Libido q̄ ip̄a nō diffinit̄. appetitus
 al̄ quo quo eternis bonis q̄libet t̄palia p̄ponit̄.
¶ Nemo itaq; potest quōdē aliquā mēdāda esse. ni-
 si qui potuerit ostēdē et̄m̄ aliq̄d bonū obtineri
 mēdatio posse. **¶** Sed cū tanto q̄sq; ab eternitate
 discedat q̄to a v̄itate discedit. qui at̄ mētatur
 a v̄itate discedit absurdissimū est dicere. disce-
 dēdo mēdē posse ad bonū aliq̄d aliq̄m̄ p̄uenire. Aut
 si est aliq̄d bonū et̄m̄ qd nō p̄lectat̄ v̄itātē
 v̄itatis. nō ēit verū & ideo nec bonū ēit. quia fal-
 sū ēit. **¶** Ut at̄ aīmq; cupi. ita v̄itas etiā ip̄i aīo p̄-
 ponēda est. ut eā cā nō solū magis q̄ corpus. sed
 etiā magis q̄ seipm̄ appetat aīmq;. Ita q̄ppe erit i-
 degnior & castior. cū ei q̄ potius i-
 mutabilitatē q̄
 sua mutabilitatē p̄fruet̄. **¶** Si at̄ loth cū ita iustus
 esset. ut angelos etiā hospites suscipere mereret̄
 stuprādas filias zodomine obtulit. ut fecerit
 potius ab eis cupi q̄ v̄itātē corūpseret̄. q̄ q̄to
 diligentius atq; castius cū castitas i v̄itate ser-
 uada est. cū verus ip̄e cupi suo q̄ corpus viri-
 le femineo cupi p̄feratur. **¶** Sed si q̄sq; p̄uat ideo
 cuiq; vel pro aliquo esse. ut iterū viuat. aut i hīs
 rebus quas n̄m̄ diligit nō offendat̄ quos possit
 ad eternā v̄itātē p̄uenire discedo. nō intelligit q̄-
 mo. nullū esse flagitiū qd nō eadē gēnōe sus-
 cipe cogat̄. sicut iā superius demonstratū est.
 deinde ip̄ius doctrine auctoritatē capiet p̄ctus ite-
 rre. si eis q̄ ad illa p̄ducē conam̄ mēdatio nō
 p̄suademq; aliq̄n esse mēdāda. Cū et̄ doctrina salu-
 taris p̄t̄i credidit. p̄t̄i intelligēdis rebus cōstet.
 nec ad ea que intelligēda s̄ p̄ueniri possit. nisi p̄

pius credenda credat. q̄ modū credendū est ei qui putat
officiōsi mēdaci aliquā esse mēdaci. ne forte ut et
tū mēdaci cū p̄cipit ut credamus? Unde ei p̄t. utrū
et tū habeat aliquā causam sicut ip̄e putat officiosi
mēdaci eximias falsa narratiōe hominū territiū pos-
se a libidine cohilari. atq; hoc modū etiā ad sp̄ialia
se ḡsūlere mēdaciō arbitretur? Quo gen̄e admissō
atq; approbato. oīs oīno fidei disciplina s̄buertit. qua
subuersa. nec ad uelligēciā p̄uenit. cui capite ista
p̄uulos nutrit. atq; ita oīs doctrina ueritatis aufert.
cedēs licētiosissime falsitati. si mēdaciō uelut officio-
se aliud penetrādi ap̄it locus. aut ei sp̄ialia como-
da uel ip̄a uel aliena ueritati p̄ponit quāq; mēdaci. quo
q̄ fieri potest p̄uersus. aut cū ueritate + ad ipsū
op̄ulātē mēdaciō uolūt facē ydoneū. iterū ad ueritatem
uolūt. Potes ei cū mēdaci esse optus. fit cū uerū
dicit incertus. **Job** aut nō est credendū bonis. aut
credendū est eis q̄ credimus debē aliqui mēdaci. aut
nō est credendū bonos aliqui mēdaci. **Hor** etiā p̄mū
est p̄maosū. s̄dm̄ stultū. restat ḡ. ut m̄q; mēdaci
boni. Sic ista questio ex utraq; p̄te ḡsūdata atq;
tractata. nō tam facile est ferenda sentētia. Sed ad
huc diligēt̄ audiēdi q̄ dicit nullū esse tā factū q̄ nō
i p̄uolens deuitatiōe facendū sit. p̄mū at ad fr̄a hominū
nō solū q̄q̄ faciūt. s; q̄q̄ etiā cū cōsensioe patiūt
Unde si optuit causa ut eligeret xp̄ianus thuri-
ficare ydolis ne ḡsentiret stupro. q̄ p̄sentiret ei
nisi faceret minabat. ut uideret̄ quere. aut nō
etiā mēdaci ut tāta illa tui p̄uidēcie deuitaret.
Ip̄am etiā ḡsensionē qua stuprū pati mallet q̄ thuri-
ficare ydolis. nō passione dicit esse sed factū. q̄

ne faceret elegit thurificare. Quāto igitur mediū p̄cli-
 uis elegisset si mediatio posset a s̄o corp̄e tā flagitiū
 imane remoueri? In qua p̄posuōe ista s̄ que mo-
 r̄o queri possūt. utrū talis ḡsentio pro facto habēda
 sit. aut utrū ḡsentio dicēda sit que nō habz appo-
 bationē. aut utrū approbatio sit cū dicitur expedit
 hoc pari potius q̄ illud facē. et utrū r̄ō ille fecerit
 thurificare q̄ stuprū pari. et utrū mēdēdū esset po-
 tius si ea ḡdicio daret q̄ thurificadū. Sed si talis
 ḡsentio p̄ facto habēda est. homicidē s̄ etiā q̄ occidi ma-
 luerit q̄ falsū testimoniū dicē et qd' est homicidū gra-
 uis ī seip̄o. Cur cū hoc pacto nō dicat qd' ip̄e se
 occiderit. qz hoc elegerit ī se fieri ne faceret qd' roge-
 bat? Aut si grauius putat aliu occidē q̄ seip̄m. qd'
 si hoc ḡdicio martiri p̄ponet. ut si nollet dē xpo fal-
 sū testimoniū dicē atqz imolare de moribz ante oculos
 ip̄i. alius nō q̄libz homo sed p̄r ei9 occiderē. rogāz
 etiā filiū ne id p̄senciā sua fieri p̄mitteret?
 Nōne manifestū est illo ī testimoniū fidelissimū sen-
 tētia p̄manēt. solos homicidas futuros fuisse qui
 p̄rē ei9 occideret. nō illū etiā parricidā? Sicut go
 hui9 tān̄ sac̄leis p̄ticip̄e iste nō esset cū elegisset
 p̄rē suū potius ab aliis ut fieri etiā sacrilegū cui9
 aīa uaperet ad penas. q̄ fide suā falso testimo-
 niū violare. sic talis ille ḡsentio nō cū faceret tān̄ fla-
 gitij p̄ticip̄e. si male facē ip̄e nollet quāqz alij p̄ticip̄e
 fecisset quā ip̄e nō faceret. Qd' cū tales p̄secu-
 tores dicūt. nisi fac male ne nos faciam9. Qui
 si uere nobis faciētibz nō fecisset. nec sic eis mō-
 tūtere suffragari debem9. Nūc uo quādo iā fa-
 ciūt cū ista dicūt. cur nobiscū potius q̄ soli turpes

atq; nocentes s^t. Nō est ~~consensus~~ consensus ille dicitur est.
quia nō approbam qd' faciūt s^p optātes et quātū i no-
bis est prohibēt ne faciāt, factūq; ipōp nō solū nō cō-
mittētēs cū eis, sed etiā quātū possūm detestatione
dāpnātes. Et modo iās nō cū eis facit quādo illi hoc
nō facerēt si ipō illud facerēt. **H**or modo frāgima ia-
mā cū effractoribus, quā si nō eā clauderemq; illi
nō frāgerēt. et occidimq; hoīes cū latronib; si fare
q̄ligat hos eos esse facturos, q̄ si nō p̄uenientes eos
ocideremq; illi nō occiderēt, dicit si faceret nobis aliq̄
parricidū se facturū, nos cū eo facimq; si cū possūm
eū p̄ss̄y faciat nō iterfacimq; quādo aliter eū vel cō-
hibe vel impedire nō possūm. **T**onid verbis eī dici
potest fecisti cū eo, quia hoc ille nō fecisset, si tu illud
fecisses. **E**go utrūq; malū fieri nolle, sed id tantū
cauere potui ne fiet qd' est i mea potestate. **A**liēnū
at̄ aliēnū qd' meo p̄cepto extinguerē nō potui, meo
malefacto impedire nō debui. **N**ō ergo peccātē nō
approbat qui pro alio nō peccat, et neutriū placet
ei qui utrūq; nolle admitti. **S**ed illud qd' ad se
p̄riet ~~et~~ etiā p̄tate nō p̄tatur, qd' at̄ ad aliēnū
sola voluntate q̄d̄pnat. **E**t ideo p̄ponditib; illā con-
ditionē atq; dicitib; si nō thurificaueris hoc patie-
ris, si respōdisset ego neutriū eligo, utrūq; detestor.
ad nichil horū vobis q̄sēnsio. **I**nt̄ hoc vba atq; talia
que certe qm̄ vera esset, nulla eiq; q̄sēnsio, nulla
approbatio teneret, q̄cūq; ab eis passus esset illi de-
putaret̄ turbarū acceptio, illis q̄missio p̄cip̄. **D**e-
buit ne igit̄ aut̄ q̄sp̄ia stuprū p̄tēti potius q̄ thurifi-
cari? **S**i queris qd' debuerit, neutriū debuit, **S**i at̄
dixero aliq̄d horū debuisse, aliq̄d horū approbatio, cū ipō

utriusq; sed si quis ad hoc potius debuit evitare qui
 utriusq; non potuit. sed alterutrum potuit: respondebo
 suum peccatum potius quam alienum. et leuius potius quam suum
 § grauius quam alienum. Ut et salua diligentiore inquisi-
 tione iterum quodam grauius esse supra quam iustificati-
 onem. illa tamen ipsi car. illud alienum factum quibus
 id ipse parat. Cuius autem factum eius et peccatum. Quamuis et
 grauius sit homicidium quam furtum. peius est tamen
 facere furtum quam pati homicidium. Itaque si cuius proponeret
 ut si furtum facere nollet. iterum fieret. hoc est comit-
 teret et in eum homicidium. quoniam utriusq; vitare non pos-
 set. id deuitaret potius quam suum peccatum esset. quam quod
 alienum. Nec ideo et illud eius fieret. quia in eum comit-
 teret. et quod id posset evitare si suum vellet admit-
 tere. Totus itaque huiusmodi nodus questionis ad hoc du-
 cit. ut quatenus utrum alienum nullum peccatum quibus in te co-
 missum tibi imputet. si leuiore tuo peccato id possis cui-
 tare nec facias an accepta est omnis immundicia corpora-
 lis. Nemo et aliquem immundum factum dicit si occidat
 aut mittat in carcerem aut in vinculis habeat aut fla-
 gellet. ceterisq; tormentis et cruciatibus affligat aut
 et subat dampnisq; afficiat grauius vix ad vl-
 timam nuditate aut expoliet honoribus. atq; iugiter
 accipiat quumelias per quacumq; conuicia. Quod horum
 quatenus iniuste passus fuerit. nemo est tam demens qui
 eum immundum fieri dicit. aut si fimo perfundat. aut si
 tale aliquid ei per os infundat vel iuculet. patiatur ve-
 nularia. omnem fere sensus exhorret. et quod spur-
 cantum atq; immundum vocat. Ita igitur concludendum est. ut quod
 atq; aliena peccata exceptis hiis que immundum faciunt in
 que committuntur non cuiet quatenus peccata suis. neque per se

neq; p quoq; sed ea sufferat potius fortiterq; patiat^r
Et si nullis patris suis ea debet evitare neq; mē-
dacio. Illa vō que ita cōmittit^r i hoīem ut cū fa-
ciat imūdiū. etiā patris nris evitare debeamq; ac p
hoc nec peccā dūda st^r que ppeccā fuit ut illa imūdi-
cia deuitet^r. Quod si ita fit. ut nisi fiet iuste repe-
hēdet^r. nō est peccm. Ex quo gfiat. ut nec illa imū-
dicia vitanda sit. quādo vitandi eā nulla facultas est. o

- o Nullus at rē agē imūdius fieri potest quolibet con-
tagio corporali. Imūdius est ei ante dnm oīs iiquis.
Imūdius ē go oīs iustus. et si nō ante hoīes tamē aut
dū qui sine errore iudicat. Proinde nec cū ea patit^r
data vitandi potestate gactu ipō imūdius fit. sed
peccō quo eā cū posset noluit evitare. Nullū peccm
esset qdā ppe illa vitanda factū esset. ppter hęc
igit^r vitanda qdā mēditus facit nō peccat. an
aliqua etiā mēdacia excipienda st^r. ut satius sit
hęc pati q̄ illa qmittere. Qd si ita est. nō qdā fōm
facit i illa imūdicia deuitet. nō est peccm. quāq;
st quedā mēdacia que gruius sit admittere. q̄
illa pati. nā si aliquis ad supiū querat^r qui possit
occultari mēdacio. q̄ audet dicē nec tūc esse mē-
tēdū. Aut si tali mēdacio posset labere qd^r alie-
ruius famā ledat eius imūdicia falso crimē
ad quā patēda ille q̄rit^r t̄q; si dicat^r querētī nōiāto
aliquo casto viro atq; ab huiusmodi flagitijs alieno.
vadē ad illū et ipē tibi pcurabit quo libētius vtrūq;
nouit ei talē & diligit. atq; ita iste ab eo quē que-
rebat possit auerti. nescio utrū alci^r fama mē-
dacio violāda sit. ne alteriq; corpus aliena libidine
violēt^r. Et ideo m̄q; p aliquo mēdēdū est eo mē-
dacio qd^r alterū ledat. et si leuius ledit^r q̄ ille nisi
o habet etiā tūc qd^r nō agat q̄ ea patit^r. ut patiet ferat qdā
non potest evitare.

ita mēdare ledet. quā nec panis alieno iūto
 quibus valde non auferendū est ut aliat. Firmior. nec
 mores iūto cōcedus est virgīs ne alius occidat.
 Plane si velis fiat. quia nec ~~h~~ ledūt. cū ita vo-
 lūt. Sed vtrū etiā volētis fama falso stupri cri-
 mine lededa sit. ut ab alie corpore stupra auertat
 magna questio est. Et nescio vtrū facile repiat
 quomodo iūto sit. volētis famā falso stupri crimine
 maculari. q̄ ipso stupro corpore iūto. Sed tamē si ta-
 lis optio pponeret ei qui effueficare p̄dolis q̄ mu-
 liebra p̄eti maluit. ut si illud vellet euitare fa-
 mā p̄i aliquo mēdacia violaret ita missimū effi-
 si faceret. Plus etiā dico. q̄ ita missimū esset aliene
 libidinis euitande causa ne id t̄ eo fieret qd̄ nulla
 sua libidine patiret. p̄i euāgelium falsis p̄i lau-
 dibus falsaret. magis euitas alienā corruptionē
 t̄ corpore suo q̄ t̄ doctrina satisfactionis atq̄ atq̄ cor-
 poris corruptionē sua. **Quidē** a doctrina religiois
 atq̄ ab eis oīno enūciatioibz que p̄i doctrina religiois
 enūciat. cū illa docet et dicit oīa p̄ctus mēdacia
 remouenda s̄t. Nec vlla oīno causa inueni posse credat
 aut t̄. **Quidē** talibus mēdaciū sit. q̄ nec ideo t̄ ea
 doctrina mēdaciū est. ut ad eā ipam q̄q̄ facilius p̄du-
 cat. **facit** eā v̄t leniter dimittit v̄tante auctori-
 tate v̄tante oīa dubia remanēbūt. que nisi v̄t
 credat. reneri certe nō possūt. **Sicut** igit̄ v̄t differ-
 tori ac disputatori atq̄ p̄dicatori rerū etnarū v̄t
 narratori aut p̄nūciatori rerū t̄paliū ad edificandā
 religionē atq̄ pietatē p̄inctū occultare t̄ t̄pe q̄q̄
 occultandū videt. mēdaciū at̄ nūq̄ sic licet. Ergo
 nec occultare mēdaciū. **hoc** p̄nūtiū atq̄ firmissime
 instituto. de ceteris mēdaciis securus queritū.

310
Sed q̄ legit etiā videndū est inuouada esse etiā oīa
mēdacia que sūt aliq̄ ledūt iuste. quia nulli est iura
v' leuioꝝ ihereda vt ab alio grauior. repellat'. nec
illa se admittēda mēdacia. que quāuis nō ob̄stint
alocri. nulli tamē pfut: & ob̄st. eis ipis qui gratis mē
tūt. Ipi ei q̄ mēdaces dicēdi sūt. Ite est ei inter
mētē & mēdace. Nā mētēs est etiā q̄ mētetur
iudicis. mēdax vō amat mētiri. atq; habuit
aīo t̄ dilectioe mētēdi. Iuxta pondai se et qui de
mēdacio volūt placē hoīb; nō vt alicui faciat
iurā v' iherat q̄umeliā. iā v' supra hoc gēna
remouima. si vt suauēs sūt t̄ sermōib; suis.
Ipi ab illo ḡnē t̄ quo mēdaces posuima hac differūt.
q̄ illos mētiri delectat gaudētes de ipā fallacia
Istos at placere libet & suauī colloq; q̄ tamē ve
ris mallet placē. Sed quādo facile nō inueniūt
vera que grata sūt audictib;. mētiri eligūt
potius q̄ tadē. Difficile est tamē vt isti totā nar
tione fallā aliq̄ suscipiāt. Sed plerūq; veris
fallā q̄tēpūt vbi suauitas eos dēferit. Hec autē
duo gēnera mēdacioꝝ nō ob̄st. mētētib;. quia
nichil dē doctrīna. religiois vōitatib;. fallūt. aut
de vllō cōmodo v' utilitate sua. Sufficit ei eis.
vt iudicet fici potuisse q̄ dicit. et fide habeat
hoīm que nō debet temere existimare mētētib;.
Qd ei nichil ob̄est. si credo p̄cem aut aīū alicui
viri bonū fuisse etiā si nō fuit. aut vsq; ad
p̄las militādo puenisse etiā si a roma nūq̄
ucessit. Ipi at mētētib; valde ob̄st. Illis q̄
qz sic dēferūt vōitate vt fallacia scēt: istis. qz
se ma malūt placē q̄ verid. Istis gēnerib;

sine ulla dubitatione dampnatis. scilicet genus medicum.
 quod gradatim ad meliora surgentibus quod benivolis
 et bonis vulgo tribui solet. cum ille qui medicum non
 solum alteri non obest. sed etiam potest alicui. De isto
 dicitur est tota generatio utrum nec sibi obest quod sic
 potest alteri. ut faciat contra veritatem. aut si veritas
 illa sola dicenda est. quod ipsas medicas itimo atque in
 inmutabili lumine illustrat: facit certe contra
 aliquid verum. quod et si fallit corporis sensus. contra
 verum tamen facit qui dicit aliquid ita esse vel non
 ita quod ei nec mens nec sensus nec opinatio sua fi-
 des se renunciat. Verum ergo non sibi obest qua hoc
 modo potest alteri. an illa operatio non obest sibi
 qua potest alteri. magna questio est. Si ita est. quod seget
 etiam sibi potest debet per medicum quod nulli obest.
 Sed ea quæta sunt. et istis gestis. necesse trahunt
 que multum turbent. Si ei quæta quod obest homini
 corporis superfluis habundanti. si de immis innumeris
 militibus frumentorum amittat vnum modum. quod tamen
 modius possit ad necessarium victum potest fieri.
 Neque est. ut et furtum sine ipse potest fieri potest
 et falsum testimonium sine peccato dici. Quis quod dicit potest
 potest. An vero si alius furatus esset illum modum.
 et tu videres interrogatus es. obest: mitteris honeste
 et pauper. Et si id per tua paupertate facias. culpa
 veris quod amplius alium quam te diligere debas. utrumque
 ergo turpe atque vnum est. Sed fortasse exceptione
 addenda quod potest. ut fuit quod honesta medicata.
 que non solum nulli obest. sed etiam non nullis potest.
 operatio huius quod etiam occulta et abscondita. ut

ideo sic illud turpe medicum. qd' quis nulli oblit et
esset pauperi. furtu tamen occultat. Si at uo nulli ob
esset et pdesset alicui ut etiam nullu pccm p occultaret
atq; d' d'et turpe no esset. uelut si qspia pecunia
sua se uidere absconderet. ne p furtu aut vi amitteret
atq; id it rogat mētrere. ne obesses cuiq;. et ei
pdesset cui opa eā illud occultu. et nullu pccm tēst
mētrere repisset. No ei qsp perat. abscondedo re sua
quā timet amitte. Sed si pccā no peccamq mētrere.
q; nullu pccm tegeret et nulli obsum. et alicui prosum.
qd agim qd nō pccō medicu? Pbi eā positiū est. ne furtu
feceris. ibi positiū est. ne falsū testimoniū dixeris. Tu go
singula pphibēt. cur falsū testimoniū aut ~~si~~ ^{culpabile}
~~nulla d' fectio pccā~~ si furtu tegit ul' aliud aliud pccm
si at nulla d' fectio pccā. p seipm fiat no est culpa
bile. cū ipm furtu p se culpabile sit et cetera pccā?
An occultare pccm no licet. et facē pccm licet? qd'
si absurdū est qd dicim? An falsū testimoniū no est
nisi cū qsq; ita mētr. ut aut crimē qfugiat talu.
aut alicui eūd occultet. aut quoq; mod qm i iudicio
pmit. Videt' eī testis iudici necessarius ad causē
qgnitionē. Sed si hactenq testē scriptura notāret
no dicit ap'ls paulus. iuētimur at' et falsi testes
dei. si testimoniū dixim' aduersus deū. quia exarant
xpm quē no exarant. Ita eī ostendit falsū testimoniū
etiam si i cuiq; falsē laudē dicit. An forte tūc dicit
falsū testimoniū q' mētr' cū aut pccm alicui' ul' fugit
ul' tegit aut alicui obest quoq; mod? Si eī meda
cū qd' adūsus vitā cuiq; ipale dicit. detestabile ē.
q̄tomagis qd' adūsus vitā etnā. sicut est oē meda
cū. si i doctrina religionis fiat. Et ideo falsū testimoniū
vocat ap'ls. si qd' de xpo etnā qd' ad eius laudē videt'

ptine mētat. Si at mēdaciū sit qd' neq; cuiq; p
 pōnaut ofigat aut tegat. nec iudice qrat' et r
 nulli obit' & p'it alicui. nec fallū testimoniū esse
 nec i'phētibile mēdaciū. qd' go si ad p'pianū ho
 mīda ofugiat. aut vidat quo ofugit. et de hac
 re itroget' ab eo qui ad supplicū qrit hōiem hōis
 it'factorē mēdaciū est. Quidō ei nō tegit p'pian
 mēdaciū. cū ille p' quo p' mētū p'pianū f'lectatū
 admittit. An qua nō de p'co ei' itroget'. s; de
 loco vbi lateat. Ergo mētiri ad tegēdū cuiq; p'pian
 malū est. mētiri at' ad tegēdū p'pianū nō est ma
 lū. Ita sane ait q'sq;. Nō ei tūc peccat q'sq; cū em
 tat supplicū. s; cū facit aliqd' dignū supplicio. p'inet at'
 ad disciplinā p'pianā ut neq; de cuiq; correctioe despe
 ret. neq; cupiā p'itendi aditū itcludat'. ad si ad
 iudice ductus de ipō loco vbi se ille occultat itrogetis.
 ductus es aut nō ibi est vbi eū scis esse. aut nō noui
 t' nō vidi qd' vidisti. nōsti. et vidisti. Dicitur es
 go fallū testimoniū. et occisur' māz tuā. ne occidat'
 hōicida. An vsq; ad q'sp'm iudicis mēdaciū iudice
 at' querere iā verū dices ne sis fallus testis. **F**
Ipē igit' hōiez p'ditorē occisur' occisurus es. Etiam
p'ditorē q'p'e diuina scriptura detestat'.
 An forte p'ditor nō est q' iudicē itrogat' t'
 verū dicit'. **Esset at' p'ditor. si q'sq;**
 vltro ad epiciū d'ferret. Ad si de iusto
 atq; innocēte vbi lateat facit a iudice
 itrogetis. q' tamē a maiore p'tate iustus
 est capi. ut ille q' itrogat' exccutor sit legis nō coditor.
 An idō nō est fallū testimoniū qd' p' innocēte mēdaciū.
 quā nec ille iudex s; exccutor itrogat'. Quia si ipē

conditor legis utroget aut q̄libet indep̄ uquis ad
suppliciu querēs inoede. q̄d facies? **Falsus testis**
an p̄dior eris? An ille p̄dior qui iusto iudici
lacte homicida vltro detulcit & ille nō erit
q̄ iusto iudici iusto vbi lateat inoede que q̄rit
oade. itrogati idicauit eū qui se fidei ei cōmi
kat. An int̄ crimē falsi testimonii & p̄ditionis
dubius incertusq̄ remanebis. An taceo vl' pro
fido te nō esse dicturū. certus utriq̄ vitabis?
Cur gō nō hoc facias. & p̄usq̄ ad iudicē veias
vt caueas etiā m̄daciū. **Euitato ei m̄daciō. oē**
testimoniū falsū effugies. siue oē m̄daciū sit
falsū testimoniū. siue nō oē. **Euitato at̄ falso testimonio**
qd̄ tu esse itelligis. nō effugies oē m̄daciū. **Quāto**
gō fortius quāto excellentius dices. nec p̄dā nec mē
liar. **fecit hoc ep̄s quondā tagastensis ecclē. firmo**
noie. firmior voluntate. **Nā eū ab eo q̄ret̄ homo**
iussu ip̄atoris p̄ apparitores ad eo missos. que ad
se ofugiet̄ quāta diligētia pot̄at occultabat res
pondit querētibz nec m̄diri se posse nec hōiem
prodere. **Pastusq̄ mltā tormēta corpis. nodū eī erat**
ip̄atoris p̄p̄ni. p̄mālit i senecia. Deinde ad ip̄atorē

te. n̄
ductus. vsq̄ adō mirabilis apparuit:
vt ip̄ homi que seruabat. indulgētiā
sine vlla difficultate ip̄traret.

Ad
hoc fieri potuit **for** fortius atq̄ ḡtātius? **sed** ait q̄s
timidior. **Paratus est q̄d** quelibet alia ferēda tor
mēta. vl' etiā morte obēda ne periret. **Cū at̄ p̄m̄**
nō sit ita m̄diri. vt neq̄ cuiq̄ obis. neq̄ falsū
testimoniū duas. et prois alicui. stultū est & graue
p̄m̄ volūtaria frustra sustinē tormēta. et fortiss

veritate salutem ac vitam iustis seruandis proinde, a quo
 ipse cur timeat quod scriptum est, falsum testimonium non dices,
 et non timeat quod deo dicitur est, perdes oves que loquuntur in
 corde. Non igitur scriptum est, oves medacium, sed ita intelligo, ac
 si sit scriptum, perdes oves que loquuntur falsum testimonium, de
 nec ibi dicitur est, oves falsum testimonium, si ibi possumus esse
 igitur ubi certum que omnino malum est, Nam et illud quod ibi est
 non accidit, quod si omnimodo malum, quomodo ab hoc cri
 mine excusabunt iusti, qui post lege datam multos acci
 derunt, sed respondet quod non ipse occidat, qui iusti alicuius
 Populi minister est, Hinc ergo timor sic accipio, ut
 tamen illa laudabile videtur qui nec metiri voluit, nec
 hominem perdere et melius arbitrat, arbitrat intelligit
 quod scriptum est, et itellum fortiter impleuisse, sed videtur
 aliquid ad huiusmodi articulum, ut non interrogemur ubi sit
 ille qui queritur, neque cogamur ut cum perdamus, si sic occi
 datus est ut incire facile nisi proditus nequeat,
 sed querit a nobis verum illo loco sit, an non sit, Vbi si cum
 esse scimus tacendo prodimus, vel etiam dicendo negamus nos
 esse dicturos verum ibi sit an non sit, Ex hoc et colligit
 ille qui querit ibi cum esse ubi si non esset, nichil aliud
 ab eo qui metiri nollit nec hominem perdere, nisi cum
 non ibi esse respondet, Ita per nam vel taciturnitate vel
 talia verba homo perditur, ut iteret qui querit si perat
 habet, et inciat cum qui tamen ab eis eius incione
 medacio non posset auerti, Quare si nescis ubi
 sit, nulla est causa occultate veritatis, sed te nescire
 fatendum est, Si autem scis ubi sit, siue ibi sit ubi querit
 siue alibi, non est dicendum, cum quid sit verum ibi sit
 an non sit, non dico quod queris, si dicendum, scio ubi sit,
 sed nunquam monstrabo, Nam si de uno loco non responderas

et te nō esse ^{quidam} fatcaris. tūc est ac si eādē locū
digito ostēdas. **M**onet et certa suspiciō. Si autē
p̄mo fatcaris te scire ubi sit. si nō dice p̄t forrasse
ab illo loco iqsitor auerā. et tibi iā tēbe ut ubi
est a te p̄dat̄. pro qua fide atq; huānitate q̄sd̄
fortiter tuleris. nō solū nō culpabile s; etiā lauda
bile iudicat̄. exceptis dūtaxat hīs. que si passus
fuit homo nō fortit̄ s; ipudice ac turpit̄ pati dicit̄
Hoc est et vltimū mēdaciū. de quo diligētius trac
tandū est. **N**ā p̄mū est ad uitādū capitale mē
daciū. longeq; fugiendū qd̄ fit ī doctrina religiois. ad
qd̄ mēdaciū nulla q̄dnoē q̄s̄ debet adduci. **S**ecū
dū qd̄ tūc est. ut n̄ nulli p̄sit et obsit alicui. **T**ertiū
qd̄ ita p̄dest alicui ut obsit alicui. quib; nō ad imūdi
ciā obsit corporā. **Q**uārtū qd̄ fit sola mēdaciū fallēdiq;
libidine. qd̄ mēdaciū mēdaciū est. **Q**uīntū qd̄ fit pla
cedi cupiditate. de suauiloq; hys oib; penitus
cūctatis atq; reiectis. seq̄t̄ sextū genū qd̄ n̄ nulli
obest et p̄dest alicui. velut si q̄spū pecuniā alicui
iuste tollēdā scēs ubi sit. nescire se mēdaciū quocūq;
mēdaciū irogāte. **S**eptimū. qd̄ n̄ nulli obest et
p̄dest alicui. excepto si iudex irogat. v̄l si nolēs hōiem
ad mortē q̄s̄ p̄dest mēdaciū. nō solū iuste atq; innocē
tē s; et reū. qz xp̄iane discipline sit. ut neq; cuiq;
correctione desperet̄. neq; cuiq; p̄tendi aditus tē
cludat̄. **D**e q̄b; duob; genēib; que solet habē magnā
cōtrouersā sane tractauim; . et qd̄ nob; placeret
ostēdim;. ut suscipiēdis iēmoditatis que honeste
et fortiter tolerat̄. hoc q̄ genera dēmit̄ a fortib;
et fidelib; et v̄ncib; viris ac fēis. **O**ctauū ē genū
mēdaciū. qd̄ n̄ nulli obest. et ad hoc p̄dest. ut ab et

Inuidia copali aliquo tenet: dicitur par ea qua super
 inuidiam putat iudici. Aut si et hac qd inuidia u
 cat. no tale tamē p qua euitanda mēdandū sit. Si at
 mēdandū tale est qd aliam faciat inuidia. etiā si ab hac
 inuidia qua est hūc abhorret ac detestat: munit
 hōiem. utriū & hoc genē mēdandū sit. si tal' fiat inuidia
 p mēdandū que no sit i eo genē inuidie qd de quo mē
 agimus alia qstio est. No ei iā de mēdandū qrit. sed
 qrit utriū aliam facienda sit inuidia etiā no p mēda
 cū ut illa ab alio inuidia depellat: ut nullo modo
 putaret qd pponat leuissime iuric. ueluti est illa
 qua de uno modio amisso supra inuidiam. et ml'
 tū pūrbet. utriū no debeam qrit cuiq' ul' talē in
 uia. si ea potest aliud ne sup' p' patiatur defendi aut
 muniti. Sed ut dicit alia qstio est. Illic illud qd isti
 tuimq' pagamq. utriū mēdandū sit etiā ienitabilis
 gūcio pponat: ut aut hoc faciamq' aut sup' p' patiā.
 ut aliq' exenabile iqnationē etiā si mēdandū nulli
 faciamq' iū inuidia. De qua re patet aliq' iudici
 hōni locus. si p'us diuinas auctoritates que mēda
 cū p'hibet dilige' discutiāmq. Si ei ip' nullū dāto
 cū. frustra qrimq' qua opemq. Tenendū est oimōdo
 p'ceptū dei i hūc que mēdandū & uolūtas dei i hūc que
 bonedō p'ceptū eiū passi fuerimq' equo dō sequenda.
 Si at relapat aliq' no est i tali casu recusandū mē
 dandū. p'p'ia diuine sēpture no sōlū p'cepta dei con
 tinent. s' etiā uita moresq' iustop. ut si forte occultū
 est qd mōdū accipiendū sit qd p'cipit. i factis
 iustoy intelligat. Ex p'p'is itaq' hūc factis que p' q'sq'
 ad allegoriam allegoriam significationē referre.
 quib' gesta esse nemo abigat. sicuti s' fore oia
 i libris ueteris testamēti. q' ei aliqd ibi audeat

affirmare nō ptine ad figuratā p̄nūciationē. q̄p̄e cū
ap̄lō etiā filios abrahā quos utiq; naturali ordie p̄p̄agandi
p̄lī deditos esse atq; vixisse facillime dicit. nō s̄ mō
stra & p̄digia nata s̄. vt ad significatiōē aliquā du
cat anī. duo tamē testamēta significare assent.
et beneficiū illud mirabile qd' de q̄ p̄lō isrl' p̄t̄itit
ad erudēdos eos de seruitute qua ī scripto p̄mehātur.
penitētiā videte cū ī uinō p̄cessisset ī figurā q̄gisse di
cat. que fr̄a uiciorū q̄b; istā r̄gulā derogēs & affirma
re p̄sumas ad figurā aliquā nō esse redigenda.
Hīs s̄ ep̄oetis. ea que ī nouo testamēto a sc̄is fr̄a
s̄. ubi morū imitādoz ~~euidētissima~~ euidētissima cō
mōdatio est valeat ad ep̄oela intelligēdaru scripturaru
que ī p̄ceptis digesta s̄. velut cū legitur ī euāgelio.
accipisti alapa. para alterā mapilla. Exēplū at̄ pa
tētiē nullū q̄ ip̄i d̄m potētius & expellētius incēm.
At ip̄e cū alapa p̄cussus esset. nō ait. ecce altera
mapilla. s; ait. si male dixi. exprobra de malo. si
at̄ bene. cur me redis? Vbi ostēdit illa p̄paratiōē
alterā mapille ī corde faciēdā. qd' etiā ap̄lō paulū
vīq; noucat. Vā & ip̄e cū esset alapa p̄cussus ac
p̄t̄ificus. nō ait. para mapilla alterā. sed. paraat̄ te
d̄ns iqt̄ panes dealbare. et tu sedes iudicare me sed
legē. et cont̄ legē iules me p̄cuti. altissime itē
sacerdotiū iudeoz iā tale factū fuisse. vt noīe fori
saris niteret. it̄ i seculis at̄ lucris ḡcupiscentis for
deret. Qd' trāsiturū esset vidēta d̄m videbat ī sp̄u
cū illud dicit. s; tamē cor paratū habebat nō solū
ad alias alapas accipiēdas. s; etiā q̄libet tormēta
p̄ p̄citate parēda. cū eoz dilectioē a quib; illa pa
tet. Scriptū est etiā. Ego at̄ dico vob'. nō uitate cōno

Juravit at ipse ap[osto]l[us] i[n] epl[is] suis. et sic ostendit quomodo
 accipienda esset q[uo]d dictu[m] est. dico vobis no[n] iurare o[mn]ino.
 ne saluet iurando ad facilitate[m] iurandi velat[ur]. ex fa-
 cilitate ad consuetudine[m]. atq[ue] ita ex consuetudine i[n] pu-
 riu[m] decidunt. Et ideo no[n] iuravit nisi se[bi]s. ubi
 consideratio cautior no[n] habet lingua[m] precipue. et v[er]ba ^{hor}
 a malo sicut dictu[m] est. q[uo]d at ap[osto]lus est a malo est. no[n]
 tam[en] suo. sed eor[um] i[n]firmis q[ui]bus etia[m] fide[m] face[re] conabat[ur].
 Na[m] q[uo]d loque[n]s iurasset du[m] no[n] sciberet. nescio v[er]u[m] aliq[ui]s
 de illo scriptura narrauerit. Et tam[en] d[omi]n[us] ait. o[mn]ino no[n]
 iurare. No[n] e[st] gressu[m] ut id faceret se[bi]s. sed quia
 p[re]cepta violati reu[m] paulu[m] p[re]serti i[n] epl[is] q[ui]s[que] atq[ue] e-
 ditio ad spiritual[em] v[er]a[m] salute[m]q[ue] p[ro]p[ri]o[rum] neq[ue] est dice-
 re. intelligend[um] est illud q[uo]d positu[m] est. o[mn]ino. ad hoc positu[m]
 ut quatu[m] i[n] te est no[n] affectus. no[n] amor. no[n] q[ui]s[que] pro
 bono cu[m] aliqua delectatione appetas insinuand[um]. sicut
 illud. nolite cogitare de castro. et nolite itaq[ue] cogi-
 tare q[uo]d manducetis & q[uo]d bibatis & q[uo]d iduamini. Cu[m] ad
 videmus & ip[s]u[m] d[omi]n[u]m habuisse loculos. quo ea que dabat
 mittebat[ur] ut seruari possent ad v[er]sus p[ro] t[em]p[or]e n[ost]ros.
 & ip[s]o[rum] ap[osto]l[ic]o[rum] ap[osto]l[os] p[ro]curasse multa fratru[m] indige[n]cie.
 no[n] solu[m] i[n] castro. sed etia[m] i[n] prolixius t[em]p[or]e i[n] pen-
 ditis famis. sicut i[n] actib[us] ap[osto]l[ic]is legimus satis claret
 illa p[re]cepta sic intelligenda. ut nichil op[er]is i[n] t[em]p[or]e
 adipiscend[um] amore v[el] timore egestatis t[em]p[or]e ex necessi-
 tate faciam[us]. It[em] dictu[m] est ap[osto]l[ic]e. ut nichil secu[m] por-
 tantes i[n] via ex eu[an]g[el]io viueret. et q[ui]da[m] loco ip[s]e d[omi]n[us]
 significauit aut hoc dixit cu[m] addidit. dign[us] est e[st]
 op[er]arius mercede sua. Vbi satis ostendit p[ro]missu[m] esse hoc.
 no[n] iusta. ne forte qui hoc faceret. ut i[n] op[er]e p[ro]ductionis
 vbi aliq[ui]s ab eis p[ro]curaret i[n] v[er]sus vite hui[us] sume-
 ret illu[m] aliq[ui]d se face[re] arbitrarer. Possit tam[en]

laudabilis non fieri i aplō paulo satis demonstratū
est. Qui cū dicit. cōiect at qui cathēzizat vbo ei qui
se cathēzizat i oibz hominibz & mltis locis id salubrit
fieri ab eis q̄bz vbiū pdicaret ostēdet. sed tamē ego
iq̄t nō sū plus hac p̄tate. potestati q̄ dedit dñs
cū ista dicit. nō sperio q̄strimpit. Ita plera q̄t
vbiū itelligē nō valēt. i factis sc̄oz colligimz q̄d
modū oporteat accipi q̄ facile i alia p̄te duceret
nisi ex p̄lo reuocaret. Sic q̄d sc̄ptū est. os at
q̄d mētū occidit aīam. de quo ore dicitur q̄ritur.
Plerūqz ei sc̄ptura cū os dicit. cōceptaculū ip̄m
cordis signat vbi placet & disarmit. q̄d etiā p
voce cū verū loq̄mur enūciat vt corde mētū
cui placet mēdiat. Possit at nō corde mētū
qui p̄ voce aliud q̄ est i aīo ita p̄fert. vt maioris
mali euitādi causa malū se admittē nouerit.
cui tamē vtrūqz displiceat. Et q̄ hor asserūt. in
dicit etiā illud itelligēdū q̄d sc̄ptū est. q̄ loquit
vritatē i corde suo. q̄ sp̄ vritas i corde loquēda est.
nō at sp̄ i ore corpis. si aliqua causa cauēdi ma
ioris mali aliud q̄ i aīo est voce p̄ferri cogit.
Et esse q̄d os cordis ex hor itelligi iā potest. q̄d
vbi locutio est ibi os nō absurde itelligit. Nec
recte dicit q̄ loq̄t i corde suo. nisi & os i corde rē
itelliget. Quāqz & corpō loco vbi sc̄ptū est. os at
q̄d mētū occidit aīaz. si circūstācia lectiois q̄suet.
nō accipit fortasse aliud q̄ os cordis. Obscurū
ei respōsū ibi est vbi hoīes laet q̄ os cordis nisi
& os corpis q̄sonet audire nō possūt. Illud at
os dicit i eo loco sc̄ptura p̄uenire ad auditū. sp̄s

dñm q̄ impleuit orbē terrarū. ita ut etiā labia et labia
 ⁊ uox ⁊ ligua q̄m dicit i eo loco. nec tamē oīa sinat
 itellētis nisi de corde accipi. q̄ dicit dicit nō latere qd̄ dñs
 dicit. qd̄ at̄ sono isto ad aurē m̄as p̄tendit dicit.
 p̄tendit dicit nec hōēs latet. Ita q̄ppe scriptū est.
 Humanus est s̄ sp̄s sapiētis. et nō libēbit maledicm̄
 a labiis suis. qm̄ remū illiq̄ testis ⁊ dñs. et cordis ei⁹
 scrutator ⁊ uox ⁊ ligua illiq̄ auditor. qm̄ sp̄s dñi
 impleuit orbē terrarū. et hoc qd̄ ḡtinet oīa scām habz
 uoxis. p̄ter hoc q̄ loq̄r̄ ligua nō potest latere. sed nec
 p̄terit illū cōspicēs iudiciū. In cogitatioib⁹ et ip̄i
 it̄rogatio ēit. Sermonū at̄ illiq̄ auditor a dño ueriet
 ad correctionē iūqtatū illiq̄. qm̄ auris zeli audit
 oīa ⁊ tumultus murmuratiōis nō abscondet.
 Custodite ḡo uos a murmuratiōe q̄ nichil p̄d̄t. et a
 detractione p̄te ligue. qm̄ respōsū obscurū i uanū
 nō ibit. Et at̄ qd̄ m̄etur occidit aīa. Videt̄ ergo
 hūc minari qui obscurū putat ⁊ secretū esse qd̄
 corde agitat atq̄ uerfant. Tā uō clarū ostēd̄ uo
 luit hoc esse aurib⁹ dei. ut etiā tumultū appellauit.
 ut. manifeste at̄ i euāgelio iuēim⁹ os cordis. ut
 uno loco ⁊ corpis ⁊ cordis os dñs q̄m dicit iue
 mat̄ ubi ait. Adhuc ⁊ uos sine itellētis estis. Nō
 itelligitis. q̄ os qd̄ i os itrat i uētrē uadit. et i secret̄
 sū emittit̄. Que at̄ p̄cedūt de ore de corde exiūt.
 ⁊ ea cōiūnat̄ hōiem. De corde et̄ exiūt cogitaciōes
 male. homicidia. adulteriā. fornicatiōes. furta. falsā
 testimoia. bla sphemie. Hec s̄ q̄ cōiūnat̄ hōiem.
 Hic si unū os qd̄ est corpis itellegeris. q̄nōd̄ itel
 lecturus es. q̄ at̄ p̄cedūt de ore de corde exiūt. cū
 ⁊ spūū ⁊ uomitus de ore p̄cedūt. nisi forte
 tūc q̄sq̄ nō cōiūnat̄ cū edat aliqd̄ imūdū. cōiūnat̄

at est cu id enomit? **Ad** si absurdissimu est. restat
ut os cordis intelligamus a dno expositu. cu ait. que p
cedunt de ore de corde exiunt. **Na** 7 furtu cu possit 7
sepe ita fiat i silicio corporalis vocis atqz oris ppetua
ri demerissimu est sic intellige. ut 7 tunc putemus qd
pccs furti gaminari cu id faceret aut idcirco. cu at id cu
citer qmittit ~~aut~~ arbitrari. **At** vo si ad os or
dis qd' dicitur e' sciamq. nichil oino pccs tunc qmitti
potest. **Na** cu qmittit nisi ex ore illo iteioze pcedat.
Sicut at qrit de quo ore dicitur. ob at metit' ori
dit nam. ita qri pt etia de quo medacio. **Videt** et
de illo qd' dicit quo cuiqz detrahit' ut cu. abstinere
go vos a mmutatioe que nichil pdest. 7 a detractioe
pate lignee. **Sit** at ista detractio p malivolentia. cu
qsqz no solum ore ac voce corporis pferat qd' qfingit i
aliquo. si etia tantus talis vult credi. qd' q est utiqz
ore cordis detrahe. qd' dicit obscuru 7 occultu deo esse
no posse. **Na** qd' alio loco scriptu e' noli velle metiri
oe medaciu. no ad hoc volut vale. ut nullo meda
cio qsqz metiat'. **Itaqz** cu alius dicit ex isto scriptu
testimonio usqz adeo generalit' oe medaciu esse de
testrandu. ut etia si qd' metiri ~~vult~~ velit. etia si
no metiat' in voluntas ipa dampanda sit. atqz ad hoc
it' p'cedet' qd' no dictu est. noli metiri oe medaciu.
si noli velle metiri q' oe medaciu. ut no solum me
tiri si nec velle metiri qsqz audeat ullo medacio
diat alius. **Immo** qd' ait. noli velle metiri oe me
daciu de ore cordis ept' minadu atqz alienadu esse
medaciu voluit. ut a qbusda medaciis ore corporis ab
stinendu sit. sicut illa st' maxie que p'inet ad doctrina
vligiois. a qbusda vo no sit ore corporis abstinendu. si

¶ incongruati

maioris mali evitandi causa exigit. ois at cordis
 ab oi medacio ~~cordis~~ potius abstine debem. **U**
 oportet itelligi qd dicitur. noli velle. Voluntas ipse
 ipa quasi os cordis accipit. ut no ptineat ad os
 cordis cu maioris mali caueteo metimur. **I**tem.
Est et tertius itellctus quo sic accipias. noli ee. ut
 exceptis aliqbz medacijs metiri te finat. tñ si d
 dicit. Noli velle ~~ae d~~ ee oi homi. no vitz ut nulli
 aedat moneret. s; ut no oibz aliqbz at aedat.
Et id qd scit. assiduitas ei eis no pfiat ad bonu.
 ita sonat. quasi no a medacio. s; ab assiduo me
 dacio id e. a consuetudine atq; amore meti di
 prohibere videt. quo pfecto delabit qsq; vel
 oi medacio putant abuteda. ita ei nec illud
 cauebit qd fit i doctrina pietatis & religiois. quo
 scilicet qd facile incias no it oia medacia. s;
 iter oia pra. v; alicui medacio quib; facti quib;
 mo. inoio mita voluntatis accommodant. no vt
 i vltus euadedi maioris mali causa. s; vob
 libes q; metiat. Ita cu tria sint q; i hac sententia
 possunt itelligi. aut ee medaciu no solu metiri noli.
 s; nec velle metiri aut noli velle sed vt iustis me
 tne. q; fugiedu est ad aliqd grauius. aut noli ee vt de
 ceptis aliqbz medacijs. retea punitat. **U**nicuiq;
 hie qbz medari nup; placet. duo pro illis qui aliqn pa
 tar esse mēdēdū inueniunt. s; tamen qd
 scit. assiduitas ei eis no pfiat ad bonu. nesce
 vera possit pme hāz triū sententie suffragari. nisi
 forte ita vt pfectoz pceptū sit oino nup; no solu
 metiri s; etiā velle metiri. assiduitas no mēdēdi

net p[ro]ficiētib[us] p[ro]mittat[ur] t[ame]n si cū p[ro]cipet[ur] nūq[ue] p[ro]f[er]at[ur]
nō solū mēdētū, sed nec volūtātē habēdā esse mē-
tendi contindiet[ur] exēplis q[uo]d aliqua s[ed] etiā magna
auctoritate approbata mēdacia. r[es]pōdet[ur] autē
illa q[uo]d esse p[ro]ficiētū, que habet scdm h[ab]it[um] vitā
q[ui]cūq[ue] officū misēdie. s[ed] vsq[ue] adeo esse od mēda-
ciū malū et p[ro]f[er]at[ur] atq[ue] sp[irit]ualib[us] a[n]i[m]is o[mn]imod[us]
fugiedū. vt nec ip[s]is p[ro]ficiētib[us] assiduitas eius
p[ro]mittēda sit. Dicitū est etiā de obstetricib[us] egip-
tijs q[uo]d de indole ad melius p[ro]ficiēdi mēdētēs
approbate s[un]t. q[uia] nō nullus gradus est ad dili-
gēdā v[er]ā ac sempiternā salutē. cū q[ui]sq[ue] misē-
ricorditer etiā pro alicui[us] q[ui]nis mortali salutē
mēt[ur]. Itē q[uo]d scptū est. p[ro]des o[mn]ib[us] q[ui] loquūt[ur] mē-
daciū. alius dicit. nullū hic exceptū esse mēdaciū
s[ed] o[mn]e dāpnatū. Alius dicit. Ita v[er]o, sed q[ui] loquūt[ur]
ex corde mēdaciū scdm superiorē disp[os]itionē.
Itā v[er]itatē loq[ui]t[ur] i[n] corde q[ui] odit mēdētē n[on] v[er]itatē
quā penā hui[us] vite mortalis itelligit. Alius
dicit. o[mn]es q[ui] p[ro]des d[omi]n[u]s q[ui] loquūt[ur] mēdaciū.
sed nō nō o[mn]e mēdaciū. Est etiā aliud mēdaciū
q[uo]d tūc i[n]uocabat p[ro]pheta i[n] quo nulli p[ro]f[er]at[ur]. id ē.
si p[ro]f[er]at[ur] sua q[ui]sq[ue] q[ui]fieri detrectās. defendat ea
potius t[ame]n nō agere p[ro]f[er]at[ur] ut parū sit. q[uia]
op[er]at[ur] i[n]iq[ui]tatē. nisi etiā iustus videri volēs mē-
dicine q[ui]fessiois nō succūbar. vt t[ame]n ip[s]a v[er]borū
distictio nō aliud i[n]timare videat[ur] odisti o[mn]es
qui op[er]ant[ur] i[n]iq[ui]tatē. sed nō nō p[ro]des d[omi]n[u]m
si p[ro]f[er]at[ur] i[n] q[ui]fessio v[er]itatē loquāt[ur] vt facerē
istā v[er]itatē veniat ad lucē. sicut i[n] euāgelio

cupies at accipit illud sibi et nichil falsi de ore ipi
 cupies ubi filius nisi ubi dei qd' est veritas. Ergo
 excipies veritate filius a p'dicte longe aberit. re
 fert ad illud qd' positu' est. p'des oēs q' loquitur me
 daciū. Sed v'o seq't. excipies at excipit illud sibi
 qd' aliud i'firmat. nisi qd' ap' apl's dicit. op' at' t'iu
 abet vniū'saq'. et tūc i' semetipō habebit glām et nō
 i' alio. Quia cū excipit id d' veritate nō sibi s; vt
 hoib; placat. nō eā custodit cū eis videt placē posse
 mēdaciū. Quia at' excipit sibi. nichil falsū de ore
 ipi q' p'cedit. qz etiā cū placet hoib; mēdaciū. nō
 mēt'it ille qui veritate nō qua illis s; qua deo
 placet excipit sibi sibi. Itaq; nō est hic cur dicat
 oēs qd' p'det q' loquitur mēdaciū. sed nō oē mēda
 cū. quādo vniū'saliter oīa mēdacia circūscā s; i'
 eo qd' dictū est et nichil falsi de ore ipi p'cedit.
 Sed dicit aliud ita esse accipiedū. sicut accepit
 apl's paulus qd' ait d'ns ego at' dico vob' nō iurare oīo
 nā et hic oīs iuratio circūscā est. s; ab ore cordis. vt
 nūq' voluntatis approbatiōe fiet. s; necessitate i'fir
 mitatis alteriq'. id ē a malo alteriq'. cui nō alit' videt
 p'suaderi posse qd' dicit. nisi iuratio fides fiat. aut
 ab illo malo nro quo huius mortalitatis adque pel
 lib; i'volūti. cor nrm nō valem; ostēde. Sed vtiq;
 si valem; iuratioe op' nō ē esset. Quāq; etiā i'
 hac sentētia tota si qd' dictū est excipies ubi filius
 a p'dicte loqe abet de ipi dictū est veritate p'quā
 fā s; oīa. que ignurabilis s; manet. qm' doctrina re
 ligiois ad eā q' p'plada p'duce mēt'. potest videri ad
 hoc esse dictū. ~~et nichil falsi de ore ipi p'cedit.~~

+ ubi

+ ~~et nichil falsi de ore ipi p'cedit.~~
 + et nichil falsi falsi de ore ipi p'cedit. vt nichil falsi qd'
 ad doctrinā p'inet dicit. Quod mēdaciū genus nullū

nulla oīno p̄fatiōe subeūdū. penitus at̄ p̄cipue
 deuitandū est. aut si qd̄ dictū est nichil falsi absue
 accipit. si nō ad oī mēdaciū iſcat̄ qd̄ dictū est de
 ore ip̄i s̄dm̄ sup̄iore d̄sp̄utatiōe op̄ cordis accipit̄
 dū esse gredit̄ qui aliq̄i putat esse mēdaciū. Hic cer
 te p̄ oīs d̄sp̄utatio ḡiuis alioernēt alijs asserētibz
 nūq̄ esse mēdaciū. & ad hoc diuina testōnia recitā
 tibz. alijs cōd̄ictibz. et inter ip̄a v̄ba diuinoy
 testōniy mēdaciō locū q̄ritibz. nemo tamē p̄e d̄icē
 hoc se aut ī exēplo aut ī v̄bo septuaḡ iucit̄ ut d̄li
 gēdū v̄l nō odio habēdū v̄llū mēdaciū habeat̄. s̄ iēdū
 mēdaciō faciēdū esse qd̄ oderis vt qd̄ āplius d̄testā
 dū est deuitet̄. Sed ī hac errāt hoīes. qd̄ subdūt p̄ciō
 sa vilioribz. Cū ei gesseris admittēdū esse aliq̄ ma
 lū ne aliq̄ grauius admittat̄ nō ex r̄gula veritatis.
 s̄ ex sua q̄sq̄ cupiditate atq̄ q̄suetudine metit̄. ma
 lū. & id̄ putat grauius qd̄ ip̄e & āplius exhorret̄.
 nō qd̄ āplius iucit̄ fugiēdū est. Hoc totū ab amoris
 p̄uersitate gignit̄ viciū. Cū ei d̄ne s̄ vite nr̄e. vna
 sempiterna que diuinitus p̄mittit̄. alioā t̄p̄alis qua
 nūc sunt. cū q̄sq̄ istā t̄p̄ale āplius diligit̄ ceperit̄ q̄
 illā sempiternā. q̄t̄ hac quā diligit̄ putat oīa esse fa
 ciēda. nec vlla p̄mittat̄ grauiora p̄cā. q̄ que huic
 vite faciūt iuriā. et v̄l ei q̄moditatis aliq̄ iūque
 & illicite afferūt. aut ea penitus illata morte
 adimūt. Itaq̄ fures & raptōres & gannulosos & tor
 tores atq̄ iſectores magis oderūt q̄ lasanos. ebrio
 sos. luxuriosos. si nulli m̄dasti s̄. Nō ei intelligūt
 aut oīno curat̄ qd̄ isti d̄o faciūt iuriā. nō q̄d̄ illi
 aliq̄ iūcomodū. s̄ ī suā magnā p̄nitē. cū dona ei
 ī se corūpūt etiā t̄p̄alia. atq̄ ip̄is corruptionibz

A qbus

aduersant etna maxie si ia tepla dei esse ceperit, Ad
xpianis oibz apls ita dicit. Nescitis qz tepla dei estis. z
spis dei habitat i vobz. **Alqs** tepla dei corrupit corrupt
illu deus, **Tepla** ei dei sem est qd estis vos. Et oia qe
ista pcca. **Supersticia** sic hoibz i ipis vite huij icommodis.
sive qbz se ipi hoies corrupu. et nulli **to** vito nocet.
oia go ista pcca. etia si hinc tpali vite ad aliquā delo
tationē vl' utilitatē videt' gfulē. nā nullus aliqz hoj
alio pposito ac fine committit. tamē ad illā vitā que
temporā est iplicatōe oibz modis ipediūt. **Horū** at
alia sē que solos facētes ipediūt. alia que hos etia
i qbz fiūt. **Ita** illa que utilitatē ad hāc vitā ptingit grā
seruat' cū auferūt' ab iuriosis illi soli peccat' z a
vita etna ipediūt' q' ea faciūt. nō hū qbz faciūt.
Itaqz etia si ea sibi auferri qsqz gsentiat vl' ne faciat
aliqd mali. vl' ne i hū ipis manus aliqd icomodi pa
tiat'. nō solū nō peccat. s; illud fortit' z laudabilē.
hoc vultet z igculpabilē facit. **Quē** at scātatis iligōibz
causa seruat'. qm hec violare iuriosi voluerūt etia pccō
minoribus nō tamē iurios alioz si qdicio pponit' et fa
cultas dat' redimēda sē. **Et** tūc ia illa desūt esse pcca.
que pccō grauiora vitāda suscipiūt'. **Sicut** et i rebus
utilibus velut i pecunia alio ve aliq' modo cōmodo col
pali nō vocat' dāpnū qd' pccō manus lucrū amittitur.
sic z i rebus sacis nō vocat' pccōm qd' ne grauius admit
tat'. admittit'. **Aut** si z illud dāpnū dicit' quo aliqz
pdit ne aplius perdat vocet' z hoc pccōm. dū tamē
suscipiēdū esse vt aplius deuitet'. ita nemo dubitat
sicut nemo dubitat eandē maioris dāpni causa
patiēdū esse qd' minus est. **Ita** sē autē que scātatis
causa **seruanda** sē. pudicia corpis. z castitas atē
z vicitas doctrine. **Pudicia** atē nō gsentit' ac pmit
tēt' aīa nemo violat. **Acqz** ei nobis iuris. nullaqz

admittendū sit, et tunc si q̄sq̄ p̄ponit sic sibi amādā
veritate, nō tam que ī ḡreplandū est, sed etiā ī vero emū
cādō, qd̄ ī suo q̄ r̄erū genere verū est, et nō aliter
p̄ferendā motu corp̄is sententiā q̄ ī aīo q̄cepta atq̄
q̄specta est, ut fidei veridicā pulchritudinē nō solū
auro et argēto et gemis et amēnis p̄ōis, s; et ipsi
vniūse t̄pali v̄itē oīq̄ corp̄is bono p̄poneret, nescio
vtrū sapiet a quoq̄ errare dicet. Et si hoc suis
oīb; talibus rebus rē anteferet plurisq̄ p̄deret
rē etiā t̄pali; rebus aliorū homīnū quos innocētia veri
uolētiāq̄ sua seruare atq̄ adiuuare deberet, ama
ret cū p̄fām fidē nō solū bene credēdi ea que sibi
excellētī et fidē digna auctoritate diceret, sed etiā
fidelit̄ emūcādī que ipā dūda iudicaret ac dicet.
Fides cū appellata est ī latīna lingua ex eo quia fit
qd̄ dicit quā manifestū est non exhibere mētē,
Que et si min; violat cū ita q̄sq̄ mētē v̄t ei nullo ī
cōmodo nullaq̄ p̄nicie credat, addit etiā itētiō
vel salutis tuendē, vel pudiciē corp̄alis, violat
tamē et resoluit ī aīni castitate atq̄ s̄tate ser
uāda. Vnde cogim; nō opinione homīnū que plerūq̄
ī errore est, s; ipā que oīb; sup̄eminet atq̄ vna
iūstissima est veritate etiā pudiciē corp̄is p̄fām
fidē antepone. Est cū aī castitas amor ordinatus nō
subdēs maiora minorib;. q̄m̄us est at̄ qd̄ ī corp̄e
q̄ q̄sq̄ ī aīo violari potest, Certe cū aī p̄ pudiciā
corp̄ali q̄sq̄ mētē, videt qd̄ corrupcō corp̄is suo
nō sua sed alienā imminere libidine, auert tamē
ne salti p̄mittēdo sit p̄iceps, Permissio vero
illa nō nisi ī aīo est, Etū ergo corp̄alis pudiciā
corrupi nō nisi ī aīo nō potest, Quo nō q̄sentidē
neq̄ p̄mittēte, nullo modo rē dicit violari pu

pudicitia corporalis dicitur in corpore fuerit aliena libidine
 penetratio. Unde colligitur multo magis in castitate
 te seruanda esse in animo. in quo turbata est pudicitia
 corporalis. Quod dicitur quod in nobis est utriusque scilicet moribus
 et que sit in nobis munda est atque sepius ne aliunde
 violetur. Quia autem utriusque non potest quod sit sepius
 nuda quod non videat. cum videat quod cui sit proponenda
 animi corporis. an corporis animo. an animi castitas pudicitie
 corporis. an pudicitia corporis castitati animi. Et quid
 magis in peccatis conceditur. promissio facti alieni. an comis-
 sio facti tui? Elucet itaque discussis omnibus. nihil aliud
 illa testimonia scripturarum monent. nisi nunquam omnino esse
 mendacium. quoniam nec ulla exempla mendaciorum imita-
 tione digna in moribus factisque sanctorum inueniatur quod ad
 eas attinet scripturas que ad nullam figuratam signi-
 ficationem referuntur: sicut si res geste in actibus apostolorum.
 Nam dominus omnia que in euangelio que ipse in se habuit men-
 dacia videtur. figurate significat esse se. Et quod ait
 apostolus. omnibus factus sum ut eum lucrifacere. non me-
 tendo sed operando factus sum. recte intelligitur. ut
 tanta caritate cum eis liberandis ageret. ac si ipse in
 eo malo esset. a quo illos sanare cupiebat. Non est
 igitur mendacium in doctrina pietatis. magnum et scelus
 est et primum genus detestabilis mendacii. Non est me-
 dacium secundo genere. quia nulli facta est iniuria.
 Non est mendacium tertio genere. quia nulli cum alterius
 iniuria consensum est. Non est mendacium quarto genere. pro-
 mendacii libidine. que pro seipsum vitiosa est. Non
 est mendacium quinto genere. quia nec ipsa veritas sine pla-
 cendi hominibus enuncanda est. Quanto minus mendacium
 pro seipsum. quia mendacium vitiosum est. Non est
 mendacium sexto genere. neque et recte etiam testimonium

Inductio!

veritas p[ro] ip[s]i cuiusq[ue] cōmodo ac salute corrumpit. Ad sem
 p[er]ternā v[er]e salutē nemo ducendus est opitulante mē
 daia. Nō ē malis cōuertētū ~~in~~ ad bonos mo
 res cōuertendus est. quia si erga illū faciendū est.
 debet etiā ip[s]e cōuersus fieri erga alios atq[ue] ita nō ad
 bonos s[ed] ad malos mores cōuertit[ur] cū a hoc prebetur
 munitudinē cōsuo q[uo]d ei proficiat est querendū. Neq[ue] septimū
 gen[us] mēndū est. nō ē cuiusq[ue] cōmoditas aut salus
 sp[irit]ualis p[ro]ficiēde fidei p[re]ferenda est. nec si q[ui]s i[n] recte
 factis m[er]itis tā male mouet[ur] vt fiat etiā ^{anim} d[omi]n[u]s dete
 rior. longeq[ue] a pietate remotior. q[uo]ia r[ati]o facta desere
 da s[er]u[er]at. cū id p[ro]cipue nobis tenendū sit. quo vacare atq[ue]
 iuuare debemus q[uo]s sicut nosmet ipsos diligimus. fortis
 s[er]moq[ue] a[n]i[m]o bibenda est illa sententia apostolica: alius q[uo]d
 s[er]mo odor vite i[n] vitā. alius odor mortis i[n] more. Et ad
 hoc q[uo]d p[ro]ponitur? Nec octauo genere mēndū est. quia
 ē i[n] bonis castitas a[n]i[m]i pudicitia corp[or]is ē i[n] malis id q[uo]d
 ip[s]i faciunt eo q[uo]d fieri s[er]moq[ue] maior est. In h[uius] autē
 octo gen[er]ib[us] t[er]tio q[ui]q[ue] minus peccat cū mēdit[ur]. p[ro]p[ter]
 emergit ad octauū: t[er]tio ap[er]tius. quāto mēdit[ur] ad p[ri]mū.
 Et q[ui]s at[er] esse aliq[ui]d gen[us] mēdaciū q[uo]d p[er]cōm nō sit pu
 taueit. decipiet seip[s]m turpiter. cū honestū se decep
 torē arbitrat[ur] alior[um]. Tanto porro cecitas homin[um] a[n]i[m]os
 occupauit. vt eis parū sit si dicant[ur] quedā mēdacia
 nō esse peccā. nisi etiā i[n] q[ui]busdā p[er]cōm dicūt esse si
 mēdaciū recusent. Et q[ui] p[ro]ducti s[un]t defendēdo mē
 daciū. vt etiā p[ri]mo illo genere q[uo]d est om[n]i[m] soeculū
 simū. dicūt vsū fuisse ap[osto]l[ic]ū paulū. Nā i[n] eplā ad ga
 lathas. que vtiq[ue] sicut cetera ad doctrinā religionis pie
 tatisq[ue] q[ui]s p[ro]p[ter]ta est illo loco dicūt esse mēdaciū. vbi ait
 de petro & barnaba. cū vidistis q[uo]d nō r[ati]o ignominie
 ad veritatē euāgelij. Cū cō voluit petru[m] ab errore

atq; ab illa i qua iudicant vice prauitate defendi.
 ipam i-ligiosis via i qua salus est oib; qfracta. et
 qminuta scriptura auctoritate conat' auertere.
 In quo videt no solu medacii crime. s; etia se pu-
 ry se obice apls i ipa doctina pietatis. hoc est i epla
 i qua pcedat euangelium. Ibi qm' ait priusq; narra-
 ret. que at sebo nob; ecce cora deo qz no m'ior.
 Sed ia sit hui; disputationis modus. i cui; totius
 q'udatios & ptractatios nichil p'z ceteris cogitadu
 atq; oradu est q' qd' id' apls dicit. fidelis de i qui no
 sinet vos teptari supra id q' potestis ferre. sed
 faciet cu teptatios etia epim vt possitis sustine.
Explicit liber bti augustini de medacio. Incipit retira-
tatio eiusde i libru. contra medaciu.

Ut & contra medaciu scripsi libru. Cui; opis
 ea causa extitit. qd' ad pusillanistas hereticos
 vestigandos qui heresim sua no solu negando atq;
 m'itudo. veru etia peierando existimat occul-
 da. visu e qbusda catholias psillanistas se debere
 simulare vt eoz lachias penetraret. Ad ego sic
 qhibes huc libru condidi. Hic liber sic incipit. Nul-
ta michi legenda. Incipit liber cot' medaciu.

Multa michi legenda misisti consenti frater
 carissime multa michi legenda misisti. qbz
 respta da p'aro & alijs atq; alijs magis vrg'itibus
 occu patiob; distrahor. emet'us est anim; atq; i cas
 me detrusit angustias. vt q'modoq; se resclere
 ne aridete ia t'p' nauigandi p' lacore remeare
 cupiere diutius detineret. Itaq; oib; que michi
 leonas dei famulus ab te attulit. et mox vt ea
 supsi. et postea cu hoc dictare ia velle. euolutis atq;

plectis et quanta potui confidatione pensis. valde su-
tuo delectatus eloq. et scru mēoria septuagintū. ige-
niq. solertia et dolore. quo negligēs catholicos mori-
des. et zelo quo aduersus etiā latebēs hereticos ~~fr-~~
frēnds. Sed nō michi p̄suar̄ eos de latebris suis.
nr̄is esse mēdaciis eruedos. Et qd̄ ei eos tāta cura
vestigare atq. idagare conamur? nisi vt captos
i aptūq. p̄ductos. aut etiā ipos veritate doceamq.
aut certe veritate cōvictos nocē alijs nō sinamq.
Ad hoc gō vt eorū mēdatū delcat sine caueatur.
di at veritas augetat. Q̄ mod̄ igit̄ mēdacio mēda-
cia nr̄e potēs p̄seq? An et latrocinio latrocinia. et sar-
legio sacrilegia. et adulterio q̄ adulteria p̄sequeda?
Si at veritas dei i meo mēdacio habūdauit? nūqd̄
nā et nos dicturi sumq. faciamq. mala vt veniat bo-
na? Qd̄ videt. p̄admodū dicitur apl̄s. Qd̄ est em̄
aliud. mētiam. vt hereticos mēdaciōs ad veritate adu-
camq. nisi faciamq. mala vt veniat bona? An q̄
aliqui bonū est mēdaciū? vcl̄ alij mēdaciū nō est
malū? Cur ergo scriptū est. odisti dn̄s oēs q̄ opāt̄ il-
q̄tate. p̄ds oēs q̄ loquūt̄ mēdaciū? Nō et aliq̄ exca-
pit aut diffinit̄ dicit. p̄ds loquētes mēdaciū. vt q̄dā.
nō oēs itelligi s̄m̄eret: sed vniūsalē sententiā p̄tulit
dicēs. p̄ds oēs q̄ loquūt̄ mēdaciū. An q̄ nō dictū
est. p̄ds oēs q̄ loquūt̄ oē mēdaciū. vcl̄ qui loquūt̄
qd̄ cūq. mēdaciū. ideo putandū est locū alicui vel aca-
tū esse mēdaciō. vt scilicet sic aliq̄ mēdaciū qd̄ q̄ loquūt̄
+ loquūt̄ iustū mēdaciū nō qd̄ cūq. mēdaciū. quia
iustū et iustū qd̄ vtiq. laudis debet esse nō c̄minis.
Nōne ocr̄ms q̄tū adiuuet̄ hec disputatio cor̄p̄os.
q̄s p̄ magna venlatiōe mēdacijs nr̄is carper̄ mo-
limur. Pr̄sullianistarū est et sicut ip̄e monstrasti
+ nō eos deus p̄dat. s̄ eos oēs p̄dat q̄ loquūt̄

ista sententia. cui approbatae adhibet testimonia de scrip-
 turis. exhortationes suos ad mendicandum typis exemplis pa-
 trum. prophetarum. apostolorum. angelorum. non dubitantes ad-
^{etiam} de ipsorum dominorum prophetarum. nec se aliter arbitrantes veritate sua
 ostendere suam falsitatem. nisi veritatem dicant esse men-
 dace. Redarguenda sunt ista non imitanda. nec in eo
 malo debemus psalliamus esse principes. in quo
 ceteris hereticis conviciantur esse priores. Ipsi et soli vel
 certe maxime ipsi reperuntur ad occultanda sua qua
 putant veritatem dogmatizare mendacium. atque hoc tam
 magnam malum ideo iustum existimare. quia dicuntur
 in corde retinendum esse quod verum est. ore autem ad alienos
 proferre falsum nullam esse peccatum. et hoc esse scriptum. qui
 loquitur veritatem in corde suo. tunc hoc satis sit ad iustitiam.
 etiam si loquitur quibus in ore mendacium. quando non proximis
 sed alienis audit. ^{hoc} propterea putat etiam apostolum paulum cum
 dixisset. deponere mendacium. loquimur veritatem. statim
 addidisse. unusquisque cum proximo suo. quia sumus iuncti membra.
 ut videlicet cum eis qui nobis in societate veritatis proximi non
 sunt neque ut ita dicam commensales nostri si loqui liceat oportet
 etiam mendacium. ^{hinc} sententia sanctos martires exhona-
 rat. primo vero aufert sanctam omnino martirium. iustus cum sa-
 pientiusque faceret solum istos si persecutoribus suis non
 se offerret esse proximis. nec eos suos gestiones faceret
 homicidas. sed potius mendicandum et negandum quod erat et
 ipsi saluum haberet carnis commodum cordisque quietum. et
 illos conceptum quo factus implere non timeret. Non enim proxi-
 mi eorum erat in fide christiana. ut cum eis deberet loqui verita-
 tem in corde suo quam loquitur in corde suo. sed ipsi veritatis
 inimici. Si etiam ita quae sibi inter ceteros ad episcopum
 alium mendicandi praeceptor videtur inveniri sententia baalis

se esse mētibus est vt seruos eiꝝ occideret, q̄ro iustius
scdm istarꝝ p̄uersitate ip̄e p̄secutiois seruos demonū
se mētibus serui xpi. ne serui demonū seruos xpi occideret.
& sacrificaret ydolis ne iustificeret hoīes. si sacrificauit ille
baali vt iustificeret hoīes? Quid a eis obisset scdm egregiū
doctrinā mēdaciloquorꝝ. si symboli culat mētibus i corpe.
quādo dei cultus seruabat i corde. Sed nō sic itelligerūt
aplm martires veri martires s̄t. Viderūt q̄re te
mētibus qd̄ scriptū est. corde credit ad iusticiā. ore autē
confessio fit ad salutē. et i ore eorꝝ nō est iudiciū mēdacii.
Ac sitirephesibiles abierūt ubi scriptari a mēdacibus
placatus nō timebit. q̄ mēdaces aplius i suis celest
tibꝝ oculibꝝ vel alienos vel p̄prios nō habebūt. Illū
vo reu mēdacio ip̄io & sacrificio sacrilego occidēs ip̄ios
& sacrilegos iqr̄te nō imitaret. nec si de illo qualis
fuisse eadē scriptura tacuisset. Cū vō scriptū sit eū rem
cor nō habuisse cū deo. qd̄ ei p̄fuit qd̄ p̄ nōnulla obe
diciā quā de domo archab oīno delēda p̄ cupiditate
sue dñatōis exhibuit aliquātā mercedē transitoria
regni t̄p̄alis accepit. Ad sententiā potius peccatā
martirū defendēda se frater exhortor. vt sis adus
mēdaces nō mēdaci doctor. sed veritatis assertor.
Nā diligētius obsecro. atq̄de qd̄ dico. vt incitas qd̄
p̄ sit conēda qd̄ zelo qd̄ laudabili aduersus ip̄ios
vt possint q̄phedi & corrigi vel vitari. sed tamen
cautus docēdū putat. Mēdacoꝝ genera multa
s̄. que qd̄ oīa vniuersaliter odisse debemꝝ. Nullū
est ei mēdaciū. qd̄ nō sit cōf̄tū veritati. Nā sicut
lux & tenebrę. pietas & impietas. iusticia & iustas.
p̄m̄ & ne factū. sanctas & ibecillitas. vita & mors:
ita inter se s̄ veritas mēdaciūq̄ contra. Vnde
quāto amant iustā. tato illud odisse debemꝝ. Veritatem
s̄ quēdā mēdacia que aede nihil obsit. q̄m̄s etiā

tali quod metueti fallere voluisse metueti sit notum
 non creditur. **¶** Si fuerit ille seruus dei fronto in his
 que tibi idcirco quod absit alij metueti sibi notum
 profecto non tibi. quibus tu oia credidisses sine tua in-
 tate narrata. quibus sine illa ita gesta sunt. sine non
 ita. non habet tamen aliqd quod si quod crediderit ita de
 gestu. etiam si ita non sit gestu regula veritatis et doc-
 trina salutis et tunc iudicet esse culpatus. **¶** Si aut
 hoc quis metuat quod si quod crediderit aduersus doctrina
 christi hereticus est. tanto est nocetior metueti. quanto mi-
 serior credit. **¶** Vide ergo quod sit si aduersus doctrina
 christi metui facimus. quod quis crediderit iterum. ut in-
 micos eiusdem doctrine capiamus. quos ad veritatem
 dum nos ab ea recedimus adducamus. **¶** Immo vero
 cum mediores metueti capimus mediana priora capi-
 docemus. aliud est si quod dicunt quando metuit. aliud
 quod fallit. **¶** Nam cum heresim suam docet. ea dicunt quibus fal-
 lit. **¶** Quando autem dicunt se dicunt sentire quod non sentiunt.
 vel non sentire quod sentiunt. ea dicunt quibus metuit
 quod eis quis credit et si eos non iucit ipse non perit.
¶ A regula que catholica non creditur quod hereticum catholica
 dogmata medaant profertur catholici credit. **¶** At per
 hoc non est ei periculosum. quia in his metueti de qua late-
 te non potest iudicare. non tamen dei fallit fide quam debet
 misit custodire. **¶** Porro autem quando heresim suam docet.
 quisque eis crediderit putando veritatem. est perit per
 errorem. ita damnationis illoz. **¶** Sic fit ut cum illi sua
 nefaria dogmata fabulantur. et quibus mortifero errore
 fallunt. tunc quisque crediderit periat. **¶** Nos autem quibus catho-
 lica dogmata predicamus. et quibus veram fidem tenemus
 tunc si crediderit iuciat quibus perierat. **¶** Quando vero

cū sint pſcillianiſte . ut ſua venena nō prodāt mōs
ſe eſſe mētūt qſq; nōm eis credit etiā illis lateatib9
iſte catholicus pſenerat . Mos tōt. . ut ad eoz pue/
manq; idagmē ſi pſcillianiſtas nos eſſe mētūmūt .
qz eoz iſq; nra ſumq; dogmata laudatūri . qſq; ea
crediderit . aut qfirmabit apud eos aut trāſſe
ret ad eos iterū ſtati . Quid at̄ hora ſupudatūra pa
vrat . utrū inde poſtea liberetur veta dicitibus
nobis q̄ decepti ſe fallētibus nobis . et utrū audi
re velit docere quē ſic expti ſe mētūmūt q̄ nouit
ocutū q̄ hoc eſſe ignorat tēctū . Ex quo colligitur
pnicioſus aut ut mētūmūt loq; pnicioſus eſt mē/
tū catholicos ut hēticos capiat . q̄ mētūmūt hētici
ut catholicos lateant . Qm̄ qſq; credit catholicis
mētūmūt tēctū . aut effiat̄ aut qfirmat̄ hētici .
Qſq; at̄ credit hēticiſ mētūmūt ſe occultatibus
nō deſinit eſſe catholicus . Quid ut fiat planius .
aliqua ex dpli gratia pponam9 . et ex eis potiffimū
ſcriptis que michi legēda miſiſti . Ecce qſtūmūm
ante oculos callidū exploratorē accēdē ad eū quē
pſcillianū eſſe pſenſit et dictū ep̄i v̄l cogniti
vitā et cogniti ſimā laudare mēdaciſter . Eſt hoc
tolēabilis adhuc quia ille putat̄ fuiſſe catholicus
atq; ex illo errore correctus . P̄de pſcillianū hoc
eū ſeq̄t̄ arte mētūmūt v̄nēabilis cōmēōratūſ eſt
hōiem ip̄m et detestabile et p̄ ſuis nefarijs ſedeib9
crimib9q; dāpnatū . In qua eius v̄nēabili cōmē/
ratio ſi forte illi cui rethia tēdūt hui9 mōi firmo
pſcillianū nō fuerat . hac cōp̄dicatioē firmabit .
Cū at̄ ad cetera exploratūſ ſermo p̄ſſit . et die
tib9 ſe miſerari eoz q̄ tātis error tenebris tene

brarū auctor involuit. ut honorē aīe sue & cla-
 ritatē diuine p̄sapie nō agnoscat. tūm demū
 dictū librū cui nōmē est libra. eo qđ p̄tractatis
 duodecī questioibꝫ velut uicis exp̄liat: tantis
 extulit laudibꝫ. ut talē librā qua honorē blas-
 phemic ḡtinēt. nullis librarū auri milibus
 p̄ciorē esse testet. **N**ēpe hoc astuta mētē
 aīam credētis īterficiat. aut iā īterfectā ī eadē mor-
 te demergit ac dēpmit. **S**ed īquis postea libe-
 rit? Qđ si nō fiat siue aliquo īuenciente īpedimēto
 ne cepta q̄pleat. siue obstinatioē mētē hereticę.
 rursus eadē negatō. etiā si aliq̄ iā ceperat cōfiteri?
Prefecti quia si cognouit se ab alieno fuisse cōp-
 tātū. corpō audacius illa que sentit studebit ocul-
 tare mēdaciō. qm̄ id ~~culpā~~ ^{fieri} multo certius dī ^{culpā}
 dicit etiā ip̄i sui tēptatoris exēplo. **H**oc q̄ppe ī
 hōie qđ p̄ctat tegēdā putat esse mēdaciō. qua tādē
 frōre culpabimꝫ & dāpnare audēbimꝫ qđ doceamꝫ.
Remaneat igit̄ ut qđ sentiūt p̄fallianiste secūda
 heretis sue nefariā falsitatē de dō. de aīo. de corpō.
 de ceteris r̄bus nō dubitemꝫ p̄uaci pietate clamare
 Qđ at̄ sentiūt ut p̄ctas occultet esse mēdaciō.
 sit nobis & illis qđ absit dogma cōe hoc tā magnū
 malū est. ut etiā si cōnatus hic noster. quo eos
 p̄mēdaciū capere cupimꝫ & mutare. ita prospē-
 ret ut eos capiamꝫ atq; mutemꝫ nullis luctis
 q̄p̄ferēt her dāpna q̄bꝫ & nos cū ip̄is p̄ eorū correc-
 tione deprauiamur. **P** hoc nāq; mēdaciū & nos
 erimꝫ ex ea p̄te p̄uersi & ip̄i semicōrecti. qm̄ qđ
 istud qđ putat esse p̄ ueritate mēdaciū nō ī eis
 corrigimꝫ. quia idē nos didicimꝫ & docemꝫ et fieri

oportet precipimus. ut ad eos emendandos pervenire possimus.
quod tamen non emendamus quibus invidiam quo perinde tunc
dum existimat non auferimus. sed nos potius emendam
cum per tale modicum eos quibus nos invidiam **quod**
quodmodum eis quisque credit valeamus. quibus prorsus invidiam
sumus ne forte quod ut caperetur se passus. faciat capere non
solum quod facit et fuerit. sed quod et nobis ad quod venit. et
quod miserabilibus etiam ipsi quasi in mihi effecti. quod
dum nobis creditur reperire non possunt. Si et suspicatur
etiam ipsi catholica dogmata nos emendat loquor ut nescio
quid aliud occultemus quod verum putamus. certe talia sunt
piani dicitur est. **H**oc tunc ideo fieri ut capere te. Sed
quod respondens dicitur. unde igitur scio utrum etiam mihi id
facias ne capiaris a me? **A**ly non cuius persuadere potest
horem non metui ne capiat quod metuit ut capiat?
Vides ne quod tedit hoc malum. ut scilicet non solum nos
illis ipsique nobis si ois frater et si non merito videatur
esse suspectus. atque iam dum per modicum tedit ut dicitur
fides. id agi potius ut nulli habenda sit fides? **S**i et
et contra deum loquor ad metimur quod totum malum potest
in illo modico reperiri. quod tunc sceleratissima et modo
decurare debemus? **S**ed mihi adire quod tolerabilibus
perfallianiste in me quod modo metiantur. quoniam se fallant
loquor scilicet quod modo modico liberandos putamus ab eis
falsis in quibus modo fallat. **P**erfallianista dicit. quod
aita sunt per dei. et eius cuius est ille nature atque constantie
magna hoc est et detestanda blasphemiam. **F**actus est ut
dei natura capitur. **D**eprecatur. fallat. quod
atque turbetur. **D**eprecatur atque crucietur. **A**t si hoc et ille dicit
quod de tanto malo liberare cupit horem per modicum. videamus
quod iterum iterum utrumque blasphemiam. **P**lurimum inquit.

† Ille ergo blasphemus nescit. iste autem sciens

† Nā hoc p'sallianista dicit ita etiā credēs. catholicus autē
 nō ita credēs, quōs ita loquēb. Ille corū sciam. iste corū
 sciaciā. Ille habet certitatē falsā sciaciā. sicutis habet
 falsā voluntatē vērā dīcēdi. iste latēs videt vērā et volēs
 loq̄t̄ falsā. Sed ille t̄q̄es hoc docet. ut erroris sui faciat
 furorūq̄ p̄cipēs. iste at̄ hoc dicit. ut ab illo errore ac
 furorē liberet hoīes. Itā q̄c̄ supra ostēdi quātū et hoc
 nocet qd̄ credit̄ p̄fūmū. Verū iterū si appedamq̄
 T hīs duobz mala p̄fencia. qm̄ futura bona q̄ catho-
 licus de corrigēdo hēticō idē ita it̄. q̄ p̄mittit gra-
 uis. vtrū q̄ hoīem dēcipit nesciēs. an q̄ deū blas phe-
 mat scieēs? P̄fecto qd̄ sit p̄cius intelligi. q̄ hominē deū
 solūm p̄ccatē p̄mittit. Huc accedit. qz si blasphemā
 dūc̄ et dēns ut ad eū laudādū hoīes adducamq̄. p̄cul-
 dubio nō solū ad laudādū vērū etiā ad blasphemādū
 deū exēplo et doctrīnā nā hoīes invitamq̄. Quā q̄ ad dei
 laudes p̄ dei blasphemias molimur adduc̄. vtiq̄ si
 adducērimq̄ nō solū laudare discēt. vērū etiā blas-
 phemare. Hec illis beneficia p̄ferimq̄ q̄ nō ignorāt
 h̄ fact̄ blasphemando ab hēticis libēamur. Et cū apl̄s
 hoīes tradidit̄ sathane ut discerēt nō blasphemare. nos
~~conamur~~ conamur hoīes truerē sathane ut discant
 nō p̄ ignorantia sed p̄ sciaciā blasphemare. Nobisq̄ ip̄s
 magist̄is eoz hoc tā magnā ip̄artamq̄ curam. ut p̄p̄
 hēticōs capiedos p̄ius efficiam qd̄ certū est dei blasphe-
 matores quo possimq̄ p̄p̄ eos qd̄ certū est liberados
 v̄ritatis eiq̄ esse doctores. Cū igit̄ blasphemare deū
 docēamq̄ nōs ut eos p'sallianista credat. vidēamq̄
 mali dicat̄ ip̄i. q̄ p̄p̄tā m̄dūt̄ ut eos nōs esse credamq̄
 anathematizat p̄sallianid. et ad n̄m̄ arbitriū dēstina-
 Dicit̄ ~~it̄~~ creaturā dei esse nō p̄t̄ exēcūt̄ p'sallian
 n̄stari falsā martiriā. catholicos ep̄os a q̄bz illa hē-
 sis mudata. oppugnata. p̄strata est. nūq̄m̄ efficit̄

etiā ip̄i

nam

laudibus, et cetera huiusmodi, Ecce ipsi vera dicunt quod
medantur, non quo simul possit hoc ipsum verum esse quod
medantur est, sed in alio quando medantur in alio vera dicunt.
Quando ei mos se esse medantur, de fide catholica ve-
ra dicunt. At per hoc ipsi ne perfallantur inueniant, sed
quid medantur verum. Nos autem ut eos inueniamus non
solum medantur loquimur ut ad illos peruenire credamus,
sed etiam falsa loquimur, que ad illos errore peruenire cogno-
uimus. Itaque illi veri putari volunt, et falsum est ex parte,
et verum est ex parte quod dicunt, falsum est etiam eos nos esse,
verum est autem etiam per deum non esse. Nos vero quod ad
eos peruenire putamus, falsum est utrumque quod dicimus
et perfallantur nos esse, et etiam per deum esse. Itaque illi
deum laudant non blasphemant quando se occultant et quando
se non occultant, sed sua proferunt blasphemare se nesciunt.
Ideo si ad fidem catholicam revertantur, et gloriantur semetipsos
quod possunt dicere quod apostolus qui in rebus cetera dixisset, post
sua blasphemum ~~etiam~~ in misericordia ipse quod secutus est
quod ignorans feci. Nos tamen ut se nobis aperiant si hoc
quod in istum medantur fallendum eis cupiditas proferimus,
perfecto ad blasphematores perfallantur peruenire nos
dicimus, et ut nobis credat sine episcopatibus ignorantibus
blasphemamus. Neque enim catholicis qui blasphemando
vult hereticus a se, potest dicere ignorans feci, sed per finem
in talibus causis cum timore recedendum est, quod cum negat
neque me coram hominibus, negabo eum coram patre meo quod in oculis
est. An vero christum coram hominibus non negat, quod eum coram
perfallantur negat, ut eos latentes blasphemus me-
dantis nudet et capiat? Sed autem dubitat abscondere ne-
gari peruenire cum sicut est verum ita non esse dicit, et
sicut cum perfallantur credit ita esse dicit? Sed occultat
ros lupos, iques iduros pellibus ovium, et dicitur gregem

laet' g' m'ic'q; vast'os alit' inc'ire nō possunt. Unde
 ergo inouerūt p' allumstro p'ut' hui' m'ic'q; fuit
 excogitata uenatio. Unde ad ipi' m'ic'q; illoz illoz
 p'fecto astutioris & ideo tertioris cubile p'uctū est.
 Unde tot rōtiq; m'ifestati atq; dāpnati & ceteri i' m'i
 m'abiles p'ri' conuerti. p'ri' uelut conuerti & i' c'ellam ve
 miserāte collecti s'nt. Multas ei uias dedit d'ns qm
 miseret' q' ad eoz p'uciat' idaginat'. Quarta due s'nt
 alie feliciores. ut uel ab eis quos seducē uoluerūt.
 aut ab eis quos iā seducerāt resipiscētibz cōsiliisq;
 mōstrēt'. qd' facilius fit si n' facius eoz error nō m'e
 dact' captaōibz sed p'ccātibz disputatōibz euerat'.
 Quibz q'sc' b'edis op'at' re oportet ip'edē. qm d'ns dona
 uit ut possit. Que septa salubria q'bz eoz p'ueritas
 istana destruit'. cū magis magisq; inouerit. & a ca
 tholicis uel antistitibz qui loquūt' i' ip'is. uel a q'busq;
 studiosis zelo dei plenis fuerūt ut q'quaq; diffusa.
 Hec erūt scā r'ethia. q'bz capiūt' se ueliat. nō m'e
 dact' ip'ant'. Sic et capti aut uelut se q' fuerūt
 faciebūt' & alios q's i' sua mala societate nouerūt uel
 g'orditer corrigūt'. uel misericorditer p'diūt'. aut si eos
 puduit facē qd' diuturna simulatioe & t'ectūt'. ocul
 ta dei manu medicante sanāt'. Sed multifacilius
 i' q'es eoz latibula p'netram'. si qd' s' nos esse mentiam.
 t'at'. Hoc si liceret aut expediret potuit xps p'cipere
 ouibz suis. ut lupinus amict' pellibz. ad lupos ueni
 ret. & eos hui' art'is fallacibz inc'iret. Qd' eis nō dicit.
 nec quādo eas i' modū lupoz se missurūt' e
 esse p'dipit. Sed dicit. Nō erāt tūc i' q'
 redi. cū esset aptissimi lupi. si eoz
 morsus & senicia p'ceda. Quis cū ip'a
 posteroza p'nuat' i' uestiu omiū dicit rapaces lupos

esse peducos? Nōne ibi cāt locus vt her monet z dicit
et vos ut eos incutiatis. assumite vestim̄ in port. ut tunc
at onēs manete. Et hoc ait. sed ai duxisset multi ad
vos veniet i vestim̄ omiū. ut tunc at se lupi rapaces.
nō addidit ex mēdacijs vob. s; ex fructib; eorū cognos
cos eos. Veritate se cauda. veritate capida. veritate
occidēda mēdacia. Absit vt blasphemias ignorantiū
facit blasphemando vitamur. Absit vt mala fal
latiū imitando caueam; Q; modo si cauebim;,
si vt caueam; habebim;? Si cū vt capiat; qui
blasphemat nescies blasphemabos facies. peius
est qd' facis q' qd' capio. Si vt inciat; q' xpm ne
gat nescies. ego xpm negabo facies. ad pditionē
me secuturus est quē sic incuero. si qd' vt illū
incemā por perco. An forte q' eo modo psallia
mistas incere molit;. ideo nō negat xpm. qz ore
depm̄it qd' ore nō credit;. Quasi vō qd' z paulo ante
iā dipt. ai dicit est; vō credit; ad iusticiā z
icallū est. addidit. ore qfessio fit ad salutē. Nōne
pene oēs q' xpm corā psecutorib; negauerūt qd'
de illo credebāt vōde ~~hac~~ tenuerūt. et tamē ore
ad salutē nō qfessio perierūt. nisi q' p pēccatā
rempēerūt. Qd' ita euanescat. vt epistimet aplm̄
petitū hoc habuisse i corde qd' i ore quādo xpm
negauit;. Nepe i illa negatioe ius veritatē tene
bat. et foris mēdaciū pferēbat. Cur go lacrimis di
luit qd' ore negauerat. si saluti sufficiebat qd' ore
de credebāt;. Cur loquēs i corde suo veritatē. tā a
maro fletu puniuit mēdaciū qd' ore deprompsit.
nisi qz magnā vidit esse pniā qd' corde qd' ore
didit ad iusticiā. s; ore nō qfessus est ad salutē?

Quippe illud quod scriptum est. quod loquitur veritate in corde suo
 non sic accipiendum est quasi verba veritatis in corde veri-
 tate. loquendum sit in ore medicum. **sed ideo dictum est.**
quod fieri potest. ut loquatur quodque veritate in corde suo
 ore veritate que nichil ei prodest si ea in corde non tene-
 at. id est si quod loquitur ipse non credat. sicut heretici maxime
 idem priscillianiste faciunt. cum catholicam veritatem non que-
 runt. sed tamen loquuntur ut non esse credant. loquuntur
 ergo veritatem in ore suo. non in corde suo. propterea
 distinguendi erant ab illo de quo dictum est. quod loquitur
 veritatem in corde suo. **hac autem veritatem catholicus**
sicut in corde loquitur quia ita credit. ita et in ore dicit
ut ita predicet Contra istam veram et nec in corde nec
 in ore habeat falsitatem. ut et corde credat ad iusti-
 tiam. et ore confessionem faciat ad salutem. **nam et in illo**
psalmo cum dictum esset. quod loquitur veritatem in corde suo.
 mox etiam hoc additum est. qui non egit dolus in lingua
 sua. **et illud quod ait apostolus. deponentes medicum. lo-**
quimur veritatem unumquodque cum proximo suo. quoniam sumus invicem
medici. absit ut sit intelligamus ipsum loqui medicum
promiserit cum eis quod non sit nobiscum membra corporis
populi. **sed ideo dictum est. quia unusquisque nostrum hoc**
debet quocumque deputare quod cum vult fieri etiam si nodum
factus est. sicut dominus alienigenam samaritanum pro-
ximum eius ostendit cum quo misericordiam fecit. **proximus ergo**
habendus est non alienus cum quo id agendum est ne
remaneat alienus. **et si propter id quod nodum est si-**
dei nostre sacramenti princeps factus aliqua illi occul-
tanda sit veritas. non tamen ideo dicenda sit falsa. et
fuerunt etiam tribus apostolorum qui veritatem non veri-
tate id est non veraci animo predicarent. quod dicit apostolus

ipm̄ annūciasse nō nō esse. si p̄ iudiciū & questionē. ac
p̄ hoc etiā nūc nō nulli colēti s̄ annūciatō nō casto
aīo v̄tate. nō tamē vlli laudati s̄ t̄p̄ annūciatō
casto aīo v̄tate falsitate. Demq; de illis dicit. siue
ocasioe siue veritate ips̄ annūciat. Nullo modō at
diceret vt postea p̄ps̄ dicit et p̄ps̄ negat. Quocirca
illis q̄d̄ modis possunt laudari h̄tici vestigari. nec
catholicam fidē vituperari. nec h̄tica impietate laudari.
Sed et si alit̄ om̄o nō possit educi de raueris suis
h̄tica impietas. nisi a tramite veritatis lingua catho
lica deuiaret. tolerabilis illa occurreret q̄ ista p̄ci
pararet. Tolerabilis t̄ suis fons fons foueis deli
tesceret vlt̄. q̄ p̄ illas capidas t̄ blasphemie
fons exeret venarib; . Tolerabilis p̄ fida p̄si
cilliamistarū veritatis velamine tegeret. q̄ fides
catholica ne a p̄sallianistis m̄t̄atib; laudaret.
a catholicis crederet negaret. Nā p̄ps̄ si iusta
s̄ nō q̄liatq; s̄ blasphemiam m̄dacia. quia hoc aīo
fuit vt oculi h̄tica d̄terat. poterit isto modō si
eodē aīo fiat iusta esse adula. q̄d̄ et si v̄tate
nūc p̄sallianistarū ipudicariā aliq̄ fecit s̄ uciat
oculū t̄ catholicū ioseph. ei; p̄mittat p̄dicari se
laudeas eorū si ab illo ip̄tinuit stuprū. certūq;
sit eā si q̄sensū ei fuit qd̄ pollicita est impletū
faciedū ne c̄tebim; an intelligim; neq; tali p̄ci
meret eiusmodi q̄pandis. Cur go nō ~~annūciat~~ enim
~~annūciat~~ capidas hereticos carne t̄ adulariā deflucte.
et emēdos putam; ac t̄ blasphemiam fornicante.
aut ei licebit vtrūq; pari ratione defendere. vt idē
hoc nō dicat esse iustū. quia ei facta s̄ iuditione qua
dephenderet iusti. aut si sana doctrina. nec p̄ps̄
iudicandos h̄ticos vult nos cū fecit ipudicis salē

corpe nō mēte miseri. pfecto nec pp̄t̄ tuemēdos hē-
 tiōs vult a nobis salū vocē nō mēte ad imūda hē-
 resim p̄dicari. aut castā catholicā blasphemari. quā
 t̄ ipm̄ mētis iperū cui debet oīs inferior motus hoīs
 obedire. digno nō carebit opprobrio. quādo fit qd' fici
 nō oportet seu mēbro seu vbo. q̄q̄ etiā cū verbo fit.
 qm̄ lingua mēbrū est qua fit vbu. mēbro fit nec illū
 factū nrm̄ vbo illo parit̄ parit̄ nisi qd' p̄us corde
 ḡcipit̄ vel potius itus cogitādo t̄ osentiēdo iā p̄tū
 foras exit̄ factū p̄ mēbrū. Nō itaq; aīng a facto
 exultat̄ ^{quādo} et dicit̄ aliqd̄ ex aīo fici. qd' aīne nō fici
 nisi aīng factū esse decerneret. Inest qd' plu-
 rimū. qua causa. quo fine. qua itētiōe qd' fiat. sed
 ea que ḡstat esse p̄tā nullo bonē cause dētū. nullo
 q̄si bono fine. nulla q̄si bona itētiōe factūa s̄t. Ea
 quippe opa hoīm̄ sicut causas habu-erūt bonas seu ma-
 las. nūc s̄t bona nūc s̄t mala. que nō s̄t p̄ seip̄a p̄tā.
 sicut vitū p̄bere paup̄ib; bonū opus est si fit causa
 misēdie. cū vā fide sicut gubitus cōiugalib; quādo
 fit causa generandi. si ea fide fiat ut gignat̄ rege-
 nerat̄. Hec atq; hui;mot̄ scdm̄ suas causas opa s̄t
 bona vel mala. qz eadē ip̄a si habeāt causas malas
 i p̄tā vertūt̄ velut si iactācie causa paup̄ pascit̄.
 aut lascīvie causa cū vxore gēdit̄. aut filij gene-
 rat̄ nō ut deo sed ut dyabolo nutret̄. Cū vō iā opa
 ip̄a p̄tā s̄t. sicut furta. supra blasphemie vel ceterā
 culiā. q̄s est qd' dicit̄ causis bonis esse factūa ut vel
 p̄tā nō sint. vel qd' est absurdū iusta p̄tā sint.
Q̄s est qd' dicit̄. ut habeam; qd' dem; paup̄ib; fa-
 ciāms furta diuitib; aut testōnia falsa vedāms
 maxie si nō idē innocēs ledūt̄. sed nocēs potius
 dāpnatiōis iudicibus erūt̄. Duo et bona sūt hui; ^{quādo}
 veditōe mēdārij. ut t̄ pecunia sumat̄ unde iops

+ heditores

alatur & iudex fallat ne homo puniat. Testamenta etiā si
possimq. cur nō vera supprimimq. & falsa supponimq.
ut ~~heditores~~ ol' legata nō habeat idignū. q' nichil ex eis op-
rat' bonū. si hū potius a quibz elur' des' pascūt. nudi vel
cūc' p'dgrin' suscipiūt. capim' redimūt. et c'c' ostendūt
Cur ā nō fiat illa mala p' h'c bona. si p' h'c bona
nec illa s' mala. Iā si aliquis imūde & diuicijs fete vi-
deat' amator' & g'cuprator' suos ~~suos~~ imp' d'at'ur.
cur nō & q'as p'as nūq' artes suscipiat v'c' miseris
q'bz p'ā bona causa v'at' v'c' habeat v'c' d'g'ribus
largiat' nec audiat aplm' dicē. qui furebat' cā non
furet'. magis at' laborat' operat' malibz suis bonū. v'
habeat v'c' d'bus valeat cui opus est. Si q'd nō solū
ipm' fuerit. verū etiā falsū testimoniū & adulteriū & o'
opus malū nō sit malū sed bonū. si ea ~~causa~~ causa p'
erit' v'c' sic v'c' fiat bonū. Q'is ita dicat. nisi q' res
humanas o'c'q' conat' mores legesq' subuertere?
Ad' sceleratissimū facim' qd' nūpissimū flagitiū. q'
ipissimū sacrilegiū nō dicat' posse fieri nec arq' iuste nec
ipime tātū. verū etiā gloriose. v'c' p' p'randū nō solū
supplicia nulla timeat' sed sp' d'et' & p'mia. si semel q'c'
serimus i' o'ibus opibz malis homī. idō nō qd' fiat si quare
fiat esse q'cedū. v'c' q'q'q' p'p'et' bonas causas facta iuc'
mūt. nec ipā mala esse iudicat'. Ac si iustia punit
merito fure etiā q' ducit & ostendit' ideo se subtraxisse
supflua dimiti. ut p'bet' nōia paup'l'. si merito punit
falsariū. etiā q' se ideo testamentū alienu' corrupisse d'
cucit. v'c' ille heres esset q' facturus esset inde demo-
finas largas. nō ille qui nullas. si merito punit adul-
teriū. etiā q' demonstrauerit p' misericōd' se fecisse adulteriū.
v'c' p' illa cū qua fecit de morte hōm' hōm' liberaret'.
Postremo ut ad rē de qua questio est p'ius accedam'.
si merito punit eū. qui fete alicui p' saluam suā tū-
pitudo g'aus. p'p'erea se adulterino g'ubū misit.

ut ad eorum latebras penetraret, obsecro te cum dicat a plis.
 nec exhibeatis membra vestra arma iustitiae peccato. et ideo
 nec manus nec corporis genitalia nec alia membra flagi-
 cibus exhibeamus debeamus. ut percelliamistas iuvenire pos-
 simus. quod nos lingua quod totum corpus os nunc, quod or-
 ganum vocis offendit. ut hoc exhibeamus arma peccato
 tantorum peccato. ubi dominum nunc ut percelliamistas apphe-
 sos ab ignorantie blasphemis seruemus sine excusatione
 ignorantie blasphememus. **Dicit aliquis.** Ergo equum
 est fur. **Quis ei fur qui misericordie voluntate furat.** **Res**
 hoc dixerit. **Res** hoc duorum non ideo est quod bonus. quia
 peior est unus. **Peior est et qui qui concupiscendo quod**
 qui nascitur miserando furat. **Si furum se peccatum est.** ab omni
 furto abstinendum est. **Quis ei dicat esse peccatum etiam si**
 aliud sit dampnabile aliud veniale peccatum. **Fur autem quoniam**
 si hoc aut illud quod fecerit. quod non peccabit. siue pecca-
 bit. non quod grauius leuius ve peccabit. **Non et ipsa fur-**
 ta leuius vtiq; puniuntur lege quam supra. **Si autem utraq;**
 peccata quibus alia leuiora alia grauiora. ita ut leuius
 habeat furtum quod concupiscendo quod stuprum quod sbuciendo co-
 mittit. **In suo quippe genere alius eiusdem generis peccatis**
 leuiora sunt que bono animo videtur admitti. cum tamen
 et ipsa alteri generis peccata peccatis ipso suo genere leuioribus
 inueniuntur esse grauiora. **Grauius est et auaritia.**
 quam misericordia furtum facit. **Neque stuprum grauius est**
 luxuria. quam misericordia peccare. et tamen grauius est
 adulterare misericordia. quam furari auaritia. **Neque nunc agitur**
 quod sit leuius siue grauius. sed que sunt peccata vel non sunt.
Nemo et dixerit de his peccatis ubi constat esse peccatum.
 sed debere dicimus. si unum peccatum est ignoscit vel non ignoscit.
Verum quod factum est. ut quantum ad nos quod quod fatiua
 peccata perturbat. ut etiam potest deo debere laudari ac

no potius rōe facta dicantur. Quod et dubiet esse grm/
de pccm. si pater filias suas pstituat fornicatioibz
ipioz. Et tamē extitit causa. qua hoc vix iustus
debe se facere existimaret. quādo sodomite nefario
libidibz ipetu. hospitibz eius iruebat. ait et. fuit
michi due filie que nō ignouerūt vixā. pducā illas
ad vos. vt vtrūq; eis q̄ modo placuīt vob. tamē i vros
istos ne faciatis iniquā p̄p̄tā. f̄t̄ uerūt s̄b̄ t̄rtū. quā
tignoz m̄oz. Ad hīc dicimz. Nōne ita illud sc̄/
lus qd̄ sodomite hospitibz illis vni iusti facē cona
bāt. horremz. vt q̄q̄d̄ fiet ne hoc fiet arbitrem̄
fuisse faciendū. Nouet etiā maxie p̄sona faciētibz.
que merito iusticie liberabat̄ a fo. sodomie. vt qm̄
minz malū est fecis q̄ vros p̄p̄tē stuprū. etiā hoc ad
iusticiā iusti illius p̄tinuisse dicat̄ qd̄ i filiabus
loth maluit fieri q̄ i hospitibz suis. nō tātu id volēs
aio. v̄t̄ verū et offerēs verbo. et si illi assenti
fuerūt impleturus et facto. Sed si hāc p̄tēs ape
ruerimz viā. vt cōmittamz minora. ne alij ma
iora cōmittāt. lato limite p̄mo nullo limite. sed
cōiūctis et remotis oibz cernis. p̄mitto spacio q̄ta
itabūt et regnabūt. Quādo et filit̄ definitū p̄ccū
dū esse homi min. Ine alius p̄ccet̄ ap̄lius. p̄fatis
furtis m̄is supra cauebūt̄ aliena. et iusta stupris.
et si qua impietas visa fuit etiā peior iustis. In iusta
q̄ faciēda dicat̄ a nobis si eo modo agi potuerit. vt illa
impietas nō cōmittat̄ ab aliis et i figulis q̄busq; genētibz
p̄ccoz. et furtis p̄ furtis. et supra p̄ stupris. et iusta p̄
iustis. et sac̄legis p̄ sac̄legis faciēda p̄curabūt̄. v̄t̄
p̄ aliis. nō solū minora p̄ maioribz. verū etiā si
ad ipā sumā et pessimā veiat̄ pauca. et p̄ pluribz
si se in rem̄ veret̄ iustus. vt aliter alij nō se

abstineat a peccatis, nisi minus aliquando h[ab]eant tamen per
 caritibus nobis. ita d[omi]no ubi dixerit timoribus q[ui] habue
 rit huiusmodi p[ro]p[ri]etate. nisi tu sceleratus fueris. ego plu
 rima talia faciam. scelus videmus nob[is] admittit.
 si velimus ab scelere sepe[m]ore. hoc scipe qd[ui] est aliud
 nisi desipere v[el] potius t[ra]mire? A mea q[ui]pe inq[ui]t
 tate no[n] ab aliena sive i[n] me sive i[n] alijs p[ro]p[ri]etate z
 michi est caueda a d[omi]no d[omi]natio. Na[m] ei q[ui] p[ro]p[ri]etate
 ip[s]a mouet? Si ergo peccare ne gimus v[el] i[n] nos
 v[el] i[n] quoslibet alios alij p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate no[n] debemus
 co[n]sideranda est i[n] eo qd[ui] fecit loth. v[er]u[m] ex[em]pla sit qd[ui]
 imitari an potius qd[ui] vitare debeamus. Magis e[st]
 videt[ur] itud[um] z notad[um] cu[m] ra h[ab]it[ur]u[m] malu[m] z ip[s]e
 tate flagitiosissima sodomitaru[m] suis i[n]pendit hos
 p[ro]p[ri]etate qd[ui] auferet depelle nec valeret. si etia[m] iusti
 tim[or]e potuissent turbari v[el] vellent face[re] qd[ui] no[n] h[ab]uam ti
 moris nebulosa t[em]pestas. sed diuini iuris t[em]p[er]a
 ferocitas si co[n]sulat a nobis faciend[um] no[n] esse clama
 bit. et videbit potius v[el] sic ma[gn]a peccata caueamus. ne
 illo[rum] p[ro]p[ri]etate alieno[rum] peccato[rum] timore peccemus.
 aliena q[ui]pe ille v[er]u[m] iustus timedo p[ro]p[ri]etate que nisi con
 sentientes i[n]gnare no[n] possit p[ro]p[ri]etate no[n] attedit suu[m].
 quo voluit subde filias libidinis q[ui] ip[s]o[rum]. hoc q[ui]
 i[n] scripturis s[an]c[t]is legimus no[n] ideo q[ui] facta credimus. u
 etia[m] faciend[um] credamus. ne violemus p[ro]p[ri]etate. du[m] passim
 sectam[ur] ex[em]pla. An vo[lo] q[ui] iurauit dauid se occisuru[m]
 esse nabal. z demetri q[ui] d[omi]natio no[n] fecit. p[ro]p[ri]etate illu[m]
 imitand[um] esse dicemus. v[el] temere iuramus nos esse
 facturus qd[ui] no[n] esse faciend[um] postea videmus? Sed
 sicut illu[m] timor v[el] p[ro]p[ri]etate filias vellent. sic istu[m] v[el]
 temere iuraret ita turbauit. Deniq[ue] si de abobus
 i[n]rogando v[el] diceret cur hoc fecerit s[an]c[t]is nobis esset
 i[n]quirere. posset ille r[es]pondere. timor z tremor

ego scelerator
 ero. aut nisi
 tu hoc scelus
 feceris.

venerunt super me et gesserunt me tenebris. Possent etiam
iste dicit, turbatus est pro ira oculus meus, ut non
mirarem, vel illum timore tenebris, ut istum oculo
turbato non vidisse quod videndum fuit, ne faceret quod fa-
ciendum fuit, Et sancto quod dauid iuste dicit non potuit
quod nec vasa debuerit, quibus ingratis et redditi mala
pro bonis. Sed et si ut homini ira subrepsit: non utique
tantum debuit prevalere ut se facturam iuraret, quod aut
seuere faceret aut piuerit non faceret, Illi autem iter
sodomitarum lehimosas itamas constituto, quod auderet
dicit etiam si tui hospites in tua domo qua eos intrare
humanitate violentissima compulisti, ab impudicis ap-
prehensi et oppressi muliebria patiuntur, nichil ti-
meas, nichil cures, non expavescas, non horrescas,
non contremiscas. Res hoc ut illoz scelatorum socius
hospiti pio dicit audet. Sed plane tantum me dicit
Age quod potes, ne fiat quod meo times, sed non te
timor iste appellat ut facias quod in te filie tue fieri
si voluerit faciat cum sodomitis te auctore nequam.
Noli facere magnum scelus tuum, dum manus horrescas
alienum, et nativumque ei distet inter tuum et alienum,
hoc erit tuum, illud alienum, Nisi forte pro defensione
huius viri te eas se aspiciat coartet angustias, ut di-
cat, quam capere accipere quod facere prestat iuriam:
hospites autem illi non erant utique facturi iuriam, sed pas-
suri: maluit vir iustus filias suas iuriam pati, quam
hospites suos eo iure quo filiarum dicit esse et noverat
non eas perire si id fieret, quod perire potius quibus
non essent sine pro pro non sustineret, Denique non
se ipse superadas quibus pro masculis pro illis hospi-
tibus obtulerit, ne teas eas facit non perperis libi-
dinis alienis, sed sue offensio voluntatis. Nec patet
si aut noluerit, patiatur a sodomitis te auctore violenta.

caru hor i se fieri pmittebat. cu hor facere conaret
 qd hospites no pdebat. quis minq mali esset qd
 i uno q si fiet i duobz. Sed quatu potat resistebat.
 ne ipm q vllus pmiu macularet assensus. que
 libidinosis furor etia si pualuisset corpis viri
 bus. tamen no ofenderet no maculasset alienus.
 In filiabz at no peccatibz nec ipe peccabat. quia
 eas no peccare si opprimeret i vite. s; peccatibz fer
 re faciebat. t; si ab iprobis vt sui serui cederent
 offerret. ne hospites eiq pareret credis iuria. He
 qua re re no disputabo. qz longu est vtu vel dno
 iure sue potestatis recte sic vtiat i seruo. vt seruu
 suu credi faciat innocere. ne amicus eiq etia ipe innocere
 i domo eiq a violentis iprobis expulet. Sed certe
 dauid nullo modo dicit i re iurare debuisse se esse
 facturum. qd postea cernit se factu no debere. Vnde co
 stat qd no oia que a suis vl a iustis viris legitime
 facta. transferre debent i mores. s; etia hic dicere
 q late patet. et ad quo vsq puaat qd apls ait. **Fides**
 z si pcompatus fuit homo i aliis delictis. vos q spua
 les estis instruite huiusmodi i spu lenitatis. ite dco te
 ipm. ne z tu teptis. **Occupatio** ei st i qbz deli
 ct. du qd faciendu sit aut ad hora no videt. aut qui
 videt viciat. vt scilicet fiat peccm cu vl latet veritas.
 vel appellit i firmitas. In oibz at actibz nris. maxie
 ena bonos turbat competatua peccm. ita vt nec peccm
 existimet. si habeat tales causas. ppter quas fiat. et
 i qbz videt peccari potius si no fiat. Et pncipue de
 medacijs hoc i homi opinione pualuit. vt peccm no
 puneret illa medacia. qmimo z i re fca esse credat.
 qn qstq p eius cui falli expedir utilitate micitur. aut
 ne alijs noceat q noaturus videt. nisi medacijs

euert. Ad hoc mendaciorum genera defendenda, plurima
de scripturis suis suffragari exempla putat. Nō at hoc
est occultare veritatē, qd' est pferre mendaciū. Quāuis
ē oīs q' mētū velut celare qd' verū est, nō tamē
oīs q' volē qd' verū est celare, mētū. Pleniūq' vī
vera nō mētēdo occultant, s; tacēdo. Neq' ē est mē
tū dñs. ubi ait, multa habeo vob' dicē. s; nō potest
illa portare modo. Vera tacuit. nō falsa locutus
est, q' b' veris audidit eos minus p̄oneos iudicauit.
Qd' si eis hocipm nō indicasset. id est. nō eos posse
portare que dicē noluit, occultauit qd' nichilominus
aliqd' veritatis. sed posse hoc recte fieri fortia nesci
reing, aut nō tāto firmaremur exēplo. Vnde q'
asserūt aliqn' esse mētēdū. nō quēsiuerūt qmēd'
rāt abrahā hoc fecisse de sara, quā sorore suā dixit.
Nō si dixit. nō est vxor mea. s; dixit. soror mea
est. qd' erat reuera, tā p̄p̄qua genere vt soror
nō mendaciū diceret. Qd' z postea tā sibi ab illo q'
abduxerat ea reddita qfirmavit. respondē illi et
dixit. Et vere soror mea est de patre. nō de ma
tre. hoc est de paterno gene. nō de materno. Aliqd'
ergo veri tacuit. nō falsi aliqd' dixit. quādo tacuit
vxorē. dixit sororē. Hoc z filius eius fecit. isaac. Nā
et ipm nouing p̄p̄quā suā giugē fuisse sortitū.
Nō est q' mendaciū cū silēdo abscedit verū. s; cū lo
q' dō promittit falsū. Iacob at qd' matre fecit auctore
vt p̄m fallere videret. si diligēt attendat. nō est
mendaciū sed mysteriū. Quē si mendaciū dixerim.
oēs etiā parole ac figure significandarū quarūcūq'
rerū. que nō ad p̄p̄tate accipiendē s; s; i eis aliud ex alio
est intelligendū. dicit esse mendaciū. Qd' absit oīno.
Nā qui hoc putat. tropicis etiā tā multis locutionib;

oibz pt hac iportare calūpnā. ita vt nec ipā que ap-
 pellat metaphora habet. de re p̄a ad re nō p̄a ubi
 alicuij vsurpata trāslatio possit minōe mēdaciū nū^{ista}
 cupari, sū ei dicimus fluctuare fegtes, gemare vi-
 tes, florida iuncturē. mucā canicē. p̄culdubio, fluctz,
 gemas, florē. ~~amic~~ mīc. q̄i hys rebz nō iucāq
 i q̄s hēc vba aliud trāstulinq ab istis mēdacia p̄ca-
 bunt. Et petra xps. & cor lapidū iudeoz. ite leo xps
 & leo dyabolus. & imiabilia tlia dicit. & esse mēda-
 cia, q̄d q̄d hēc tropica locutio vsqz ad eā p̄uenit q̄
 appellat antihēsis, vt dicit. habūdare q̄d nō est,
 dicit dulce q̄d acidū est, lucus q̄d nō luceat, p̄uax
 q̄d nō p̄at. P̄ud illud est i s̄pturis sc̄is, si nō i fa-
 ac benedixit tibi, q̄d dyabolus ait dno de sc̄o iob.
 et intelligit maledixit, quo vbo & nabuthēi fictū
 crimē a calūpnatiōibz notatū est. Dicitū est ei q̄d be-
 nedixit regi, hoc est maledixit. Hū oēs modi locutio-
 nū mēdacia purabūt, si locutio vel actio figurata.
 i mēdacio deputabit. Si at nō est mēdaciū quādo
 ad intelligētiā veritatis aliud ex alio significācia re-
 ferūt. p̄fecto nō solū id q̄d fecit aut dixit iacob p̄a
 fuit vt b̄ndixit. sed neqz illud q̄d ioseph velut illu-
 dēdis locutus est fr̄ibz, nec q̄d dauid simulauit ita-
 mā, nec cet̄a huiusmodi mēdacia iudicāda s̄t, sed
 locutio s̄ actiones qz p̄phetice, ad ea que vera s̄t ibi
 ligēda referēde, que p̄p̄ta vltus figuratis velut amic-
 tibz obregūt, vt sensū p̄ie q̄ritis exerceat, et ne
 nuda & ar̄ prompta uilescat, Quāuis que alijs locis
 apte & manifeste dicta didicimz, cū cupā & abditis
 erunt, q̄dāmodō i m̄a agnitōe renouāt & renoua-
 ta dulcescūt. Nec uideēt distictibz q̄d hys modis ob-
 scurāt, sed cōmēdat magis, vt quasi subtricta deside-
 ret ar̄dētus, et iuciant desiderata iocūdius, Tamē

vera nō falsa dicūt: qm̄ vera non falsa significat. seu
vōbo seu facto. que significat ei vtiq; ipā dicūt. Qui
tōtū autē mēdaciā. qm̄ nō ea que vera significat
dicit intelligit. sed ea que falsa se dicta esse a- dicit
Hoc vti p̄p̄lis fiat plinius. idipm̄ qd̄ iacob fecit
attōde. Hōd mis certe pellib; mēbra op̄erit. si causā
pp̄imā iquiram; mētū p̄mbim; Hoc ei fecit ut
putaret esse qui nō erat. Si at̄ hoc factū ad illud
p̄t̄ qd̄ significanda & reuera factū est r̄ferat. per
hadmas pelles. p̄t̄a: p̄ eū vō q̄ eis se op̄eruit ille
significatus est. q̄ nō sua s̄ sed aliena p̄t̄a porta
uit. Verū est ergo significatio. nullo modo mēdaciū
r̄e dici potest. ut autē i facto. ita & i vōbo. Nā cū ei
p̄t̄ dixisset. q̄s ē m̄ fili. ille r̄sp̄dit. Ego sū. et au p̄
mōgetus tuus. Hoc si r̄ferat ad duos illos gomi-
nos mēdaciū videbit. Si autē ad illud p̄t̄ qd̄ sig-
nificanda gēta dicta q; gēpta s̄. ille # est hic int̄-
ligēdis i vōpe suo qd̄ est ei; oclā. q̄ de hac r̄e loquē-
dit. Cū vidit abrahā & isaac & iacob & oēs p̄p̄has
i regno dei. vos at̄ expelli foras. & veniēt ab oriente
& occidēt ab aq̄lone & austro & accubēt i regno dei.
ecce s̄ novissim; q̄ erūt p̄mi. et s̄ p̄mi q̄ erūt no-
vissim;. Sic ei qd̄ammodo minor maioris p̄matū
fiat̄r̄ abstulit atq; i se trāstulit s̄ris. Cū igit̄ tam
vera tamq; significat̄ videt̄. qd̄ hic debet putari
factū dictū vō mēdaciū. Cū at̄ que significat̄ nō
vtiq; nō s̄ i veritate. sed s̄ seu p̄t̄a seu p̄sētia seu
futura p̄cūdubio vera significatio est nullaq; mēdaciū.
Sed nimis longū est i hac significatiōe p̄phetia emūda-
te gēta rimari i q̄b; palmā v̄itas habet. qz vō signifi-
cādo p̄mūciata s̄. ita q̄s p̄o claruerit. Neq; id ists
sermō suscipi qd̄ a te magis p̄met q̄ p̄sillūm̄stara

l' ista

Land...

lacibus aperuisti, quatu ad eorum artinet dogmata falsa
 atq; puerca ne ita investigata esse videat^r q^{si} dogmata
 fuerit & no redarguenda, Magis vero sic ut expug-
 nata uideat que facti ut prodita pateat, ne
~~investigata~~ du volumus ad indigno homi fallaciu puca-
 re. ipas falsitates sinamq; ty^{ty} superabiles pmanet.
 cu potius debeamus & i laciu cordibus destrue falsi-
 tates. q^q p^{pro}do falsitatib^q uenire fallaces. Deinde uer-
 illa dogmata eorum que subuertenda s^{nt} etia hoc est v^{er}u^m
 q^{od} dogmatizat ad occultada religionem religiosos debe-
 m^{er}u^m i tantu ut no solu de alijs rebus ad doctrina
 religionis no p^{er}mettib^q. sed de ipa q^{ue} religionis m^{er}ite
 du sit ne pateat alienis, ut videlicet negadus sit
 xps. quo possit inter uiricos suos labere xpianus.
 Etia hoc obsecro te dogma ipiu atq; nefariu subuertere.
 q^{ui} q^{od} astruenda argumentatib^q de septuagis colligit
 testimonia q^{ib} uideat^r no solu ignoscenda v^{el} tolerada.
 vera & honoranda medacia. Ad te igit^r p^{er}met facta
 detestabile cu refellis sic accipienda monstrare ista
 testimonia septuagis. ut vel docere non esse q^{ue} pu-
 fuit esse medacia^r vel certe ad optinemu de hys salte
 rebus que ad doctrina religionis p^{er}met nullo modo
 esse m^{er}itadu. Sic a^u vere fundit^r euerit^r. du euer-
 tit^r vbi delibit^r s^unt. ut corpe n^{on}ime factadi & maxie
 canedi iudicet^r. quo se ad occultada h^{er}esim sua p^{er}fi-
 tet esse medaces. Hoc i eis q^{ui} p^{er}mitus est expugnada
 da. hoc eorum velut p^{er}doneu minimatu veritatis uttib^q
 feriddu atq; deicadu ^{inac} eis qua no habet alia late-
 bra quo q^{ui} fugiat est p^{er}beda. ut si forte ab hys p^{er}duat^r q^{ue}
 conati fuerit sedue nec potuerit. dicat. teptare illos
 volum^{us}. q^{ui} nos p^{er}uidet^r catholica docuerit ad uer-
 m^{er}itos hereticos id esse faciendu. Sed aliquanto q^{ui} medacius
 + si eo modo intelligat^r quo intelligida^r v^{el} m^{er}itada no esse etia que
 manifestu est esse medacia.

oportet ut dicā. cur ista michi videat triptita ratio dis-
putandi aduersus eos qui patronas mēdacijs suis
scripturas volūt adhibere diuinas. ut prius ostēdamus
nōnulla que ibi putāt esse mēdacia. nō esse qd'
putāt si recte itelligāt. Deinde si qua ibi mēdacia
manifesta sūt. imitanda nō esse. tertio cont^{ra} oēs
oīm opōnes q̄b; videt ad vni boni officii ptinē
aliqñ mētiri. oīmōdō tenēdū i doctrina religionis.
nullo modo esse mētēdū. Hec eī tria exquēda tibi
paulo ante gmedāui & qdāmodo iunxi. ad ostēdē
da qd' quedā que putāt i scripturis esse mēdacia. nō
ea esse qd' putāt si rē itelligāt. nō tibi parū ad-
uersus istos vale videat. qd' nō de apostolicis. s; de
de pphetiis lris inueniūt velut exēpla mētēdi.
Nā q̄ppe oīa q̄ t̄ notatim gmedōrāt vbi sūt q̄ q̄ que
mētētus i eis libris legit^{ur} i q̄b; nō solā dicta. ve-
rū etiā facta multa figurata q̄ scripta sūt. q̄z figura-
te gesta sūt. In figuris at qd' velut mēdaciū dicit^{ur}:
bene itellētū. verū inuenit apli vō i eplis suis aliter
locuti sūt aliqz q̄ scripti actus aploz. nā videlicet reue-
lato testamento nouo qd' illis figuris pphetiis velabat^{ur}
Deniq; i tot eplis apostolicis. atq; i ipō tam grandi
libro i quo actus eoz canonica veritate narrāt. nō
tūcūt talis aliqz mētēs. ut de illo ab istis ad mē-
tēdi licētā pponat exēplū. q̄nq; illa petri et
barnabe simulatio qua gētes iudicare cogebāt.
merito rēphēta atq; correctā. et ne tūc noceret
et ne posteris ad imitandū valetet. Cū eī vidisset
apls paulus quia nō rē ignēdiūt ad vritatē eua-
gelij. dixit petro cōtā oib;. Si tu cū sis iudeus gēti-
liter & nō iudaice viuēs? q̄modo gētes cogis iudicare?

P. autē qd ipse fecit ut qualdā observatiōis legiti-
 mas ab iudaica consuetudine retinendō & agendō ne se
 iūmāi legi & prophetisq; monstraret; absit ut mēdaciū
 eū fecisse credam⁹. De hac quippe re satis est cōnnota
 sententiā qua fuerat constitutū. nec iudeos q; tūc i xp̄s
 credebāt prohibēdos esse a paternis traditiōib⁹. nec
 ad eas gētilēs cū xp̄iam fieret esse cogēdos. ut illa
 sacramēta que diuinitus p̄cepta ḡstaret. nō
 tēp sacrilegia fugerēt. nec tamē sic putaretur
 nētia iā nouo testamēto reuelato. tēp sine hīs q;
 cūq; quēterēt ad deū salui esse nō possent. Erāt
 eī qui hoc putabāt atq; p̄dicabāt. quib⁹ recepto iā
 xp̄i euāgelio. et eis simulate ḡsenserāt petrus
 & barnabas iudeos cogebāt gētes iudaizare. Ad eū
 eār cogere sic ea necessaria p̄dicare. tēp & recepto
 euāgelio nulla sine illis salus esset i xp̄o. hoc error
 quorūdā putabāt. hoc timor petri simulabat. hoc
 libertas pauli redarguebat. Qd' gō ait. oīb⁹ oīa fēs
 sū. ut oēs lucrifacerē. ḡpatēdo id fecit nō mētiēdo.
 Fit eī q̄sq; tēp ille cui vole subuēire. qm̄ iā m̄fēdia
 tāta m̄fēdia s̄buenit. quāta sibi subuēiri uellet si
 esset ip̄e i eadē m̄fēria ḡstitutus. Itaq; fit tēp ille
 nō fallit illū. s; quā se cogitat sicut illū. Vnde illō
 est eiusdē apl̄i qd' iā supra memorauim⁹. firs & si p̄
 occupatus fuit hō i aliquo delicto. uos qui sp̄uales
 estis instruite hui⁹mōi i sp̄u m̄fēctudinis. itendō
 accipim⁹ ne & tu sepeberis. Nō si p̄tēra qz dixit. factus
 sū iudicis tēp iudeus. et hys q; sub lege erāt tēp sub lege.
 ideo p̄uādus est mēdaciū suscepisse legis ueteris
 sacramēta. debuit & gētū p̄dolatōrā eodē modo mē-
 tiēdo suscipere. qz dicit etiā se hys q; sine lege erāt

tunc sine legitimitate ut eos humiliaret quod utique non facit.
 Non est alicubi sacrificium pro peccatis, aut addantur illa signum.
 de non potius libere tunc manent prope detestanda et vitanda
 monstrantur. De nullis igitur applicatis actibus sive sermo-
 nibus ista proferuntur invidenda exempla metendi. De phre-
 ticis ergo factis et dictis idcirco sibi videtur habere quod profe-
 runt. quia figuras pronuntiativas putat esse mendacia.
 eo quod mendacis sunt aliqui similia. Sed cum referuntur
 ad eos res prope quas significandas ita facta vel dicta
 sunt. reperitur significatio esse veraces. ac pro hoc nullo
 modo esse mendacia. Mendacium est quippe falsa significa-
 tio cum voluntate fallendi. Non est autem falsa significatio, ubi
 est aliud ex alio significatur: verum est tamen quod signifi-
 ficatur si non intelligatur. Sunt quaedam eiusmodi etiam salua-
 toris in evangelio. quia et ipse dominus pharisaeis pharisaeis esse digna-
 tus est. Talia sunt illa. ubi de muliere quae fluxum sanguinis
 patiebatur ait. quod me tetigit. et de lazaro. ubi posuisset
 eum. Sic quippe interrogavit. quasi nesciens. quod utique sciebat.
 At pro hoc nescire se fingit. ut aliquid aliud illa velut ig-
 norantia sua significaret. Quae significatio quae verax
 est. mendacium profecto non est. Eos namque significabat.
 sive illa fluxum sanguinis patiens. sive ille mortuus qui
 triduum; quas etiam quae sciebat quodammodo nesciebat.
 Nam et illa typum ~~quod~~ plebis gentium vnde promissa fuerat
 pharisaeis. plebs quae non cognovi servavit michi; et lazarus
 remotus a vivis tunc ibi iacebat pro significativa si-
 militudine ubi ille cuius vox est. proiecit se a facie
 oculorum tuorum. Et idcirco tunc nesciebat a vero et illa quae fuerat.
 et iste ubi positus fuit verbi interrogantis est figurativus.
 et non vitatus veraci significatio mendacium. Hoc
 est et illud quod commemorasti eos dicit dominus ihesus postea
 quod resurrexit ambulasse in itinere cum duobus discipulis et

p̄p̄uātibz ad castro quo ibat. illū loquus se ire f̄mp̄
 ille ubi euāgelista dicit. ip̄e at se f̄mp̄it loquus ire.
 etiā ip̄m v̄b̄d̄ posuit quo mēdacos nimīū delectat.
 vt ip̄one mētāt. quasi mēdaciū sit ad qd̄ f̄m
 git. cū v̄d̄at̄ aliud ex alio significandi causa
 tā mltā fingat. Si ergo nichil aliud significast̄
 ill̄s i. eo qd̄ loquus ire se f̄mp̄it. mēto iudicaret̄
 mēdaciū. Porro at si bene itelligat. et ad id qd̄
 voluit significare referat. inuit̄ esse misterium
 Alioq̄ erūt gēta mēdacia. que s̄nt quādā rerū sig
 nificandarū similitudinē cū gēta nō s̄nt. t̄p̄ gēta nar
 rāt. Unde est illa de duobz vniū hoīs filiis. maior
 q̄ māsit apud p̄c̄m suū. & minor q̄ lōgē p̄gnat̄
 est. tā p̄lpa narratio. In quo genere fingēdi. hu
 mana etiā dicta v̄l facta irrationabilibz aīantibz
 & rebus sensu carētibz hoīs addiderūt. vt eiusmo
 di factis fictis narratōibz s̄ v̄c̄atibz significa
 tōibz qd̄ vellet qm̄daciū itimant. Nec apud
 auctores tān seculariū liarū. vt apud oraciū m̄p̄
 loq̄t̄ muri. et mustele voluente. vt p̄ narratōē
 fictā ad id agit̄ v̄c̄a significatio iferat. Unde et
 esopi d̄os fabulas ad eū finē relatas nullus tā te
 rudius fuit q̄ putaret appellāda mēdacia. Sed i
 h̄is q̄ sacris. sicut i libro iudicū. ligna sibi v̄c̄a re
 quirūt. et loquūt̄ ad oleā & ad f̄m & ad vitē & ad
 rubid. qd̄ totū v̄tq̄ fingūt. vt ad id que itendunt.
 Ficta qd̄ narratōē. nō mēdaciā tamē sed v̄c̄atī sig
 nificatōē v̄c̄at. Hec dixi p̄t̄ id qd̄ scriptū est de ih̄u.
 et ip̄e se f̄mp̄it loquus ire. ne q̄s̄ ex hoc v̄b̄o sicut
 p̄falliam̄t. licitū volēs habe mēdaciū. It̄p̄ etiā
 xp̄m q̄d̄at fuisse mētū. q̄ s̄q̄ at v̄l itellige
 illud fingēdo qd̄ p̄figuūct. at̄dat qd̄ agēdo

perfectus. Longius namq; postea perfectus super omnes celos,
non tamen deseruit discipulos suos. Propter hoc significat
dum futurum diuinitus factum, ad presens illud est huma-
nime factum. Et ideo significatio verax in illa est sine
fictioe premissa, quia hac perfectione illius est signi-
ficatiois veritas subsequuta. Ille igitur contemnat christum
mentiri esse fingendum, qui negat eum quod significat
uit impleuisse factum. Quia ergo non inueniunt me-
dicos hereticos in testamento noui legis imitanda exem-
pla mendacii, copiosissimos se esse existimat in hac
disputatione qua opinatur esse mendicandum, cum de ve-
teribus prophetis libris, quia non ibi apparet nisi in-
telligentibus paucis quo referatur significatiua
dicta vel facta, veraciter multa sibi videtur inuenire
ac proferre mendacia. Sed habet cupiditates quibus se tueat
velut imitanda exempla fallendi, seipos fallit, et
mentitur cor iugiter sibi. Ille autem profone quas credit
dum ibi non est prophare voluisse si quod factum vel
dictum finxerit voluntate fallendi, quibus ex ipsis
quod factis eorum sine dictis aliquid prophetiam possit
excipi per illius omnipotentiam preminatum atque depro-
fatum quod bene uti non iuit etiam malis hominum, tamen
quantum ad ipsas attinet sine dubietate mentitur se,
Sed non ideo debet imitanda existimari, quia in eis
reperiuntur libris, quod facta et diuini merito nouantur.
Habet etiam scripta et mala hominum et bona. Illa vitanda:
ista sectanda. Et quedam ita posita, ut de illis etiam
plata sit sententia, quedam vero tracto sibi iudicio
nobis iudicanda premissa, quoniam non solum nos nutrire
maifestis, verum et exercere oportebat obscuris.
Cur autem isti imitanda sibi thamar existimat mentiri.

V Sed mirū si aliqd̄ horū imitandū ꝛ ipiunc p̄misit
 ꝛ imitandū iudā nō existimat fornicatē? Ibi eī
 utrūq; legerūt. et nichil horū scriptura illa siue cul-
 pauit siue laudauit ꝛ tatiūmodo utrūq; narra-
V uit. et iudicandū nobis utrūq; dimisit. Sed cōtra
 mar nō mētrandi libidine. sed cōcipiendi uolūtate
 mētra sit. nouimꝫ. Verū ꝛ fornicatio etiā si
 inde talis nō fuit. potest esse cuiuspiā qua fa-
 ciat ut homo libet. sicut illius mēdacū fuit
 ut homo cōcipet. Nūqd̄ p̄terea etiā fornicandū est.
 si p̄ illud putat fuisse mētrandū? Nō de solo itaq;
 mēdacio. ꝛ de oībz opibꝫ homīnū q̄bz existūt. uelut
 p̄petratina p̄cā gloriandū est. quā sententiā p̄ferre
 debeamꝫ. ne aperiamꝫ ad aditū nō tāta p̄uis ꝛ
 q̄busq; p̄cīs. uerū etiā sceleribꝫ cunctis. nullūq; ve-
 maneat factus facinus. flagitiū. sacrilegiū. ꝛ quo
 causa possit exisse. qua recte uideat̄ esse faciendū
 vniūsq; uicē p̄bitat̄ opinio ista subuertat. Nichil
 at̄ iudicandus est die q̄ dicit aliqua iusta esse mē-
 dacia. nisi aliq̄ iusta p̄cā. ac ꝛ hoc aliqua iusta esse
 q̄ iusta st̄. duo q̄d absurdius dici potest? Unde q̄
 est p̄cā. nisi qua iusticiā cōtrariū est? Dicat̄
 s̄o alia magna alia p̄ua esse p̄cā. qz uerū est. nec
 ausultandū storas q̄ oīa paria esse cōtrariū. Dicē
 at̄ quodā iusta quodā iusta esse p̄cā. q̄ est aliud.
 q̄ die quodā esse iustas q̄dā iustas uigritas. cū
 dicat̄ ap̄le ioh̄es. oīs q̄ facit p̄cā ꝛ uigritate facit.
 ꝛ p̄cā uigritas est? Nō igr̄ potest iustū esse p̄cā.
 nisi ad p̄cā nomē ꝛ alia re ponimꝫ. ꝛ qua q̄q; nō
 p̄cā. ꝛ aut facit aliqd̄ aut parte ꝛ p̄cā. Nā ꝛ sa-
 crificia ꝛ p̄cā. p̄cā appellata st̄. et pene p̄cā di-
 cut̄ aliquando p̄cā. Hec plane possūt intelligi iusta p̄cā

en iusta dicuntur sacrificia vel iusta supplicia, Et vō
que contra legē dei fiūt, iusta esse nō possūt, Dic
tū est at̄ deo, Lex tua veritas, & p̄ hoc qd' est cont̄
veritate, iustū esse nō potest. Sīs at̄ dubitet cont̄
veritate esse, mēdaciū eē? Nullū igit̄ iustū esse
potest mēdaciū. Vē, cui nō clareat ex veritate esse
eē qd' iustū est? Clamat at̄ iohēs, P̄ mēdaciū nō
est ex veritate. P̄ qd' mēdaciū nō est iustū, Quāpt̄
quādō nobis de scripturis scīs mētēdi pponūt ex pla,
aut mēdacia nō sūt sed putāt esse dū intelligūt, nō
aut si mēdacia sūt, imitāda nō sūt, qz iusta esse nō
possūt, Sed qd' scriptū est, deū bene fecisse hebreis
obsecrīb, et cū in iacob hiericonina mētē, nō
ideo factū est, quia mētē sūt, s; quia i hoīs dei mi
sericordes fuerūt, Nō est itaq; i eis remunerata
fallacia, s; benivolēcia: benignitas mētē, nō ū
gras mētē. Sicut eī mirū ab absurdūq; nō
esset, si alio prius tpe quā commissa ab eis aliqua
opa mala deus p̄ter postiora opa bona vellet
ignoscere, ita mirandū nō est qd' vno tpe i vna cau
sa deus vtrūq; q̄spiciēs, id ē factū misericorditer,
factūq; fallaciter, & bonū remuneravit, et p̄ hoc
bonū, malū illud ignouit, Si ē p̄ca que p̄t̄ carnis
gāpificēcia nō p̄t̄ misericordiā fiūt, p̄ter postiora
opa opa misericordiā dimittāt, cur nō merito misericordiā
dimittūt que p̄t̄ ipām misericordiā committūt? Grauius
est eī p̄ca qd' aīo p̄t̄ nocētis q̄ qd' aīo s; bene
mētē efficit, ac p̄ hoc si illud delet̄ ope misericordiā
postea subsequētē, cur hoc qd' est leuius nō delet̄
ipā hoīs misericordiā & p̄cedit vt peccat & comitante
cū peccat? Ita qd' videri potest, Verūtamē aliud est

dicere peccare quod non debui. sed opera misericordie facere quibus
 debeo quod ante peccavi: et aliud est dicere peccare debere
 quod non possunt aliter misereri. Aliud est igitur dicere quod iam
 peccavimus benefacimus: et aliud est dicere peccavimus
 ut bene faciamus. Ibi dicitur faciamus bona quod fecimus ma-
 la: hic autem faciamus mala ut veniat bona. Et per hoc ibi
 exhaustivanda est sententia peccati: hic concedenda doctrina peccati.
Restat itaque ut intelligamus illis ~~multis~~ mulieribus vel
 in campo vel in hincis per humanitatem et misericordiam reddita
 fuisse mercedem utique temporalem. que quod et ipsa tamen
 aliquid etiam illis nefandis significatio figurata
 ret. **V**erum autem sit aliquando vel pro cuiusque salute merendum.
 cum questio sit in qua dissoluta etiam doctissimi fatigant.
 valde illarum mulierularum in illis ipsis operantur et illis
 moribus assuetarum excedebat modum. Itaque hanc eorum
 ignorantiam sicut aliarum rerum quas pariter nesciebant.
 sed sciende se a filiis non huius soli sed futuri dei ~~facere~~ patientiam
 sustinebat. qui tamen eis pro benignitate humana quam
 famulis eius impendit quibus celeste aliquid significatio
 prima frona reddebat. Et malis quod ex hincis libera-
 ta dei ipsius transfusa fecit. ubi proficere posset ad eterna
 et immortalia munera pervenire. que nullo se quodammodo
 dacio tunc tamen quando illud opus bonum. et per sine vna
 condicione laudabile istis dicitis exploratoribus prestatit.
 nondum tamen erat talis ut ab ea exigeret. sit in ore
 vero est est non non. **O**bstetio autem ille quibus hincis. si
 sed in carne tantummodo sapuerunt. quod aut quantum est quod
 quod eis proficere remuneratione temporalis. quia fecerunt sibi
 domos. nisi proficere perimerunt ad eam domum de qua
 deo carat. hinc quod habuerunt in domo tua dicitur in terra scilicet lau-
 dabuntur. **M**ultum autem faciendum est persequere iustitiam. et
 quibus re ipsa nondum iam tamen se atque idem cum esse

laudandū qui nūq̄ nisi hac mētiōne mētū quā vult
p̄desse alicui. nocere at̄ nemini. Sed nos p̄ cū q̄rim⁹.
Sic ne boni hō hōis aliq̄ mētū nō de hōis q̄rim⁹
adhuc ad egiptū vel ad hierico vel ad babilonā p̄ci
nēre. vel adhuc ad ip̄m ih̄lm̄ p̄m̄ terrēnā que
feruit cū filiis suis. sed de ciue illius ciuitatis que
fuesū est libera mater mā et̄na i cēlis. et respon
dat̄ querētib⁹ nobis. **Q̄** mēdaciū nō est ex veritate.
Fili⁹ at̄ illius ciuitatis. fili⁹ vtiq̄ veritatis. Eius
ciuitatis fili⁹ s̄ de q̄b⁹ s̄ptū est. In ore eorū nō est
iūctū mēdaciū. Eius ciuitatis est fili⁹ de quo iē
s̄ptū est. Verbū suscipies fili⁹ a p̄dicoē longe abicit.
Excipies at̄ excipit illud sibi ⁊ nichil falsi ex ore ei⁹
procedit. **Hic** fili⁹ sup̄ne ih̄lm̄ ⁊ s̄cē ciuitatis et̄ne
si quādo vt hōib⁹ obrepit qualescūq̄ mēdaciū. poscūt
humiliter veniā. nō inde querūt i sup̄ glām. Sed
dicit alijs. Ergo ne ⁊ obstetricēs ille atq̄ mā. me
lius fecissent si nullā misericōdiā prestissent nolēdo
mētari? Immo vō ille mulieres hebræe si esset̄ t̄s
de qualibus q̄rim⁹. vtrū sit eis aliq̄ mētūdū. nec
aliquid falsi diceret. et feda ministeria de puulis ordi
dēdo liberrime recusaret. Sed iquies. **Ip̄e** more
ret̄. Et vidē q̄ sequat̄. **Moreret̄** ei celestis habita
tiōis i q̄pabiliter āpiore mētūdē. q̄ domus ille quas
sibi fecerūt i t̄ra esse potuerūt. **Moreret̄** future
i et̄na felicitate mori p̄esse p̄ inoētissima ver
tate. **Et** illa i hierico. nūq̄ hoc posset. **Nōne** si q̄re
tes ciues mētūdō nō falleret verū dīcēdo latētes
hospites p̄deret? **An** posset irogātib⁹ dicere. scio
vbi s̄. sed deū timeo. nō eob̄ prodo? **Posset** hoc quē
dicere si iā esset̄ vera i s̄rahelitis i qua dolus nō esset.

¶ Verū illi hoc audito iques illā perimerēt. domū suā scrutant. ¶ Sed nūq̄ ¶ 113
nequēs eāt ut illos etiā q̄ diligēt occultauerit inueniret.

q̄ futura eāt p̄ dei misericō. trāsies ad ciuitatē dei. ¶
Prospere eāt ei ciuitissima mulier. et ibi eos posue-
rat ubi latere potuissent etiā si a medicis creditū
nō fuisset. Ita et illa si tamē a suis ciuibus esset oc-
cisa. pro misericō ope vitā istā firmēdā p̄iosa i hospitiū
dñi morte fuisse. et erga illos ei beneficiā iane non
fuisse. Sed iques. ¶ Sed si ad locū illū ubi eos occultauerat
hij a q̄bus querebat p̄sa unū oīa puenissent. ¶ Itō modo
dici potest. ¶ Sed si mulieri vilissime atq̄ turpissime nō
solū medicis. verū etiā peiorati crede noluisent. Nepe-
cūa siq̄secutura fuerat que timēdo medica est. Et ubi
ponimq̄ volūtātē ac potestātē dei. ¶ An forte nō poterāt
et illa nec ciuibus suis medicis nec hoīes dei peccatē
et illos suos ab oī p̄nicie custodire. ¶ A quo et post
mulieris medaciā custodiri se. ab eo potuerūt et si illa
medica nō esset vtiq̄ custodiri. ¶ Nisi forte obliuī timū
hoc fuisse i sodomis factū. ubi masculi i masculos ne-
fanda libidine accensi. nec castū domq̄ qua erāt q̄
quererūt inire potuerūt. quādō vir iustus i causa
oīno simillima. p̄ suis hospitibus metiri noluit. q̄
esse angelos nesciebat. et vim morte peiorē ne pa-
terēt tūcebat. Et certe poterāt talia responde quere-
tibq̄. qualia i hierico mulier illa respondit. ¶ Nā p̄sus
fili et illi interrogando q̄sierūt. Sed homo iustus no-
luit p̄ corpibq̄ hospitū. Atam suā suo medacio macu-
lari. pro q̄bq̄ voluit culpa filiarū aliene libidinis
iūq̄tate vim p̄pari. ¶ Faciat q̄ homo etiā pro corpali
hoīm salute q̄ potest. ¶ Cū at̄ ad hūc articulū ventū
fueit. ut tali saluti q̄suleret nisi peccatō nō possit.
iā se ep̄stimet se nō habē q̄ faciat. quādō id reliquū
esse p̄spicit q̄ nō recte faciat. ¶ Unde raab i hieri-
co q̄ peregrinos hoīes dei suscepit hospicio. quia i eoz

subceptioe preclara est. qz i coy deu credidit. qz diliget
eos ubi potuit occurrere. quia p alia via remeandi con
siliu fidelissimu dedit. etia supre ihesu amba imitanda
laudet. Qd' at metra est etia si si alijs ibi pphetia itelli
getur. exponit. no tamen imitandu sapiet pponit. quis
deus illa bona mirabiliter honorauit. hoc malu de met
ignouit. Que cu ita sint. qm nimis longu est oia ptra
tare que i illa libra dictu si posita. vclut imitanda ex
pla metendi ad hac rglam michi videt. no tolli ista.

+ credit opeda
p non esse

vera etia si qua st hia redigeda. vt aut qd' esse medacu
sive ubi tacet vera nec dicit falsa. siue ubi significatio
verax aliud ex alio vult itelligi. p' genq figuratoz vt dictoz
vt factoz habuatur i pphetias lib. aut que comuiter esse
medaria. no se imitanda mostret. et si qua nob' + vt alia
pca sbrepsent no eis obueda iusticia sed vitam pot
culanda. Hoc qd' michi videt. et ad ista fonda me
superius disputata appellat. Veru qz hanc sumqz it
hanc vniuers. facozqz me nondu esse i coy mnd quos
p'feratua pca no turbat. sepe me i rebz qua mis vtar
sensu suuimus. nec esse valde ad dicit. Ex grui moib
preclat' agitur. cui ia vites erre no possunt si ei mor
tuis vniuers + carissim' filius nunciet. a ex qrit au
vinit q' vita finisse tu nosti. Qd' respondis. qn qd' aliud
dixis pt' vnu de f'bz. aut mortuus est. aut vuit. aut
nescio. Nichil aliud credit ille q' mortuus. qd' te itelligit
tunc dicit + nolle metri. Tantum valet etia si dno
taueris. Ex illis aut' ebus duo falsa st. vinit + nescio.
nec abs te dici possunt nisi metredo. Illud at vnu vnu.
id e. mortuu esse si dixeris. et parbat hois mors fuit
subseuta. abs te occisus clamabit. Et qd' ferat hoies
exaggerates quam sit mali salubre medacu deu
tari + hoinda diligi veritatem. Nouerit huc oppositio ve
hemet. sed miru si etia sapiet. Cu no p'pues ante
qualescuqz oculos cordis mei itelligibile illis pulchri
tudine. de cui' falsi nichil ore prodit. quis ubi radias

magis magisq; clarescat veritas ubi palpatus mea re-
 uerberet infirmitas. tamē sic amore tāti dēcoris
 accedo. ut geta que mē me tuorat. huāna gēpna.
Sed mltū est ut iste i tātu pfauret affaus ne i tēpta-
 tioē desit effaus. Nec me mouet gēpland luminosū
 homi. i quo mēdaci tēbre nō sūt. qd' nobis mētri nō
 lētibz. z hoibz vērō audito mouētibz. homicida dicitur
 veritas. Nūq; a sē si supra exp. tat ipudita. et te
 nō ofentitē sēno amore pēculata moriat. hominda
 cit z mētras. An vō qz legimz. xpi bonz odor sumus
 tōi loco z i hū q' salui fuit z i hū q' pēcut. aliis qd'
 odor vite in vitā. aliis at odor mortis i mortē. etiā
 odor ppi pnuābimz homicida. **E**d qz hōis sumz.
 z nos i hū mōi q' hōibz z contradicōibz plēriq; supat
 aut fatigat sentus huānis. et idō mop ille p'beat.
Et ad hoc qd' p'doneus. Huc accedit vbi miserabilis
 euilandū est. qd' si gēfferimz pro salut' illius egri
 de vita filii ei' fuisse mētrēdū. ita paulati minutatiz
 t' b' esat hor malū z bicuibz accessibz ad tānū acerū
 mēdaciōz scelerōz sensim subtrādo p'ducit. ut nūq;
 possit penitus inuēri vbi tanē pesti p' mīma addita
 mēta i imentitē cōualescētī possit obfisti. Vnde pui-
 detissime scriptū est. Qui modica spernit. paulatī dedit.
Ed qd' vire hui' amatores tales. ut eā nō dubitēt p'c-
 pone veritati ne homo moriat. p'mo ut hō qnq; mori-
 turus aliq; tēius moriat. nō tānū mētri. s; etiā pe-
 ietate nos vult. ut videlicet. ne aliquāto citius
 trāscat vana salut' hōis. nomē dñi dē nri accipiamz
 i vanū. Et s; i vis dēti. q' etiā egulas figat. s; qz cō-
 stinat. quādō debeat. qn nō debeat p'ietari. **O** vbi
 estis fontes lacimarū. et qd' faciemz. quo ibimz. vbi nos
 occultabimz ab ira veritatis. si nō solū negligimz ca-
 nē mēdaciā. s; audemz itup dōcē p'urā. **V**iderūt
 et assertores z defensoresq; mēdaci. quale genus.

ut qualia genera metiendi eos iustificare delectet. **Falsi**
tamen aliter ~~concedat~~ concedat non esse metiendum. falsi sepe
a pueris blasphemantur et contemnantur. falsi ubi dei nomen
ubi deus testis. ubi dei sacramentum ut potest. ubi de diuina
religione ~~pariter~~ sermo promittitur sine ceteris nemo me-
tatur. nemo laudet. nemo doceat et precipiat. nemo iusti-
dicat esse mendacium. De ceteris mendaciorum generibus
eligat sibi quod putat esse mitissimum atque inoffensivum
metiendi genus cui placet esse metiendum. Hoc scio quod
etiam qui docet oportet metiri verum docere se vult videri.
Nā si falsum est quod docet quod falsum vult suadeere doctorem.
ubi et fallit docere et fallit discipulos. Si autem ut aliquis possit
invenire disciplinam docere se affectum verum. cum doceat esse
metiendum. quomodo illud est ex veritate mendacium ideo
hanc apostolus reclamante. **De mendacium non est ex veritate.**
Non est igitur verum aliquis esse metiendum. Et quod non
est verum. nemini est omnino suadendum. Sed agit pres-
biter suas infirmitates et causam irremediabilem fauoribus turbis
se habere proclamant. Vbi contumaciter et subdit dicit.
Quomodo apud homines quod perculdubio si fallit. auer-
tunt a pueris vel aliena vel sua peccatoribus subuenit.
homines. si nos huiusmodi ad metiendum non inclinet affectus.
Si patet me audiat turba mortalitatis. turba infir-
mitatis. respondebo aliquid pro negotio veritatis. **Terre-**
pia vera terra castitas. non nisi ex veritate est. Et quicquid
aduersus eam facit. profecto aduersus veritatem facit. Cur
ergo et si non possit aliter peccatoribus subueniri non omnino
stuprum. quod ideo est contrarium veritati quia contrarium
est castitati. et ut peccatoribus subueniat. loquitur mendacium
quod ipsi aptissime est contrarium veritati. Quod nos tantum
promittunt castitas. et offendit veritas. cum omnis ex ver-
tate sit castitas et sit non corpore sed mente castitas.

veritas atque mente habuit habitet etiam corpore castitas?
 Post mo qd' & paulo ante dixi & iterum dico. q'sq's
 michi persuadendo & defendendo velle medacio contradicit,
 qd' dicit si verum non dicit? Si autem aperta est audientia,
 quoniam verum dicit, quomodo vult me facere verum dicendo me
 dare, quomodo medaciam patroniam sibi adhibet veritatem?
 An adversario suo vicat, aut a seipso vicat? Quis
 hac absurditate ferat? Nullo modo igitur disceptans
 disperimus eos qui afferunt aliquid esse mendacium, id asserendo
 esse veraces, ne quod est absurdissimum et stultissimum
 credat, veritas nos doceat esse mendaces. Quale est etiam
 esse adulterandum nemo distat a castitate, deum of-
 fendendum nemo distat benignitate, & esse mendacium
 non distat a veritate? Porro si hoc non docet veritas,
 non est verum. Si non est verum non est discendum.
 Et si non est discendum, nunquam est igitur mendandum, sed
 perfectior est aut aliquid solidus cibus, multa etiam sedm
 venia relapsat infirmitati, quibus sincerissime infirmitati
 nequaquam placeat veritati. Dicat hoc quis non metuit
 qua frequenter aliqua mendacia se si fuerit aliquid modo
 modo aliqua promissa mendacia. Nullo modo tamen
 tamen se promittenda quod tendit ut ad peccata blasphemias
 miasque perveniant, nec aliquam causam propterea oportet
 obtendi, cur debeat peccari vel quod est expectabilis,
 cur deus debeat blasphemari. Non enim quod per mendacium blasphematur,
 ideo non blasphematur. Potest quippe hoc modo
 dici non peccari, quod per mendacium peccatur, quod enim
 per veritatem possit esse peccatum, si etiam per veritatem nullum
 potest blasphemari? Hanc mitius falsum iurat, qui
 falsum negat esse, et verum putat esse quod iurat, sicut
 et saulus excusabilis blasphemavit, quod ignorans

a pietate,
 cuius nomine
 dum nemo
 distat a

fecit, Ideo aut peius est blasphemare q̄ peierare, qm̄
peieratio falsis rei adhibet̄ testis deus. blasphematio
aut de ip̄o falsa dicit̄ deo. Tanto est q̄sq̄ auid ~~peius~~
Texa scilicet sine p̄iuris sine blasphemus, quanto magis
ea que peierando vel blasphemando assunt falsa
nonerunt esse vel credit̄. Et q̄sq̄ itaq̄ dicit̄ q̄ periculū
tis hoīs salutis t̄pali vel vna est. met̄edū. minus ip̄e
ab itine exorbitat et̄ne salutis et̄ vita. q̄ si dixerit
t̄ca causa etiā iudicū p̄ deū vel etiā blasphemadū
deū. Sed aliq̄ nobis ip̄i q̄ salutis et̄ne periculū op̄
ponit̄. qd̄ nō mēdacio si aliq̄ nō p̄t̄ ~~expellendū~~
esse clamat̄. velut si q̄sq̄ baptizandus i p̄tate sit
ip̄ioy atq̄ it̄delū q̄stutis. a quo p̄uari nō possit
vt lauacrio regeneratiōis abluat̄. nisi doceris mē
tudo custodibz. Ab hoc inuidiosissimo clamore quo co
gimur nō p̄ cuiq̄ opibz vel honoribus i hoc se lo trāscurre
~~faciendū~~. nō p̄ ip̄a huius t̄p̄is vita. s̄ p̄ etiā hoīs
salutē mēturī. quo fugiā. nisi ad te vētas. Et
michi ab te p̄ponit̄ castitas. Cur ei si custodes
isti vt nos ad baptizandū hoīem admittat̄ sup̄pro
illici possūt nō facimz cōtraria castitati et si mē
dacio decipi possūt. facimz cōtraria vētati. cū paul
dubio nulli esset fidelis amabilis castitas. si nō eā
p̄p̄eret vētas. ~~Unde~~ vt p̄ueiat̄ ad hoīem bap
tizandū. fallat̄ mēdacio custodes si hoc iubet vētas.
Sed q̄modo iubeat vētas vt homo baptizet̄ esse me
chandū. Cur hoc nō iubet castitas. nisi quia hoc nō
docet vētas. Si ergo nisi qd̄ vētas docet facere nō
debemz. cū vētas docent nec p̄t̄ hoīem baptizā
dū facere qd̄ cōtrariū est castitati. q̄modo docebit
facere p̄t̄ hoc hoīem baptizandū qd̄ ip̄i cōtrariū est ve
ritati. Sed sicut oculi ad it̄nedū solē parū parū

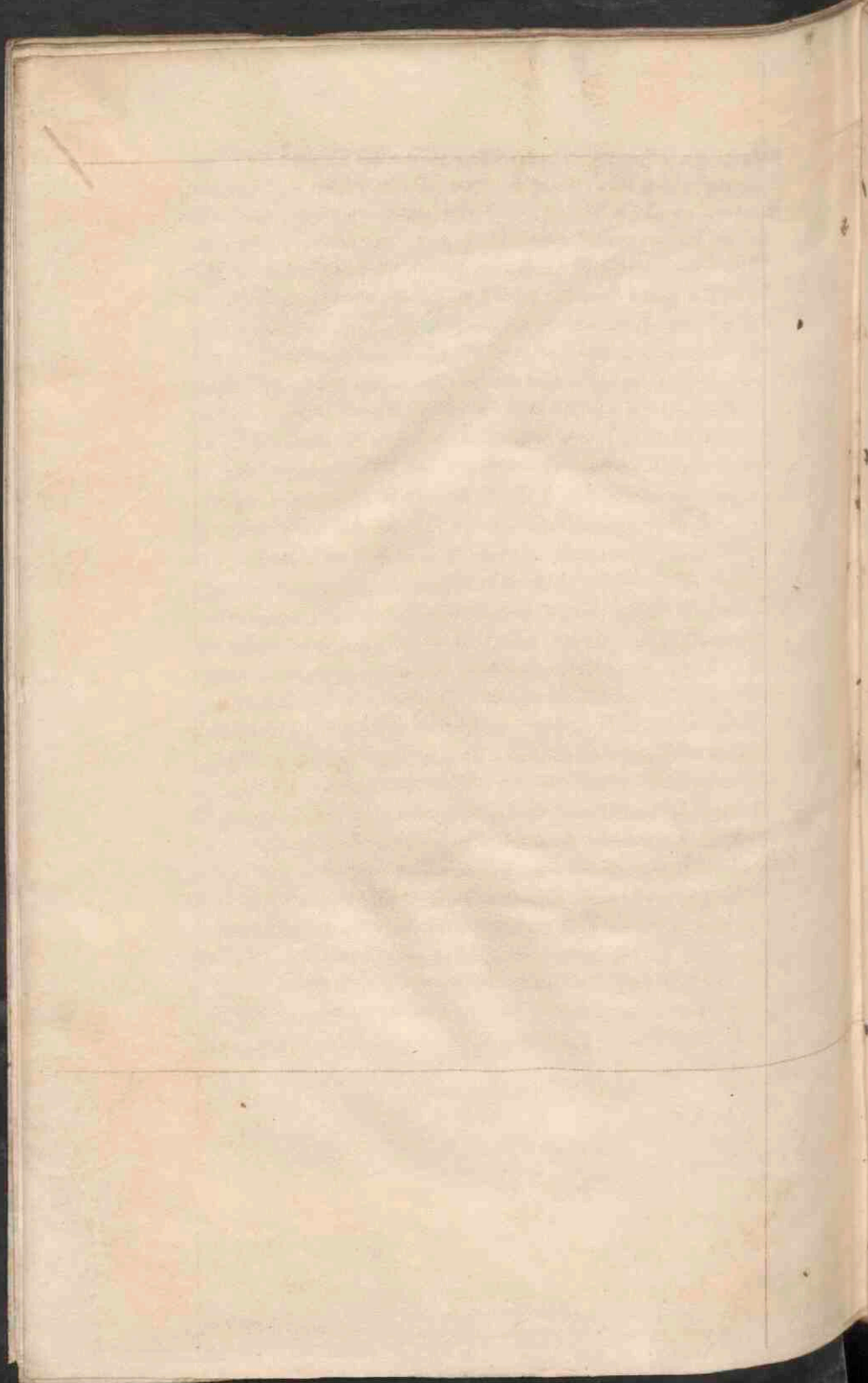
firmi ea tamē que a sole illustrantur libet itaque
 sic autē in malitios delictori pulchritudine castitatis.
 nō tamē quāmo p̄ sc̄ipam q̄s̄idēre v̄citatē p̄nde
 licet castitas possit. ut cū p̄uētū sūt ad aliqd̄
 faciendū qd̄ adūsū est v̄citatē ita refugiat̄ & exhorreat.
 q̄admodū refugiat̄ & exhorreat si faciendū aliquid
 p̄ponat̄ qd̄ adūsū est castitati. Ille at̄ filius
 qui v̄bū suscipiēs. a p̄dinoē longe abest. & nichil
 falsi ex ei⁹ ore p̄cedit. tam sibi clausū d̄putat.
 si ad s̄bueniendū hōi p̄ m̄daciū q̄ si p̄ stuprū trā
 sire rogat̄. et p̄ exaudit̄ orat̄. ut valeat sine m̄
 dacio s̄buenire cui vult p̄ ip̄e cui⁹ it̄arutabilia s̄
 iudicia s̄bueniri. Talis igit̄ filius ita obseruat a m̄
 dacio sicut a p̄cto. Nā & aliq̄ nomē m̄daciū p̄ p̄ctū
 nomē p̄ouit. Unde est illud oīs hō m̄dax. Sic enī
 dictū est t̄p̄ dicit̄. oīs hō p̄ctōs. Et illud. Si aut̄
 v̄citas d̄t̄ in eo m̄dacio habūdauit. At p̄ hoc cū
 m̄ēt̄ ut hō. p̄ctat ut hō. et ea sentētia t̄ne
 bit̄ qua dictū est. oīs hō m̄dax. et si dixim⁹ quia
 p̄ctū nō habem⁹ nos ip̄os seducim⁹. & v̄citas in nob̄
 nō est. Tu vō nichil falsi ex ei⁹ ore p̄cedit s̄cōm̄ eā
 grām sic est de qua dictū est. q̄ natus est ex deo nō
 p̄ctat. hoc ē naturā si sola esset in nob̄ nemo p̄ct
 caree. Et quādo sola est nemo p̄ctabit. Nūc at̄ ad
 huc trahim⁹ qd̄ corruptibiles nati sum⁹. quib⁹ s̄cōm̄ id
 qd̄ reuati sum⁹ si bene ābulam⁹. ¹¹⁶ die inouamur ¹¹⁶ die t̄
 iterius. Cū vō corruptibile hoc idēit̄ corruptionē
 v̄tā totū absorbebit. & nullus moris aculeus re
 manebit. Aculeus at̄ mortis est p̄ctū. Aut q̄ cauda
 m̄dacia rō agēdo. aut s̄p̄tēda s̄ p̄ctēdo. Nō at̄
 cū habūdēt̄ ifeliat̄ v̄mēdo augēda s̄ & docēdo. Sed
 ligat̄ q̄ hoc putat vnde s̄bueniat̄ p̄ctū hōi ad

qualibet salute quacumque mendacia. dum tamen et apud eos
obtinere nulla causa nos ad peccandum et blasphemiam
dum oportet produci. Ita talis sceleris vel a plura stupris
vel certe non tam minora iudicemus. Nam cogitandum est
sepius hunc de quorum adulterio suspicatur ad uel
mundum provocare iuges suas. Quod utique non faceret
nisi crederet etiam illas que non timerent propter ad
ulterum. tunc time posse propter. quia et uenera non
nulle impudice que non timerent illicito gaubitu uisus
fallere. eisdem uiris que fesset fefellerat timerent dum
teste fallaciter adhibere. Quid igitur cause est ut homo
castus et religiosus homini baptizando nolit adulterio sub
uicere et proterio uelut quod solet et adulterio formidare.
Porro si nefas est hoc agere peccando. quanto potius
blasphemando. Absit ergo ut christianus noget atque blas
phemet christum. quo possit alium facere peccatum. et peccan
do gratia inueniendum. que si illa doceret perdat iudicium. Si
ergo liberum cui nomen est liber. te oportet referre atque
deseruire. ut caput illud quo dogmatizat occulte et dignum
causa mercedum propter esse noueris aperitandum. ita ut illa
testimonia quibus sanctos libros mendacis suis etiam per nos
adhibere moluerit. propter non esse mendacia. propter que sunt
non esse imitanda demones. Et si tantum sibi usurpat
veritas. ut ei uicinaliter aliquid permittat quod improbat
tamen ut iocuisse doceret tenet et defendat
in diuina religione nunquam omnino esse merendum. Latere uero
sicut nec adulteros propter adulteria. nec homicidas propter
homicidia. nec maleficos propter malicia. ita nec me
daces propter mendacia. nec blasphemos propter blasphemias
esse quod deos secundum ea que sunt multa in hoc volumine
disputauimus. ut uis ad eius finem que loco isto fiximus
proprium uenirent. ¶ Applicat liber beati augustini
contra mendacium.

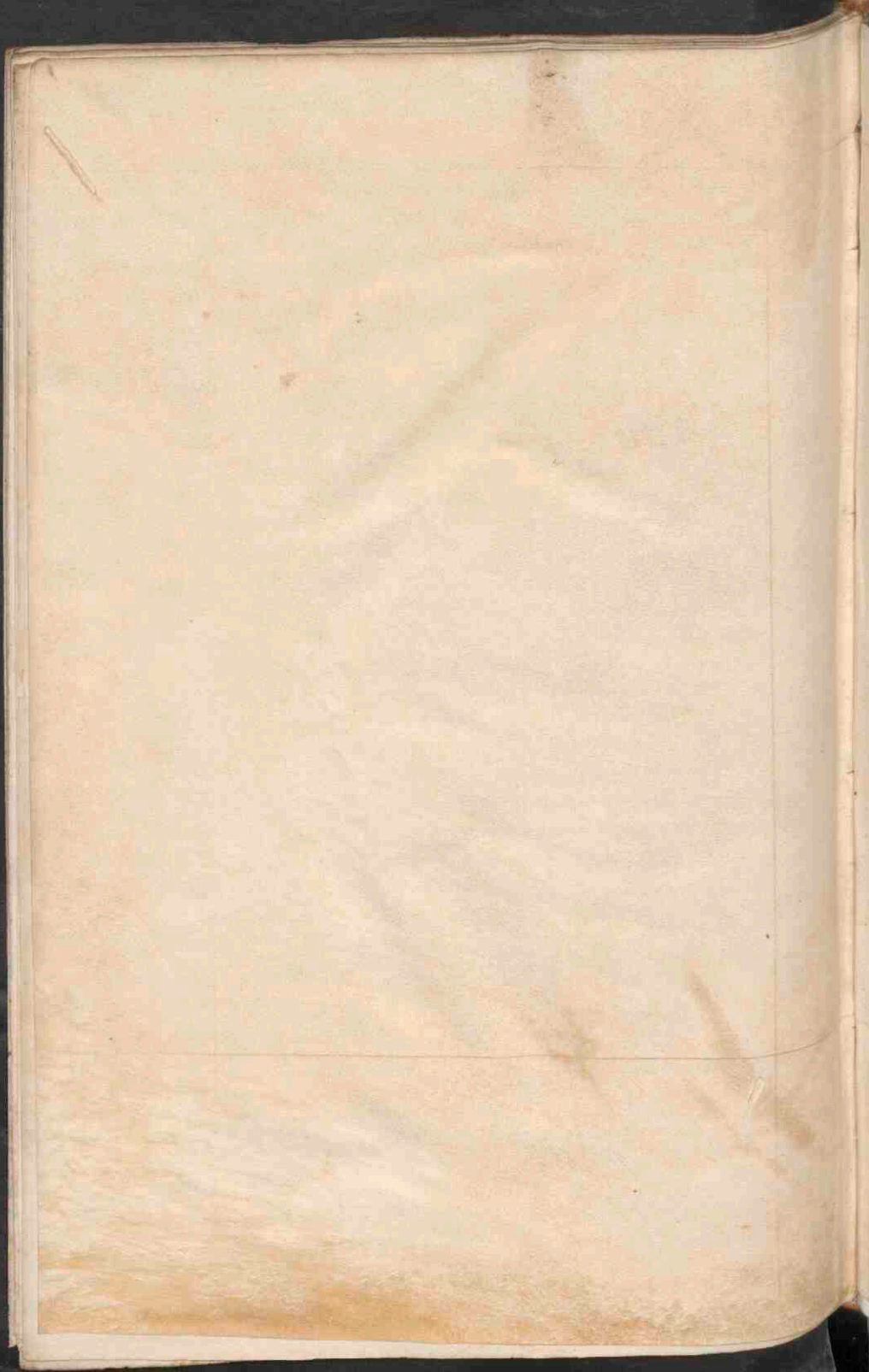

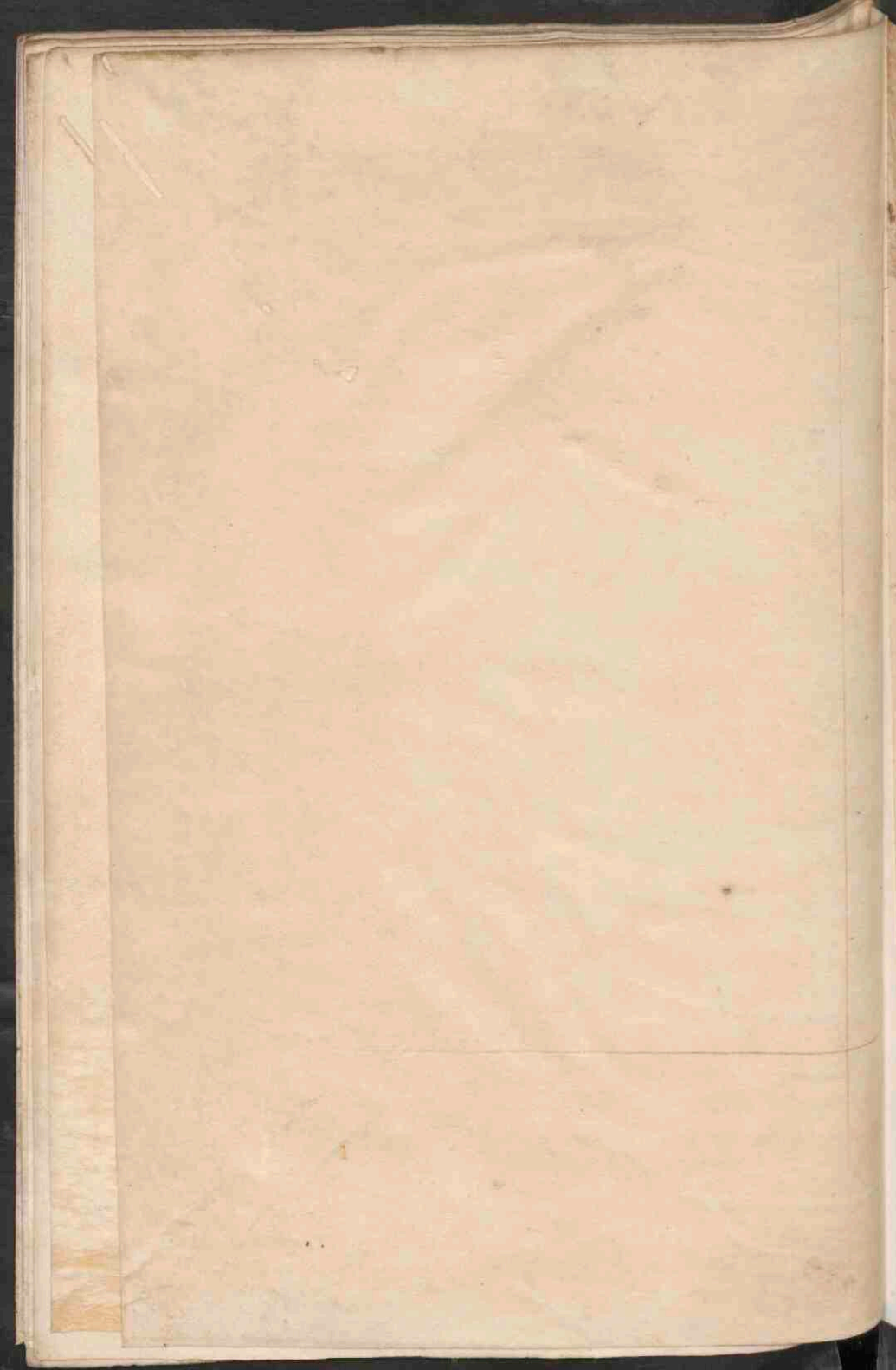

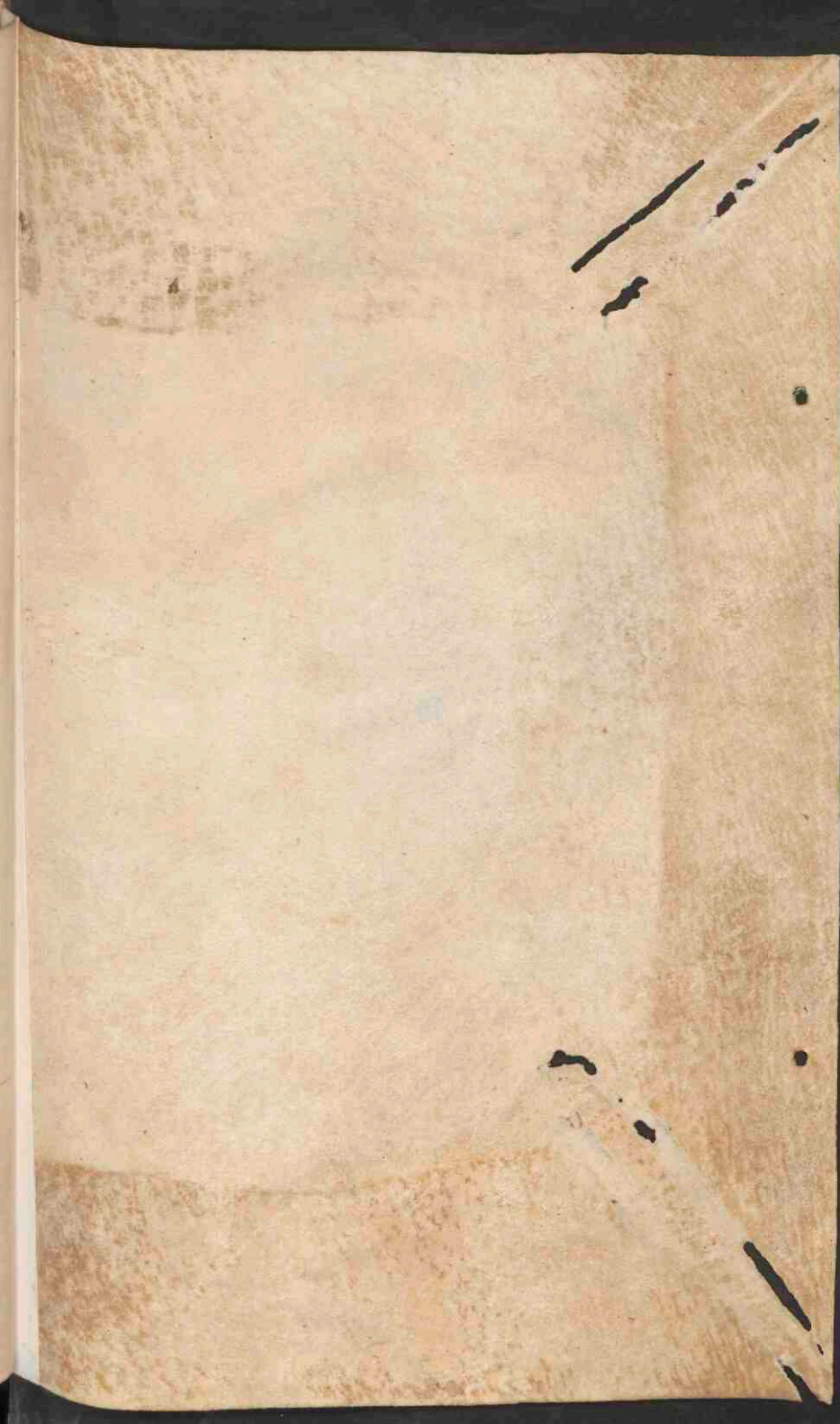

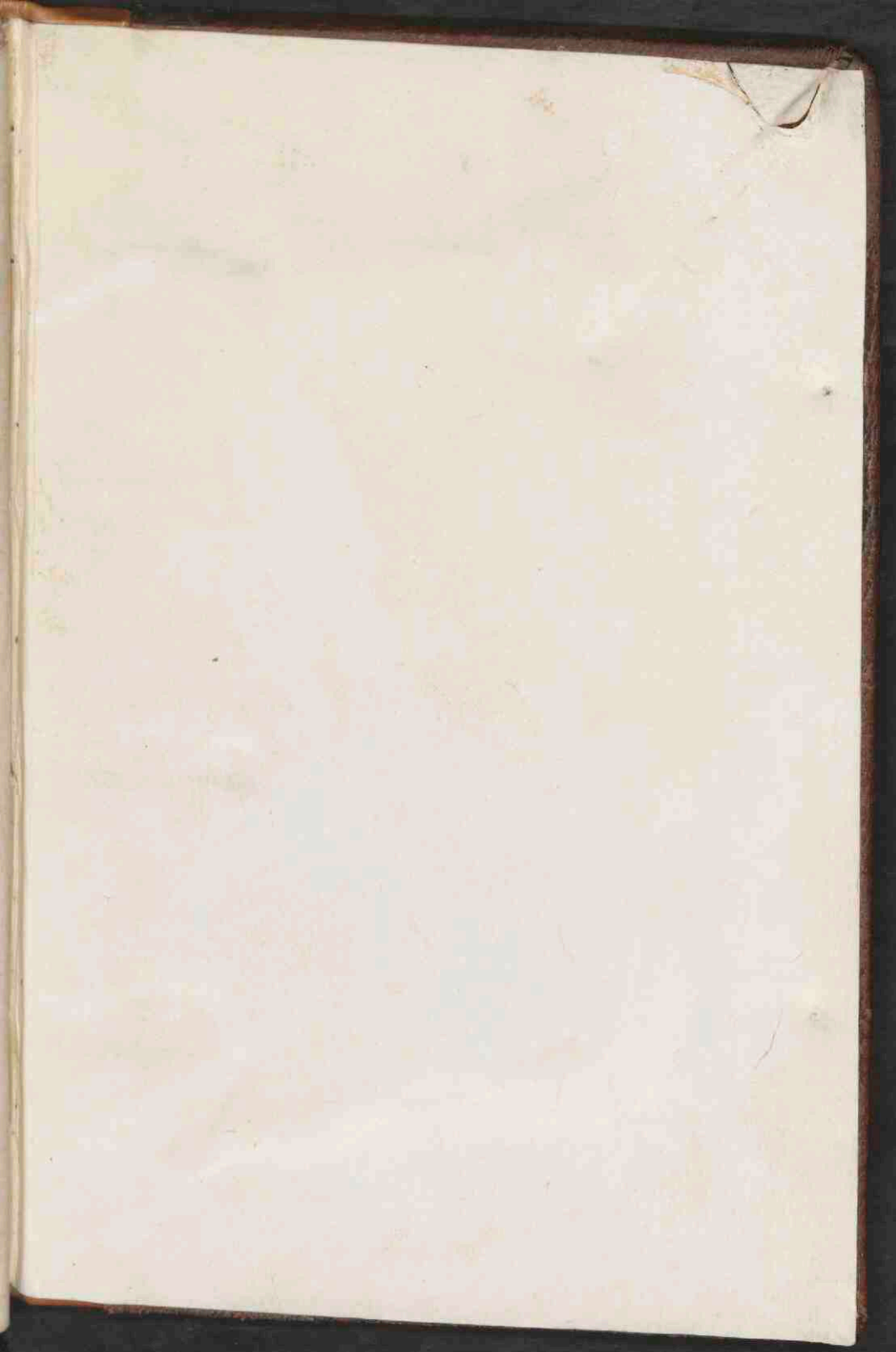

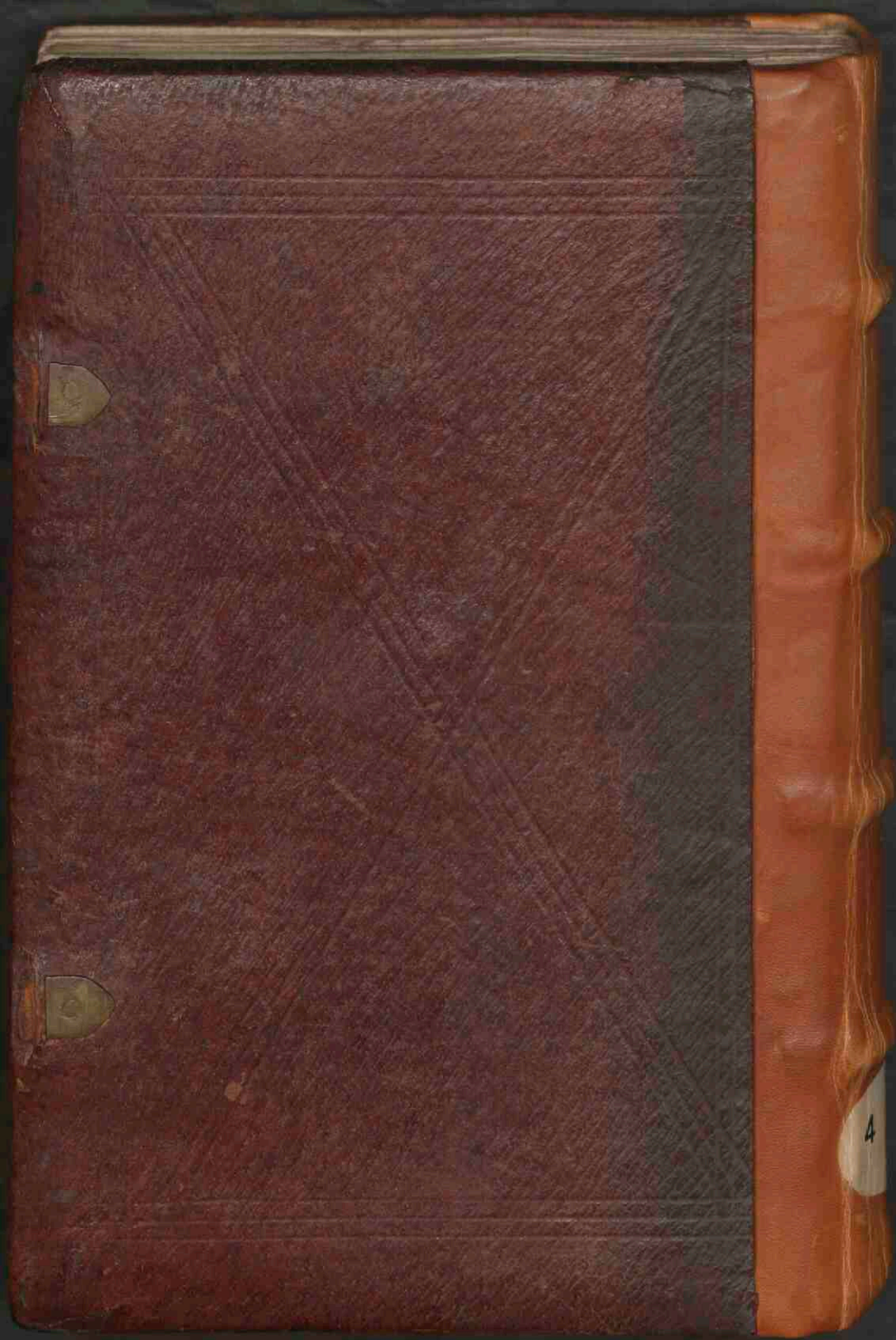

157

4